

SEINÄJOEN KAUPUNKI

Nurmon keskustan osayleiskaavan tarkistus ja laajennus 2035

Selostus 19.3.2020

KH 2.11.2020
KV 9.11.2020

Sisällysluettelo

1	Nurmon keskustan osayleiskaavan tarkistus ja laajennus 2035	1
1.1	Lähtöasetelma.....	1
1.2	Osayleiskaavan tarkoitus	4
1.3	Osayleiskaavan tavoiteasettelu.....	5
	Osayleiskaavaprosessissa laadittavat selvitykset	5
1.4	Suunnitteluorganisaatio.....	6
1.5	Osayleiskaavoituksen vaiheet, osallistuminen ja viranomaisyhteistyö	7
1.5.1	Osalliset ja osallistuminen.....	7
1.5.2	Viranomaisyhteistyö	7
1.5.3	Kaavatyön aloitus: OAS ja aloitusvaihe	8
1.5.4	Valmisteluvaihe eli kaavaluonnosvaihe.....	8
1.5.5	Kaavaehdotus.....	8
1.5.6	Kaavan hyväksyminen ja kuulutus lainvoimaiseksi	8
1.5.7	Yhteenveto kaavan vaiheista	9
2	Suunnittelun lähtökohdat ja suunnittelualueen kuvaus.....	10
2.1	Maisema.....	10
2.1.1	Maisemarakenne.....	10
2.1.2	Maisemakuva – maiseman nykytila	13
2.1.3	Maiseman arvot	14
2.1.4	Historiallinen perspektiivi	17
2.1.5	Maisemallisten arvojen huomioon ottaminen maankäytön suunnittelussa	21
2.1.6	Suosituksat	21
2.2	Luonto	24
2.2.1	Arvokkaat luontokohteet.....	24
2.2.2	Läheiset arvoalueet	28
2.3	Rakennettu ympäristö	30
2.3.1	Alueen yleiskuvaus.....	30
2.3.2	Selvitysalueen kulttuuriympäristön aluekokonaisuudet.....	30
2.3.3	Rakennetun kulttuuriympäristön arvokohteet	31
2.4	Muinaisjäännökset ja muut arkeologiset kulttuuriperintökohteet	34
2.5	Maanomistus.....	36
2.6	Suunnittelutilanne	37
2.6.1	Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava.....	37
2.6.2	Yleiskaavoitus.....	44
2.6.3	Asemakaavoitus.....	48
2.6.4	Kävelyn ja pyöräilyn valtakunnallinen visio ja strategia 2020	49

2.7	Väestö ja asuminen	51
2.7.1	Väestökehitys ja huoltosuhde	52
2.7.2	Asuminen ja asumisväljyys	53
2.7.3	Kaavan väestötavoite	54
2.8	Palvelut ja kauppa	54
2.8.1	Julkiset palvelut	54
2.8.2	Kaupan palvelut, nykytilanne	54
2.8.3	Kaupan kehitysnäkymät	55
2.8.4	Kaupan tavoitteet osayleiskaavassa	55
2.9	Työpaikat ja elinkeinorakenne	56
2.10	Virkistysalueet	59
2.11	Liikenne	60
2.11.1	Liikenteen nykyverkko	60
2.11.2	Liikenteen tavoiteverkko	64
2.11.3	Kevyen liikenteen verkko	66
2.11.4	Maatalouden liikenne	67
2.11.5	Joukkoliikenne	68
2.12	Erityisalueet ja ympäristöhäiriöt	69
2.12.1	Meluselvitys	69
2.12.2	Tulvakorkeudet	76
2.13	Muut keskeiset selvitykset ja suunnitelmat	78
2.13.1	Kotieläintalouden suuryksiköt, hajuhaitan lieventämishanke	84
2.13.2	Kotieläintalouden suuryksiköt, hajuhaitan arviointi 2016 ja jatkoselvitysraportti 2016	84
2.13.3	Alueiden vertailu (AVE)	88
2.13.4	Hulevesiselvitys	90
3	Osayleiskaavan tavoitteet	91
3.1	Valtakunnalliset ja maakunnalliset tavoitteet	91
3.1.1	Maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset tavoitteet	91
3.1.2	Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	92
3.1.3	Muut valtakunnalliset tavoitteet	92
3.1.4	Maakuntatason tavoitteet	92
3.2	Viranomaisten tavoitteet	93
3.2.1	Aloitusviranomaisneuvottelu MRL 66 § 17.12.2019	93
3.3	Osapuolien ja osallisten tavoitteet kaavaprosessin aloitusvaiheessa 2015	94
3.3.1	Kaupungin kaavatyöryhmän tavoitekeskustelu	94
3.3.2	Elinkeinoelämän tavoitekeskustelu	95

Närhi/Suominen

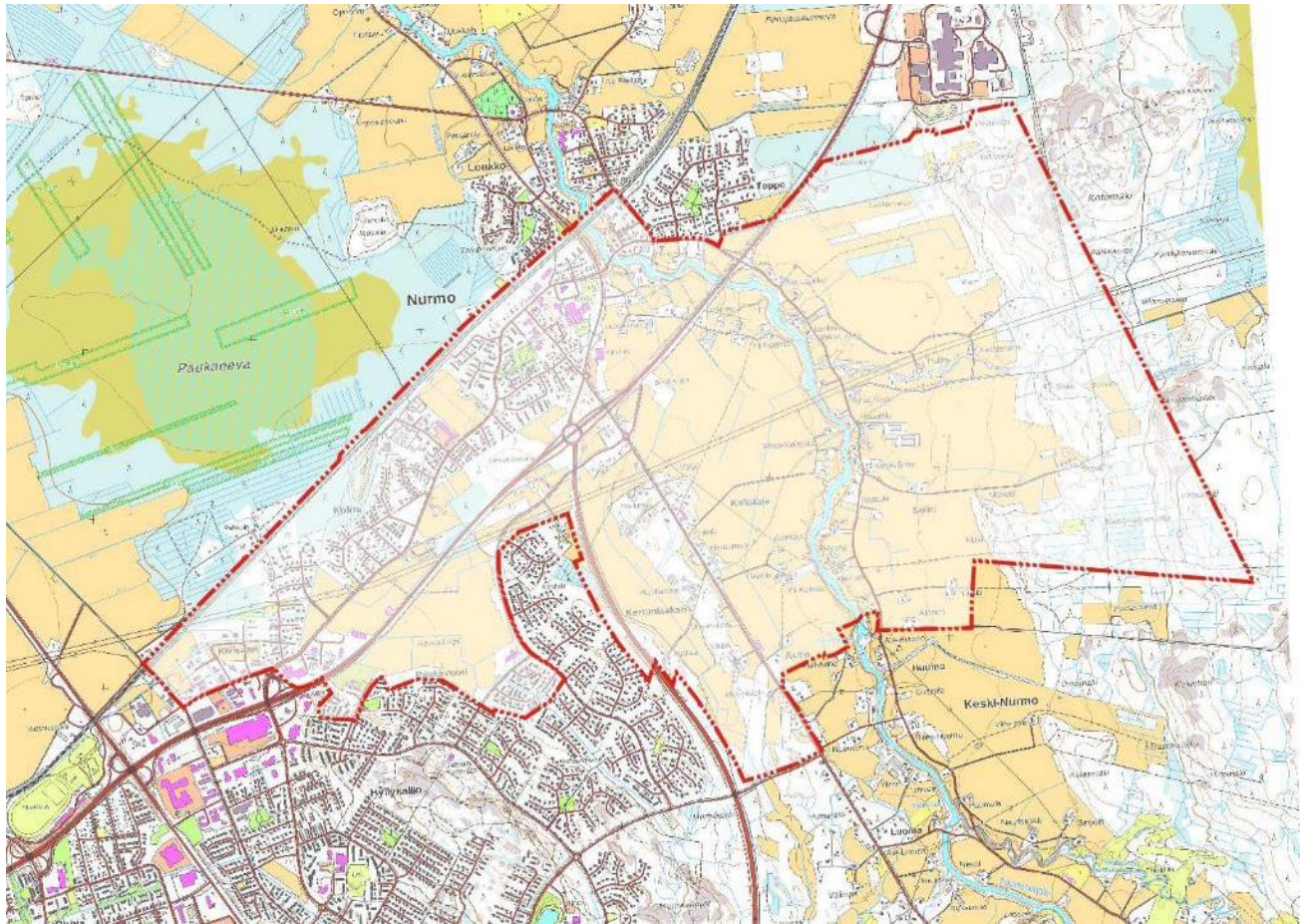
3.3.3	Seurakunnan tavoitteet	96
3.3.4	Maataloustuottajien tavoitteet	96
4	Tavoiteasetanta aiemman kaavoitusprosessin v. 2015-2016 perusteella	98
4.1	Kehityskuvavaihtoehdot v. 2015.....	98
4.2	Osayleiskaavaluonnoksen vaihtoehdot v. 2015	99
5	Valmisteluvaiheen kaavaluonnos.....	102
6	Kaavaproessin aikana tarkentuneet tavoitteet	104
6.1	Kaava-aineistoon tehdyt tarkistukset kaavaehdotusta valmisteltaessa	105
6.2	Kaava-aineistoon tehdyt tarkistukset kaavan hyväksymisvaiheessa	108
7	Osayleiskaavan kuvaus.....	110
7.1	Kaavan rakenne, aluevaraukset ja mitoitus	110
7.2	Maiseman arvot ja rakennettu kulttuuriympäristö	114
7.3	Luonnon arvoalueet ja kohteet	118
7.4	Osayleiskaavan vaikutukset	120
7.4.1	Vaikutukset väestön rakenteeseen ja kehitykseen	120
7.4.2	Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen	120
7.4.3	Vaikutukset yhdyskuntatalouteen.....	121
7.4.4	Vaikutukset taajamakuvaan	122
7.4.5	Vaikutukset asumiseen ja ihmisten elinoloihin ja liikenneturvallisuuteen	123
7.4.6	Kaupalliset vaikutukset	124
7.4.7	Keskon ja Etelä-Pohjanmaan osuuskaupan suunniteltujen hankkeiden vaikutukset 126	
7.4.8	Vaikutukset elinkeinotoimintaan ja palveluihin	127
7.4.9	Kulttuuriympäristö ja muinaismuistot	127
7.4.10	Tekninen huolto	127
7.4.11	Virkistys	127
7.4.12	Maisemarakenne, luonnonolot, luonnonsuojelu	127
7.4.13	Pohjavedet, valuma-alueet ja hulevedet	128
7.4.14	Maatalouselinkeinot.....	129
7.4.15	Liikenteen vaikutukset.....	130
7.5	Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutuminen	136
7.6	Maakuntakaavoituksen ohjausvaikutus osayleiskaavaan	137
7.6.1	Voimassa oleva Etelä-Pohjanmaan 1. maakuntakaava 2005	137
7.6.2	Vaihemaakuntakaava II: kauppa, liikenne ja keskustatoiminnot.....	138
8	Osayleiskaavan toteuttaminen	139
8.1.1	Esimerkkejä asemakaavoitettaville alueille	139

LIITTEET

1. OAS
2. Viranomaismuistiot: Aloituvaiheen viranomaisneuvottelu, ehdotusvaiheen jälkeinen viranomaisneuvottelu
3. Palauteraportit: Valmisteluvaihe ja ehdotusvaihe
4. Suositus tulvien huomioon ottamisesta kaavoituksessa alueella Nurmon kirkon seutu - Autionkoski (Nurmojoen paaluväli (191+70 - 241+50), Seinäjoki, Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, 2014.
5. Rantamitoitus, FCG 2015.
6. Hulevesiselvitys, valuma-alueet ja toimenpidesuosituksset, FCG 2016/2020
7. Liikenneselvitys ja toimivuustarkastelu, FCG 2020

LIITEAINEISTOT – LAADITUT SELVITYKSET

1. Maisemaselvitys, Riikka Ger, FCG 2015
2. Luontoselvitys, Hannu Tuomisto 2015
3. Kulttuuriympäristöselvitys, Miia Hinnerichsen 2015
4. Arkeologinen selvitys, Mikroliitti 2010
5. Vähittäiskaupan selvitys, Taina Ollikainen, FCG 2014
6. Meluselvitys, Max Mannola, FCG 2020
7. Viljankuivaamon meluselvitys, Seinäjoen kaupunki, Ympäristönsuojelu 2015
8. Havainnollistamiskuvat Keski-Nurmontien kaupan palvelualueen toteuttamisvaihtoehtoista, FCG 2015
9. Havainnollistamiskuvat VE 1, FCG 2015.
10. Kunnallisteknisten verkostojen (vesi ja viemäri) nykytilan analyysi ja kehittämistarpeet, FCG 2016 (Uusien alueiden liittymäsuunnat vesihuollon verkkoon).
11. Alueiden vertailu (AVE, kaavataloustarkastelu) FCG 2016.
12. Nurmon osayleiskaava-alueella sijaitsevien kotieläinyksiköiden hajuhaitan arviointi, LUKE 2016
13. Nurmon osayleiskaava-alueella sijaitsevien kotieläinyksiköiden hajuhaitan arviointi, jatkoselvitys, LUKE 2016
14. Hulevesiselvitys, Ella Havulinna, FCG 2020
15. Nurmon entinen kunnantalo / Nurmo-talo. Rakennusinventointi. Olli Joukio, 2020. Kulttuuriympäristösovellus Kioski.

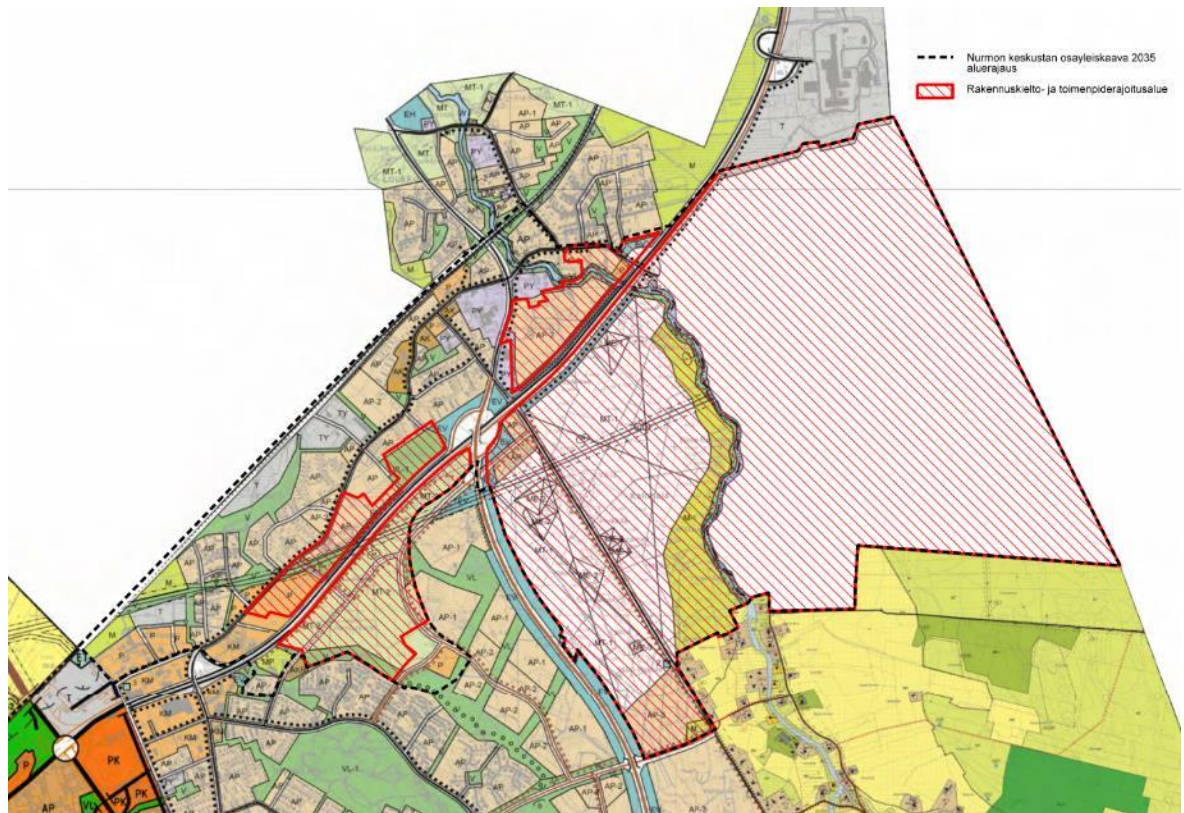

Kuva 1. Suunnittelualue ehdotusvaiheessa.

1 NURMON KESKUSTAN OSAYLEISKAAVAN TARKISTUS JA LAAJENNUS 2035

1.1 Lähtöasetelma

Työssä laaditaan Seinäjoen Nurmon keskustan ja lähialueen osayleiskaavan tarkistus ja laajennus oikeusvaikutteisena osayleiskaavana. Osayleiskaavan tavoitevuosi on 2035. Kaava on tullut vireille kaupunginhallituksen päätöksellä 25.11.2019, § 395. Samalla kaupunginhallitus päätti myös kaava-alueita suppeammalle alueelle Nurmon keskustan osayleiskaavan tarkistuksen ja laajennuksen laadinnan ajaksi määrätä MRL 38§:n mukaisen rakennuskiellon viiden vuoden ajaksi. Rakennuskielto ei koske hankkeita, joilla on voimassa oleva poikkeamispäätös tai suunnittelutarveratkaisu, tai joille ennen rakennuskiellon määräämistä olisi voitu myöntää rakennuslupa olemassa olevaan rakennettuun pihapiiriin ilman poikkeamispäätöstä tai suunnittelutarveratkaisua (MRL 72 § ja 137 §). Rakennuskielto ei koske niitä asemakaava-alueita, jotka katsotaan olevan ajan tasalla tai jotka tulevat lainvoimaiseksi yleiskaavan laatimisen aikana. Alueelle määrättiin myös MRL 38 §:n mukaiseen rakennuskieltoon liittyvä MRL 128 §:n mukainen toimenpiderajoitus.

Kuva 2. Kaupunginhallituksen päätöksen 25.11.2015 § 395 mukainen rakennuskielto- ja toimintakieltoalue (punainen viivoitus), kiello on voimassa kaavan laadinnan ajan.

Nurmon keskustan osayleiskaavan tarkistuksen ja laajennuksen kaavoitusprosessi on käyty vuosien 2015 - 2016 aikana. Yleiskaava on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 24.10.2016 (§ 99). Päätöksestä valitettiin Vaasan hallinto-oikeuteen, joka on kumonnut valtuuston päätöksen 5.4.2019. Päätös on kumoutunut sillä perusteella, että kaupunginhallituksen kokoukseen 13.6.2016, missä kaavaehdotus on asetettu virallisesti nähtäville, ovat osallistuneet Etelä-Pohjanmaan Osuuskaupan hallintoneuvoston kaksi jäsentä. Aiemman prosessin selvityksiä, suunnitelmia ja osin tavoitteita voidaan käyttää hyödyksi vuonna 2019 käynnistyneessä kaavaprosessissa. Osayleiskaavatyötä varten laadittiin tarvittavat selvitykset vuosien 2013-16 aikana (tuolloin tavoitevuotena oli 2030). Kaavan tavoitevuosi muutettiin v. 2019 aloitetussa kaavaprosessissa, koska osayleiskaavaprosessi on kestänyt pitkään ja aluevaraukset riittävät myös 2035 asti, sillä väestökehitys ei ole ollut odotusten mukaista.

Suunnittelualue käsittää Nurmon kaupunginosakeskuksen ja siihen liittyvät lähialueet Hyllykallion suuntaan sekä Keski-Nurmon maatalousaluetta Nurmonjoen molemmin puolin. Alue sijaitsee 7 – 8 km Seinäjoen ydinkeskustasta koilliseen. Alue on Nurmon kaupunginosakeskuksen rakennettua ympäristöä ja maatalouden viljeltyä peltoaluetta ja eläintuotantoaluetta, joita halkovat Nurmonjoki, Pohjan valtatie (VT 19) ja itäinen ohikulkutie (Rengonharju – Mäki-Hakolantie), joka liittyy Pohjan valtatiehen eritasoliittymällä Keski-Nurmontien länsipuolella. Pohjan valtatie liikennemäärä oli vuoteen 2016 saakka noin 15 000 ajoneuvoa vuorokaudessa. Vuonna 2018 Pohjan valtatie liikennemäärä oli noin 13 000 ajoneuvoa ja Itäväylällä noin 3 000 ajoneuvoa vuorokaudessa. Osa Seinäjoen ohittavasta liikenteestä on siirtynyt Itäväylälle.

Suunnittelualue rajautuu eteläosiltaan v. 2016 lainvoiman saaneeseen Keski-Nurmon osayleiskaavaan. Suunnittelualueen laajuus on noin 1 230 ha (12,3 km²) ja siellä asuu noin 3 000 asukasta. Maatalouselinkeinoilla on voimakas rooli osayleiskaavan alueella.

Keski-Nurmontien ja Isokoskentien varret Nurmonjoen molemmin puolin ovat maatalousaluetta, jolla sijaitsee useita kotieläintalouden suuryksiköjä, broilerikasvattamoita ja sikaloita (vuonna 2019 alueella oli noin 200 000 broileria ja noin 4 500 sikaa). Aivan kaava-alueen pohjoispuolella on Atrian tehdas, joka tekee yhteistyötä alueen maataloustuottajien kanssa.

Voimassa olevat kaavat:

- Seinäjoen kaupungin Nurmon keskustan osayleiskaava 2015 on tullut voimaan maatalousalueita lukuun ottamatta vuonna 2006.
- Asemakaavoitetulla alueella on voimassa eri aikoina 1970 –luvulta lähtien laadittuja asemakaavoja.

Vireillä olevat hankkeet mm.

- Kesko on käynnistänyt Nurmon liikuntahallin ympäristöön asemakaavan muutoksen tilaa vievän maatalouskaupan sekä päivittäistavarakaupan osoittamiseksi. Kesko on myynyt vuonna 2017 maatalouskauppatoiminnan Lantmännen Agrolle. Keskon tavoitteena on edelleen saada päivittäistavarakauppaa ja ehkä liikenneasema alueelle.
- Seinäjoen seurakunta on käynnistänyt pappilan ja viereisten peltoalueiden osalta asemakaavan muutoksen asuinrakentamiseen
- Etelä-Pohjanmaan osuuskaupalla on tavoitteena liikenneaseman toteuttaminen Pohjan valtatie (vt 19) ja Keski-Nurmontien liittymän alueelle
- Oravatien/Laaksotien varressa puutarha-alueelle tavoitellaan tulevaisuudessa asumista, mikäli puutarhatoiminta siirtyy muualle
- Laaksotien eteläpuolelle tavoitellaan nykyistä tiiviimpää asumisen aluetta olemassa olevien rivitalojen sijaan

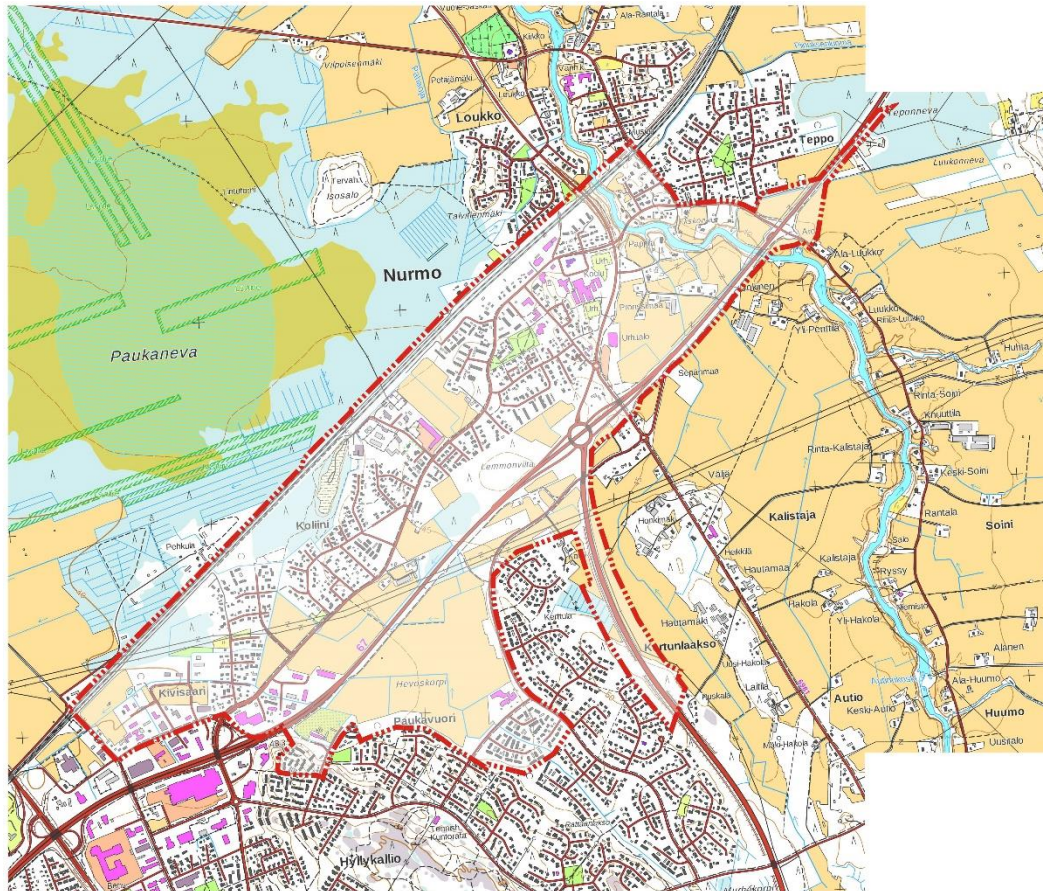
Seinäjoen itäinen ohikulkutie välillä Rengonharju – Mäki-Hakolantie avattiin vuoden 2015 lopussa ja toinen vaihe Mäki-Hakolantieltä Nurmoon avattiin liikenteelle marraskuussa 2016.

Suunnittelutyön edetessä järjestetään kaksi nähtävillä oloa pitämällä asiakirjoja nähtävillä 30 vrk:n ajan; valmisteluvaiheessa joulutammikuussa 2019-2020 ja ehdotusvaiheessa keuhällä 2020. Nähtävillä olosta ilmoitetaan kuulutuksella.

Kaavaehdotuksesta saatujen lausuntojen ja muistutuksien, ehdotuksen jälkeisen viranomaisneuvottelun sekä maatalousalueiden muutostarpeiden ja lainsäädännön muutoksista johtuvista syistä kaava-alue päätettiin jakaa hyväksymiskäsittelyyn kahteen osaan; Nurmon keskustan osayleiskaavan tarkistus ja laajennus 2035 sekä Nurmon keskustan osayleiskaavan tarkistus ja laajennus 2035, Keski-Nurmon alue. Kaava-alueen rajaavana elementtinä on Itäväylä ja Pohjan valtatie.

Kaavaselostuksessa lähtötiedot ja tavoitteet ovat molemmissa samat, selostuksen muutokset koskevat osayleiskaavan kuvausta ja vaikutuksia.

Osayleiskaavan hyväksyy kaupunginvaltuusto loppuvuodesta 2020.

Kuva 3. Hyväksymiskäsittelyyn menevä alue.

1.2 Osayleiskaavan tarkoitus

Osayleiskaavassa määritellään aluevaraukset, arvokohteet ja -alueet ja liikenteen järjestelyt alueen asemakaavoituksen ja suunnittelutarveratkaisujen pohjaksi. Taajaman täydennysrakentamismahdollisuudet selvitetään. Osayleiskaavalla tutkitaan rantojen käytön periaatteet sekä taajama-alueella että taajaman läheisyydessä ja osoitetaan sopivat alueet rantarakentamiselle siten, että tärkeät luonnon-, maisema-, kulttuuri- ja virkistysarvot säilyvät. Kulttuurihistoriallisesti arvokkaat rakennetut ympäristöt, maisema-arvot, arkeologiset kohteet ja luonnon arvokohteet merkitään MRL:n edellyttämällä tavalla kaavaan. Kaavalla ratkaistaan maankäytön ja liikennejärjestelmän yhteensovittaminen, osoitetaan melunsuojatarpeet ja pyritään kehittämään kevyen liikenteen verkostoa ja parantamaan liikenneturvallisuutta.

Kaavatyöhön sisältyy MRL:n 9 §:n ja MRA 1 §:n mukainen kaavan vaikutusten arviointi. Arvioinnin pohjana käytetään lähtötietoja, viranomaisten ja eri suunnitteluosapuolien kannanottoja, yleiskaavan perusselvityksiä, suunnittelijoiden maastohavaintoja ja asiantuntija-arvioita.

Osayleiskaavan vaikutukset keskittyvät seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- maisemaan
- elinkeinoelämään, palveluihin
- liikenteeseen
- luontoarvoihin
- yhdyskuntarakenteeseen ja - talouteen

- kulttuuriympäristöön ja rakennettuun ympäristöön
- ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön
- muihin suunnitelmiin ja kaavoitukseen

1.3 Osayleiskaavan tavoiteasettelu

Nurmon keskustan osayleiskaavan tavoitteet asetettiin tavoite- ja kehityskuvavaiheessa 2015, jolloin järjestettiin myös osallisille työpajoja ja tavoitekeskusteluja. Tavoiteasettelun pohjalta laadittiin tuolloin kolme kehityskuvavaihtoehtoa, joissa esitettiin yleispiirteisiä ideoita alueen maankäytöstä. Osayleiskaavan tavoitteet tarkentuivat edelleen aieman kaavaprosessin valmisteluvaiheessa, kun tavoitevaiheen kehityskuvista saadun palautteen ja laadittujen selvitysten pohjalta laadittiin kaksi luonnosvaihtoehtoa nähtäville asetettavaksi. Viranomaisilla ja muilla osallisilla oli mahdollisuus antaa lausunto tai jättää mielipide sekä tavoite- ja kehityskuvavaiheen sekä valmisteluvaiheen aikana. Kaavatyöryhmä on katsonut, että aiemmassa kaavoitusprosessissa tavoite- ja luonnosvaiheen kautta kaavaehdotukseen haettu ratkaisu alueen maankäytön ohjaamiseksi on edelleen voimassa. Kaavatyö käynnistettiin uudelleen vuonna 2019 ja kaavaluonnos valmisteltiin aiemmin laaditun kaavaehdotuksen pohjalta sitä ajankohtaisilla tavoitteilla tarkistaen.

Tarkemmin tavoiteasettelua on kuvattu selostuksen luvussa 3.

Osayleiskaavaprosessissa laadittavat selvitykset

Maankäytön suunnittelun pohjaksi on vuosien 2015-20 aikana laadittu seuraavat selvitykset:

1. Pappilan asemakaava-alueen maisemaselvitys 2015.
2. Kulttuuriympäristöselvitys ja rakennusinventoinnin täydennys 2015, Seinäjoen kaupunki ja Etelä-Pohjanmaan museo.
3. Liikenneverkon nykytilan analyysi (tie- ja katuverkko, kevyt liikenne, joukkoliikenne) ja kehittämistarpeet 2015, FCG.
4. Kunnallisteknisten verkostojen (vesi ja viemäri) nykytilan analyysi ja kehittämistarpeet, FCG 2016.
5. Selvitys alueen maisemarakenteesta, -kuvasta ja -arvoista, FCG 2015.
6. Luontoselvitys 2015, Seinäjoen kaupunki.
7. Meluselvitys 2015/2020, FCG.
8. Viljankuivaamon meluselvitys, Seinäjoen kaupunki 2015.
9. Alueiden vertailu (AVE) – tarkastelu, FCG 2016.
10. Hajunleviämisseelvitys, Luke 2016.
11. Hulevesiselvitys, FCG 2016/2020
12. Pappilan arkeologinen tarkkuusinventointi, Mikroliitti 2019
13. Nurmon entisen kunnantalon/Nurmo-talon rakennusinventointi, 2020

Lisäksi vuosien 2015-16 aikana on laadittu vaihtoehtotarkasteluja liikenneaseman sijoittamisesta Keski-Nurmontien läheisyyteen.

1.4 Suunnitteluorganisaatio

Seinäjoen kaupunki	FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy
<u>Kaavatyöryhmä:</u> Jyrki Kuusinen, puheenjoht, yleiskaavapäällikkö Merja Suomela, siht., kaavasuunnittelija Erkki Välimäki, kehitysjohtaja Martti Norja, kaavoitusjohtaja Taru-Maaria Herttua-Suokko, kaupungingeodeetti Pirjo Korhonen, ympäristönsuojelujohtaja v. 2016 asti Hanna Latva-Kiskola, ympäristönsuojelujohtaja v. 2019 lähtien Keijo Kaistila, liikennesuunnittelupäällikkö Jari Mäntylä, verkostopäällikkö, Seinäjoen Vesi Risto Puupponen, lupainsinööri Sirkka-Liisa Sihvonen, rakennustutkija, Etelä-Pohjanmaan maakuntamuseo v.2019 asti Susanna Tyrväinen, rakennustutkija, Seinäjoen museot v.2020 lähtien Matti Punkari, asiakkuuspääll., INTO, maatalous Pekka Hunnako, INTO, palvelupäällikkö Leena Perämäki, johtaja, INTO, elinkeinot	<u>Yleiskaava:</u> Juha Suominen, projektipäällikkö, ins., YKS-451 (1.3.2020 alk.) Johanna Närhi, projektipäällikkö, arkkitehti YKS-490 (28.2.2020 asti) Janne Pekkarinen, suunnittelija, ymp.ins. AMK <u>Liikenne:</u> Tuomas Miettinen, liikennesuunnittelija, DI Saara Aavajoki, liikennesuunnittelija, DI <u>Kauppa ja palveluverkko:</u> Taina Ollikainen, FM <u>Vesihuolto, kaavatalous:</u> Eeva-Riikka Bossmann, erikoissuunnittelija, DI Pekka Raukola, suunnittelija, DI <u>Maisema</u> Riikka Ger, maisema-arkkitehti MARK <u>Rantamitoitus:</u> Kuisma Reinikainen, DI ja Maria Ouni, DI <u>Melu</u> Matti Manninen, ins. AMK Mauno Aho, insinööri Max Mannola, DI <u>Hulevedet</u> Ella Havulinna, DI <u>Vuosina 2015-16 yleiskaavoituksessa mukana:</u> Helena Ylinen, projektipäällikkö, arkkitehti SAFA YKS-305 Minttu Kervinen, suunnittelija, arkkitehti SAFA YKS-548 Mari Seppä, arkkitehti SAFA YKS-505 Pekka Seppänen, suunnittelija, miljöosuunn. ins. AMK Lassi Tulonen, suunnittelija, arkkit.yo Maritta Heinilä, laatuvaastaava, projektipäällikkö, arkkitehti SAFA YKS-506 Siina Levonoja, miljöosuunn. ins. AMK

1.5 Osayleiskaavoituksen vaiheet, osallistuminen ja viranomaisyhteistyö

1.5.1 Osalliset ja osallistuminen

Osayleiskaavatyössä noudatetaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaista vuorovaikutteista maankäytön suunnittelun prosessia. MRL 62 §:n mukaan osallisia ovat alueen maanomistajat ja ne, joiden asumiseen, työnteekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään. Nurmon keskustan osayleiskaavan laatimisessa osallisia ovat mm.:

- alueen maanomistajat, asukkaat ja alueella työssä käyvät - alueen yrittäjät - Seinäjoen kaupungin asukkaat - paikallisyhdistykset - Seinäjoen kaupunki - Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallinto-virasto - Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus - Etelä-Pohjanmaan liitto - Seinäjoen museot - Museovirasto (1.1.2020 asti) - Väylävirasto - Etelä-Pohjanmaan luonnonsuojeluyhdistys - Seinäjoen seurakunta	- Elisa Oyj - Elenia Oy - Fingrid Oyj - Metsäkeskus - Seinäjoen energia / kaukolämpö - Seiverkot - Seinäjoen Vesi Oy - Into Seinäjoki - Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos-liikelaitos - MTK Nurmo - Nurmon Keskikunnan maamiesseura - LuKe Luonnonvarakeskus	- Nurmoo-seura ry - Keski-Nurmoo seura ry - Keski-Nurmon metsästysseura - Luukko-Soinin metsästysseura - Kesko - Etelä-Pohjanmaan osuuskauppa - muut mahdolliset osalliset
---	---	--

Suunnittelutyön edetessä osallisia kuullaan valmisteluvaiheessa ja ehdotusvaiheessa pitämällä kaava-aineistoja nähtävillä 30 vrk:n ajan sekä järjestämällä yleisötilaisuus. Nähtävillä olosta ilmoitetaan kuulutuksella. Osallisilla on nähtävillä olojen aikana jättää kirjallinen mielipide/muistutus kuulutuksessa mainittuun osoitteeseen Seinäjoen kaupungille.

Seinäjoen kaupunki kuuluttaa ilmoituksistaan Seinäjoen Sanomat -paikallislehdessä ja kaupungin sähköisellä ilmoitustaululla: <http://www.seinajoki.fi/ilmoitustaulu>.

Nähtäville asetettavat aineistot ovat esillä Internetissä kaupunkisuunnittelun ja kaavoituksen sivuilla www.seinajoki.fi/nahtavillaolevatkaavatjasuunnitelmat.

Kaavaa laaditaan kiinteässä yhteistyössä kaupungin kaavatyöryhmän kanssa. Lisäksi työn etenemistä esitellään kaupunginhallitukselle. Suunnittelun eri osa-alueilla pidetään pienryhmäpalavereja työn edetessä.

1.5.2 Viranomaisyhteistyö

Kaavatyötä koskevat viranomaisneuvottelut pidetään maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti kaavatyön aloitusvaiheessa ja tarvittaessa ehdotusvaiheen nähtävillä olon jälkeen (neuvottelumuistiot liitetään kaavaselostukseen). Tarvittaessa viranomaisten kanssa järjestetään työneuvotteluja. Suunnitteluprosessin edetessä valmisteluvaiheessa ja ehdotusvaiheessa pyydetään viranomaislausunnot. Viranomaisilta ja muilta osallisilta saatuun palautteeseen laaditaan vastineet, jotka raportoidaan kaavaselostuksen liitteinä.

Kaavatyön aikana on järjestetty seuraavat viranomaisneuvottelut:

- Aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu 17.12.2019
- Seinäjoen Museot ja kaupungin kaavoitus on pitänyt työpalaverin kulttuuriympäristömerkinnöistä 12.2.2020
- Kaavaehdotuksen jälkeinen viranomaisneuvottelu 9.6.2020

1.5.3 Kaavatyön aloitus: OAS ja aloitusvaihe

Kaava on tullut vireille kaupunginhallituksen päätöksellä 25.11.2019, § 395. Kaavatyö käynnistyi osallistumis- ja arviointisuunnitelman laatimisella. Siinä kuvataan kaavatyön osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyjä ja kaavan vaikutusten arviointia ja sitä päivitetään tarvittaessa työn kuluessa.

Kaavatyön tavoitteet ovat vuosien 2015-16 aikana asetettujen tavoitteiden mukaiset, mutta niiden lisäksi huomioidaan v. 2016 jälkeen esille nousseet tavoitteet ja muutokset. Asemakaavan valmistelussa hyödynnetään aiemmassa kaavaprosessissa laadittuja selvityksiä ja suunnitelmia. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma asetetaan nähtäville yhtä aikaa kaavaluonnoksen kanssa. Aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu järjestetään 17.12.2019.

1.5.4 Valmisteluvaihe eli kaavaluonnosvaihe

Kaavaluonnos perustuu edelleen ajantasaisiin vuosien 2015-16 kaavaprosessin lähtöaineistoihin, selvityksiin, suunnitelmiin ja asetettuihin tavoitteisiin. Kaavaluonnos asetettiin noin kuukaudeksi nähtäville mielipiteiden ja lausuntojen saamiseksi. Nähtävillä olon yhteydessä järjestettiin yleisötilaisuus.

Kaavaluonnos nähtävillä: 11.12.2019-16.1.2020.

Yleisötilaisuus 17.12.2019. Lausuntoaika 12/2019-01/2020.

1.5.5 Kaavaehdotus

Kaavaehdotus laaditaan valmisteluvaiheessa saadun palautteen pohjalta. Kaupunginhallitus hyväksyy kaavaehdotuksen nähtäville asetettavaksi 30 vrk ajaksi. Ehdotuksen nähtävillä olon aikana oli tarkoitus järjestää yleisötilaisuus huhtikuussa, mutta koronaepidemian rajoitusten takia sitä ei pidetty. Osallisilla oli mahdollisuus sopia ja saada kaavasta henkilökohtaista keskustelua kaupungintalolla kaavoituksen henkilökunnan kanssa.

Kaavaehdotus nähtävillä: 8.4-7.5.2020.

Lausuntoaika 04-05/2020.

Yleisötilaisuutta ei pidetty koronaepidemian rajoitusten vuoksi.

1.5.6 Kaavan hyväksyminen ja kuulutus lainvoimaiseksi

Kaavan hyväksyy Seinäjoen kaupunginvaltuusto. Osayleiskaavan toteuttaminen voidaan aloittaa kaavan tultua lainvoimaiseksi. Kaava on lainvoimainen noin kuukauden kuluttua valtuuston päätöksestä, mikäli valituksia ei saada. Lainvoimasta ilmoitetaan kuulutuksella valitusajan umpeuduttua.

Kaavan hyväksyminen ja lainvoima: Arviolta 11/2020.

Lainvoimaisuus kuulutuksella 37 vrk pöytäkirjan tarkistamisen jälkeen.

1.5.7 Yhteenveto kaavan vaiheista

21.5.2019	Kaavatyöryhmä, VHO:n päätös ja tavoitteiden tarkistus
22.11.2019	Kaavatyöryhmän aloituskokous ja tavoitteet
25.11.2019	Kaupunginhallitus, käynnistämispäätös
2.12.2019	Vireille tulo kuulutus
17.12.2019	Aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu MRL
17.12.2019	Yleisötilaisuus
11.12.2019-16.1.2020	Valmisteluvaiheen kuuleminen, kaavaluonnoksen nähtävillä olo
28.1.2020	Kaavatyöryhmän kokous 2; kaavaluonnoksen palautteet ja muutostarpeet kaavaluonnokseen
21.2.2020	Kaavatyöryhmän kokous 3; alustava kaavaehdotus, vastineet
30.3.2020	Kaupunginhallitus hyväksyy kaavaehdotuksen nähtäville
8.4. – 7.5.2020	Kaavaehdotuksen virallinen nähtävillä olo
16.4.2020	Yleisötilaisuus. Ei pidetty koronaepidemian rajoitusten takia.
12.5.2020	Kaavatyöryhmän kokous 4; ehdotuksen palautteet ja muutostarpeet kaavaehdotukseen
9.6.2020	Ehdotusvaiheen jälkeinen viranomaisneuvottelu
2.11.2020	Kaupunginhallitus, muutokset kaavaan
9.11.2020	Kaupunginvaltuuston hyväksyminen
	Kaava saa lainvoiman kuulutuksella

2 SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT JA SUUNNITTELUALUEEN KUVAUS

2.1 Maisema

Kaavatyötä koskeva maisemaselvitys laadittiin v. 2015. Sen jälkeen merkittävin muutos maisemassa on ollut ohikulkutien valmistuminen eritasoliittymineen ja siihen liittyvine katujärjestelyineen.

2.1.1 Maisemarakenne

Suurmaisema

Ympäristöministeriön maisemamaakunnallisessa aluejaossa Nurmo kuuluu Pohjanmaan ja tarkemmin määriteltynä Etelä-Pohjanmaan viljelylakeuksien seutuun. Etelä-Pohjanmaalla jokivarsien maisema avautuu tasaisena lakeutena mutta jokilaaksojen välisillä selännealueilla pinnanmuodot saattavat yllättää vaihtelevalla kumpareisuudellaan. Etelä-Pohjanmaan tunnusomaisimmat elementit ovat jokilaaksojen ympäristöön keskittyneet tasaiset ja viljavat savikkoalueet. Joet ovat tyypillisimpiä vesistöjä ja niihin liittyy vuosittain runsas tulviminen. Järviä on Etelä-Pohjanmaalla vähän ja niistä suurimpia ovat Lappajärvi, joka on itse asiassa meteorikraateri sekä Evijärvi.

Etelä-Pohjanmaalla raittikylien ja nauhamaisten joenvarsikylien asumusnauhat ovat perinteisesti sijainneet jokien töyräillä, tulvien ulottumattomissa. Tiiviimmät kylät sijaitsevat puolestaan loivilla kumpareilla. Täältä löytyvät maamme pohjoisimmat umpipihatalot. Jokilaaksojen ulkopuolella on lisäksi joitakin ryhmäkyliä. Lappajärven-Evijärven niin sanotulla järvisseudulla on tyypillisiä järvikyliä.

Päärakennukset ovat tyypillisesti olleet kookkaita, monet vähän ylöspäin leveneviä, joko kaksikerroksisia "kaksifooninkisia" tai korkealla vintillä ja matalilla "haukkaikkunoilla" varustettuja komeita rakennuksia. Listoituksessa on ollut haettavissa empirevaikutusta. Vähävarainen väestö on rakentanut vaatimattomammin mutta omaksunut rakennuksiinsa samoja tyylipiirteitä.

Laaja peltoviljely on lähtenyt yleensä suonraivauksesta ja kytöviljelystä. Luonnontilaiset tai raivatut suot saattavat vielä nykyäänkin liittyä peltoaukioihin. Varsinaiset asumukset ja kylät eivät ole sijainneet peltoaukeilla, vaan niiden reunamilla. (Ympäristöministeriö 1993 a)

Kuva 4. Näkymä Nurmonjoelle Ykskorvaasentien sillalta.

Kuva 5. Näkymä Rintatieltä Nurmonjokilaakson yli.

Perusmaisemarakenne

Tarkastelualueen maisemarakenteessa on melko selvästi havaittavissa maiseman luode-kaakko –suuntautuneisuus. Se ilmenee muun muassa viljelylaakson ja selänteiden suuntauksena. Peltolaaksot ovat avoimia. Rakentaminen on pääsääntöisesti sijoittunut selännealueille, jotka ovat muulta osin metsäisiä. Rakentamista on kuitenkin myös nauhamaisesti Nurmonjoen sekä siihen yhtyvän Käenluoman varrella. Asutusta löytyy myös vähäisessä määrin pelloilta.

Vesisuhteet

Alueella ei ole järviä, mutta sitä halkoo Nurmonjoki pohjois-eteläsuunnassa. Nurmonjoki on Lapuanjoen suurin sivuhaara. Sen valuma-alue on 865 km² ja keskivirtaama 8,6 m³/s. Nurmonjokeen yhtyy idän suunnalta Käenluoma. Alueen pohjoisosaan sijoittuu Teponneva –niminen suo. Joitakin pienehköjä kosteikkoja ja soistumia sijoittuu lähinnä alueen länsiosaan. Peltolaaksoja halkovat ojat. Nurmonjokea kuormittavat maa- ja metsätalous sekä asutuksen ja teollisuuden jätevedet. Yläpuolista valuma-aluetta on ojitettu runsaasti ja valuma-alueella on useita turvetuotantoalueita.

Selvitysalueelle ei sijoitu pohjavesialueita.

Maaperä

Tarkastelualueen maaperää luonnehtivat selännealueilla kallion ohella moreenimaat ja laaksoissa pääsääntöisesti hiesu, hieno hieta ja savikot. Muita alueella esiintyviä maalaajeja ovat karkea hieta ja hiekka. Asutus on keskittynyt kallioalueille ja moreenimaille sekä jokivarressa hieta- ja hiesumaille.

Topografia ja korkeussuhteet

Tarkastelualue on maaston muodoiltaan hyvin tasaista aluetta. Selvitysalueen itäosissa maasto kohoaa loivasti. Ylävintä aluetta onkin tarkastelualueen itäreuna, joka kohoaa korkeimmillaan noin 65 metriä meren pinnan yläpuolelle. Alueen topografia on matalimmillaan selvitysalueen halkovan jokiuoman kohdalla, jossa joen rantaviiva on noin 37 metriä meren pinnan yläpuolella. Jos jokiuoman pohjaa ei oteta huomioon, suhteelliset korkeuserot ovat enimmillään noin 25 metriä viljelylaaksoista sitä rajaavan selänteelle.

Ilmasto-olot

Suomessa vallitseva tuulensuunta on lounaasta. Selvitysalueen avotilojen suuntautuneisuudesta johtuen tuuli pääse parhaiten puhaltamaan luoteis-kaakkoissuunnassa joen länsipuolella ja pohjois-etelä- tai luoteis-kaakkoissuunnassa joen itäpuolella. Voimakkaimmat tuulet puhaltavat laajoilla peltoaukeilla. Selvitysalueen ilmastolle on tuulisuuden ohella tunnusomaista tulvaherkkyys ja ajoittainen sumuisuus. Asutus on perinteisesti sijoittunut hiekka- ja moreenirinteille tai -reunoille, jotka ovat pienilmastollisesti suotuisia alueita. Alaville maille rakentaminen on epäedullista. Huonon maaperän ohella rakentamispaidat ovat tuulisia, sumuisia ja kosteita. Suojavyöhykkeillä on mahdollista estää tulva- ja tuulihaittoja. Myös karjataloista aiheutuvia hajuhaittoja pystytään vähentämään suojavyöhykkeiden avulla.

Kuva 6. Joen itäpuolella Isokoskentie polveilee viehättävästi.

Kuva 7. Isokoskentien varteen sijoittuu vanhaa ja uudempaa rakennuskantaa.

2.1.2 Maisemakuva – maiseman nykytila

Tarkastelualueen maisemakuvalla ovat tunnusomaisia laajat tasaiset viljelyaukeat sekä viljelymaisemaa halkova Nurmonjoki. Jokea ympäröivä viljelylaakso on suuri. Joki sijoittuu peltomaiseman keskivaiheille ja näin avotilaa jää lähes saman verran sen länsi- ja itäpuolella. Länsipuolen pohjoisosassa joen tuntumassa peltoalue on jakautunut pienempiin osa-alueisiin. Pienet peltoalat pappilan lähiympäristössä ovat mittakaavaltaan inhimillisiä ja niiden pienipiirteisyys tekee niistä viehättäviä. Selvitysalueelta löytyy myös pari keskisuurta peltoaukeaa sekä muutamia erillisiä pieniä avotiloja. Keskisuuret viljelyaukeat sijoittuvat Keski-Nurmontien lounaispuolelle. Toinen niistä on Keski-Nurmontien suuntainen, muodoltaan pitkä ja kapeahko, toinen sijoittuu selvitysalueen lounaisosaan Hylykallion alueen kainaloon. Pieniä peltoaloja on asutuksen lomassa Pohjan valtatie luoteispuolella. Avoimet maisematilat rajautuvat selvitysalueella pääsääntöisesti selkeälinjaisiin elementteihin, kuten metsänreunoihin ja muulta osin rakennettuihin alueisiin.

Asutus on sijoittunut pääsääntöisesti Nurmon keskustaan selvitysalueen luoteisreunalle ja pohjoisosaan sekä Keski-Nurmontien ja Nurmonjoen varteen. Maisemakuvallisesti tärkeitä rakennuksia tai rakennusryhmiä on kymmenkunta ja ne ovat yhtä lukuun ottamatta keskittyneet maakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueen Nurmonjokilaaksoon. Osa maisemallisesti tärkeistä rakennuksista on huonossa kunnossa.

Tasaisista ja laajoista peltoaukeista johtuen näkymät ovat selvitysalueella monin paikoin pitkiä ulottuen toisinaan jopa yli 2,5 kilometrin päähän. Vieraspaiikkakuntalaisen ja aluetta tuntemattoman on hieman hankala orientoitua maisemaan sen tasaisuudesta johtuen. Alueen poikki itä-länsisuunnassa kulkeva voimajohtolinja muodostaa häiriötekijän maisemassa. Toisaalta se on kuitenkin myös eräänlainen maamerkki, jonka avulla on helpompi suunnistaa alueella ja hahmottaa maisemaa.

Alueelle sijoittuu useita karjatalouden suuryksiköjä. Tuotantorakennukset ovat todella massiivisia ja niiden sopeuttaminen osaksi avointa maisemaa on melko haasteellista. Tätä nykyä ne hallitsevat maisemassa liian voimakkaasti. Myös Nurmontien ja Nosturintien kulmaukseen sijoittuva teollisuusrakennus näkyy liian massiivisena ja pitkänä vie-reiseen peltomaisemaan. Rakennuksen ja pellon väliin tulisi muodostaa keventävä suo-javyöhyke.

Selvitysalueelta löytyy muutamia viehättäviä tieosuuksia: joen itärantaa myötäilevä Iso-koskentie ja siihen pohjoisessa yhtyvä Tepontie, joka muuttuu Ykskorvaasentiekseksi sekä Ojelmistontie ja siitä erkaneva Kujapenttiläntie. Isokoskentien varteen on sijoittunut nauhamaisesti asutusta: vanhaa ja uudempaa. Paikoin joen ja tien välissä on myös pieniä peltotilkkuja ja niittyalaa. Tie mutkittelee ja vaihtelua on myös korkeussuunnassa. Tie painuu notkoon kohdissa, joissa jokeen yhtyy pienempiä sivu-uomia. Mutkittelu ja korkeusvaihtelut tekevät tiestä viehättävän ja mielenkiintoisen.

Kuva 8: Luukko on yksi vanhimmista talon paikoista. Päärakennus on uusi.

Kuva 9: Luukon tilan rakennukset muodostavat porttikohdan Isokoskientien varteen.

2.1.3 Maiseman arvot

Selvitysalueen maisemalliset arvot rakentuvat laajojen peltoaukeiden ympärille. Pitkät viljelyaukeiden yli kantavat näkymät ovat osaltaan selvitysalueen vahvuuksia.

Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet

Selvitysalue ei ole osa valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta. Lähin valtakunnallisesti arvokas maisema-alue Ilmajoen Alajoen lakeusmaisema sijoittuu selvitysalueen lounaiskulmaan kiinni.

Maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet

Nurmonjokilaakso (Nurmonjoen maisema) on maakunnallisesti arvokas maisema-alue ja näin ollen noin puolet selvitysalueesta on maakunnallisesti arvokasta aluetta. Maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventoinnin yhteydessä 2013 aluerajausta on ehdotettu muutettavaksi ja arvoalueen uudeksi nimeksi on ehdotettu Nurmonjoen kulttuurimaisemaa. Keski-Nurmon alue ja sen myötä selvitysalueeseen kuuluva arvoalueosuus on rajattu pois kokonaan, koska alue ei enää edusta perinteisessä asussa säilynyttä, jokilaaksoon kehittynyttä maaseutumaisemaa. Uudisrakentaminen on ottanut tai ottamassa maisemakuvassa vallan, perinteisiä rakennuksia on enää harvakseltaan ja

niiden maisemallinen merkittävyys ei ole enää riittävä. (Maaseudun kulttuurimaisemat ja maisemanähtävyydet, 2013.)

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt

Selvitysalueelle ei sijoitu valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä. Lähin valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö, Nurmon kirkonseutu, sijoittuu runsaat 500 metriä selvitysalueen pohjoispuolelle.

Maakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan selostuksesta ilmenevät seuraavat kohteet:

-Nurmon pappila: Pappila sijaitsee kauniilla puustoisella, Nurmonjokeen ja viljeltyihin peltoihin rajoittuvalla tilalla. Pihapiirin rakennuksiin kuuluvat nykyään pappila (1894), luhtiaitta (1767) ja joenvarren kivikellari (1824). (Nurmon keskustan osayleiskaava-alueen rakennuskannan inventointi 2004.)

-Latva-Kalistaja: Vanha asuinrakennus on 1790-luvulta. Asuinrakennus talouspihoineen sijaitsee peltojen keskellä. Tilan maat rajoittuvat Nurmonjokeen, joka kulkee sen itäpuolella. Latva-Kalistaja kuuluu osaksi kolmen vanhan pihapiirin talorypystä ja on niistä eteläisin. (Nurmon keskustan osayleiskaava-alueen rakennuskannan inventointi 2004.)

-Koliinin alue

Aluerajauksia tai kohdemarkintöjä ei löydy maakuntakaavaan liittyviltä kartoilta eikä paikkatietoaineistona.

Kuva 10: Tien päässä kaksikerroksinen punainen rakennus on Latva-Kalistaja.

Kuva 11: Nurmon pappila. Keltainen päärakennus on vuodelta 1894.

Kuva 12: Rinta-Kalistaja joen itärannalta nähtynä.

Kuva 13: Höylätien ja Pohjan valtatie väliin jäävä peltoalue on maisemakuvallisesti tärkeä.

2.1.4 Historiallinen perspektiivi

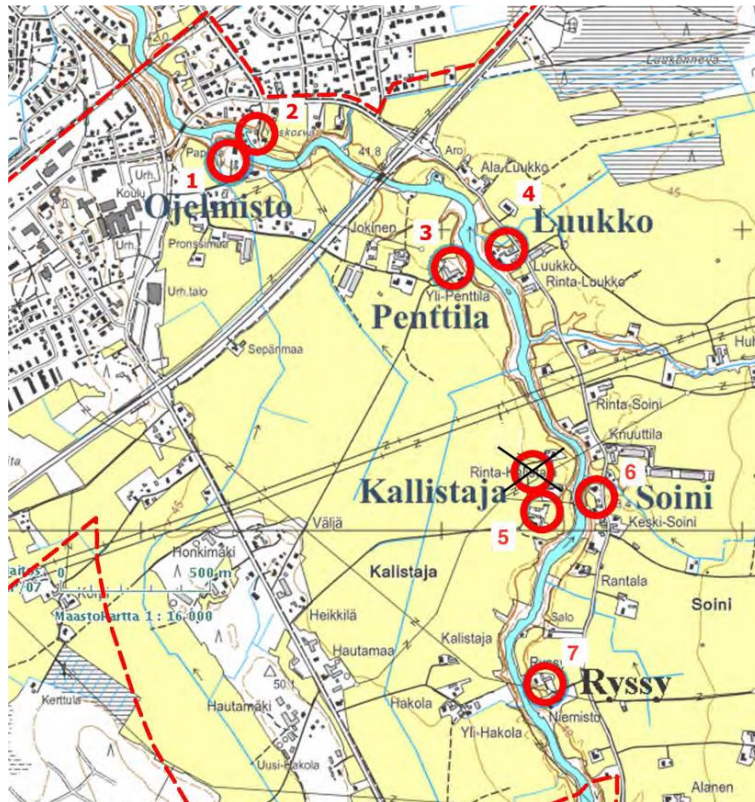
Nurmon vakituinen maanviljelyasutus on syntynyt 1500-luvun alussa. Nurmonjokilaakson asutus ja viljelyskulttuuri on levinnyt Lapualta vähitellen Nurmonjoen varsia ylöspäin. Nurmonjoen varsi on ollut tärkeä reitti vuoteen 1765 hallinnollisesti yhteen kuuluneiden Nurmon ja Lapuan välillä. Varhaisin asutus Nurmassa on keskittynyt Nurmonjokivarteen pohjoisesta Lapuan rajalta Hipistä etelään Knuutilaan. Talot ovat olleet pääasiassa yksittäistaloja. Selvitysalueella vanhimpia taloja ovat olleet Ryssy, Kalistaja, Latvakalistaja, Soini, Luukko, Penttilä ja Ojelmisto. Talot ovat alun perin saattaneet sijaita lähempänä alkuperäistä jokiuomaa. (Muinaisjäännösinventointi, Mikroliitti Oy 2010.)

Etelä-Pohjanmaalla ei ole toteutettu keskiajalta periytyvää sarkajakoa. Asutus on keskittynyt pitkänä rivikylinä tai harvahkoina taloketjuina pääasiassa jokilaaksoihin. 1700-luvulla toteutettu isojako on yhdistellyt palstoja isommiksi sekä poistanut maiden yhteisomistuksen. Tervanpoltto on myös vähentynyt noihin aikoihin, sillä on pelätty puiden loppuvan tai vähenevän merkittävästi metsistä. Isojako on mahdollistanut tehokkaamat viljelymenetelmät. (Keski-Nurmon, Veneskosken ja Kouran maisemaselvitys, 2011.)

Kahden historiallisen kartan avulla on tutkittu maiseman tilallisessa rakenteessa tapahtunutta muutosta 1840-luvulta tähän päivään siirryttäessä. Tarkasteltavalla alueella avoimen ja suljetun tilan suhde on muuttunut melko paljon verrattaessa 1840-luvulta peräisin olevaa karttaa tämän päivän tilanteeseen. 1840-luvulla selvitysalueella jokea on reunustanut kapeahko niittyvyöhyke. Peltoja on sijoittunut joen molemmin puolin niittyvyöhykkeen ulkopuolelle. Pellot eivät ole olleet kovin laaja-alaisia ja ne ovat muodostaneet melko kapean vyöhykkeen selvitysalueen osalta. Joen itäpuolella kulkeva tie on jo tuolloin ollut olemassa. Peltoala on enimmäkseen pysytellyt tien ja joen välisellä alueella. Vain Luukossa ja Soinissa pellot ovat ulottuneet jonkin verran tien itäpuolelle. Peltojen ulkopuolella on ollut niittyvyöhykettä mutta se ei ole ulottunut läheskään yhtä laajalle alueella kuin viljelyaukea tänä päivänä. Näin ollen avointa tilaa on ollut 1840-luvulla selvästi vähemmän kuin nykyään. 1840-luvun kartalle on merkitty seitsemän tilaa ja yksi torppa. Tilat ovat pohjoisesta lukien: Ojelmisto, Luukko, Penttilä, Autio, Kalistaja, Soini ja Ryssy.

Vuodelta 1957 peräisin olevan topografikartan mukaan peltoalaa ja sen myötä avointa tilaa on puolestaan ollut 1900-luvun puolivälin paikkeilla selvästi enemmän kuin tänä päivänä. Nurmonjoen itäpuolella avoimen ja suljetun tila suhde on ollut jotakuinkin sama kuin nykyään mutta länsipuolella avotilaa on ollut huomattavasti nykyistä enemmän. Keskustaajaman alue sekä yritysalueet ovat rakentuneet suureksi osaksi pelloille ja näin avotila on kaventunut sitten 1950-luvun. Asutusta on 1950-luvulla ollut jokivarren ohella nauhamaisesti ja melko harvakseltaan Keski-Nurmontien ja Nurmontien varsilla.

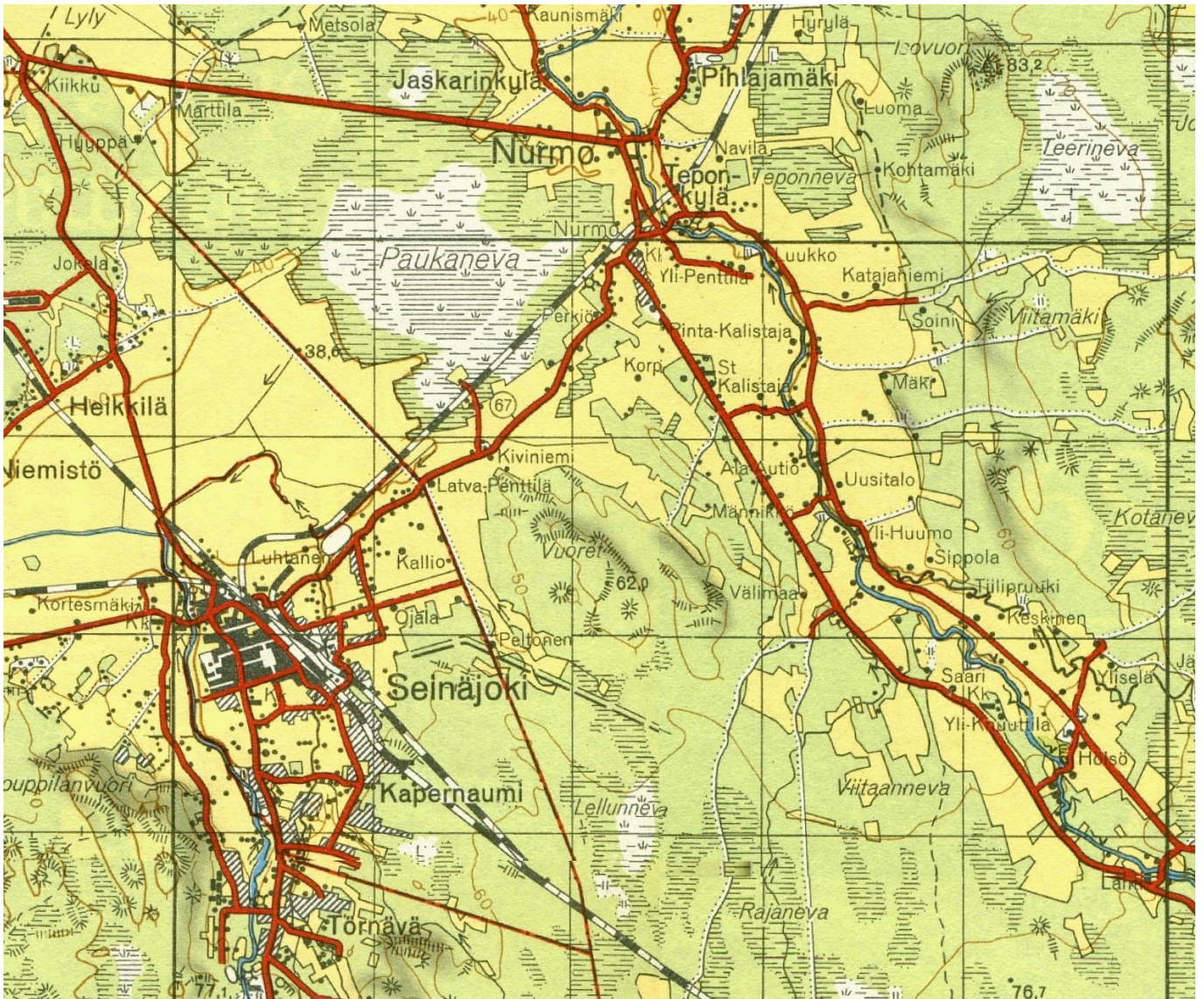
Nurmonjokilaakson viljelymaisema on muuttunut erityisesti 1900-luvun lopulla tehostuneen maatalouden ja muuttuneiden elinkeinojen myötä. Peltomaisemaan kuuluneet pienet ladot ovat lähes kokonaan kadonneet ja tilalle ovat tulleet karjatilojen suuryksiköt, konehallit ja siilot.

Kuva 14: Osaileiskaava-alueen vanhimmat talot (Mikroliitti Oy 2010).

Kuva 15: Historiallinen kartta 1840-luvulta.

Kuva 16: Ote vuodelta 1957 peräisin olevasta topografikartasta.

2.1.5 Maisemallisten arvojen huomioon ottaminen maankäytön suunnittelussa

Jatkosuunnittelussa selvitysalueen vahvuudet tulee ottaa huomioon. Olisi toivottavaa, että alueen maisemarakenne voisi vielä rakentamisen jälkeenkin hahmottua alueella liikkujalle. Paikan hengen ja ominaispiirteiden säilyttäminen on tärkeää. Keskeisimpiä maisemaelementtejä selvitysalueella ovat joki sekä jokilaakson pellot. Joen olemassaolon hahmottaminen on tärkeää. Joen rantojen umpeenkasvun ja mahdollisen rakentamisen myötä joki ei saa kadota maisemasta. Vaikka joen rantaan sijoitettaisiin lisää uutta asumista, täytyy huolehtia siitä, että väliin jää myös riittävästi avotiloja, joiden kautta Isokoskentieltä säilyy näköyhteys joelle. Joen länsirannalle voisi tehdä virkistysreitit edes osalle matkaa, jotta joen äärelle pääsisi virkistytymään. Koko alueen kannalta tärkeimpien pelto- ja niittyalueiden säilyttäminen pääpiirteissään avoimena on olennaista. Riittävän reunapuuston säilyttäminen on monin paikoin toivottavaa. Selvitysalueella selänteet ovat hyvin vaatimattomia. Selännealueille rakennettaessa on kuitenkin syytä ottaa maastonmuodot huomioon. Rakentamisen tulisi tukeutua topografiaan ja rakennusten massoittelemalla myötäillä maaston muotoja. Korttelit ja katuverkosto eivät saisi olla liian suoraviivaisia. Etelään, länteen ja lounaaseen suuntautuvat selänteiden ja laaksonpohjien väliin jäävät vaihteluvähytykkeitä ovat pienilmastollisesti rakentamisen kannalta edullisimpia alueita. Myös maiseman kannalta rakentaminen usein sopii näille alueille. Mitä etäemmäksi selänteistä ja kumpareista siirrytään, sen matalampaa rakentamisen tulisi maiseman kannalta olla.

Vanhan ja arvokkaan rakennuskannan sekä maisemakuvallisesti tärkeiden rakennusten läheisyydessä rakentamispaiikat ja rakennukset tulee suunnitella siten, että ne ovat sopusuhteissa olemassa olevien rakennusten ja maiseman kanssa. Ensisijaisesti pyritään kuitenkin välttämään rakentamista merkittävimpien vanhojen rakennusten välittömässä läheisyydessä. Avoimilla alueilla rakennusten ympärille on istutettava suojakasvillisuutta pehmentämään rakentamisen synnyttämää vaikutelmaa. Myös muut toiminnot on toteutettava ympäröivän maiseman ehdoilla.

2.1.6 Suositukset

Säilytettäväksi suositeltavat alueet sijaitsevat maisemallisesti tärkeillä, kauniilla tai ekologisesti herkillä, muutoksia heikosti sietävillä, paikoilla. Selvitysalueen tapauksessa tämä tarkoittaa lähinnä maisemakuvan kannalta tärkeitä laajoja viljelyalueita, metsänreunoja ja maisemakuvallisesti, rakennustaiteellisesti tai kulttuurihistoriallisesti tärkeiden rakennusten välitöntä läheisyyttä.

Selvitysalueen edustavimmat niitty- ja viljelyalueet tulisi säilyttää pääpiirteissään avoimena, mieluiten viljely- tai laidunkäytössä. Peltoalueiden ei kuitenkaan tarvitse välttämättä kaikilta osin säilyä perinteisesti hoidettuina. Riittää, että ne säilyvät hengeltään avoimena esimerkiksi maisemapeltoina tai pelinurmina. Pelto- ja niittyalueiden metsittämistä ei suositella. Avotilojen läheisyydessä metsänreunat tulee pyrkiä säilyttämään mahdollisimman eheinä. Mahdollinen rakentaminen tulee ohjata joko metsän sisään tai selkeästi peltoaukean puolelle, kuitenkin siten, että rakentaminen tukeutuu olevaan yhdyskuntarakenteeseen ja maaston muotoihin. Avoimeen maisematilaan rakennettaessa rakentaminen tulisi näin ollen sijoittaa mieluiten peltoaukean reuna-alueille ja olevan yhdyskuntarakenteen yhteyteen. Avoimien maisematilojen yhteydessä tulisi ensisijaisesti välttää massiivista rakentamista. Avoimilla alueilla rakennusten ympärille on istutettava suojakasvillisuutta pehmentämään rakentamisen synnyttämää vaikutelmaa. Suojavyöhykkeen tarkoituksena ei ole muodostaa muurimaista estettä rakennetun ja avoimen välille. Kerroksellinen, erikorkuisista puista ja pensaista koostuva suojakasvillisuus on toivotuin vaihtoehto.

Viljelyalueista heikoimmin muutoksia sietävät Nurmonjokilaakson ydinpellot. Pohjan valtatien läheisyydessä avotilat ovat tärkeitä mutta eivät niin herkkiä. Pappilan läheisyydessä pari viehättävää peltotilkkaa olisi toivottavaa säilyttää jatkossakin rakentamatta.

Massiiviset karjatalouden suuryksiköt näkyvät kauas tasaisessa, avoimessa maisemassa. Niiden eteen tulisi istuttaa suojakasvillisuutta. Ei kuitenkaan muurimaista estettä, joka peittäisi rakennukset kauttaaltaan vaan erikorkuisia istutuksia, jotka jaksottaisivat ja pehmentäisivät rakennusmassoja.

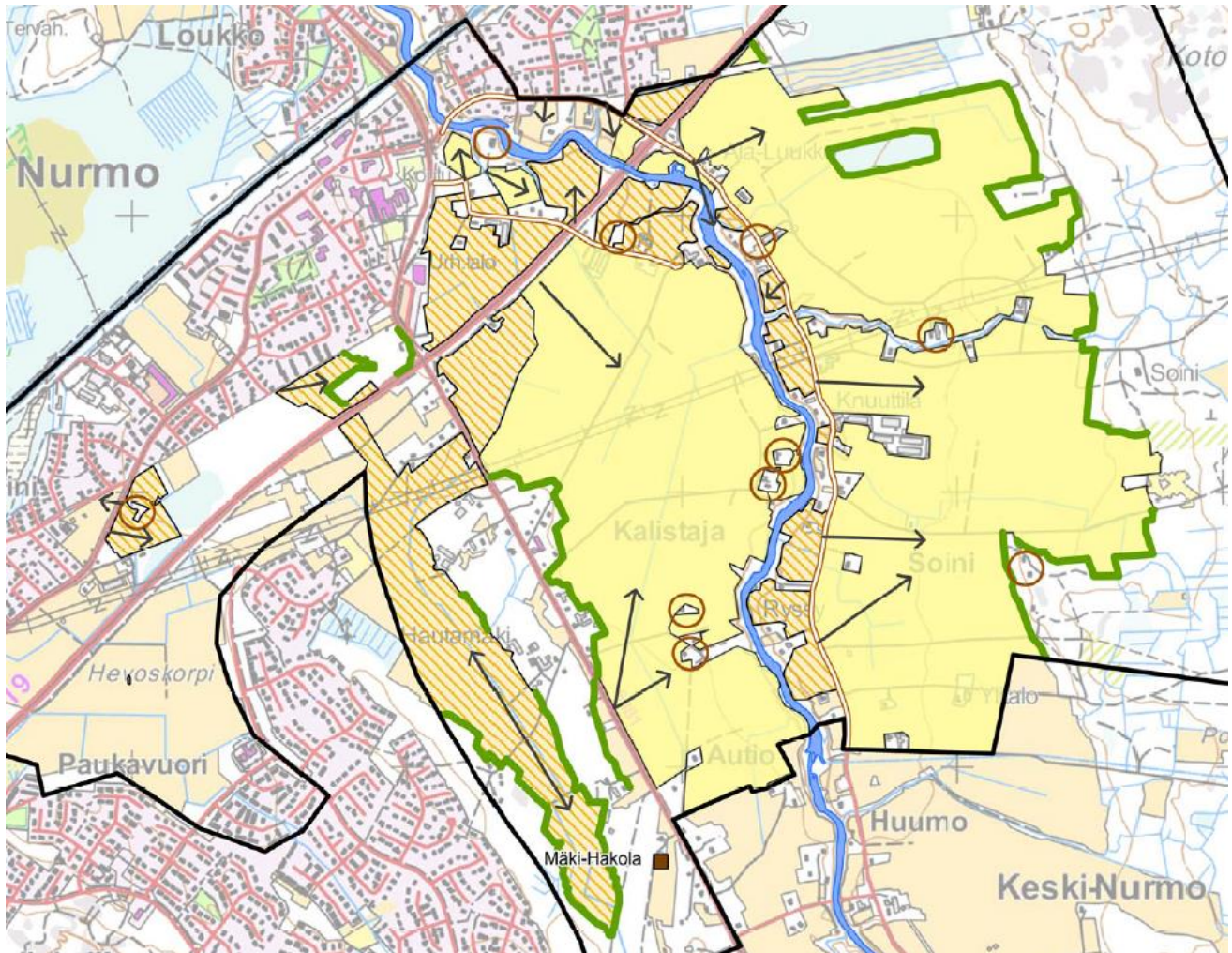
Jokivarteen on mahdollista sijoittaa jossain määrin lisää rakentamista, kunhan huolehditaan siitä, että sopivin välimatkoin jää myös riittävästi avotilaa takaamaan näköyhteyden Isokoskentieltä joelle. Rakentamisen sijoitteluissa tulee noudattaa nauhamaisuuden periaatetta. Omakotitalorakentaminen soveltuu joen rantaan parhaiten. Useamman talon pari- ja rivitalokompleksit poikkeaisivat melkoisesti alkuperäisestä joenvarsirakentamisesta.

Kuva 17: Pappilan länsipuolelle sijoittuva pieni pelto on maalauksellinen.

Kuva 18: Liikuntahallilta koilliseen avautuva peltomaisema

Kuva 19. Maankäytölliset suositukset maisemasuunnittelun näkökulmasta (FCG, Riikka Ger 2015).

- Selvitysalueen raja
- Tärkeä metsänreuna / reunavyöhyke
- Maisemallisesti arvokas tai erittäin tärkeä peltoalue
 - Suositellaan säilyttämään avoimena
 - Mahdollinen vähäinen rakentaminen ohjattava alueen reunoille
- Maisemallisesti tärkeä pelto- / niittyalue
 - Suositellaan säilyttämään pääosin avoimena
 - Rakentaminen tulisi ohjata alueen reunoille ja/tai asutuskeskittymien yhteyteen
- Tärkeä näkömäsuunta
- Maisemakuvallisesti tärkeä rakennus / rakennusryhmä
- Muinaisjäänös (Muinaisjäänös-irventointi, Mikrolitti Oy)

Kuva 20: Massiiviset karjatalouden suuryksiköt istuvat huonohkosti maisemaan.

Kuva 21: Pellon laitaan sijoittuva pitkä teollisuusrakennus tarvitsisi eteensä kasvillisuutta pehmentämään vaikutelmaa, kuva Nurmantieltä Nosturitien suuntaan.

2.2 Luonto

Luontoselvityksen tarkoituksena oli selvittää, esiintyykö kaava-alueella sellaisia luonto-arvoja, jotka olisi huomioitava alueen maankäyttöä suunniteltaessa. Inventointityön teki FM Hannu Tuomisto huhti-toukokuussa 2015. Lisäksi selvityksen taustamateriaalina käytettiin alueelta aikaisemmin tehtyjä luontoselvityksiä (Tuomisto 2009, Tuomisto 2009, Tuomisto 2014), ja aikaisemmin julkaisemattomia havaintoja (Tuomisto julkaisematon). Selvitystyön tarkkuudeksi määriteltiin yleiskaavan vaatima taso, viranomaisvaatimusten ja lainsäädännön edellyttämät inventoinnit.

Inventointien perusteella kootusta raportista tuli ilmetä esiintyykö tutkimusalueella

- 1) luonnonsuojelulain 1096/1996 4 luvun 29 § mukaisia luontotyypppejä
- 2) metsälain 1093/1996 3 luvun 10 § mukaisia tärkeitä elinympäristöjä
- 3) vesilain 1961/264 1 luvun 15a, 17a § mukaisia luonnontilaisina säilytettäviä kohteita
- 4) uhanalaisluokituksen (Rassi 2010) mukaisia lajeja
- 5) luontodirektiivin 92/43/ETY liitteen IV (a) mukaisia lajeja
- 6) lintudirektiivin 79/409/ETY liitteen I mukaisia lajeja
- 7) tai muita huomioitavia luontoarvoja

2.2.1 Arvokkaat luontokohteet

Luontoselvityksessä todettiin 18 kohdetta, jotka on jaoteltu paikallisesti huomioitaviin, merkittäviin sekä erittäin merkittäviin luontokohteisiin.

Lisäksi kohteet on arvotettu seuraavasti:

K = kasvistollisesti merkittävä kohde

E = eläimistöltään merkittävä kohde

M = maisemallisesti merkittävä kohde

G = geologisesti tai geomorfologisesti merkittävä kohde

V = virkistys ja/tai opetuskohde

Paikallisesti huomioitavat kohteet

1. Maisemakuuset ja kutulammikko: K, E, M, paikallisesti huomioitava kohde

- Luontodirektiivin 92/43/ETY liitteen IV (a) mukainen laji
- Vanhassa pihapiirissä kasvaa maisemallisesti suuria kuusia. Kuusten lounaispuolella on sammakoiden käyttämä kutulammikko. Paikalla on havaittu myös viitasammakoita.

2. Maisemamännyn: K,M, paikallisesti huomioitava kohde

- Ratavarressa kasvaa järeiden ylispuumäntyjen rivistö.

3. Koliinin kuntorata: M, V; paikallisesti huomioitava kohde

- Nurmon kunnan vanhan maakaatopaikan ympäri kulkee paikallisesti suosittu Koliinin kuntorata. Sen ympärillä on virkistyskäytöllisesti huomioitavaa suoluontoa; isovarpurämettä ja nevalaikkua.

5. Mäntypuisto: M, V paikallisesti huomioitava kohde

- Mäntypuiston metsäalue on havupuuvaltaista turvekangasta ja kuivaa kangasta. Paikan kasvillisuuden pohjakerroksessa esiintyy runsaasti rahkasammalia, ja alue on muuntu-
nut nykymuotoonsa turvekankaaksi alueen reunoilla aikaisemmin tehtyjen ojitusten ja kaupunkirakentamisen kuivattamana. Metsän keskiosissa on kivennäismaapaljastumia, ja kasvupaikkatekijät ovat siellä muuta ympäristöä kuivemmat. Valtapuustona esiintyy kuusta ja mäntyä. Metsän reunoilla kasvaa myös muutamia suurehkoja koivuja, haapoja ja raitoja. Pensaskerroksessa esiintyy myös pihlajaa, harmaaleppää, kiiltopajua ja virpajua. Kasvupaikkaolosuhteet ovat karut, ja kenttäkerroksen kasvilajisto on melko vaatimatonta; puolukka, mustikka, kanerva, maitohorsma, juolukka, metsäkastikka, metsälauha ja metsäälvejuuri. Valtapuuston ikä vaihtelee metsäkuvioittain. Vanhimmat ylispuumännynyt ovat 80-100 vuotta vanhoja, mutta valtaosaltaan alue on 30-40 vuotta vanhaa männikköä. Lisäksi Mäntypuistossa on muutamia kuusitiheikköjä, joissa puusto on n. 40 vuotta vanhaa.
- Mäntypuistosta on aikaisemmilta vuosilta joitakin liito-oravahavaintoja (Tuomisto 2014), mutta keväällä 2015 tehdyissä kartoituksissa ei ollut lajista merkkiäkään.

7. Onnelantien metsä: M,V,E paikallisesti huomioitava kohde

- (Uhanalaisluokituksen (Rassi 2010) mukainen laji)
- Luontodirektiivin 92/43/ETY liitteen IV (a) mukaisia lajeja
- Onnelantien elinpiiri on puustoltaan vanhaa tuoretta kangasmetsää, jota luonnehtivat järeät ylispuumännynyt ja -kuuset. Vanhimmat puut ovat n. 150 vuotta vanhoja. Metsää ympäröivien peltojen ja pihapiirien reunoilla on runsaasti lehtipuustoa; mm. haapaa, harmaaleppää, raitaa ja koivuja. Paikalta on runsaasti aikaisempia havaintoja liito-oravista (Tuomisto 2009). Keväällä 2015 ei metsästä löytynyt merkkiä liito-oravista. Metsään on sijoitettu Seinäjoen itäisen ohikulkutien (VT 19) rakentamisen luontovaikutusten tutkimiseen tarkoitettuja liito-oravapönttöjä. Alueella olevassa vanhan pihapiirin ympärillä on rakennuksia, joissa lienee alueella tavattujen pohjanlepakoiden lisääntymis- ja/tai levähdyspaikka (Tuomisto 2009).

9. Teponneva: E, M,V, paikallisesti huomioitava kohde

- Metsälain 1093/1996 3 luvun 10 § mukaisia tärkeitä elinympäristöjä
- Lintudirektiivin 79/409/ETY liitteen I mukaisia lajeja
- Teponnevan keskiosat muodostavat melko luonnontilaisen suoyhdistymäalueen. Suon reunalaiteet on ojitettuja ja suon yli kulkee sähkölinja. Rämjälänteiden valtalajeja ovat mätäspinoilla kasvavat variksenmarjat, suopursut ja kanervat. Pienialaisten nevujuotien valtalajina on tupasvilla; rimpipinoilla kasvaa runsaasti karpaloa. Osalla suoalueesta on metsälain suojaamia metsäsaarekkeitä ja suolla ruokailee ja/tai pesii monipuolinen linnusto; mm. isokuovi, kurki, teeri ja niittykirvinen.

11. Kotomäen neva: K, G, paikallisesti huomioitava kohde

- Metsälain 1093/1996 3 luvun 10 § mukainen tärkeä elinympäristö
- Pienialainen suoyhdistymälaikku, jossa vuorottelevat niukkapuustoiset rämejänteet ja pienet nevalaikut; kenttäkerroksen valtalajeina ovat suopursu, tupasvilla ja variksenmarja. Suo on osin muuntunut ympärillä tehtyjen hakkuiden ja ojitusten takia.

12. Siirtolohkareet ja korpi: K, G, paikallisesti huomioitava kohde

- Metsälain 1093/1996 3 luvun 10 § mukainen tärkeä elinympäristö
- Kotomäen lounaispuolella on pienialainen rehevä korpi, jonka reunassa kaksi rinnakkaista siirtolohkarettä.

14. Sarastonkalliot: K, G, paikallisesti huomioitava kohde

- Metsälain 1093/1996 3 luvun 10 § mukainen tärkeä elinympäristö
- Sarastonkallioiden luonnontilaisimpina säilyneet osat ovat metsälain suojaamia tärkeitä elinympäristöjä. Puusto on erirakenteista ja osa kallioalueen männyistä on vanhoja. Kelotunutta puustoa ja maapuita on jonkin verran. Alueella on myös pieniä jyrkänteitä, soistumia ja siirtolohkareita. Kanerva ja puolukka ovat kenttäkerroksen valtalajeja. Osa luonnontilaisesta kallioalueesta rajautuu tutkimusalueen ulkopuolelle.

15: Syrjälän katajat, K, paikallisesti huomioitava kohde

- Luonnonsuojelulain 1096/1996 4 luvun 29 § mukainen luontotyyppi
- Maisemallisesti merkittävät katajat kasvavat pienen avokallion reunassa.

Paikallisesti merkittävät kohteet

4. Lemmonviita: E, N, V: paikallisesti merkittävä kohde

- Uhanalaisluokituksen (Rassi 2010) mukainen laji
- Luontodirektiivin 92/43/ETY liitteen IV (a) mukaisia lajeja
- Lemmonviidan valtapuustona on 80-100 vuotta vanhoja kuusia, mutta laikuittain esiintyy myös lehtipuustoa; mm. haapaa, harmaaleppää, pihlajaa ja koivuja. Kenttäkerroksen valtalajeina on pääasiassa tuoreiden kangasmetsien tyyppilajistoa. Lemmonviidan koillisreunassa on lehtoa, ja paikalla kasvaa mm. sinivuokkoa. Sinivuokoesiintymä on kuitenkin kärsinyt paikalla tehdyistä hakkuista. Metsän pohjoisosan (vrt. kartta) hakkuut ovat heikentäneet metsän luonto- ja virkistysarvoja merkittävästi. Karttaan rajatulla arvokkaimmalla alueella elää liito-orava.

8. Pappilan pihapiiri ja jokivarsi: K, E, M, G: paikallisesti merkittävä kohde

- Luontodirektiivin 92/43/ETY liitteen IV (a) mukaisia lajeja
- Nurmon pappilan pohjois- ja eteläpuolella Nurmojoen rannalla on rehevän lehtomaisen kasvillisuuden luonnehtima ranta-alue. Tuomet, pihlajat, harmaalepät, haavat ja pajut muodostavat tiheän lehtipuunauhan, jossa viihtyvät vaateliaat yölaulajat; satakieli, luhtakerttunen, viitakerttunen ja mustapääkerttu on havaittu tällä paikalla. Lahopuita ja pökkelöitä on paikoin runsaasti, ja pikkutikka hyödyntää niitä ruokailu- ja pesäpuinaan. Ranta viettää jokiuomaan jyrkästi ja pehmeässä savimaassa on myös syvään uurtuneita ravia. Mesiangervot, metsäalvejuuret ja ojakellukat muodostavat tiheitä kasvustoja. Pelionpientareilla kasvaa ahomansikkaa ja mesimarjaa.
- Jokialue ja pappilan pihapiiri on lepakoiden elinpiiriä. Pappilan päärakennuksen ympärillä on useita maisemallisesti merkittäviä suuria kuusia ja lehtikuusia. Ykskorvaasentien sillan kaakkoispuolella on maisemallisesti merkittäviä suuria mäntyjä.

10: Liito-oravan elinpiirit: E, paikallisesti merkittävä kohde

- Uhanalaisluokituksen (Rassi 2010) mukainen laji
- Luontodirektiivin 92/43/ETY liitteen IV (a) mukainen laji

- Teponnevan ja Luukonnevan itäreunalla on kaksi liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikaksi tulkittavaa metsäkohdetta. Kummassakin kohteessa on rajaukseen sisällytetty elinpiirien ydinalueet. Molemmat paikat ovat puustoltaan 60-100 vuotta vanhaa tuoretta kangasmetsää.

13: Hirviniementien liito-oravaelinpiiri, E, M, G, paikallisesti merkittävä kohde

- Metsälain 1093/1996 3 luvun 10 § mukainen tärkeä elinympäristö
- (Vesilain 1961/264 1 luvun 15a, 17a § mukainen luonnontilaisena säilytettävä kohde)
- Uhanalaisluokituksen (Rassi 2010) mukainen laji
- Luontodirektiivin 92/43/ETY liitteen IV (a) mukainen laji
- Lintudirektiivin 79/409/ETY liitteen I mukaisia lajeja
- Käenluoman puomainen uoma halkaisee puustoltaan vanhan metsäkohteen. Vaikka uoma on syvennetty, on se paikoin melko luonnontilainen. Kohteen valtapuustona on vanhaa yli sata vuotta vanhaa kuusikkoa, ja lisäksi luoman rannoilla on järeitä haapoja. Kenttäkerroksen valtalajeina ovat tuoreen kangasmetsän tyyppilajit; oravanmarja, käenkaali, metsätähti, pikkutalvikki ja metsäälvejuuri. Paikalla on liito-oravan lisääntymis- ja/tai levähdysalue. Palokärki ja pyy pesii ja/tai ruokailee alueella.

17. Käenluoma: K, E, M, paikallisesti merkittävä kohde

- Metsälain 1093/1996 3 luvun 10 § mukaisia tärkeitä elinympäristöjä
- Vesilain 1961/264 1 luvun 15a, 17a § mukaisia luonnontilaisina säilytettäviä kohteita
- Uhanalaisluokituksen (Rassi 2010) mukaisia lajeja
- Luontodirektiivin 92/43/ETY liitteen IV (a) mukaisia lajeja
- Lintudirektiivin 79/409/ETY liitteen I mukaisia lajeja
- Käenluoma on Nurmonjoen sivuhaara, ja vaikka luomaa on tulvasuojelullisista syistä muokattu, on se edelleen paikoittain hyvin luonnontilainen tai sen kaltainen. Käenluoman alajuoksu on rehevän lehtipuuston luonnehtimaa kulttuuriluontoa. Peltojen keskellä virtaavan osan reunoilla kasvaa muutamia maisemallisesti arvokkaita yksittäisiä puita. Luoman keskiosia reunustavat rehevät kuusivaltaiset tuoreet kangasmetsät, ja lähimaisema on näillä alueilla melko luonnontilainen. Liito-orava, palokärki, tilitatti, pyy ja pohjantikka ovat näiden reunusmetsien pesimälajistoa. Latvaosiltaan käenluoma on ojitusten muuntelema ja turvekangasvaltainen.

18. Kertunlaakson liito-oravaelinpiirit: E, M, V paikallisesti merkittävä kohde

- Uhanalaisluokituksen (Rassi 2010) mukainen laji
- Luontodirektiivin 92/43/ETY liitteen IV (a) mukaisia lajeja
- Lintudirektiivin 79/409/ETY liitteen I mukaisia lajeja
- Kertunlaakson itäpuolella parhaillaan rakentuvan ns. Seinäjoen itäisen ohikulkutien (VT 19) vaikutuspiirissä on useita liito-oravan lisääntymis- ja levähdysalueita. Niistä on tehty aikaisemmin useita kartoituksia (mm. Tuomisto 2009). Elinpiirejä ovat rajanneet myös viiranomaistahot ja lisäksi elinpiirien säilymistä seurataan tutkimuspöntöin. Keväällä 2015 tehtyjen kartoitusten perusteella liito-oravien elinpiirit ovat osin siirtyneet tielinjan välittömästä läheisyydestä itään. Karttarajauksessa on merkittynä liito-oravien lisääntymis- ja levähdysalueiden ydinkohdat. Aikaisemmin asuttuna ollut Puskalan talon luoteispuoleinen elinpiiri oli nyt tyhjä (punainen katkoviiva). Se on merkitty osayleiskaavaan ehdotusvaiheessa, koska se on liito-oravalle soveltuvaa aluetta (ELY-keskuksen lausunto, 2020). Kaksi kartoituksessa todettua liito-orava-aluetta on poistettu osayleiskaavasta ehdotusvaiheessa, koska metsät on hakattu. (ELY-keskuksen lausunto, 2020). Lintudirektiivin suojaamista lajeista alueella esiintyy pyy ja palokärki.

Paikallisesti erittäin merkittävä kohde

16. Nurmonjoki K, E, M, G, V, paikallisesti erittäin merkittävä kohde

- Vesilain 1961/264 1 luvun 15a, 17a § mukaisia luonnontilaisina säilytettäviä kohteita
- Uhanalaisluokituksen (Rassi 2010) mukaisia lajeja
- Luontodirektiivin 92/43/ETY liitteen IV (a) mukaisia lajeja

- Nurmonjoki on Nurmon keskusta-alueen tärkein maisemaelementti. Joen vedenlaatu on kuitenkin vain välttävää, ja se heikentää joen arvoa virkistys- ja luontokohteena. Nurmonjoki on Lapuanjoen sivuhaara. Joen valuma-alueella olevat järvet ovat matalia, tummavetisiä ja reheviä. Myös Nurmonjoen vesi on hyvin tummaa ja rehevää. Joen vedenpinnan korkeus vaihtelee voimakkaasti, osin valuma-alueella olevien tekoaltaiden takia. Vesikasvillisuutta ja vesilintuja on niukasti. Hitaasti virtaavissa suvantopaikoissa on joitakin rehevän luhtakasvillisuuden vallitsevia poukamia. Joella on jonkin verran merkitystä kalastuskohteena. Jokivarret ovat tutkimusalueella suuresti ihmistoiminnan muuntelemia, ja luonnoltaan ja eliölajistoltaan arvokkaita ranta-alueita on vähän.
- Jokitörmät ovat jyrkät ja savipitoiseen maaperään uurtuneita sivu-uomia on muutamia. Lehtipuustoiset rantalehdot ovat jokiluonnon arvokkaimpia osia. Niiden säilyttäminen rakentamattomana ja käsittelemättömänä olisi jokiympäristön lajistolle tärkeää. Saukko ja lepäkot hyödyntävät jokiuomaa elinpiirinsä ja saalistusalueenaan.

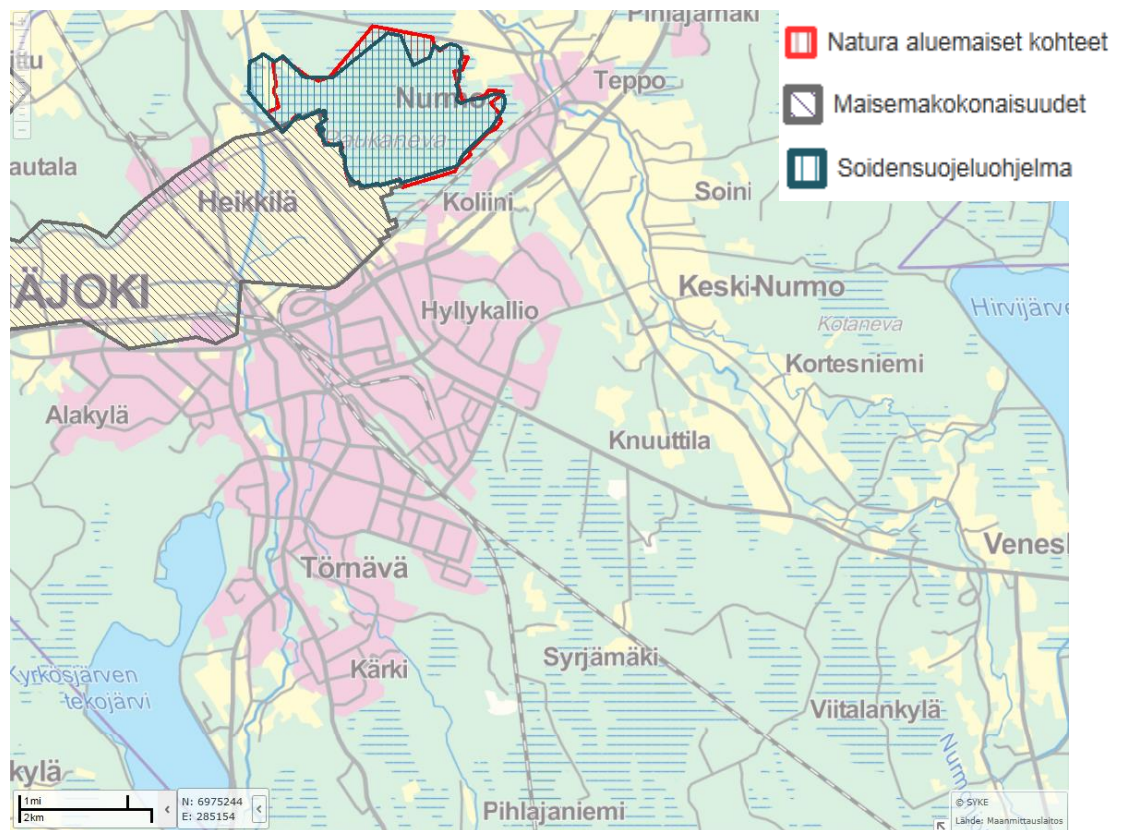
2.2.2 Läheiset arvoalueet

Kaava-alueen välittömässä läheisyydessä luoteispuolella sijaitsee Paukanevan keidassuo, joka kuuluu Natura 2000-suojelualueverkostoon (kohdenumero FI0800035). Paukaneva on myös luonnonsuojeluohjelma-alue (soidensuojeluohjelma).

Kuva 22. Paukanevan suoalue sijaitsee rautatien länsipuolella kaava-alueesta länteen.

Samoin kaava-alueen luoteispuolella, Paukanevasta etelään, sijaitsee Ilmajoen Alajoki, joka kuuluu luonnonsuojeluohjelma-alueeseen maisemakokonaisuuksien vuoksi.

Kuva 23. Läheiset luonnon arvoalueet (Ympäristökarttapalvelu Karpalo 2015).

Luontoselvitys kokonaisuudessaan on kaavaselostuksen liitteenä.

2.3 Rakennettu ympäristö

2.3.1 Alueen yleiskuvaus

Selvitysalueen kulttuurimaisema muodostuu kahdesta hyvin eriluonteisesta alueesta, Pohjan valtatie pohjoispuolisesta taajama-alueesta ja valtatie eteläpuolisesta maatalousalueesta.

Selvitysalueen maatalousvaltainen eteläosa Nurmonjokilaaksoon levittäytyvine peltoineen ja tilakeskuksineen ilmentää parhaiten alueen historiaa. Nurmon pysyvä asutus on syntynyt 1500-luvulla jokivarteen viljavimmille maille perustettujen kantatalojen ympärille. Viljely ja uudisraivaus ovat jatkuneet 1950-luvulle asti. Vaikka maanviljely on kokenut rakennemuutoksen, se jatkuu alueella yhä elinvoimaisena. Avoin viljelymaisema on erityisen herkkä muutoksille.

Pohjoisosan taajama-alue on muodostunut rautatien ja maanteiden yhtymäkohtaan. Sille luonteenomaisia piirteitä ovat melko tiivis rakentaminen sekä selkeästi erottuvat asumiselle, palveluille, teollisuudelle ja liiketoiminnalle varatut alueet. Niiden välissä on yhä muutamia säilyneitä peltotilkkuja. Nykyisin Seinäjokeen kuuluvan Nurmon keskusta hahmottuu yhä palveluineen, entisine kunnantaloineen ja puistoalueineen omaksi kokonaisuudekseen, ja sen säilyminen on tärkeää etenkin alueen asukkaiden identiteetin kannalta.

Vanhimmat alueella säilyneet rakennukset ovat kantataloista jaettujen osatalojen pihapiireistä yhä löytyvät 1700-luvun lopulla rakennetut hirsiset aitat, luhdit ja riihet. Asuinrakennuksista kulttuurihistoriallisesti arvokkaimpia ovat 1800-luvun loppupuolella rakennetut puolitoista- ja kaksikerroksiset perinteiset pohjalaistalot, jotka ovat muodostuneet kiintopisteiksi avoimessa peltomaisemassa. Mutta yksittäisiä rakennuksia tärkeämpiä ovat kuitenkin useista rakennuksista muodostuvat säilyneet pihapiirikokonaisuudet, jotka kertovat elävästi paitsi rakennusaikansa rakentamisen tavasta myös entisajan asumisen tavasta ja elinkeinojen harjoittamisesta.

Nurmon kulttuuriympäristö on satojen vuosien aikana syntynyt kerroksinen kokonaisuus, joka kertoo maatalouden muutoksesta, rakennustapojen kehityksestä ja kaupungistumisesta. Avoin viljelymaisema ja perinteinen talonpoikainen rakennuskulttuuri määrittävät edelleen vahvasti ympäristön ominaisluonnetta.

2.3.2 Selvitysalueen kulttuuriympäristön aluekokonaisuudet

Nurmon kulttuuriympäristöselvityksessä 2015 rajataan osayleiskaava-alueelta 14 ominaispiirteiltään ympäristöstään erottuvaa osa-aluetta. Osalla näistä aluekokonaisuuksista on myös merkittäviä maisemallisia- tai kulttuurihistoriallisia arvoja. Kohteet, niiden arvot, muutoskestävyys ja suojelusuositus on esitelty Nurmon kulttuuriympäristöselvityksessä 2015.

Maatalouden aluekokonaisuudet

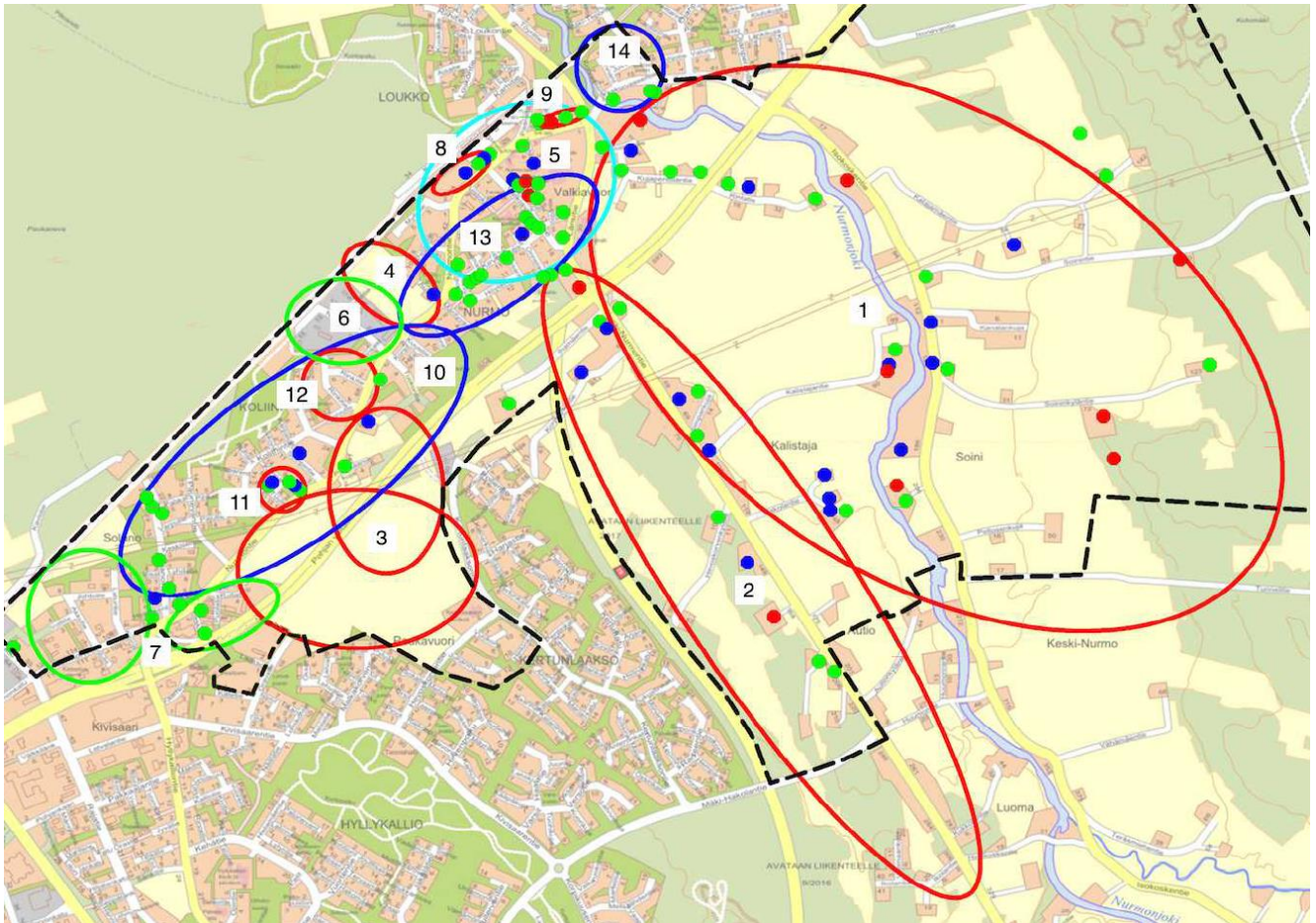
- A1 Nurmonjokilaakson viljelymaisema
- A2 Keski-Nurmontien varren maatalousalue
- A3 Nurmontien - Hevoskorven maatalousalue
- A4 Aution (Perkiön) tilakeskus ja rintapellot

Taajamatoimintojen aluekokonaisuudet

- A5 Nurmon keskusta
- A6 Koliinin teollisuusalue
- A7 Kivisaaren liikealue

Pientaloalueiden aluekokonaisuudet

- A8 Nurmontien 1950-luvun talorivi
- A9 Nurmontien alkupään talorivi
- A10 Koliinin 1950-80-lukujen pientalot
- A11 Kannaksentien – Tuulentien pientalot
- A12 Rinkitien 1960-luvun pientalot
- A13 Kirveskujan ympäristön pientalot
- A14 Ykskorvaasentien pientaloalue

Kuva 24. Arvokohteet ja -alueet. Kulttuuriympäristöselvitys ja rakennusinventoinnin täydennys, Miia Hinnerichsen, Seinäjoen kaupunki ja Etelä-Pohjanmaan museo 2015.

2.3.3 Rakennetun kulttuuriympäristön arvokohteet

Rakennetun ympäristön kulttuurihistorialliset arvot jaetaan perinteisesti kolmeen alaryhmään, joita ovat rakennushistorialliset arvot, historialliset arvot ja maisemalliset arvot. Edellä mainittujen arvojen lisäksi inventoiduista pihapiireistä ja rakennuksista on arvioitu niiden säilyneisyyttä, yhtenäisyyttä, monikerroksisuutta, kertovuutta, tyypillisyyttä, harvinaisuutta tai ainutlaatuisuutta.

Inventoidut pihapiirit (kohteet) jaettiin kulttuurihistoriallisen arvonsa perusteella kolmeen arvoluokkaan: luokkiin 1, 2 ja 3, joista luokka 1 on kulttuurihistoriallisesti arvokain.

Arvoluokkien 1 ja 2 kohteet huomioitiin yleiskaavassa.

Inventoidut 105 kohdetta jakautuvat arvoluokkiin seuraavasti:

Arvoluokka 1 13 kpl

Arvoluokka 2 26 kpl

Arvoluokka 3 66 kpl

Arvoluokille laadittiin eriaisteiset suojelusuositukset, siitä miten kyseiset kohteet tulisi huomioida alueen osayleiskaavoituksen yhteydessä.

Osayleiskaava-alueen kulttuurihistorialliselta arvoltaan erittäin merkittävät, 1-luokkaan arvotetut kohteet ovat:

- 91. Isokoskentie 52, Yliluukko
- 103. Isokoskentie 204, Soini
- 105. Isokoskenpolku 78, Mäki
- 85. Kalistajantie 92, Latvakalistaja (Latva-Kalistaja)
- 77. Keski-Nurmontie 170, Ylinen ja Laitila
- 37. Kämpymäentie 2, Toivola (ent. apteekki)
- 36. Kämpymäentie 3, Vuoritie
- 48. Länsitie 5, Hietämäki (Jaskari)
- 53. Nurmontie 12, Ranta
- 61. Ojelmistontie 7, Nurmon pappila (Ojelmisto)
- 96. Soinintie 120, Ahonmäki (Soini)
- 100. Soininkyläntie 70, Mäkelä
- 54. Viisastenkuja 1, Penttilä

Osayleiskaava-alueen kulttuurihistorialliselta arvoltaan merkittävät, 2-luokkaan arvotetut kohteet ovat:

- 21. Autionkuja 1, Autio (Perkiö)
- 86. Hakolantie 31, Kalistaja
- 87. Hakolantie 39, Jaskari
- 88. Hakolantie 44, Luoma (Alahakola)
- 97. Isokoskentie 126, Knuuttila
- 98. Isokoskentie 146, Alatalo
- 102. Isokoskentie 186, Rinta-Salo
- ~~74. Keski-Nurmontie 85, Kantaheikkilä~~ (Museoviranomaisen lausunto, 2019; ei kulttuurihistoriallisia arvoja)
- 84. Kalistajantie 92, Naapuri (Ala-Kalistaja)
- 92. Katajamäentie 74, Huhta
- 69. Keski-Nurmontie 12, Lammervo (Siirilä)
- 71. Keski-Nurmontie 59, Viljelmä (Lonki)
- 76. Keski-Nurmontie 138, Uusi-Hakola
- 15. Kannaksentie 4, Kinnunen
- 70. Korpuusentie 24, Pelto-Alanen
- 62. Kujapenttiläntie 1, Puronvarsi
- 29. Lekatie 4, Soini
- 3. Kytötie 3, Järvelä
- 32. Nurmontie 26, Vuorensivu
- 30. Nurmontie 32, Rauhala
- 19. Nurmontie 55, Palosaari
- 81. Rintatie 17, Jokinen
- 17. Sompintie 10, Somppi
- 50. Toukotie 4, Kansakoulun alue (ala-aste)
- 13. Tuulentie 9, Ahonen
- 34. Valkiavuorentie 3, Sorvisto

Osayleiskaava-alueen kulttuurihistorialliselta arvoltaan kohtalaiset, 3-luokkaan arvotetut kohteet ovat:

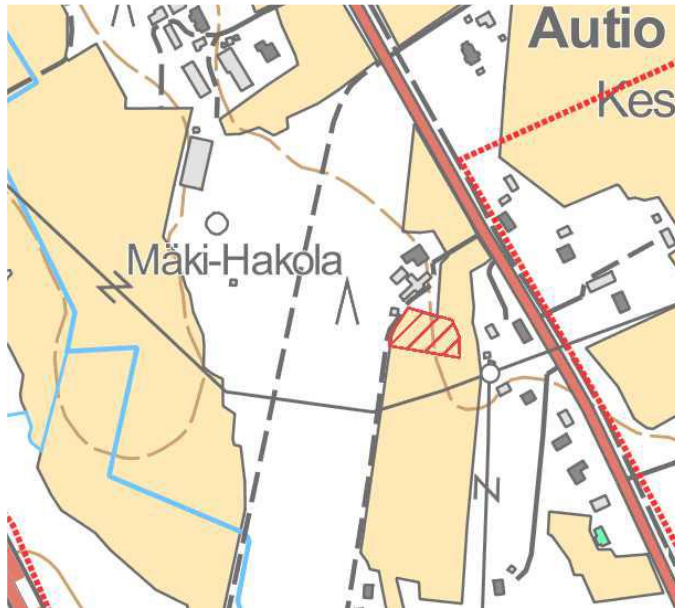
89. Hakolantie 48, Yli-Hakola	55. Nurmontie 6, Jaakkola
75. Hevoskorvenkylätie 10, Latvala	52. Nurmontie 14, Kultti
23. Höylätie 2, Kannikko	33. Nurmontie 24, Juusela
67. Ihämäentie 5, Rämälä (Takala)	24. Nurmontie 25, Korkeamäki
66. Ihämäentie 59, Välimaa	31. Nurmontie 28, Mikkola
99. Isokoskentie 149, Keski-Soini	22. Nurmontie 29, Metsikkö
104. Isokoskentie 206, Takala	20. Nurmontie 49, Metsälä
90. Isonevantie 103, Kohtamäki	18. Nurmontie 61, Kolmio
83. Kalistajantie 100, Rantakalistaja	9. Nurmontie 98, Försti
14. Kannaksentie 2, Porvari	2. Nurmontie 104, Heinonen
16. Kannaksentie 6, Kujala	60. Ojelmistontie 1, Välipelto
93. Katajamäentie 127, Kojola	46. Onnelantie 9, Koti
94. Katajamäentie 141, Kallio	45. Onnelantie 10, Kivimäki
68. Keski-Nurmontie 11, Takala	51. Paanatie 2, Nurmoila
72. Keski-Nurmontie 63, Völjä	1. Rajatie 57, Tiira
73. Keski-Nurmontie 79, Ylipää	80. Rintatie 5, Rintavainio
78. Keski-Nurmontie 194, Mäkihakola	82. Rintatie 50, Yli-Penttilä
79. Keski-Nurmontie 206, Marttila
(Vanha Ylä-Autio)	43. Sepäntie 6, Alanko
42. Kirveskuja 2, Mäkikallio	101. Soininkyläntie 123, Syrjälä
28. Kirveskuja 9, Uusipelto	95. Soinintie 2, Rinta-Soini
27. Kirveskuja 15, Kallio	4. Solanontie 6, Vesineva
26. Kirveskuja 17, Ritala	5. Solanontie 11, Ollila
25. Kirveskuja 19, Hukkala	6. Solanontie 18, Suopelto
63. Kujapenttiläntie 4, Kirkonpelto	7. Solanontie 21, Sointula
64. Kujapenttiläntie 11, Laskunvarsi	8. Solanontie 25, Kukkasuo
65. Kujapenttiläntie 17, Kujala	12. Tuulentie 7, Ilomäki
38. Käpymäentie 4, Apu	35. Valkiavuorentie 5, Hyyppä
39. Käpytie 3, Perämäki	40. Valkiavuorentie 8, Mäki-Hakola
10. Lieskatie 1, Ahokas	41. Valkiavuorentie 10, Käenmäki
11. Lieskatie 9, Mäensivu	44. Valkiavuorentie 19, Porvari
47. Länsitie 15, Rantamäki	57. Ykskorvaasentie 4, Koskenranta
56. Nurmontie 2, Alapiha	58. Ykskorvaasentie 14, Koskiranta
49. Nurmontie 5, Säästölehto	59. Ykskorvaasentie 16, Tyynelä

Kohteet, niiden arvot ja suojelusuositus on esitelty tarkemmin Nurmon kulttuuriympäristöselvityksessä 2015, joka on kaavaselostuksen liitteenä.

Lisäksi Nurmon kunnantalosta, Nurmo-talosta, on laadittu rakennusinventointi v. 2020 (Olli Joukio). Inventoinnissa on arvioitu, että rakennus ilmentää vuonna 2009 Seinäjokeen liitetyn Nurmon kunnan historiaa. Lisäksi se sijoittuu historiallisesti aikakauteen, jolloin uuden lainsäädännön myötä kaupungin- ja kunnantaloja rakennettiin runsaasti. Kunnantalo korostaa yhteisöllisyyttä ja vahvistaa kotiseututunnetta. Kunnantalo on todettu hyvin säilyneeksi rakennukseksi, joka on itsessään rakennushistoriallisesti merkittävä ja oman aikakautensa tunnistettava edustaja, mutta myös tärkeä osa Nurmontien varren keskusraittia. Rakennus muodostaa oman modernin julkisen rakentamisen kokonaisuutensa viereisten kirjaston ja Valkiavuoren koulun kanssa. Rakennuksen arvot ovat rakennushistoriallisia, historiallisia ja kaupunkikuvallisia.

2.4 Muinaisjäännökset ja muut arkeologiset kulttuuriperintökohteet

Nurmon arkeologinen perintö, erityisesti esihistoriallisen ajan osalta, on selvitetty kattavasti Mikroliitti Oy:n 2010 laatimassa Nurmon muinaisjäännösinventoinnissa. Inventoinnin perusteella Nurmon keskustan osayleiskaavan tarkistuksen ja laajennuksen aluerajauksen sisäpuolella on ainoastaan yksi esihistoriallisen ajan lailla suojeltu muinaisjäännös: Mäki-Hakolan kivilautinen asuinpaikka (inventoinnin kohde 2, s.17).

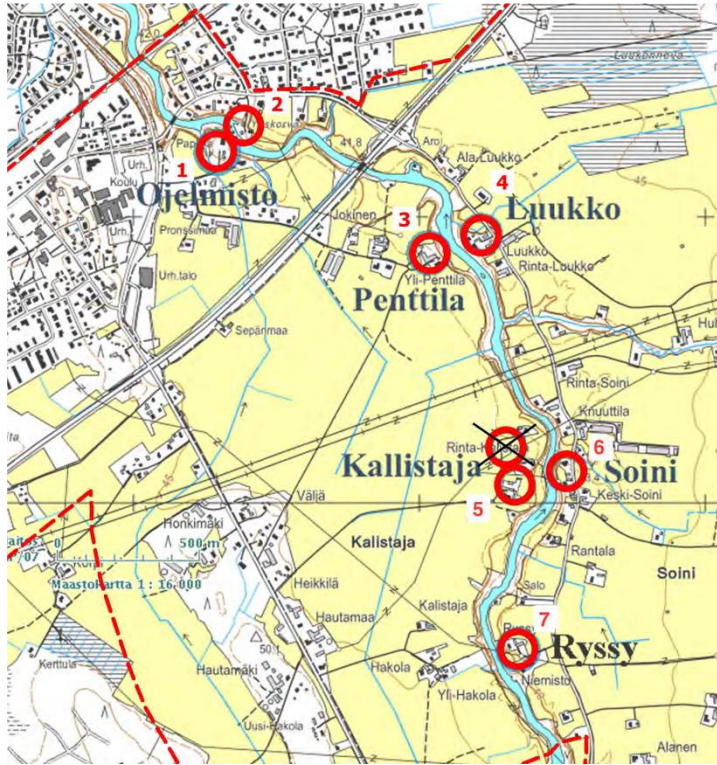

Kuva 25. Muinaisjäännös Mäki-Hakolan kivilautinen asuinpaikka.

Historiallisen ajan muinaisjäännöksiä alueella on 7: pappila, myllynpaikka ja viisi 1500-luvulla syntyneiden kantatilojen talotonttia. Näistä Ykskorvaasen myllynpaikka on kadonnut myöhemmän maankäytön seurauksena, mutta yhä asuttuina olevilla pappilanpaikalla ja kantatilojen talotonteilla saattaa olla maanpinnan alla säilyneitä jäänteitä vanhoista rakennuksista tai satoja vuosia samalla paikalla jatkuneen asutuksen luomista kulttuurikerroksista. Yhä käytössä olevina kohteina niitä ei ole määritelty muinaisjäännöksi, vaan muiksi kulttuuriympäristökohteiksi, joiden suojelemiseksi on katsottu riittävän /s- aluesuojelumerkintä.

Seuraavassa on luettelo selvitysalueen historiallisen ajan kohteista. Kohteet on tarkemmin esitelty Nurmon kulttuuriympäristöselvityksessä 2015.

Kohteen numero ja nimi	Suojelusuositus ja perustelu
M1 Ojelmisto	/s Muu arkeologinen kulttuuriperintökohde (pappila)
M2 Ykskorvaasen mylly	-
M3 Penttilä	/s Muu arkeologinen kulttuuriperintökohde (historiallinen kylänpaikka)
M4 Luukko	/s Muu arkeologinen kulttuuriperintökohde (historiallinen kylänpaikka)
M5 Kalistaja	/s Muu arkeologinen kulttuuriperintökohde (historiallinen kylänpaikka)
M6 Soini	/s Muu arkeologinen kulttuuriperintökohde (historiallinen kylänpaikka)
M7 Ryssy	/s Muu arkeologinen kulttuuriperintökohde (historiallinen kylänpaikka)

Kuva 26. Arkeologian kohteet.

Kuva 27. Ote Ojelmiston (Nurmon vanhan pappilan) arkeologisesta tarkkuusinventoinnista 2019: A) Ojelmisto (Nurmon vanha pappila) ja B) Ojelmisto 2 (tervahauta).

Nurmon Pappilan alueelta on laadittu alueen asemakaavoituksen yhteydessä arkeologin tarkkuusinventointi vuonna 2019 (Mikroliitti Oy, 2019). Inventointi kohdistui muinaisjäänösrekisterin mukaiseen Ohjelmisto -nimiseen muuhun kulttuuriperintökohteeseen ja tarkoituksena oli selvittää, onko kohteella säilyneenä kiinteää muinaisjäänöstä.

Tutkimuksessa pystyttiin historiatietojen, vanhan kartta-aineiston ja maastotyön avulla selvittämään Nurmon vanhan pappilan vanhimman pappilarakennuksen, renki- ja paka-rituvan ja kellarin sekä mahdollisesti myös saunarakennuksen sijainti kohtuullisella tarkkuudella. Rakennuksista näyttää säilyneen alimpia rakenteita tai niiden osia sekä kulttuuri- tai purkukerrosta sekä niiden käyttöaikaista esineistöä. Ojelmisto (Nurmon vanha

pappila) muinaisjäännösrajaus on tehty maastohavaintojen, sekä vuoden 1766 isojakokartan perusteella.

Vuoden 1766 isojakokartalle merkitystä tervahaudasta ei havaittu maanpinnalle näkyvää merkkiä, mutta tervahaudasta on voinut säilyä alimpia kerroksia ja rakenteita. Ojelmisto 2 tervahaudan muinaisjäännösrajaus on tehty isojakokartan asemoinnin perusteella.

2.5 Maanomistus

Alueella on yksityisten, yritysten, seurakunnan ja Seinäjoen kaupungin maanomistusta.

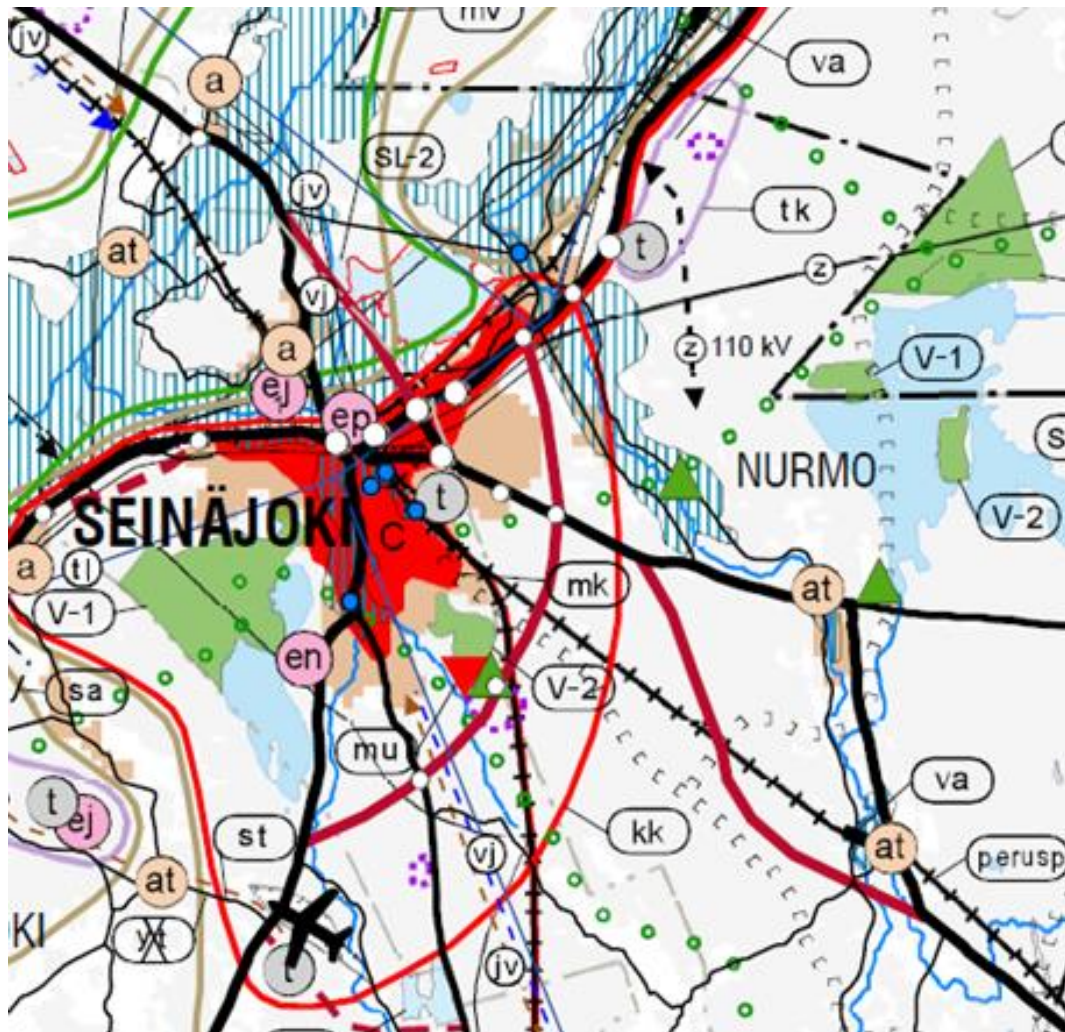
2.6 Suunnittelutilanne

2.6.1 Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava on hyväksytty maakuntavaltuustossa vuonna 2003 ja vahvistettu Ympäristöministeriössä 23.5.2005. Maakuntakaavassa on käsitelty samanaikaisesti kaikkia keskeisiä maankäyttökysymyksiä.

Lisäksi Etelä-Pohjanmaalla on laadittu kolme vaihemaakuntakaavaa ja yksi vaihemaakuntakaavan muutos:

- vaihemaakuntakaava I: tuulivoima, joka on vahvistettu Ympäristöministeriössä 31.10.2016 ja voimaantulosta on kuulutettu 22.11.2016
- vaihemaakuntakaava II: kauppa, liikenne ja keskustatoiminnot, joka on tullut voimaan 11.8.2016
- vaihemaakuntakaava III: turvetuotanto, suoluonnon suojelu, bioenergiailaitokset, energiapuun terminaalit ja puolustusvoimien alueet, maakuntavaltuusto hyväksynyt 3.12.2018, kaavasta on valitettu (ei lainvoimainen)
- vaihemaakuntakaavan II muutos on tullut vireille 2017: kauppa, keskustatoimintojen alueet ja liikenne, kaupan sijoittumista ohjaavat kaavamerkinnot ja määräykset muutetaan vastaamaan lainsäädännössä tapahtuneita muutoksia
 - hyväksytty maakuntavaltuustossa 2.12.2019 ja tullut voimaan 16.1.2020.

Kuva 28. Ote Etelä-Pohjanmaan 1. maakuntakaavasta 2005 (kokonaismaakuntakaava).

Osayleiskaava-alueelle tai sen välittömään läheisyyteen on kokonaismaakuntakaavassa (2005) osoitettu seuraavia merkintöjä:

- Kaupunkikehittämisen kohdealue (kk, kirkkaan punainen viiva)
- Maaseudun kehittämisen kohdealue (mk-2, vaalean ruskea viiva)
- Teollisuuden kehittämisen kohdealue (tk, violetti viiva)
- Merkittävästi parannettava tieosuus (VT 19), joka on kumottu vaihemaakuntakaavan II yhteydessä
- Teollisuus- ja varastoalue (t)
- Valtakunnallisesti merkittävä kulttuurihistoriallisesti arvokas kohde (sininen pieni ympyrä)
- Uusi tie tai linja (itäinen ohikulkutie), joka on kumottu vaihemaakuntakaavan II yhteydessä
- Eritasoliittymiä (valkoinen pieni pallo)
- Päärata
- Voimajohdon uusi johtovaraus
- Taajamatoimintojen alue (vaalea ruskea)
- Keskustatoimintojen alue (C, punainen), joka on kumottu vaihemaakuntakaavan II yhteydessä
- Luonnonsuojelualue (SL-2)
- Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue (sininen pystyviivoitus)
- Natura 2000 -verkostoon kuuluva alue (punainen ohut raja)

Vaihemaakuntakaava I - Tuulivoima

Maakuntahallitus päätti huhtikuussa 2011 käynnistää Etelä-Pohjanmaan I vaihemaakuntakaavan laatimisen. 11.5.2015 maakuntavaltuusto hyväksyi kaavaehdotuksen lähetettäväksi Ympäristöministeriöön vahvistettavaksi. Kaavassa ei ole osoitettu merkintöjä nyt kyseessä olevalle alueelle.

Vaihemaakuntakaava II - Kauppa, liikenne ja keskustatoiminnot

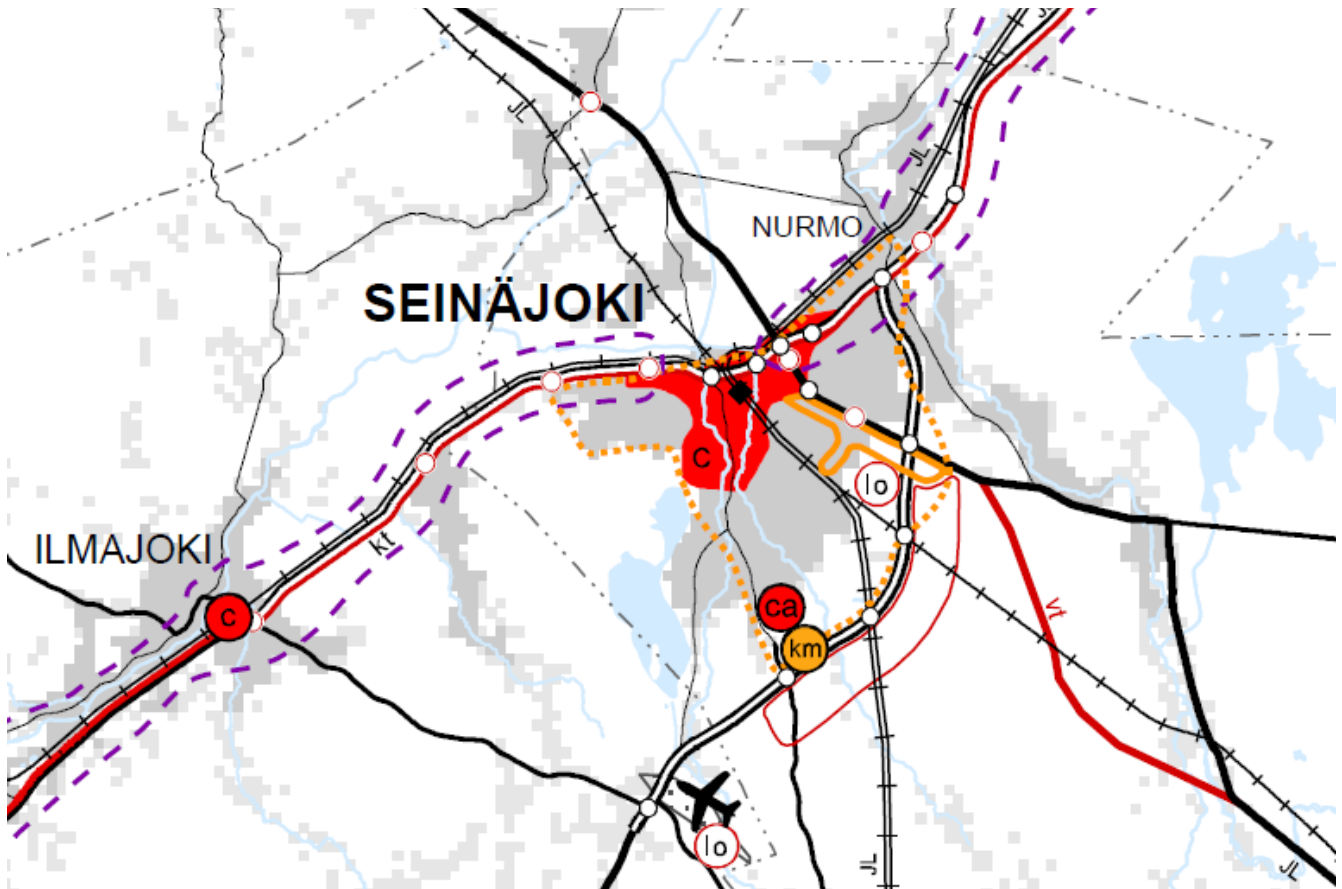
Maakuntahallitus päätti helmikuussa 2013 käynnistää Etelä-Pohjanmaan II vaihemaakuntakaavan laatimisen. Vaihemaakuntakaava koskee kauppaa, liikennettä ja keskustatoimintoja.

Kaupan logistisesti edullinen sijoittuminen ja sujuvat liikennematkat ovat eheän yhdyskuntarakenteen perusedellytyksiä. Etelä-Pohjanmaalla etäisyydet ovat suuria ja yhdyskuntarakenne hajautunutta, joten kaupan tasapuolisen saatavuuden turvaaminen sekä toimiva liikenneverkko kaikilla alueilla on tärkeää. Kaupan palveluiden saatavuudelle on tärkeää myös elinvoimaisen keskusverkon säilyminen maakunnassa.

Etelä-Pohjanmaan II vaihemaakuntakaavan tavoitteena on luoda edellytyksiä Etelä-Pohjanmaan kilpailukyvyille.

Vaihemaakuntakaavassa II Seinäjoen keskustatoimintojen alue ulottuu Kivisaaren alueelle asti rajautuen Pohjan valtatie pohjoispuolella voimalinjaan ja kattaen valtatie eteläpuolella olemassa olevan Hylykallion kaupan alueen. Nurmon keskustan osayleiskaava-alueella koskee kaupallisen vyöhykkeen merkintä (km², keltainen katkoviiva), jolla osoitetaan maakuntakeskuksen kasvualue, jossa alueen omaan ostovoimaan perustuen vähittäiskaupan seudullisen merkittävyyden kriteerit poikkeavat muusta maakunnasta. Vyöhykkeen alueella päivittäistavarakaupan seudullisesti merkittävän suuryksikön koon alaraja on 5 000 k-m² ja erikoistavarakaupan seudullisesti merkittävän suuryksikön koon alaraja on 10 000 k-m².

Maakuntavaltuusto hyväksyi 30.5.2016 vaihemaakuntakaavan II: kauppa, liikenne ja keskustatoiminnot. Kaava on tullut voimaan 11.8.2016 julkaistulla kuulutuksella.

Kuva 29. Ote vaihemaakuntakaava II:n kaavakartasta, määräykset jäljempänä.

C

Keskustatoimintojen alue, (C)

Merkinnän tarkempi kuvaus ja suunnitteluperiaate: Merkinnällä osoitetaan Seinäjoen keskustatoimintojen alue, johon sijoittuu keskustahakuisia hallinto-, kauppa-, hyvinvointi- ja vapaa-ajan palveluja sekä asumista. Alueelle sijoittuu eri liikennemuotoja yhdistelevä matkakeskus.

Suunnittelumääräys: Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee luoda edellytyksiä vetovoimaisen ja viihtyisän kaupunkikeskuksen kehittämiselle varaamalla alueita tiivistä kaupunkirakentamista ja monipuolisia palveluja varten sekä määrittelemällä korkeatasoisen kaupunkikuvan kehittämisen periaatteet.

Keskusta-alueen kehittämisessä tulee kiinnittää erityistä huomiota ydinkeskustan ja muun taajaman selkeään rajaukseen, keskusta-alueen viihtyisyyteen ja esteettömyyteen sekä alueen liittymiseen muuhun kaupunkirakenteeseen. Alueen kehittämistä tulee tukea täydentämällä olevaa kaupunkirakennetta.

Alueiden käytön suunnittelussa on huolehdittava joukkoliikenteen toimintaedellytyksistä, eri liikennemuotoja yhdistelevistä matkaketjuista, turvallisista ja kattavista kevyen liikenteen yhteyksistä sekä turvattava valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt.

Alueelle saa sijoittaa merkitykseltään seudullisia vähittäiskaupan suuryksiköitä. Alueelle ei osoiteta enimmäiskerrosalaa.

Kaupallinen vyöhyke, (km1)

Merkinnän tarkempi kuvaus ja suunnitteluperiaate: Merkinnällä osoitetaan vähintään seudullisesti merkittävä vähittäiskaupan suuryksikön vyöhyke, joka ei sijoitu keskustatoimintojen alueelle (C, c, ca).

Suunnittelumääräys: Vähittäiskaupan suuryksiköiden mitoitus ja tarkempi sijoittuminen on suunniteltava siten, ettei niillä ole yksin tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa ole merkittäviä haitallisia vaikutuksia keskusta-alueiden kaupallisiin palveluihin ja niiden kehittymiseen. Suuryksiköiden toteuttamisen ajoitus tulee yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa sitoa muun taajamarakenteen ja liikennejärjestelmien toteuttamiseen.

Vähittäiskaupan suuryksiköiden yhteenlasketut enimmäiskerrosalat: Roves 100 000 k-m²

Kaupallinen vyöhyke, (km2)

Merkinnän tarkempi kuvaus ja suunnitteluperiaate: Merkinnällä osoitetaan maakuntakeskuksen kasvualue, jossa alueen omaan ostovoimaan perustuen vähittäiskaupan seudullisen merkittävyyden kriteerit poikkeavat muusta maakunnasta.

Suunnittelumääräys: Vyöhykkeen alueella päivittäistavarakaupan seudullisesti merkittävän suuryksikön koon alaraja on 5 000 k-m² ja erikoistavarakaupan seudullisesti merkittävän suuryksikön koon alaraja on 10 000 k-m².

Merkittävästi parannettava 2-ajoratainen valta- tai kantatie

Merkinnän tarkempi kuvaus ja suunnitteluperiaate: Merkinnällä osoitetaan monikaistaisia moottoriajoneuvoliikenteelle tarkoitettuja, erillisillä ajoradoilla varustettuja valta- tai kantateitä.

2-ajorataisia valta- tai kantatienä maakuntakaavassa osoitetaan nykyisille tielinjauksille toteutettavat valtatie 19 osuus Seinäjoki-Lapua ja kantatien 67 osuus Seinäjoki-Ilmajoki sekä vt:n 3 ja kt:n 67 yhteinen liikennekäytävä Kurikassa.

Suunnittelumääräys: Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon kehityskäytävän Kauhajoki-Seinäjoki-Kauhava erityispiirteet; kasvava työmatka- ja raskas liikenne, kehittyvä joukkoliikenne sekä maa- ja metsätalouden liikennetarpeet. Tieyhteyksillä tulee varautua rinnakkaistieverkoston rakentamiseen. Tielinjaus on sovitettava ympäristöön ja maisemaan. Tiesuunnittelussa ja maankäytön suunnittelussa tulee varautua kevyen liikenteen järjestelyihin erityisesti taajamien ja kyläasutuksen kohdalla. Suunnittelussa on huomioitava arvokkaat maisema-alueet, ympäristö ja melnsuojaus.

Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

2-ajoratainen valtatie

Merkinnän tarkempi kuvaus ja suunnitteluperiaate: Merkinnällä osoitetaan 2+2- tai 2+1-kaistaiset tai keskikaiteella erotetut 1+1-kaistaosuudet Seinäjoen Itäväylällä.

Suunnittelumääräys: Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

Uusi valtatie

Merkinnän tarkempi kuvaus ja suunnitteluperiaate: Merkinnällä osoitetaan liikenneverkon palvelutason parantamisen kannalta olennaiset valtateiden uudet linjaukset.

Suunnittelumääräys: Tielinjaus on sovitettava ympäristöön ja maisemaan. Tiesuunnittelussa ja maankäytön suunnittelussa tulee varautua kevyen liikenteen järjestelyihin taajamien ja kylämaisen asutuksen kohdalla.

Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

Valtakunnallisesti merkittävä päärata

Merkinnän tarkempi kuvaus ja suunnitteluperiaate: Merkinnällä osoitetaan kaksoisraideosuudet Seinäjoki-Ruha sekä Seinäjoki-Pohjois-Louko.

Suunnittelumääräys: Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

Kauhajoki-Seinäjoki-Kauhava-käytävän kehittämisalue

Merkinnän tarkempi kuvaus ja suunnitteluperiaate: Merkinnällä osoitetaan Kauhajoki-Seinäjoki-Kauhava-vyöhykkeen kasvualueet, jossa sijaitsevat merkittävimmät asutus-, työpaikka- ja palvelukeskit. Alueet rakentuvat yhä tiiviimmäksi tie- ja yritys- sekä asuinalueiden vyöhykkeeksi.

Suunnittelumääräys: Alueiden maankäyttö- ja liikennetarkoituksiin on kiinnitettävä erityistä huomiota, jotta varmistetaan lähi- ja kaukoliikenteen sekä maanäytön toimiva ja turvallinen yhteensovittaminen siten, että alueiden läpi kulkevan päätieverkon (vt 19 ja kt 67) liikennekäytävyyden säilyminen korkeatasoisena. Suunnittelussa on huomioitava arvokkaat maisema-alueet, ympäristö ja melnsuojaus.

Uusi eritasoliittymä tai merkittävästi parannettava liittymä

Merkinnän tarkempi kuvaus ja suunnitteluperiaate: Merkinnällä osoitetaan valta- ja kantateiden uudet eritasoliittymät, kevennetyt eritasoliittymät tai olemassa olevien eritasoliittymien ja liittymien parantamiset.

Suunnittelumääräys: Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon päätieverkon liikennemäärät, liikenteen sujuvuus ja kasvu sekä liikenneturvallisuus. Uusia eritasoliittymiä ja merkittävästi parannettavia risteysjärjestelyjä ja muita parannustoimenpiteitä on mahdollista toteuttaa kevennetysti edellä mainittujen näkökohtien perusteella huomioiden nykyinen ja tuleva tarve.

Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

Eritasoliittymä

Merkinnän tarkempi kuvaus ja suunnitteluperiaate: Merkinnällä osoitetaan olemassa olevat eritasoliittymät.

MRL:n mukaan yleiskaava laaditaan voimassa olevan maakuntakaavaa noudattaen. Yleiskaava laaditaan kuitenkin niin, ettei se ole ristiriidassa laadittavana olevan maakuntakaavan kanssa.

Vertailu maakuntakaavoituksen kaupan merkinnöistä suunnittelualueella	
Voimassa oleva Etelä-Pohjanmaan 1. maakuntakaava 2005	11.8.2016 voimaan tullut vaihemaakuntakaava II: kauppa, liikenne ja keskustatoiminnot
Nurmon keskusta on kokonaisuudessaan C-alue (kumottu vaihemaakuntakaavan II yhteydessä)	Nurmon keskusta ja lähialue on kaupallista vyöhykettä (km ²): maakuntakeskuksen kasvualue, jossa alueen omaan ostovoimaan perustuen vähittäiskaupan seudullisen merkittävyyden kriteerit poikkeavat muusta maakunnasta
Alue on laajalti kaupunkikehittämisen kohdevyöhykettä Pohjan valtatievarren kummallakin puolella (kk)	Kivisaari lähiympäristöineen on keskustatoimintojen aluetta (C): alueelle saa sijoittaa merkitykseltään seudullisia vähittäiskaupan suuryksiköitä
	Pohjan valtatievarsi lähialueineen on Kauhajok-Seinäjoki-Kauhava -käytävän kehittämisaluetta: kasvualuetta, jossa sijaitsevat merkittävimmät asutus-, työpaikka- ja palvelukeskittymät

Vaihemaakuntakaavan II muutos - kauppa, keskustatoimintojen alueet ja liikenne

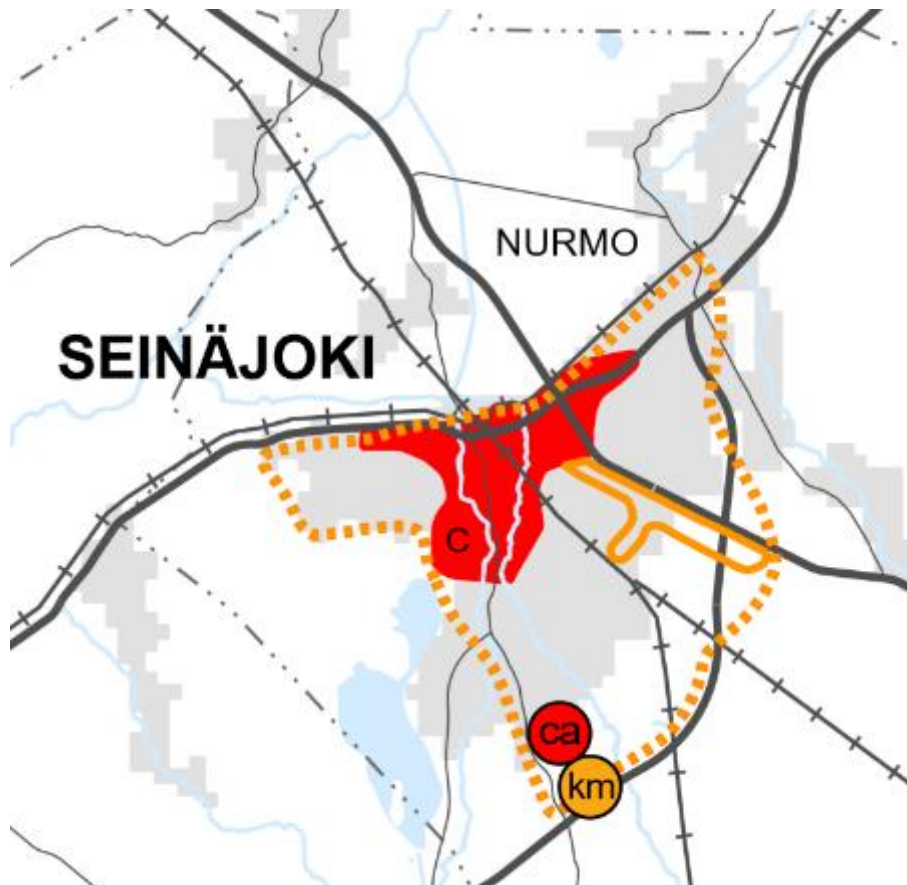
Vaihemaakuntakaavan II muutokseen on ryhdytty vähittäiskaupan suuryksikköjen kokoa ja näiden sijoittumista ohjaavan lainsäädännön vuonna 2017 tapahtuneiden muutosten johdosta. Vaihemaakuntakaavan II ehdotus on ollut nähtävillä 24.6.-6.9.2019. Vaihemaakuntakaava on hyväksytty maakuntavaltuustossa 2.12.2019 ja tullut voimaan 16.1.2020.

Muutokset kohdistuvat kaavassa määriteltyn seudullisesti merkittävän kaupan alarajaan sekä keskustatoimintojen alueiden suunnittelumääräyksiin (enimmäismitoituksen poistoon, mitä ei aiemminkaan ole ollut Seinäjoen keskustalla). Seinäjoen osalta muutos koskettaa Eskoon, Ylistaron ja Peräseinäjoen alakeskusten enimmäismitoituksen poistoa. Kaavamuuotos ei koske keskustojen ulkopuolisia vähittäiskaupan suuryksiköiden merkintöjä (km) eikä liikenteen ja logistiikan merkintöjä.

Kaavamuutoksella pyritään vahvistamaan Etelä-Pohjanmaan keskustatoimintojen alueiden asemaa kaupan vetovoimaisina sijaintipaikkoina, turvaamaan lähipalveluiden saatavuus sekä mahdollistamaan kunnille lainsäädännön muutosten hengen mukaisesti aikaisempaa paremmat edellytykset reagoida mahdollisiin muutoksiin ja tarpeisiin kaupan palvelurakenteessa.

Kaavamääräyksissä muuttuu ainoastaan vähittäiskaupan suuryksikön koon alaraja 2000 k-m2:stä 4000 k-m2:iin.

Osayleiskaava-aluetta koskee kaupallisen vyöhykkeen merkintä (km2, keltainen katkoviiva), jolla osoitetaan maakuntakeskuksen kasvualue, jossa alueen omaan ostovoimaan perustuen vähittäiskaupan seudullisen merkittävyyden kriteerit poikkeavat muusta maakunnasta. Jo voimassa olevan vaihemaakuntakaavan II mukaan km2-vyöhykkeen alueella päivittäistavarakaupan seudullisesti merkittävän suuryksikön koon alaraja on 5 000 k-m2 ja erikoistavarakaupan seudullisesti merkittävän suuryksikön koon alaraja on 10 000 k-m2.

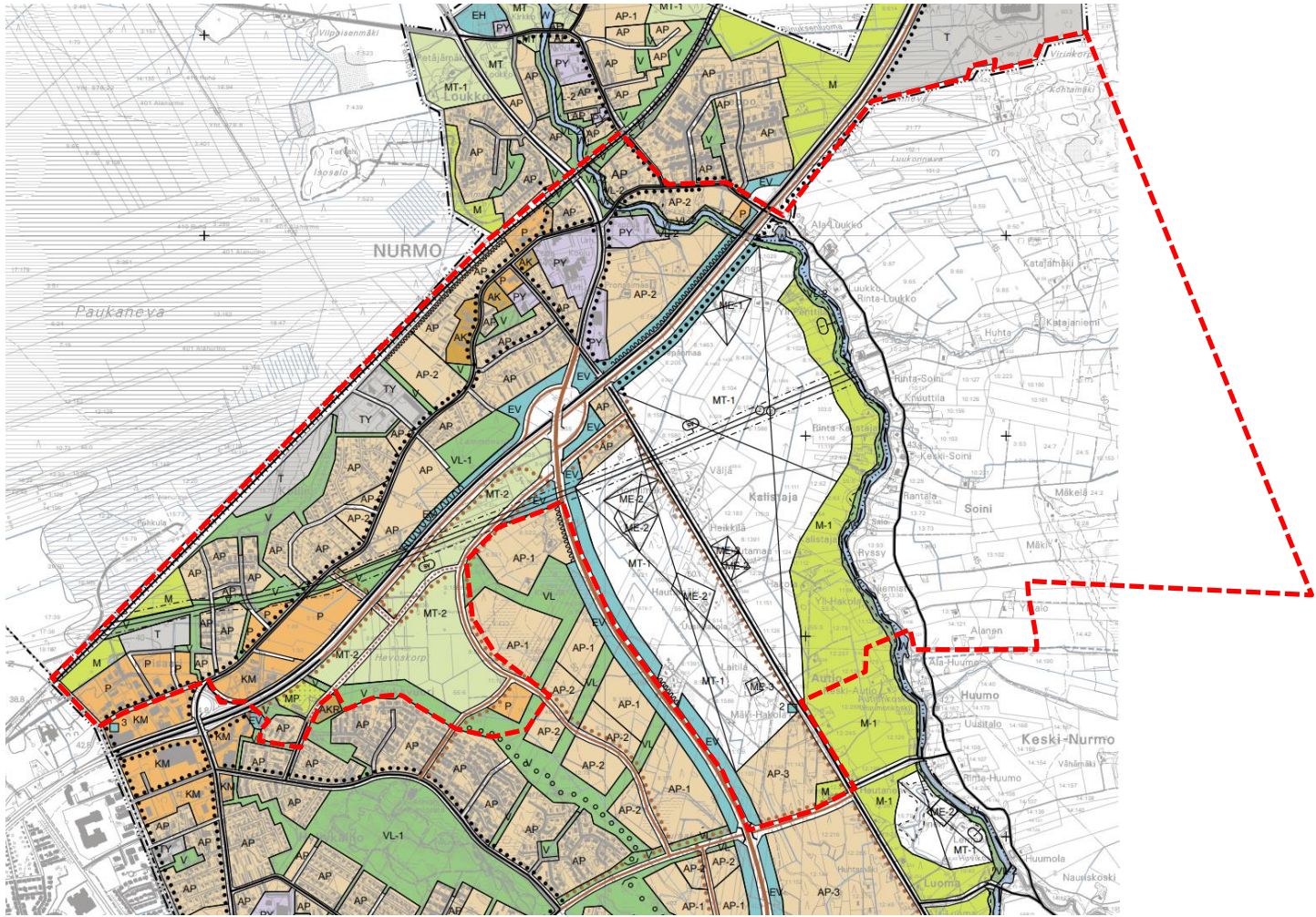
Kuva 30. Ote Vaihemaakuntakaavan muutoksesta II, tullut voimaan 16.1.2020.

Vaihemaakuntakaava III - Turvetuotanto, suoluonnon suojelu, bioenergiatilat, energiapuun terminaalit ja puolustusvoimien alueet

Helmikuussa 2013 maakuntahallituksen päätöksellä käynnistetty Etelä-Pohjanmaan III vaihemaakuntakaava on hyväksytty maakuntavaltuustossa 3.12.2018, mutta siitä on valittu Vaasan hallinto-oikeuteen.

Etelä-Pohjanmaan III vaihemaakuntakaavan tavoitteena on edistää maakunnan energiaomavaraisuutta ja uusiutuvien energiamuotojen tuotantoa. Kaavan tavoitteena on kohdentaa soita muuttava käyttö luonnontilaltaan muuttuneille soille ja osoittaa turvetuotanto siten, että maakunnan vesistöjen arvot eivät merkittävästi heikkene ja vesistöjen tilalle asetetut tavoitteet täyttyvät (Etelä-Pohjanmaan liitto 2015). Lisäksi tavoitteena on edistää energiapuun logistiikkaketjun toimivuutta ja tehokkuutta, sekä tarpeen mukaan osoittaa maankäyttöratkaisu uusille vähintään seudullisesti merkittäville bioenergiatiloille. Vaihemaakuntakaavan tavoitteena on osoittaa puolustusvoimille riittävät toimintaedellytykset maankäytöllisesti sekä osoittaa puolustusvoimien toiminnasta johtuvat melu- ja suoja-alueet. Kaavassa ei ole osoitettu merkintöjä nyt kyseessä olevalle alueelle.

2.6.2 Yleiskaavoitus

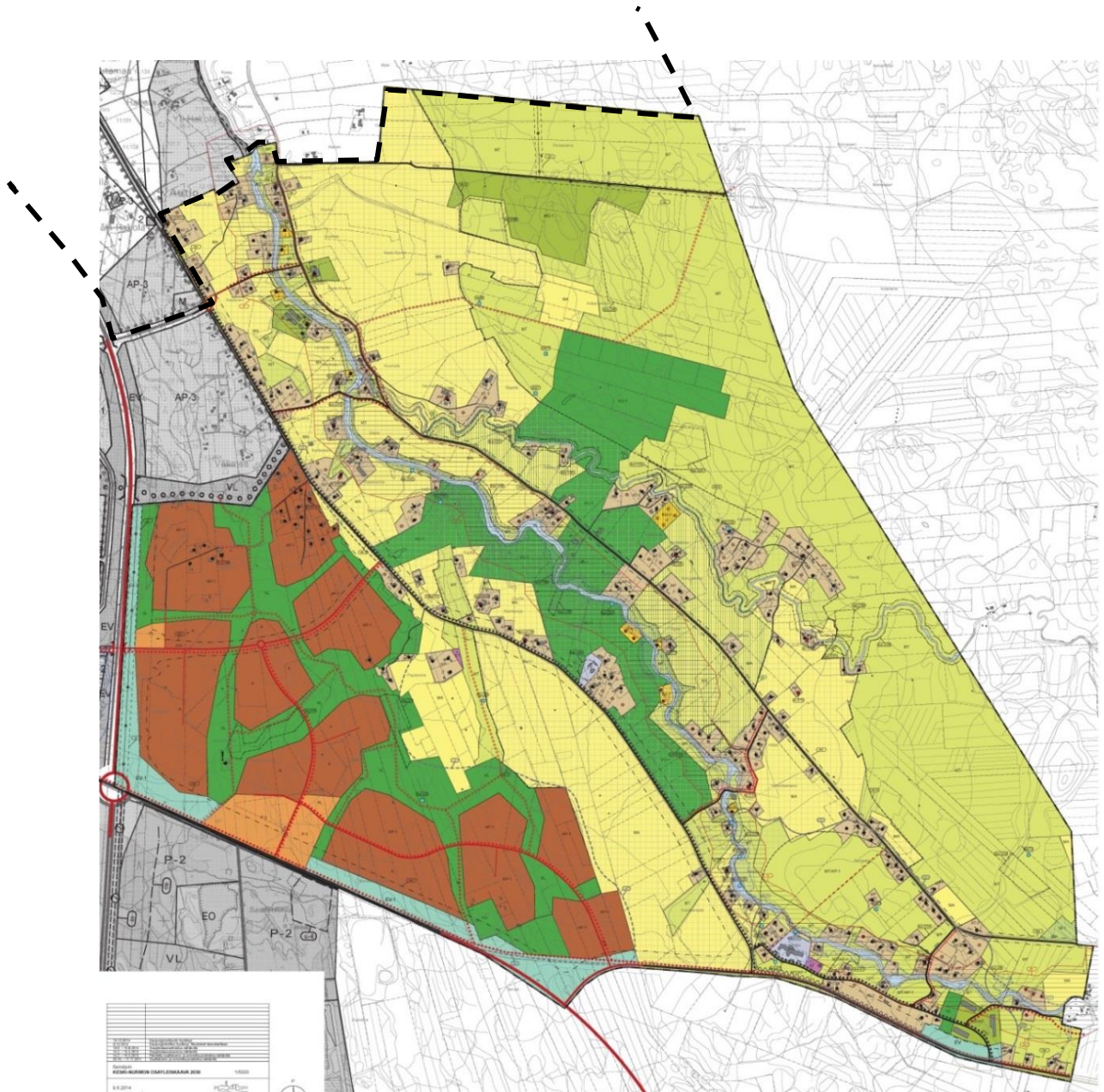

Kuva 31. Suunnittelualan rajausta punaisella katkoviivalla, voimassa olevalla yleiskaavakartalla.

Alueella on voimassa Seinäjoen kaupungin Nurmon keskustan osayleiskaava, jonka valtuusto on hyväksynyt vuonna 2003 ja joka on tullut voimaan vuonna 2006. Keski-Nurmon maatalousalueelle osoitetut kotieläintalouden suuryksiköiden (ME-1) ja maatalousaluevaraukset (MT-1) eivät vahvistuneet Nurmon keskustan yleiskaavassa. Korkein hallinto-oikeus kumosi kotieläintalouden suuryksiköjä ja niiden lähialueita koskevat Nurmon keskustan yleiskaavavaraukset vuonna 2006 (5.5.2006, diaarinro 3223/1/04).

Suunnittelualue rajautuu eteläosiltaan valtuuston 15.12.2014 hyväksymään Keski-Nurmon osayleiskaavaan (karttaote jäljempänä). Kaava on tullut voimaan osittain 1.6.2016, saanut lainvoiman 7.9.2016 ja tullut kaikilta osin voimaan 21.9.2016.

Keski-Nurmon osayleiskaavan periaatteita on suunnittelualueen läheisen sijainnin ja samankaltaisuuden vuoksi käytetty laadittavana olevan Nurmon keskustan osayleiskaavan lähtökohtana.

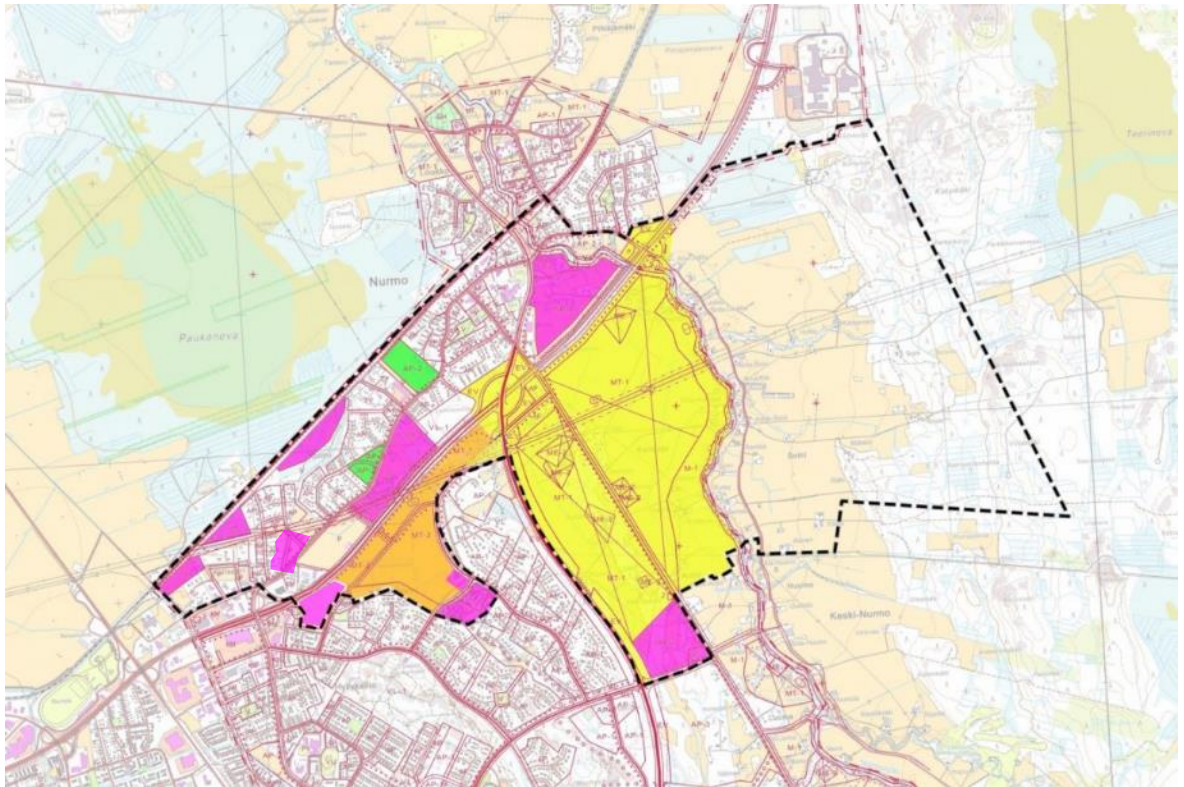
Kuva 32. Keski-Nurmon OYK. Nyt kaavoitettavan alueen rajausta näkyy mustalla katkoviivalla OYK-alueen pohjoisosassa.

Lähtökohtia voimassa olevasta yleiskaavasta

Voimassa olevassa Nurmon keskustan osayleiskaavassa, tavoitevuosi 2015 (hyväksytty 2004) on osoitettu valtatie 19 länsi- ja luoteispuoli lähinnä asumiselle, palveluille ja teollisuudelle. Valtatie itä- ja kaakkoispuoli taas on pääasiassa osoitettu maatalousalueena. Lähtökohtana tämä jako toimii edelleen, mutta erityisesti valtatie 19 varrella kummallakin puolen tietä on tarpeen tarkistaa aluevarauksien rajauksia ja niiden käyttötarkoituksia johtuen mm. tiesuunnitelmien tarkentumisesta ja eri osapuolten maankäyttötavoitteista.

Voimassa olevaan kaavaan päivitettäviä asioita ovat mm:

- o rautatien lähialueiden maankäyttö
- o Nurmontien varren rakentumattomien alueiden maankäyttö
- o valtatie 19 lähialueiden maankäyttö sekä eritasoliittymien ja rinnakkaisteiden järjestelyt
- o Kertunlaakson rooli Seinäjoen sisääntuloalueena Lapuan suunnasta tultaessa
- o kaupan tavoitteiden päivittäminen ohitustien eritasoliittymän lähialueelle
- o maatalouden ja eläintuotantoyksiköiden maankäytön ja liikenteen tavoitteiden huomioiminen
- o Nurmonjoen rantojen sekä itäpuolisen alueen maankäytön määrittely

Kuva 33. Lähtökohtia voimassa olevasta osayleiskaavasta.

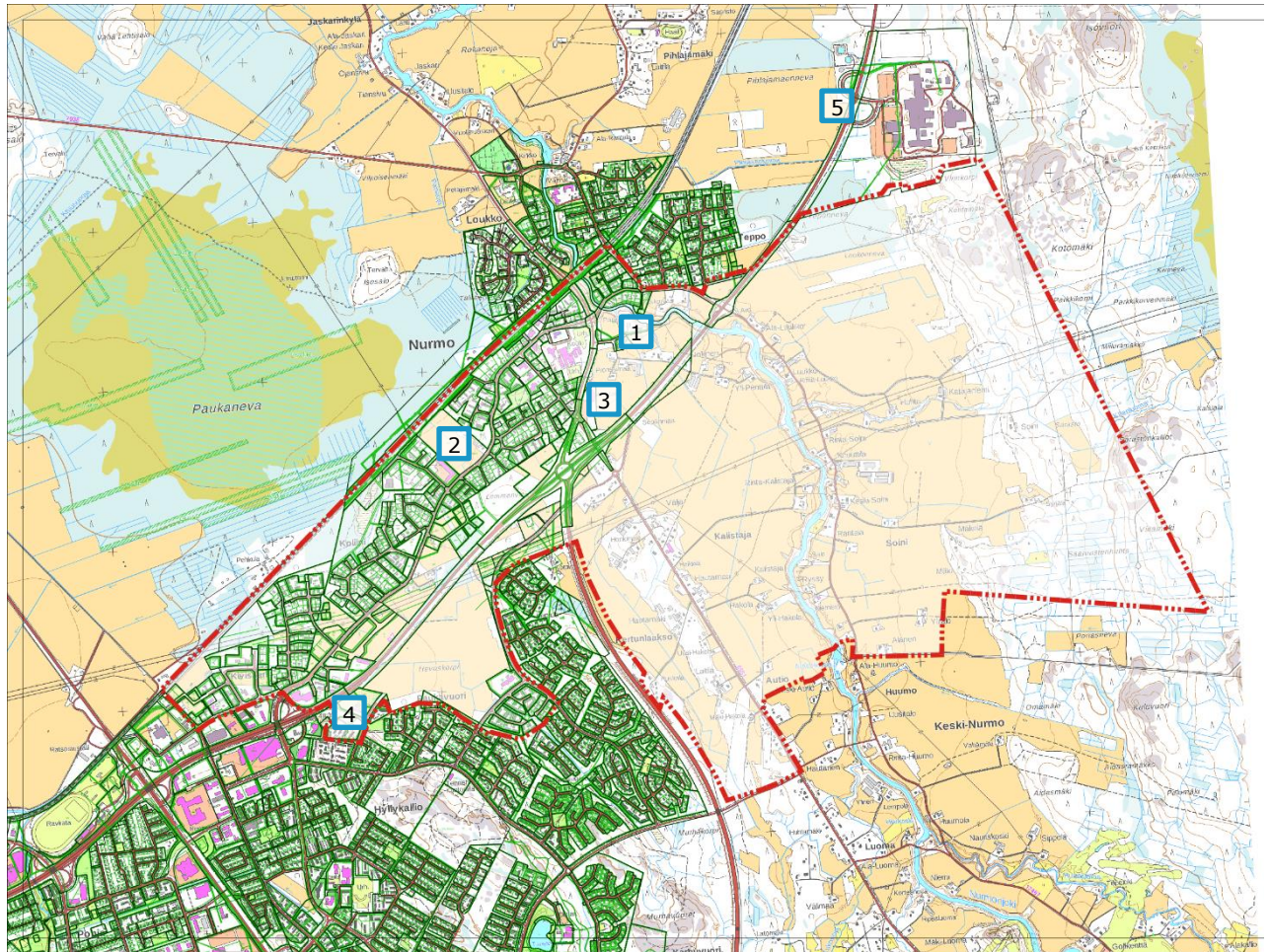
- Mustalla katkoviivalla on osoitettu tarkastelualueen rajaus.
- Violetinpunaisella on osoitettu voimassa olevan osayleiskaavan aluevaraukset, joilla on muutos-/tarkistustarpeita.
- Oranssilla on osoitettu voimassa olevan osayleiskaavan maatalousaluevarauksia, joiden käyttötarkoitusta on tarpeen muuttaa yhdyskuntarakenteen eheyttämiseksi.
- Vihreällä on osoitettu voimassa olevan osayleiskaavan toteutumattomia asuinaluevarauksia.
- Keltaisella on osoitettu vt:n 19 ja uuden ohitustien rajaama yleiskaavassa vahvistamaton maatalousalue.

Tiesuunnitelmat aiheuttavat valtatie ja ohitustien läheisyydessä aluevarausten rajausten ja käyttötarkoitusten tarkistustarpeita. Lisäksi alueella on sovitettava yhteen osallisten maankäyttötavoitteita. Nurmonjoen itäpuolella ei ole yleiskaavaa.

Nurmon keskustan osayleiskaavaa laadittaessa huomioitiin vielä seuraavat vuosien 2016-2019 aikana esille nousseet muutostarpeet:

- Pappilan alueen muuttaminen asumiseen kulttuuriympäristön arvot huomioiden
- Laaksotien/Oravatien varressa olevan kauppapuutarha-alueen muuttaminen asumiseen sen jälkeen, kun puutarhatoiminta on siirtynyt muualle
- Laaksotien eteläpuolisen rivitaloalueen (pientalovaltaisen asuntoalueen) muuttaminen nykyistä tehokkaampaan asumiseen
- Kaupan pinta-alojen arvioiminen uudelleen maakuntatason tavoitteet huomioiden
- Nurmontien varren voimajohtojen varausten vaikutus maankäyttövarauksiin
- Myönnettyjen kotieläintalouden suuryksiköiden ympäristölupien ja rakennuslupien vaikutus Keski-Nurmontien varressa

2.6.3 Asemakaavoitus

Kuva 34. Ote ajantasa-asemakaavasta. Voimakkaalla vihreällä näkyvät kaavat, jotka lukeutuvat suunnittelualueeseen. Suunnittelualueen raja on esitetty punaisella kolmoispiiveviivalla. Suunnittelualueeseen on liitetty Laaksotien varren alue v. 2019. Ruudut osoittavat käynnissä olevia asemakaavahankkeita: 1. Pappilan ympäristö, 2. Mäntytuisto, 3. Nurmon palvelu- ja liikekeskuksen asemakaava, 4. Hyllykallio, korttelit 4054 ja 4154, Kiilletie 2 (kaava-alueen ulkopuolella) ja Lakeuden Vihertaimiston alue, sekä osayleiskaava-alueen ulkopuolella 5. Atrian eritasoliittymän (ETL) asemakaava. Lisäksi on laadittu osayleiskaava-alueen ulkopuolelle Biokaasulaitoksen asemakaava (KV 20.5.2019) Atriasta koilliseen Savimäentien varrelle.

Suunnittelualueella on osin voimassa asemakaava. Asemakaavat on laadittu eri vuosikymmeninä 1970-luvulta lähtien.

Nurmon liikuntahallin ympäristössä Kesko on hakenut asemakaavan muutosta tilaa vievän maatalouskaupan sekä päivittäistavarakaupan osoittamiseksi alueelle. Hankkeen toteuttamiseksi on käynnistetty vuonna 2012 asemakaavamuutos, joka edellyttää tuekseen yleiskaavan tarkistusta. Kesko on myynyt vuonna 2017 maatalouskauppatoiminnan Lantmännen Agrolle. Keskon tavoitteena on edelleen saada päivittäistavarakauppaa ja ehkä liikenneasema alueelle.

Nurmon liikuntahallin läheisyydessä sijaitsee Seinäjoen seurakunnan Nurmon pappila. Seurakunta omistaa pappilan lisäksi viereisiä peltoalueita. Seurakunta on hakenut pappilan ja viereisten peltoalueiden osalta asemakaavan muutosta vuonna 2014. Asemakaavoitus on käynnistetty syksyllä 2014.

Pohjan valtatie (vt 19) ja Keski-Nurmontien liittymän ympäristössä on ollut vireillä asemakaavan laadinta Etelä-Pohjanmaan osuuskaupan hakemuksesta ABC -liikenneaseman toteuttamiseksi. Asemakaavatyö aloitettiin Nurmon kunnan aikana ja hyväksyttiin Seinäjoen kaupunginvaltuustossa vuonna 2011. Vaasan hallinto-oikeus kumosi valtuuston päätöksen vuonna 2013 (13.2.2013, nro 13/0087/2) eikä kaupunki valittanut päätöksestä. Kaupunginhallitus on päättänyt tutkia asian yleiskaavalla. Etelä-Pohjanmaan osuuskaupalla on edelleen tavoitteena ko. liikenneaseman toteuttaminen.

Suunnittelualueen eteläosassa on vireillä asemakaavan muutos Hyllykalliolla Kiilletie 2 ja Lakeuden Vihertaimiston ympäristö. Asemakaavalla tutkitaan Kiilletien 2 asuntokorttelin muuttamista nykyistä tehokkaampaan ja korkeampaan asuinrakentamiseen sekä kaupapaputarha-alueen muuttamista asumiseen.

Nurmontien ja radan välisellä alueella on vireillä Mäntypuiston asemakaavamuutos Autionkujan läheisyydessä, joka edellyttää osayleiskaavan etenemistä ennen kaavatyön jatkamista.

Lisäksi kaava-alueen ulkopuolella on vireillä Atrian eritasoliittymän asemakaava.

Kaava-alueen ulkopuolelle on laadittu Atrian koillispuolelle Nurmon Bioenergia Oy:n aloitteesta asemakaava biokaasulaitokselle (lainvoimainen 3.7.2019).

2.6.4 Kävelyn ja pyöräilyn valtakunnallinen visio ja strategia 2020

Liikenne- ja viestintäministeriön tutkimuksessa (2011) on selvitetty valtakunnallista kävelyn ja pyöräilyn vuoteen 2020 tähtäävää visiota ja strategiaa. Tavoitteena on, että tulevaisuuden Suomessa liikkuminen jalan ja pyörällä on yleistä ja arvostettua. Tavoitteena on, että kaupungeissa ja maaseudulla kävely ja pyöräily ovat lisääntyneet kaikissa liikkujaryhmissä ja moottoriliikenteen kasvu on taittunut. Yhdyskunnat on suunniteltu ja rakennettu niin, että arjen lähipalvelut ovat kohtuullisesti kävellessä saavutettavissa. Samoin kouluun, töihin ja joukkoliikenteen pysäkeille voi kulkea jalan tai pyöräillen. Liikkumisympäristö on viihtyisä, turvallinen ja se tarjoaa mahdollisuuksia monenlaisiin elämyksiin ja sosiaaliseen kohtaamiseen. Kävelyä ja pyöräilyä käsitellään liikenteen suunnittelussa erillisinä liikennemuotoina ja ne otetaan liikennematkoissa tasavertaisina huomioon muiden liikennemuotojen joukossa. Tavoitteena on liikunnallisesti aktiivisen elämäntavan omaksuminen jo lapsena ja sen jatkaminen vielä eläkepäivinä, ja sitä kautta liikunnan vähyydestä aiheutuvien terveysongelmien vähentyminen.

Vision toteuttamiseksi on esitetty neljää strategista linjausta:

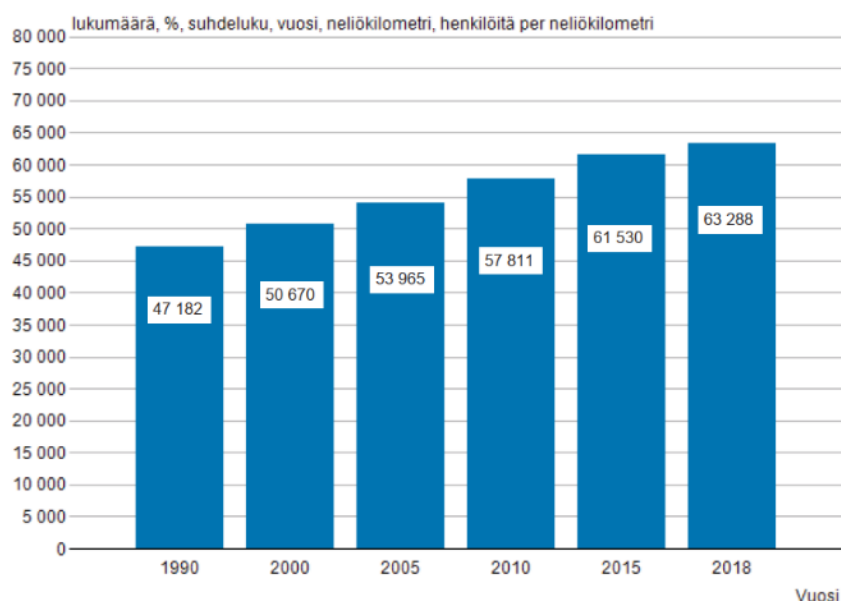
- I 20 % enemmän kävely- ja pyöräilymatkoja
- II Lisää arvostusta ja motivointia
- III Lyhyet etäisyydet sekä miellyttävä ja turvallinen liikkumisympäristö
- IV Tahtoa ja yhteistyötä, rahoituksen uutta suuntaamista ja lainsäädäntömuutoksia sekä riittävää seurantaa

Kävelyn ja pyöräilyn 20 prosentin kulkutapaosuuden kasvu tarkoittaa noin 300 miljoonaa uutta kävely- ja pyöräilymatkaa vuoden 2005 tilanteeseen verrattuna. Sama määrä on tarkoitus saada pois henkilöautoliikenteen matkoista. Kävelyn ja pyöräilyn arvostusta lisätään kulkutapavalintoja ohjaavissa toiminnoissa, suunnitelmissa ja säännöksissä sekä julkisessa rahoituksessa. Keskeinen tekijä kävelyn ja pyöräilyn suosion kasvulle on eheä yhdyskuntarakenne, jossa asuminen, opiskelu- ja työpaikat sekä palvelut sijaitsevat lähellä toisiaan ja liikkuminen on miellyttävää, sujuvaa, turvallista ja esteetöntä. Kaikki tämä edellyttää tahtoa ja vastuunottoa niin valtiolta kuin kunnilta sekä johdonmukaista panostusta ja yhteistyötä maankäytön suunnittelussa, liikennejärjestelmän kehittämisessä ja liikkumisvalintoja ohjaavien toimintojen käytössä.

Seinäjoen kaupunki haluaa olla entistä parempi pyöräilykaupunki ja kasvattaa pyöräilemisen suosiota erityisesti arjen liikkumismuotona, koska pyöräilemisen avulla säästetään ympäristöä, rajaa ja paikoitustilaa, saadaan parempaa kaupunkiympäristöä sekä tuetaan arkiliikuntaa ja ihmisten terveyttä. Kaupunki liittyi v. 2011 Pyöräilykuntien verkostoon. Pyöräilyn edistäminen on huomioitu Seinäjoen kaupunkistrategiassa 2018-2025 ja kaupungissa on laadittu pyöräilyn edistämishjelma 2018-2021.

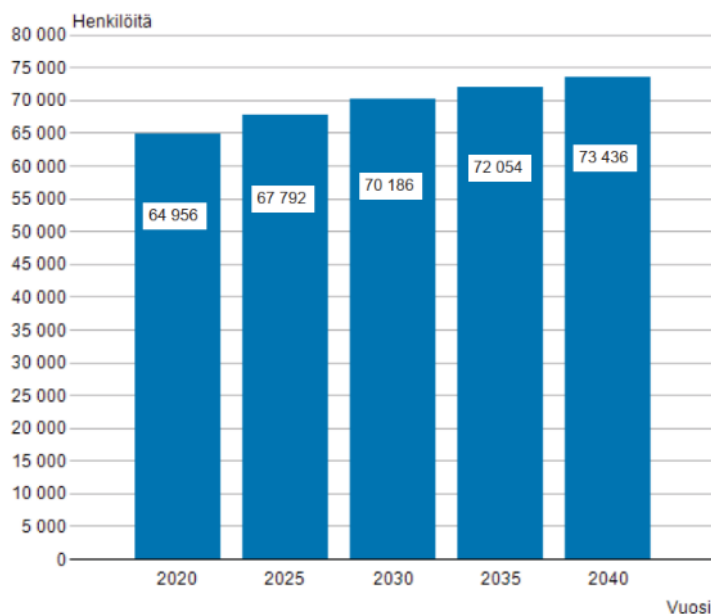
2.7 Väestö ja asuminen

Ruututietokannan (2013) perusteella Nurmossa osayleiskaava-alueella on noin 3 000 asukasta. Seuraavassa kuvassa on esitetty Seinäjoen väestönkehitys vuosina 1990-2018. Vuoden 2018 lopussa Seinäjoella oli 63 288 asukasta (06/2019 - 63 552). Vuodesta 1990 vuoteen 2018 väestö on kasvanut noin 35% eli noin 16 100 asukkaan verran. Tilastokeskuksen mukaan trendi pysyy samansuuntaisen tulevaisuudessakin, se ennustaa Seinäjoelle noin 1 % vuotuista väestönkasvua, mikä tarkoittaa noin 600 asukkaan lisäystä vuosittain.

Lähde: Väestörakenne, Tilastokeskus

Kuva 35. Seinäjoen väestönkehitys 1990-2018 (Tilastokeskus 2018).

Lähde: Tilastokeskus

Kuva 36. Seinäjoen väestöennuste vuoteen 2040 (Tilastokeskus 2015).

Nurmon keskustan OYK-alue

(punainen aluerajaus)

2018	2216	-1,2%
2013	2242	0,4%
2012	2233	-0,4%
2011	2242	0,7%
2010	2226	3,4%
2009	2152	1,7%
2008	2115	-1,5%
2007	2147	2,3%
2005	2098	-0,3%
2000	2105	

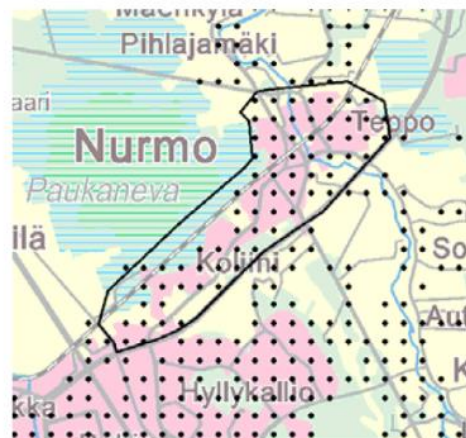
Koliinin alue

(sininen alue)

1624	-1,3%
1645	0,2%
1641	-0,8%
1654	-2,8%
1701	-1,9%
1734	0,5%
1725	-2,3%
1766	2,4%
1725	0,2%

Kuva 37. Väestön kehitys kaava-alueella vuosina 2000-2018.**Nurmon keskusta-Teppo-Koliini (oma rajaus)**

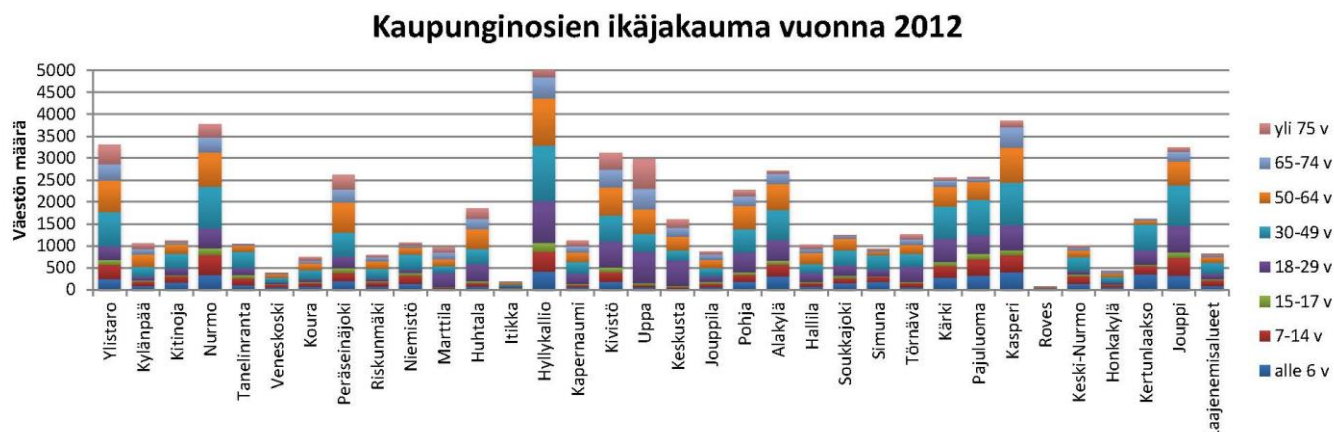
2018	2815	0,5%
2013	2800	-1,2%
2012	2835	0,2%
2011	2830	-2,6%
2010	2906	-1,1%
2009	2938	-0,3%
2008	2946	-0,5%
2007	2961	2,0%
2005	2902	

Kuva 38. Väestön kehitys alueella Nurmon keskusta - Teppo - Koliini vuosina 2000-2018.**2.7.1 Väestökehitys ja huoltosuhde****Ikärakenne**

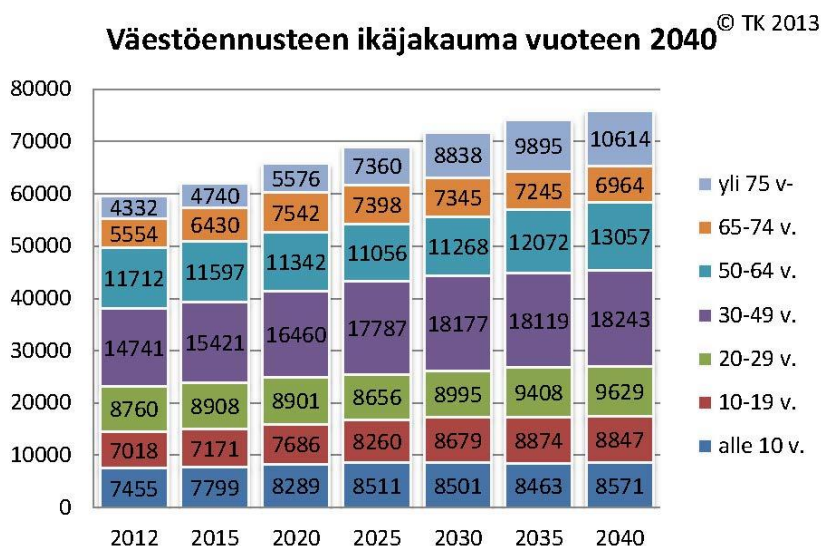
Kuvassa 37 on esitetty Seinäjoen väestöennusteen ikäjakauma vuoteen 2040 saakka.

Kaupunkirakennepuhtausanalyysin mukaan Kertunlaaksossa on suuri lasten ja nuorten lapsiperheiden osuus.

Nurmon alueella puolestaan asuu väestömäärään nähden melko runsaasti yli 65-vuotiaita.

Kuva 39. Seinäjoen kaupunginosien ikäjakauma vuonna 2012. Ote Seinäjoen kaupungin Kaupunkirakennepolitiikka-analyysistä 2013, sivu 18.

Kuva 40. Väestöennusteen ikäjakauma vuoteen 2040. Ote Seinäjoen kaupungin Kaupunkirakennepolitiikka-analyysistä 2013, sivu 13.

2.7.2 Asuminen ja asumisväljyys

Seinäjoen asumisväljyys on Kaupunkirakennepolitiikka-analyysin mukaan kasvanut reilussa 20 vuodessa noin 32 neliömetristä 41 neliömetriin henkilöä kohden.

Keskimääräinen asumisväljyys Seinäjoella 1990-2012 (asunnon pinta-ala m ² /henkilö)		
Vuosi	Seinäjoki	Koko maa
1990	31,9	31,4
2000	36,3	35,3
2005	38,7	39,1
2010	40,3	39,4
2012	41,0	39,6

© Tilastokeskus 2013

Kuva 41. Seinäjoen keskimääräinen asumisväljyys 1990-2012. Ote Seinäjoen kaupungin Kaupunkirakennepolitiikka-analyysistä 2013, sivu 53.

2.7.3 Kaavan väestötavoite

Kaupunkirakennepuunnitus ja Tilastokeskuksen ennusteen mukainen arvio väestönkasvun 1 - 1,5 % vuosivauhdista tarkoittaa suunnittelualueella noin 400-640 uutta asukasta kaavan tavoitevuoteen 2035 mennessä. Asukastiheydellä 15-20 asukasta/hehtaari se tarkoittaa noin 20-43 hehtaaria uusia asuinalueita.

Suunnittelualueelle tavoitellaan 500 - 1000 asukasta lisää seuraavien viidentoista vuoden aikana. Koliini-Nurmon keskustan väestönkehityksen olisi tärkeää kääntyä positiiviseksi. Alue on erinomaisesti sijoittunut palveluiden suhteen, ja alueen väestöllinen kasvu olisi sen vuoksi suotavaa. Alueen prosentuaalinen väestönkasvu tulisi olemaan suurempaa kuin Seinäjoella keskimäärin.

Keski-Nurmon/Huumon alueella pääpaino on maataloustuotannossa, eikä asumisessa. Siellä lähtökohtana on väkiluvun säilyminen ennallaan tai väestön vähäinen kasvu, joka sekin tarkoittaisi useamman prosentin vuosittaista kasvua.

2.8 Palvelut ja kauppa

2.8.1 Julkiset palvelut

Nurmon keskustassa sijaitsee julkisia palveluita kuten ylä- ja alakoulut, kirjasto, terveyspalvelukeskus, liikuntahalli ja keskustan päiväkoti. Kertunlaakson alueella sijaitsee myös päiväkoti, jonka yhteydessä alkaa koulun rakentaminen vuoden 2020 alussa.

2.8.2 Kaupan palvelut, nykytilanne

Seinäjoen vähittäiskaupan selvitykset on laadittu vuonna 2014 ja Etelä-Pohjanmaan kaupan palveluverkko 2030-selvitys vuonna 2015.

Vuonna 2012 Seinäjoella toimi 39 päivittäistavaramyymälää, 6 laajan tavaravalikoiman myymälää, 281 erikoiskaupan myymälää, 95 moottoriajoneuvojen ja niiden varaosien myymälää sekä 14 huoltoasemaa. Erikoiskaupan myymälöistä 50 toimi tilaa vaativan erikoistavaran kaupan toimialoilla (huonekalukauppa, kodintekniikkakauppa, rauta-kauppa ja muu tilaa vaativa kauppa) ja 231 myymälää muun ns. keskustahakuisen erikoiskaupan toimialoilla (Alkot, apteekit ym., muotikauppa, tietotekninen erikoiskauppa ja muu erikoiskauppa).

Seinäjoki on maamme kuudenneksi suurin markkina-alue, eli asukaslukuunsa nähden huomattava kaupan keskittymä. Markkina-alueella asui vuoden 2013 lopussa noin 208 000 asukasta. Seinäjoen kaupan palvelut ovat vetovoimaisia ja Seinäjoella asioidaan koko maakunnasta ja myös maakunnan ulkopuolelta. Ostovoiman nettosiirtymä (vähittäiskaupan myynti - väestön ostovoima) oli vuonna 2012 sekä päivittäistavara-kaupassa että erikoiskaupassa positiivinen. Seinäjoen kaupan vetovoimaisuudesta kertoo myös se, että vähittäiskaupan liikevaihto asukasta kohti oli vuonna 2012 Seinäjoella korkein kaikkien yli 40 000 asukkaan kunnista, 12 133 € / asukas.

Seinäjoen kaupan palvelut ovat keskittyneet ydinkeskustaan, Kauppa-Joupin alueelle sekä Kuortaneentien varren kaupan vyöhykkeelle mm. Pohjan ja Hyllykallion alueille. Seinäjoen vähittäiskaupan rakennusten kerrosala oli vuonna 2012 noin 313 000 k-m². Kerrosalasta n. 91 000 k-m² sijaitsee ydinkeskustassa, noin 40 000 k-m² Kauppa-Joupin alueella, n. 46 000 k-m² Pohjan alueella ja n. 41 000 k-m² Hyllykallion alueella.

Osayleiskaava-alueella on nykytilanteessa Nurmon keskustassa yksi päivittäistavaramyymälä (K-market) ja Kivisaareissa tilaa vaativan kaupan myymälöitä (mm. autokauppa, autojen varaosakauppa, maatalouskonekauppa). Tilaa vaativan kaupan alue on osa laajempaa Hyllykallion ja Kivisaaren kaupan aluetta, jossa sijaitsee mm. Prisma ja

useita autokaupan myymälöitä. Vähittäiskaupan kerrosalaa oli vuonna 2012 Nurmon keskustassa alle 1000 k-m² ja kaava-alueen länsiosassa n. 21500 k-m². Nurmon keskustan kaupan palvelutarjonta on tällä hetkellä puutteellinen ja esimerkiksi Nurmon keskustan vaikutusalueen päivittäistavarakaupan ostovoimasta valuu alueen ulkopuolelle noin 75 %. Erikoiskaupassa ostovoiman vuoto on vielä päivittäistavarakauppaa suurempaa.

2.8.3 Kaupan kehitysnäkymät

Seinäjoen väestömäärä ja sitä kautta myös kaupan palvelujen kysyntä kasvaa tulevaisuudessa. Tilastokeskuksen ja yksityisen kulutuksen kehityssennusteiden mukaan arvioituna Seinäjoen väestön vähittäiskauppaan kohdistuva ostovoima kasvaa vuoteen 2030 mennessä 383 - 548 milj. €. Ostovoiman kasvu merkitsee myös liiketilan lisätarvetta. Keskimääräisillä myyntitehokkuuksilla arvioituna ostovoiman kasvu mahdollistaa 137 000 - 197 000 k-m²:n liiketilan rakentamisen vuoteen 2030 mennessä. Mikäli otetaan huomioon myös ostovoiman siirtymä muualta maakunnasta ja maakunnan ulkopuolelta, on liiketilan laskennallinen lisätarve 250 000 - 349 000 k-m² vuoteen 2030 mennessä.

Nurmon kaupunginosakeskuksen kaupan mitoituksiksi on määritelty 23 000 - 35 000 k-m² (uutta liiketilaa 22 000 - 34 000 k-m²). Osayleiskaava-alueen länsiosan kaupan mitoitus on 36 000 - 52 000 k-m² (uutta liiketilaa 14 500 - 30 500 k-m²). Molempien alueiden mitoitukseseen vaikuttaa myös se, miten kaupan kerrosala kehittyy Seinäjoen muilla kaupan alueilla. (Lähde: Seinäjoen kaupunki, Seinäjoen vähittäiskaupan selvitykset, loppuraportti 21.5.2014. Seinäjoen kaupunki ja FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy.)

Karkeasti arvioiden Nurmon kaupunginosakeskuksen nykyinen väestö (v. 2018 n. 2800 asukasta, kaava-aluetta laajempi kokonaisuus) ja osayleiskaavan mahdollistama väestölisäys (1250-2350 uutta asukasta) ja Tepon alueen kehittyminen (1100 asukasta) eli enimmillään yhteensä noin 5 650 asukasta mahdollistavat vuonna 2030 noin 32 000 k-m² kaupan kerrosalaa, josta noin 5 000 k-m² päivittäistavarakauppaa ja noin 27 000 k-m² erikoiskauppaa.

2.8.4 Kaupan tavoitteet osayleiskaavassa

Osayleiskaava-alueella on yleiskaavoituksessa huomioitavaksi kaksi tiedossa olevaa kaupan hanketta. Toinen on Keskon hanke Nurmon keskustassa valtatie 19 varressa. Hankealueelle tavoiteltiin vielä vuonna 2016 yhteensä 35 000 kerrosalaneliömetriä liiketilaa, josta ensimmäisessä vaiheessa toteutettavaksi 2 000 kerrosalaneliömetriä päivittäistavarakauppaa ja 5 000 kerrosalaneliömetriä lähinnä maatalouteen liittyvää erikoistavarakauppaa. Sittenkin tavoitteet ovat muuttuneet Keskon maatalouskaupan myynnin myötä ja nyt Kesko tavoittelee alueelle liikenneasemaa ja päivittäistavarakauppaa.

Toinen tiedossa oleva hanke on Etelä-Pohjanmaan osuuskaupan ABC-liikenneasemahanke Keski-Nurmontien varressa, valtatie 19 ja itäisen ohikulkutien eritasoliittymän läheisyydessä. Etelä-Pohjanmaan osuuskaupan tavoitteena on hankealueelle 5 000 kerrosalaneliömetriä liiketilaa.

MRL:n muutoksella v. 2017 vähittäiskaupan suuryksikön kokoraja nostettiin 2000 kerrosalaneliömetristä 4000 kerrosalaneliömetriin ja luovuttiin velvoitteesta ottaa huomioon kaupan laatu sijoitettaessa vähittäiskaupan suuryksikkö muualle kuin keskusta-alueelle. Vähittäiskaupan suuryksiköiden ensisijainen sijaintipaikka on kuitenkin jatkossakin keskusta-alue. Suuryksikkö voidaan jatkossa sijoittaa myös muualle edellyttäen, että kaupan palvelujen saavutettavuus otetaan huomioon sijoituksen perusteena (HE 251/2016).

Lisäksi kaupan sijoittamiseen vaikuttaa valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (Vnp 14.12.2017), erityisesti toimivia yhdyskuntia ja kestävästä liikkumisesta koskevat tavoitteet.

Näillä tarkoitetaan palvelujen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueiden hyvää saavutettavuutta eri väestöryhmien kannalta sekä merkittävien asumisen, työpaikkojen ja palveluiden alueiden sijoittamista siten, että ne ovat hyvin saavutettavissa kävellen, pyörällä ja joukkoliikenteellä. Uusia toimintoja tulee suunnitella ensisijaisesti olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta hyödyntäen.

Etelä-Pohjanmaan vähittäiskaupan ostovoiman arvioidaan kasvavan vuoteen 2030 mennessä ja valtaosa kasvusta tapahtuu Seinäjoen seudulla. Tämä johtaa kaupan toimintamahdollisuuksien kehittymiseen ja kaupan liiketilan lisätarpeeseen. --- Vaihemaakuntakaavan II muutoksella pyritään vahvistamaan keskustatoimintojen alueiden asemaa kaupan vetovoimaisina sijaintipaikkoina (Nurmo ei ole keskustatoimintojen aluetta maakuntakaavassa), turvaamaan lähipalveluiden saatavuus sekä mahdollistamaan kunnille lainsäädännön muutosten (v. 2017) hengen mukaisesti aikaisempaa paremmat edellytykset reagoida mahdollisiin muutoksiin ja tarpeisiin kaupan palvelurakenteessa. Keskustatoimintojen alueilla käsitetään myös keskustatoimintojen alakeskukset (Nurmo ei ole maakuntakaavassa keskustatoimintojen alakeskus). Kaavamuutoksella pyritään siis edistämään toimivan kilpailun edellytyksiä ja maakunnan elinkelpoisuutta. (*Etelä-Pohjanmaan II vaihemaakuntakaavan muutos (keskustatoiminnot ja kauppa), kaavaselostus, ehdotusvaihe 2018.*) Nurmon keskusta ei ole vaihemaakuntakaavan II ehdotuksessa keskustatoimintojen aluetta eikä alakeskus, mutta se kuuluu kaupalliseen vyöhykkeeseen (merkintä km², keltainen katkoviiva), jolla osoitetaan maakuntakeskuksen kasvualue.

2.9 Työpaikat ja elinkeinorakenne

Alueella on erityisesti maatalouden ja kotieläintalouden työpaikkoja. Lähialueen suurin työnantaja on Atria suunnittelualueen pohjoispuolella (noin 2000 työpaikkaa). Suunnittelualueen eteläpuolella Kivisaaressa on isoja kaupan työnantajia, kuten Prisma ja maatalouskoneiden kauppiaita. Suunnittelualueella on jonkin verran kaupungin työpaikkoja, kuten koulu ja päiväkoti. Elinkeinorakenne painottuu yksityisyrittäjyyteen.

Alueelta käydään töissä mm. Kivisaaressa, Seinäjoen keskustassa ja Atrialla. Työmatkaliikenne suuntautuu näin ollen kumpaankin suuntaan Pohjan valtatiellä.

Kaava-alueella on useita kotieläintalouden suuryksikön määritelmän täyttäviä eläintiloja. Ne sijoittuvat Nurmonjokilaaksoon ja Keski-Nurmontien tuntumaan. Alueelle myönnetyt ympäristöluvut mahdollistavat yhteensä 264 000 broilerin ja yhteensä 5 433 sian eläintilat. Näistä on vuoteen 2019 mennessä toteutunut yhteensä 200 000 broilerin ja yhteensä 4 471 sian eläintilat. Tilojen sijoittuminen ja niiden etäisyydet muista toiminnoista näkyvät seuraavalla sivulla olevasta kartasta. Kotieläinsuojan sijoittamisen vähimmäisetäisyydet häiriintyvistä kohteista määritellään tarkemmin ympäristöluvan yhteydessä. Olemassa olevien kotieläinsuojien laajennuksissa vähimmäisetäisyydet ovat pienempiä kuin kokonaan uusilla yksiköillä. (Kotieläintalouden ympäristönsuojeluohjeet. Ympäristöhallinnon ohjeita 1, 2010 Ympäristöministeriö.)

Kaava-alueella Larvatalon Broilerille on myönnetty uudelle broilerihallille ympäristölupa 2018 ja rakennuslupa keväällä 2019. Larvatalon Broilerilla on ympäristöluvan mukaan mahdollista pitää yhteensä 84 500 broileria. Lisäksi ympäristöluvut on myönnetty Kalevan Broiler Oy:lle (60 000 broileria), Maatalousyhtymä Janne Knuutti ja Joni Knuuttialle (30 000 broileria) ja Alatalon Tipu Oy:lle (90 000 broileria).

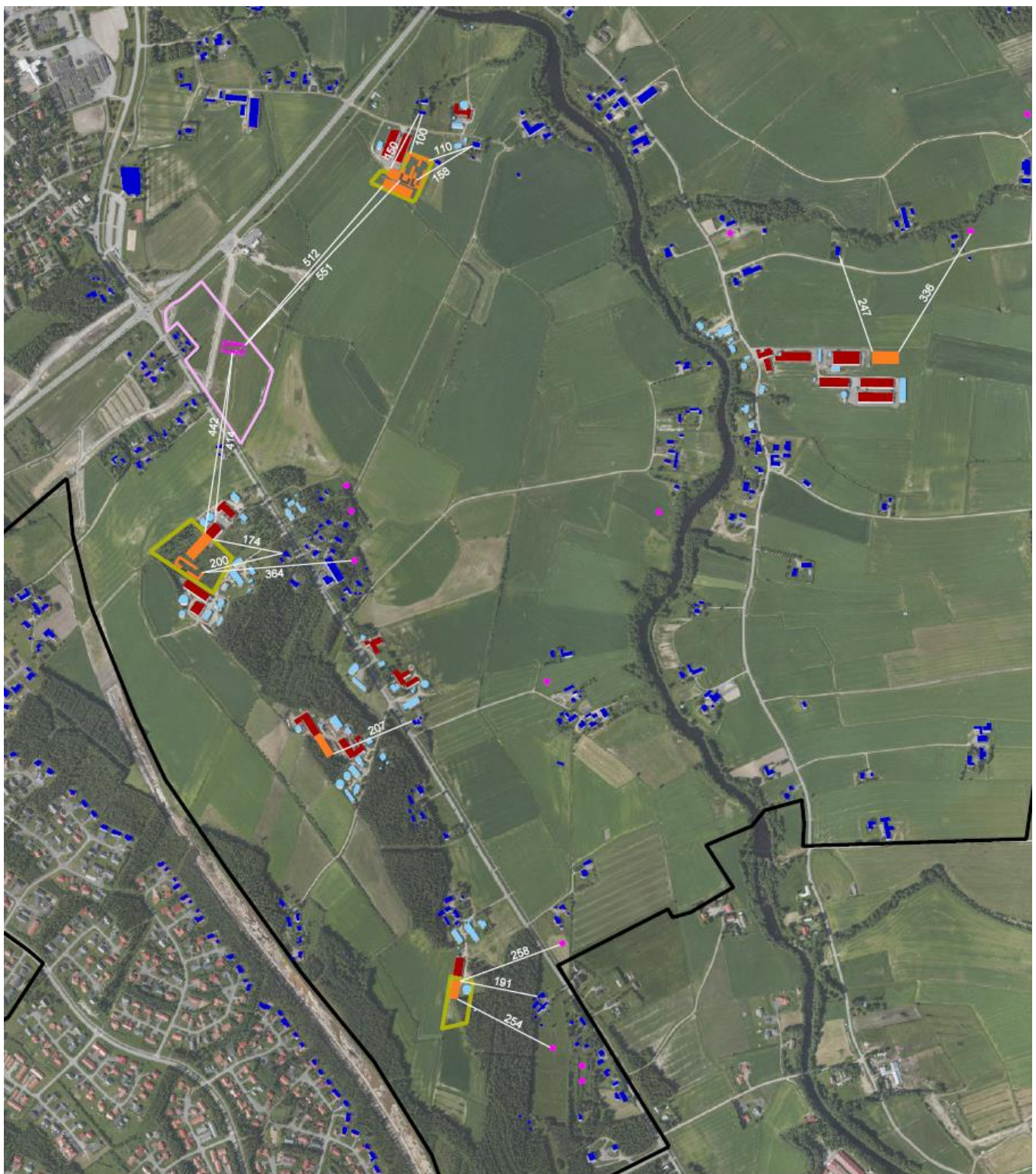
Kaava-alueella olevalle Eerolan lihasikalalle on myönnetty ympäristölupa 2017, mutta AVI:n ympäristölupa on kumottu Vaasan hallinto-oikeudessa. Päätöksestä valitettiin korkeimpaan hallinto-oikeuteen (KHO) ja KHO antoi päätöksen 13.8.2020 jossa se kumosi aluehallintoviranomaisen myöntämän lupapäätöksen ja hylkäsi ympäristölupahakemuksen. Lupaa oli haettu nykyiselle toiminnalle ja sen laajentamiselle, jonka jälkeen tiloihin

tulisi yhteensä 1 946 lihasikaa. Muita lihasikojen ympäristölupia on myönnetty Petri Penttilälle (400 sikaa), Pentti Honkalalle (1 500 sikaa), Hautamaa MTY:lle (704 sikaa), Olli Autiolle (740 sikaa), Seppo Hipille (500 sikaa).

Ympäristölupa mahdollistaa Maatalousyhtymä Ylinen ja pojille 138 lypsylehmän, 56 hiehon ja 54 vasikan kotieläintilan.

Ympäristönsuojelulain mukaisesti ympäristöluvassa annetaan tarpeelliset määräykset pilaantumisen ehkäisemiseksi muun muassa päästöistä, päästöraja-arvoista, päästöjen ehkäisemisestä ja rajoittamisesta sekä päästöpaikan sijainnista, maaperän ja pohjavesien pilaantumisen ehkäisemisestä, jätteistä sekä niiden määrän ja haitallisuuden vähentämisestä sekä toimista häiriö- ja muissa poikkeuksellisissa tilanteissa sekä annetaan tarpeelliset määräykset mm. päästöjen, toiminnan ja jätehuollon tarkkailusta sekä toiminnan vaikutusten tarkkailusta.

Lannan levitystä pelloille säätelee puolestaan "nitraattiasetuksena" tunnettu Valtioneuvoston asetus eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta 1250/2014, muutos 1261/2015. Asetuksessa määritellään milloin ja miten lantaa levitetään. Asetuksen perusteella lannan levitys on ajoittaista. Asetuksen lisäksi lannan levitystä pelloille voidaan säädellä ympäristölupien yhteydessä. Lannan levitykseen on käytettävissä erilaisia tekniikoita, joilla pystytään vaikuttamaan hajun leviämiseen levityksen yhteydessä.

NURMON KESKUSTAN OSAYLEISKAAVA 2030
TARKISTUS JA LAAJENNUS
Tuotantotilat - asutus - liikenneasema

- Eläintuotantorakennus
- Tuotantotilan pihapiiriin kuuluva muu rakennus
- Eläintuotantorakennuksen laajennus
- Eläintuotantorakennuksen laajennus vaihtoehto
- Yleiskaavan ME-laajennusalue (ME = Kotieläintalouden suuryksikkö)

- Olemassa oleva muu rakennuskanta
- Yleiskaavan mukainen uusi rakennuspaikka
- Yleiskaavan mukainen liikenneasema
- Yleiskaavan P-1-aluevaraus (P-1 = Palvelujen alue)
- / 100 Etäisyydet eläintuotantolaitosten, lähimpien asuinrakennusten, uusien rakennuspalkkojen ja liikenneaseman välillä

SEINÄJOEN KAUPUNKI | KAAVOITUS | 29.9.2016

2.10 Virkistysalueet

Nurmonjoki muodostaa alueen keskeisen virkistysympäristön, jota käytetään mm. kalastukseen ja melomiseen. Alueelta ei ole yhteyttä muille vesireiteille.

Yleiskaavan pääperiaatteena on, että nykyiset asemakaavojen mukaiset virkistysalueet säilyvät, vaikka niitä ei niiden pienen koon vuoksi olisi voitu yleiskaavan mittakaavassa esittää.

Yleiskaavassa esitettyjen uusien aluevarausten alueilla suunnitellaan lähivirkistysalueet ja niiden muodostama verkko tarkemmin tulevan asemakaavoituksen yhteydessä.

Kaava-alueen luoteis-länsipuolella sijaitsee laaja Paukanevan suo, joka on suosittu virkistysalue. Sinne on kevyen liikenteen yhteys rautatien alitse Nurmon keskustasta.

2.11 Liikenne

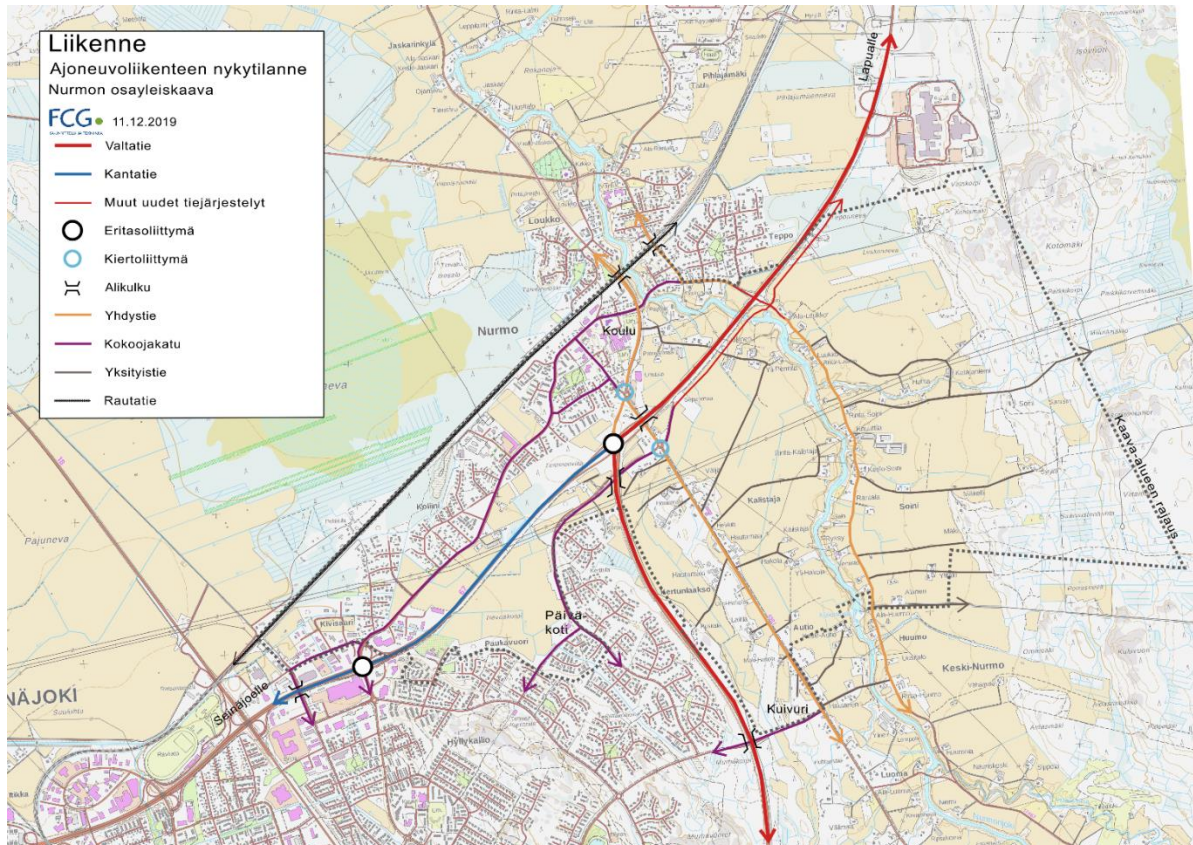
Kaavaehdotuksen nähtävillä olon jälkeen liikenteen osalta on laadittu erillinen liikenneselvitys ja siihen sisältyvä kiertoliittymien toimivuustarkastelu, jotka ovat selostuksen liitteenä.

2.11.1 Liikenteen nykyverkko

Suunnittelualueen päätieverkon muodostavat valtatie 19 (Pohjan valtatie) ja Itäväylä (Seinäjoen itäinen ohikulkutie), yhdystie 6981 (Keski-Nurmontie), yhdystie 7041 (Länsitie), yhdystie 17467 (Isokoskentie), Nurmontie sekä Tepontie. Lisäksi suunnittelualueella on kokoojakatuja ja tonttikatuja sekä useita maataloutta palvelevia yksityisteitä. Suunnittelualue rajautuu rautatiehen luoteessa.

Valtatien 19 Seinäjoen itäisen ohikulkutien tiesuunnitelman mukaiset liikennejärjestelyt on avattu liikenteelle v. 2016. Uusi valtatie 19 linjaus liittyy Pohjan valtatiehen uudessa Nurmon eritasoliittymässä nykyisen Keski-Nurmontien liittymän lounaispuolella. Samalla Keski-Nurmontien ja valtatie 19 valo-ohjattu liittymä poistui käytöstä ja tiet risteävät eritasossa. Uuden eritasoliittymän läheisyydessä tavoitteena on valtatie 19 suunnitelman mukainen tie- ja katuverkko. Valtatielle 19 on suunniteltu rinnakkaistie tien itäpuolelle. Liikenneverkon nykytilanteen rakenne on esitetty alla olevassa kuvassa.

Pohjan valtatiellä on nopeusrajoitus 80 km/h ja uudella ohikulkutiellä 100 km/h. Keski-Nurmontiella, Länsitiellä ja Isokoskentiellä nopeusrajoitus on pääosin 60 km/h, mutta suunnittelualueen eteläosassa Keski-Nurmontiella ja Isokoskentiellä on yleisrajoitus 80 km/h.

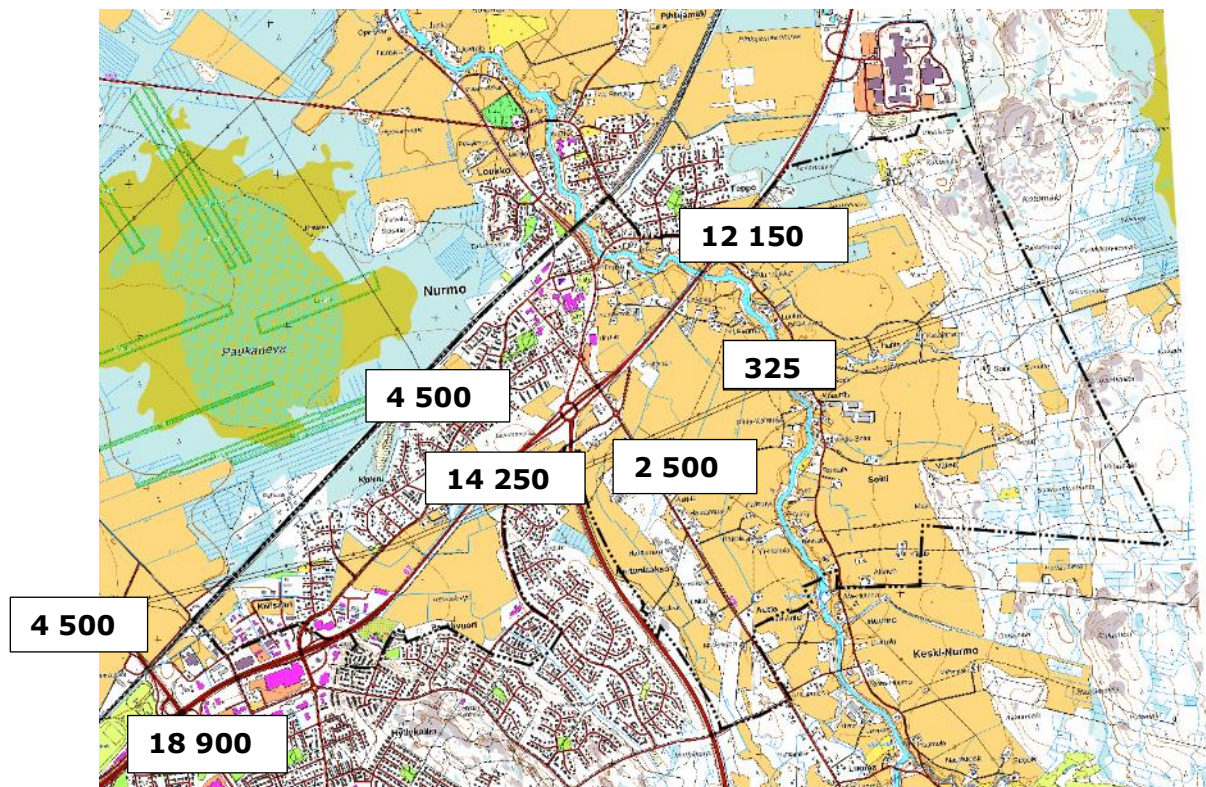

Kuva 42. Ajoneuvoliikenteen nykytilanne, FCG 2019. Rinnakkaistie valtatie 19 itäpuolelle ei ole vielä toteutunut.

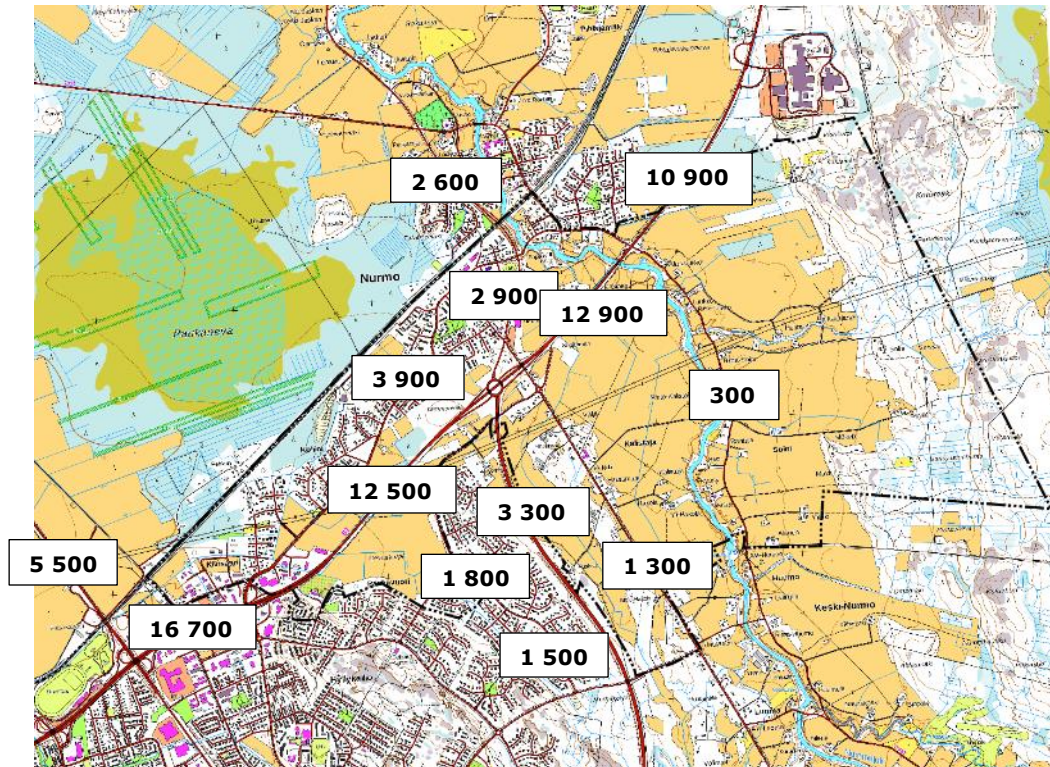
Pääteiden- ja katujen varsilla on yhdistetyt pyörätiet ja jalkakäytävät Isokoskientietä, Itäväylää ja Länsitien pohjoisosaa lukuun ottamatta. Yhdistetyt pyörätiet ja jalkakäytävät risteävät suunnittelualueella eritasossa Pohjan valtatie ja radan kanssa. Myös Valkia-vuoren koulun läheisyydessä on kevyen liikenteen alikulut.

Suunnittelualueen länsirajalla on Seinäjoki–Oulu -rata. Rata on suunnittelualueen kohdalla kaksiraiteinen. Suunnittelualueella ei ole tasoristeyksiä, Tepontie sekä Länsitie alittavat radan. Tepontien rinnalla on myös yhdistetty pyörätie ja jalkakäytävä. Paanatie toimii pyöräilijöiden ja kävelijöiden yhteytenä Nurmon keskustan ja Loukon alueen välillä radan ali.

Suurimmat liikennemäärät suunnittelualueella vuonna 2019 ovat Pohjan valtatiellä, noin 10 900 – 12 900 ajoneuvoa vuorokaudessa. Yhdysteillä liikennemäärät ovat huomattavasti matalammat. Keski-Nurmantiellä keskimääräinen vuorokausiliikenne on noin 1 300 ajoneuvoa, Länsitiellä noin 2 900 ajoneuvoa vuorokaudessa ja Isokoskentiellä noin 300 ajoneuvoa vuorokaudessa. Uudella Itäväylällä keskimääräinen vuorokausiliikenne on suunnittelualueella noin 3 300 ajoneuvoa vuorokaudessa. Nurmontien keskimääräinen vuorokausiliikenne kadun keskivaiheilla on noin 3 900 ajoneuvoa vuorokaudessa. Kertunlaaksontien keskimääräinen vuorokausiliikenne on noin 1 500 – 1 800 ajoneuvoa vuorokaudessa. Liikennemäärät vuonna 2015 ja 2019 on esitetty kuvissa 42 ja 43.

Kuva 43. Liikennemäärät 2015 liikenneverkolla.

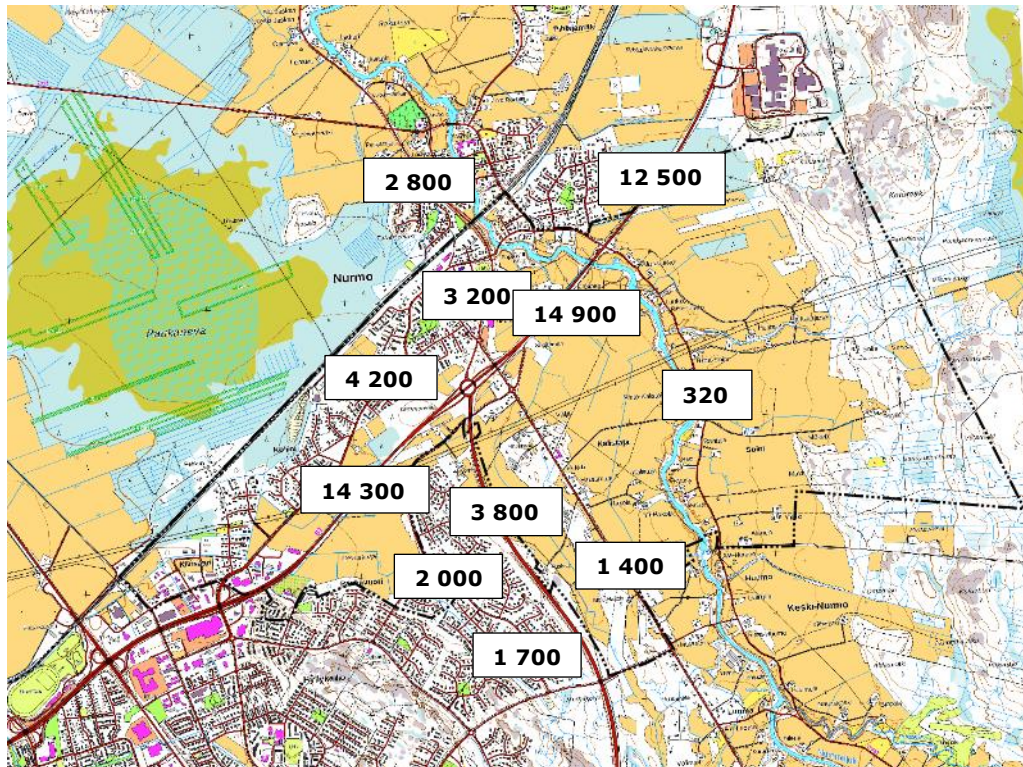

Kuva 44. Liikennemäärät uudella liikenneverkolla vuonna 2019.

Seinäjoen ohikulkutien vaikutus näkyy Pohjan valtatiellä siten, että Pohjan valtatie liikennemäärät valtateiden 18 ja 19 välisellä osuudella ovat laskeneet ohikulkutien valmistuttua. Myös Keski-Nurmontien liikennemäärä on laskenut ohikulkutien valmistuttua.

Liikenneviraston Valtakunnalliset liikenne-ennusteet -raportin (57/2018) mukaan maanteille laadittiin perusennusteeksi liikenne-ennuste vuodelle 2040. Liikenne-ennusteen mukaan aikavälin 2019–2040 kasvukertoimiksi saatiin valtatie kevyille autoille 1,146 ja raskaille autoille 1,191. Kantatielle kasvukertoimiksi saatiin 1,143 kevyille ja 1,160 raskaille autoille. Yhdysteille kasvukertoimiksi saatiin 1,091 kevyille ja 1,088 raskaille autoille. Yhdysteiden kasvukertoimia hyödynnettiin myös katujen osalta.

Tämän perusennusteen, jossa uutta maankäyttöä ei ole vielä huomioitu, mukaan vuonna 2040 suunnittelualueella Pohjan valtatiellä keskimääräinen vuorokausiliikenne on noin 12 500 – 14 900 ajoneuvoa vuorokaudessa. Itäväylän keskimääräinen vuorokausiliikenne suunnittelualueella on noin 3 800 ajoneuvoa vuorokaudessa. Keski-Nurmantiellä keskimääräinen vuorokausiliikenne on noin 1 400 ajoneuvoa vuorokaudessa, Länsitiellä noin 3 200 ajoneuvoa vuorokaudessa ja Isokoskentiellä noin 320 ajoneuvoa vuorokaudessa. Nurmontien keskimääräinen vuorokausiliikenne kadun keskivaiheilla on noin 4 200 ajoneuvoa vuorokaudessa ja Kertunlaaksontien keskimääräinen vuorokausiliikenne on noin 1 700 – 2 000 ajoneuvoa vuorokaudessa. Liikenne-ennuste 2040 (perusennuste) on esitetty seuraavassa kuvassa. Liikenne-ennuste 2040, jossa on huomioitu osayleiskaavan mahdollistaman uuden maankäytön liikennetuotokset, on kuvattu liikenteen vaikutusten arvioinnin yhteydessä tämän kaavaselostuksen loppupuolella.

Kuva 45. Liikenne-ennuste vuodelle 2040 (perusennuste, jossa uutta maankäyttöä ei ole vielä huomioitu).

Kun nyt laadittua liikenne-ennustetta 2040 verrataan aiempaan Seinäjoen ohikulkutien suunnittelun yhteydessä laadittuun liikenne-ennusteeseen 2030, havaitaan, että ohikulkutien eli Itäväylän ennustettu liikennemäärä jää vuoden 2040 ennusteessa alhaisemmaksi kuin vuodelle 2030 oli ennustettu. Itäväylän liikennemäärien kehitys on tien valmistumisen jälkeen ollut ennustettua pienempää eikä Itäväylä ole siis ainakaan tois- taiseksi muodostunut niin suosituksi yhteydeksi kuin aikanaan on arvioitu.

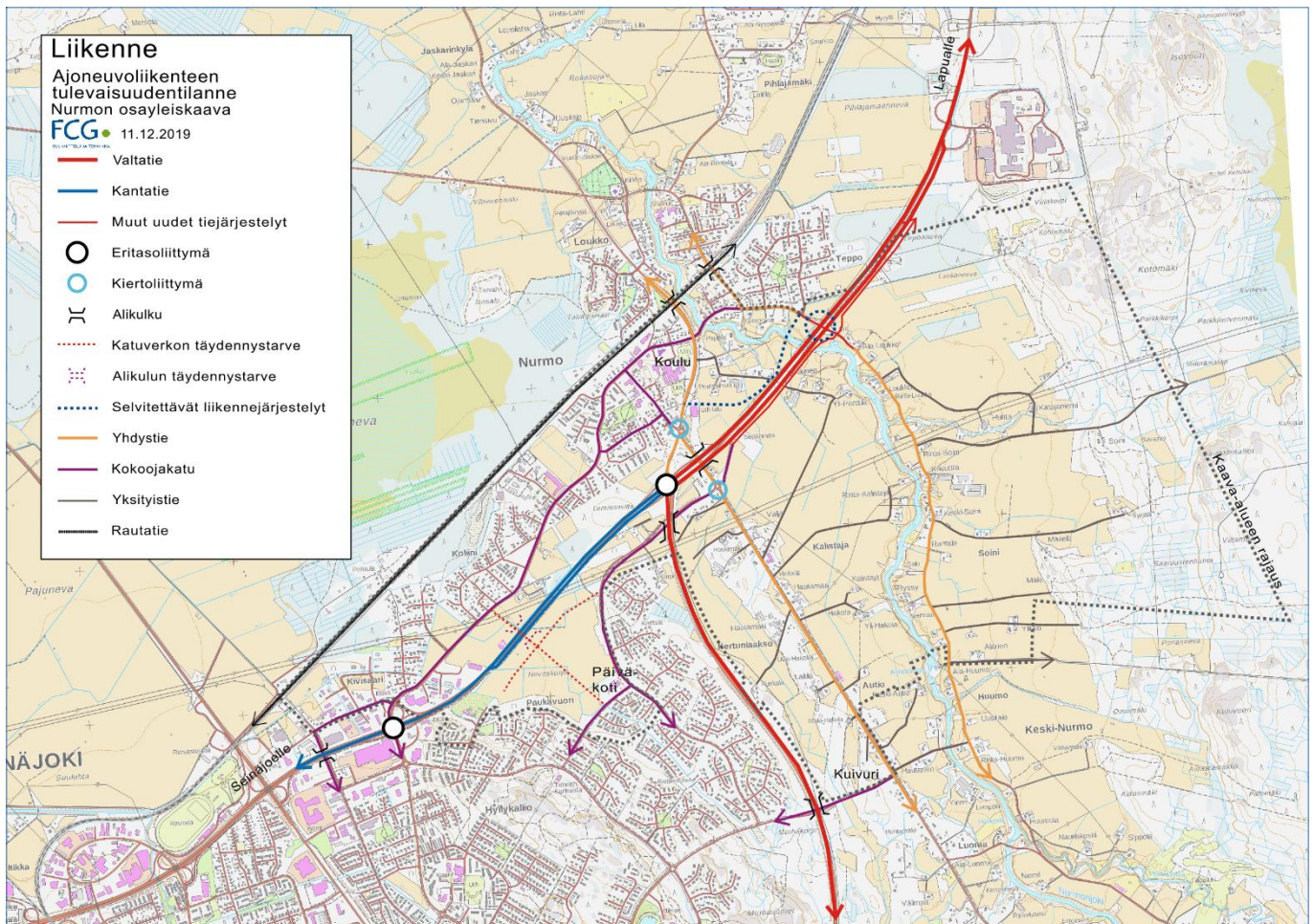
Valtaosa suunnittelualueen poliisin tietoon tulleista liikenneonnettomuuksista vuosina 2014–2018 on Pohjan valtatiellä tapahtuneita peräänajo-onnettomuuksia. Peräänajo-onnettomuudet ovat tyypillisiä tasoliittymissä, joten Nurmon eritasoliittymä vähentää Pohjan valtatie peräänajo-onnettomuuksia. Nurmontien ja Länsitien liittymässä on tapahtunut kolme risteämisonnettomuutta, joista kaksi on johtanut loukkaantumiseen. Pohjan valtatie, Tepontien ja Isokoskentien liittymässä on tapahtunut kolme poliisin tietoon tullutta liikenneonnettomuutta, joista kaksi on johtanut loukkaantumiseen. Liittymän läheisyydessä on tapahtunut myös peräänajoja, joita voi tapahtua jatkossakin, mikäli tasoliittymä säilyy. Pohjan valtatie, Tepontien ja Isokoskentien nelihaaraliittymä on liikenne- turvallisuuden kannalta ongelmallinen valtatie suunnan suuren liikennemäärän ja nopeusrajoituksen (80 km/h) vuoksi. Liittymässä ei myöskään ole kääntymiskaistoja.

2.11.2 Liikenteen tavoiteverkko

Nurmossa on valmistunut mittavat liikennehankkeet Seinäjoen itäisen ohikulkutien toteutuksessa v. 2016. Tulevaisuudessa tavoitteena on Kivisaaren ja Atrian välisellä osuudella Pohjan valtatie 2+2 -kaistaisuus. Rinnakkaistie Nurmon eritasoliittymästä Tepon eritasoliittymään on toteuttamatta.

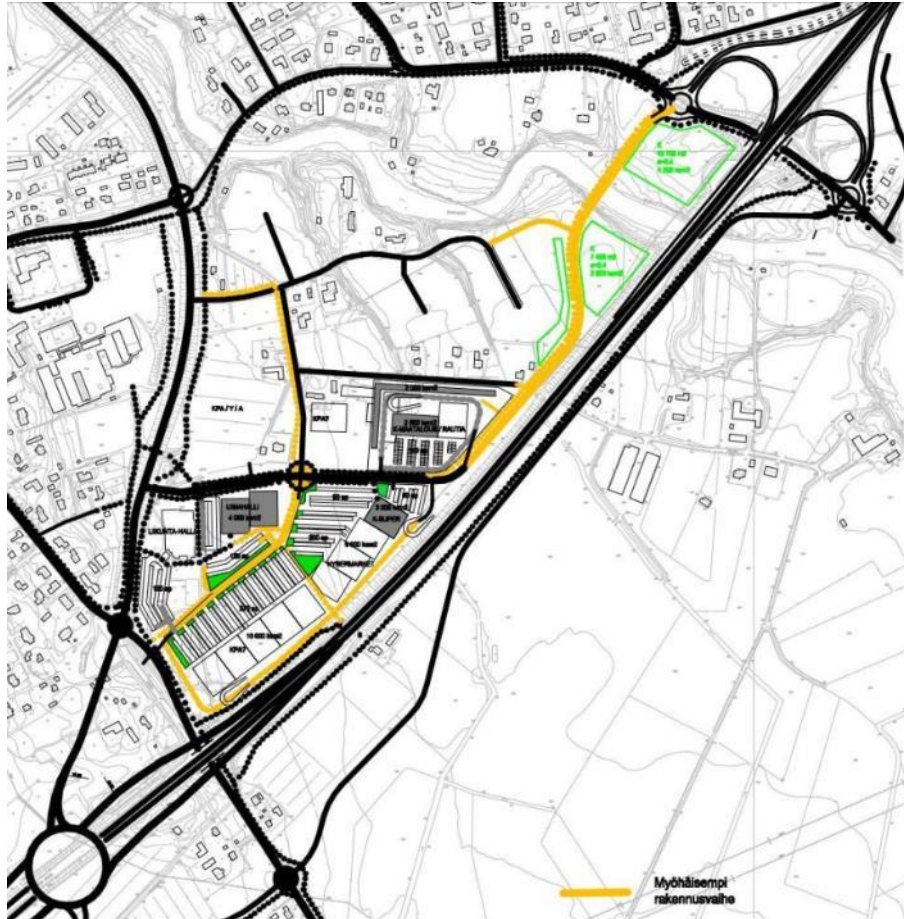
Seinäjoen itäisen ohikulkutien tiesuunnitelmassa valtatie 19 ja Tepontie/Isokoskentie risteyvät eritasossa. Risteykseen on esitetty maakuntakaavassa ohjeellista eritasoliittymää ja voimassa olevassa Nurmon keskustan yleiskaavassa 2015 ko. kohdassa on aluevaraus liikennealueelle. Tämä mahdollistaa eritasoliittymän toteuttamisen pitkällä aikavälillä ja tähän varaudutaan myös tässä yleiskaavassa.

Katuverkon täydennysten suunnittelu etenee alueiden asemakaavoituksen yhteydessä, mutta suurimmat uuden katuverkon tarpeet liittyvät Hevonkorven työpaikka-alueisiin ja Liikuntahallin läheisen kaupan alueen katuverkkoon.

Kuva 46. Tavoitetilanteessa Kivisaaren ja Atrian eritasoliittymien väli on täydennetty 2+2-kaistaiseksi.

Nurmon liikuntahallin viereisen kaupallisen alueen asemakaavamuutosta varten on laadittu Nurmon kauppapaikan liikenneselvitys vuonna 2013 (Ramboll). Selvityksessä on kattavasti kuvattu alueen nykytilanne ja eri kehittämisvaihtoehtoja tilanteessa, jossa Nurmon kauppapaikalle oli tarkoitus rakentaa pitkällä aikavälillä 30 000 – 35 000 k-m² niin, että hyvä saavutettavuus päätieverkolta ja paikalliselta katuverkolta varmistetaan. Selvityksessä on käsitelty alueen vaiheittainen kehittyminen nykytilanteesta aina lopputilanteeseen, missä Tepon eritasoliittymä on toteutettu valtatielle 19. Katuverkon järjestelyt on esitetty alla olevassa kuvassa.

Kuva 47. Nurmon kauppapaikka liikenneselvitys, liikenneverkon kehittyminen (Ramboll, 6/2013). Luonnos on laadittu silloin, kun Keskolla oli tavoitteena sijoittaa paikalle pitkällä aikavälillä 30 000 – 35 000 k-m² kaupallisia toimintoja.

Tepon eritasoliittymä parantaisi huomattavasti alueen saavutettavuutta ja liikenteen toimivuutta. Eritasoliittymä palvelee myös muuta maankäyttöä, ei pelkästään kaupan aluetta. Tepon eritasoliittymän toteutusta on mm. valtatie 19 tiesuunnitelman aikana tutkittu ja todettu sen aiheuttavan huomattavia sillanrakennuskustannuksia.

Kaupallisen alueen pääkatuna toimii uusi Länsitieltä Tepon eritasoliittymään kulkeva katuysteys, joka toteutetaan vaiheittain maankäytön kehittymisen myötä. Ensimmäisessä vaiheessa on yksi liittymä Länsitieltä kaupan alueen keskelle. Lisäksi liikuntahallin liittymä Keski-Nurmontieltä säilyy.

Alueen katuverkko täydentyy yhteydellä Kujapenttiläntieltä kaupan alueelle (etelään). Keski-Nurmontieltä kaupan alueelle tuleva tonttiliittymä (nykyinen liikuntahallin liittymä)

jatkuu tontin sisäisenä yhteytenä pieneen kaupan alueen sisäiseen kiertoliittymään. Tepon eritasoliittymästä Nurmon keskustaan suuntautuva liikenne ohjataan kaupan alueen kautta kulkevalle reitille.

Kesko on myynyt maatalouskaupan toiminnot ja Keskon tavoitteet ovat muuttuneet. Keskon tavoitteena on ensi vaiheessa sijoittaa alueelle Nurmon kaupunginosaa palveleva päivittäistavarakauppa (2000 – 3000 k-m²) ja liikenneasema.

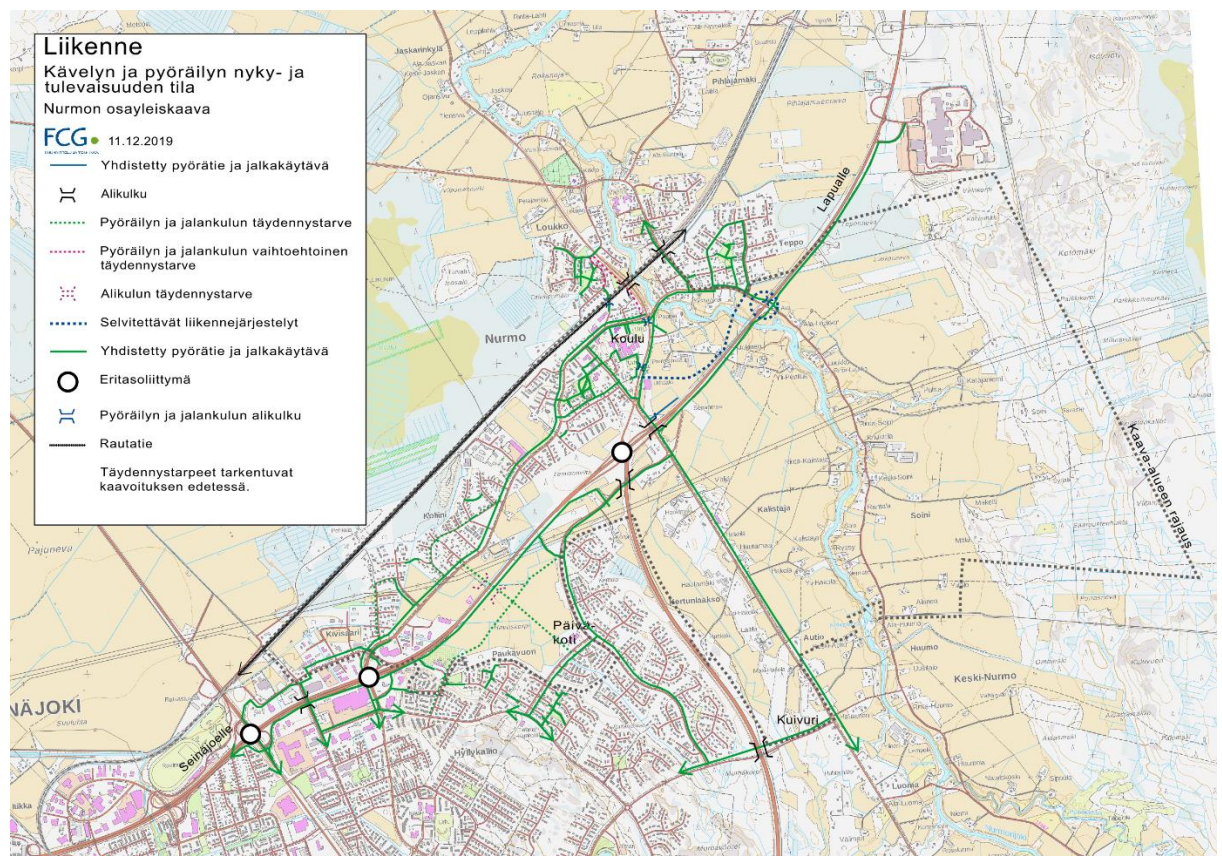
Suunnittelualueen eteläosassa Hevoskorven alueella katuverkkoa täydennetään kaavoituksessa osoitettavien tarpeiden mukaan. Pyöräilyn ja jalankulun verkon täydennystarpeita esitetään niin ikään Hevoskorven alueelle ja kantatien 67 ali sekä Länsitielle radan ali kohti Loukon aluetta.

2.11.3 Kevyen liikenteen verkko

Kevyen liikenteen verkon suunnittelun lähtökohtana on taata turvalliset yhteydet asumisen ja palveluiden ja työpaikkojen välillä. Verkko on melko kattava jo lähtötilanteessa.

Oheisessa kartassa on kuvattu nykyiset yhteydet vihreällä yhtenäisellä viivalla. Pyöräilyn ja jalankulun täydennystarpeet on esitetty vihreällä katkoviivalla. Sinisellä yhtenäisellä viivalla on esitetty ohitustien suunnitelmaan lukeutuvat kevyen liikenteen uudet yhteydet.

Suunnittelualueella Pohjan valtatiellä on jo nykytilanteessa kevyen liikenteen alikulku Keski-Nurmontien sekä Isokoskentie-Tepontien kohdalla. Uusi alikulku on osoitettu Kertunlaakson kohdalle. Se palvelisi Kertunlaakson alueen nykyistä sekä tulevaa uutta maankäyttöä, esimerkiksi koululaisten ja työmatkapyöräilijöiden tarpeita.

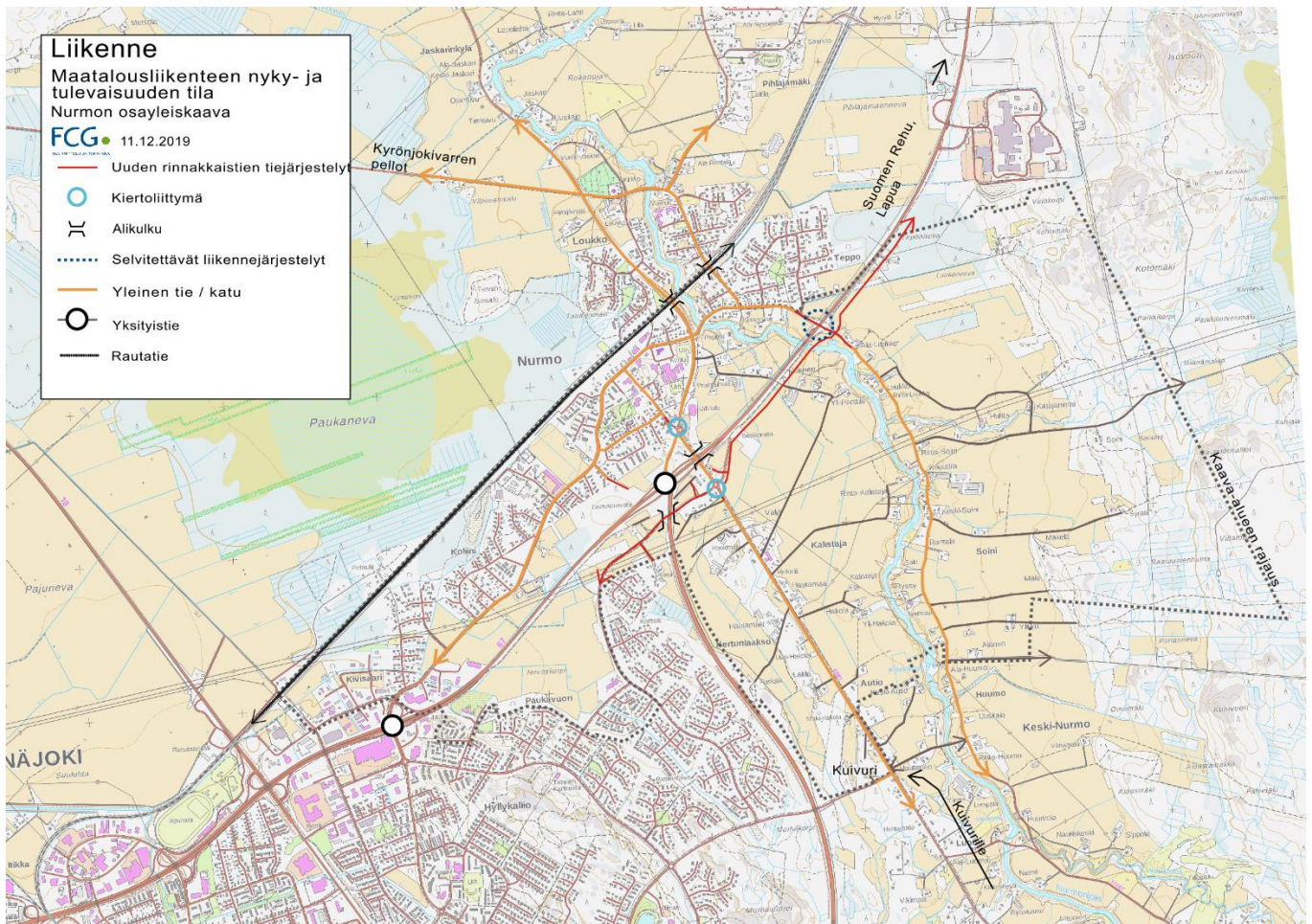

Kuva 48. Kävelyn ja pyöräilyn nyky- ja tulevaisuudentila, FCG 2015.

2.11.4 Maatalouden liikenne

Maatalousliikenteen tarpeiden pääsuuntia suunnittelualueen sisällä ovat kulku Nurmon toiselta puolelta toiselle sekä kulku alueen eteläreunassa sijaitsevalle viljankuivaimolle. Tärkeitä yhteyksiä alueen ulkopuolelle ovat kulku Lapuan suuntaan sekä kulku Nurmon keskustan halki Kyrönjokivarren pelloille.

Oheisessa kuvassa on esitetty nykyiset yhteystarpeet sekä uuden rinnakkaistien järjestelyt tilanteessa, jossa Pohjan valtatie nelikaistaistaminen on toteutettu. Maatalouden näkökulmasta tärkeää on turvata isojen työkonien sujuvat yhteydet ja samalla varmistua muun ajoneuvoliikenteen ja kevyen liikenteen turvallisuudesta.

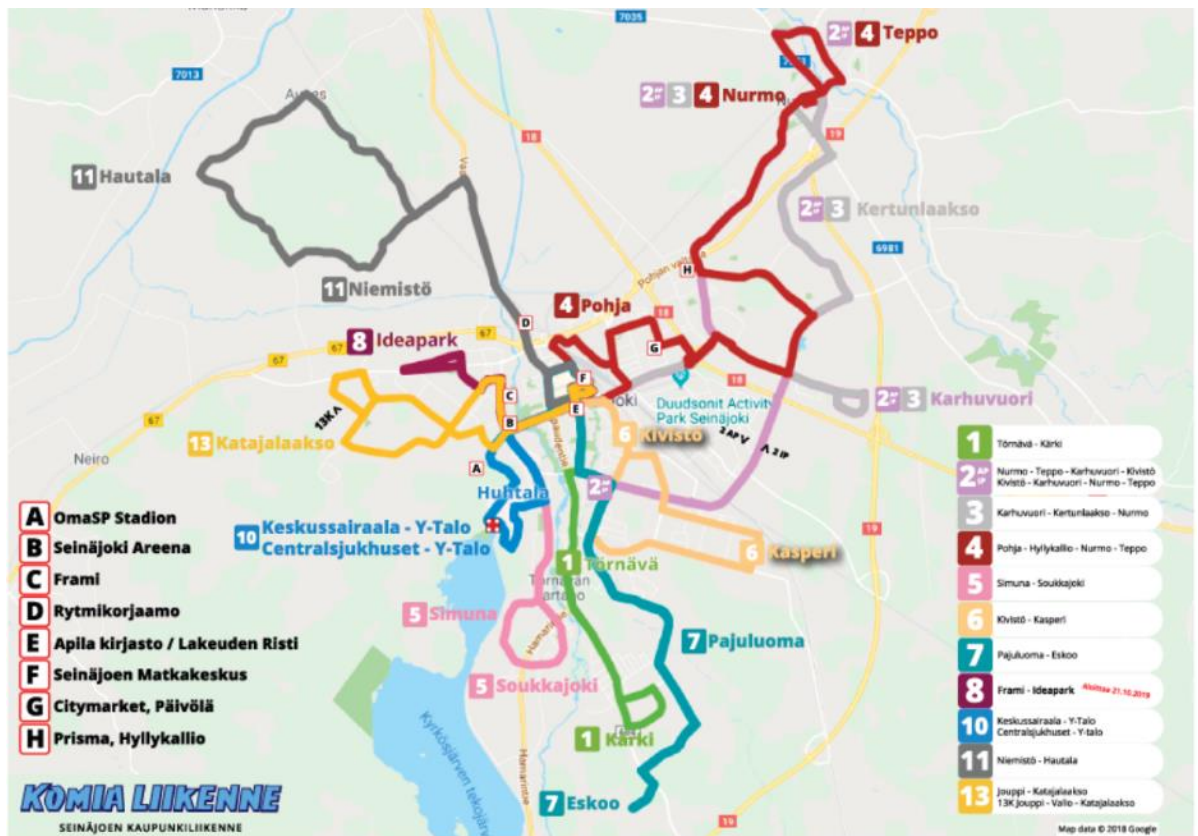

Kuva 49. Maatalousliikenteen nyky- ja tulevaisuudentila, FCG 2015.

2.11.5 Joukkoliikenne

Seinäjoen keskustan ja Nurmon välillä on varsin kattava joukkoliikenteen tarjonta. Taa-jamien välillä kulkee arkisin kaupungin paikallisliikenteen reiteistä kolme (linjat 2, 3 ja 4). Linja 2 kulkee arkisin kerran tunnissa klo 7–16 välillä. Linja 3 kulkee arkisin klo 8–19:30 välillä kerran tunnissa, paitsi ei keskipäivällä. Linja 4 kulkee arkisin kerran tunnissa klo 6–19 välillä ja lauantaisin kerran tunnissa klo 8–18 välillä. Osayleiskaava-alueella kulkee Seinäjoen ja Lapuan välinen seudullinen linja-autoyhteys, joka liikennöi myös Sei-näjoen keskustan ja Nurmon välillä. Linja-autovuoroja on tarjolla noin tunnin välein.

Maankäytön kehittyessä on myös joukkoliikenteen linjoja tarpeen tarkistaa. Joukkoliiken-teen yhteyksiä on parannettu yleiskaavan laadinnan aikana. Nurmon uusi kaupallinen alue on joukkoliikenteen linjojen 2 ja 3 varrella. Molemmat linjat kulkevat myös Kertun-laaksontien kautta. Tulevaisuudessa myös vt 19 eteläpuolisen työpaikka-alueen joukko-liikennedyhteyksiä voi olla tarpeen kehittää nykytilanteesta. Alueen lounaisosasta on mat-kaa noin 800 metriä Kertunlaaksontielle (linjat 2 ja 3) ja noin 600 m Kivisaarentielle (linja 4).

Kuva 50. Nurmoon on kolme julkisen liikenteen reittilinjaa arkisin. Näistä linja 4 toimii myös lau-
ntaisin.

Seinäjoen seudulla on tarjolla seutulippu, jolla voi matkustaa rajattomasti lipun voimas-
saoloaikana seutulippuun kuuluvien kuntien alueella. Seutulippualueeseen kuuluu 14
kuntaa: Alavus, Ilmajoki, Isojoki, Karijoki, Kaskinen, Kauhajoki, Kauhava, Kristiinankau-
punki, Kuortane, Kurikka, Lapua, Närpiö, Seinäjoki ja Teuva. Seutulippua ei myydä Sei-
näjoen kaupungin asukkaille 1.5.2019 alkaen, mutta muiden kuntien asukkaat voivat
edelleen matkustaa seutulipulla Seinäjoelle.

2.12 Erityisalueet ja ympäristöhäiriöt

Kaavatyössä otetaan huomioon kotieläintilojen tuomat hajuhaitat sekä viljankuivaamon melu, pöly ja liikenne.

Kaavatyössä otetaan huomioon valtateiden melu, voimajohdon varoalue, tulva-alueet ja hulevesien valuma-alueet.

2.12.1 Meluselvitys

Kaavaehdotuksen nähtävillä olon jälkeen suunnittelualueen meluselvitystä tarkistettiin sekä tutkittiin myös melutilanne kaikilla Pohjan valtatie tiesuunnitelman mukaisilla ja uusilla melusteillä. Tarkistettu meluselvityksen raportti löytyy selostuksen liiteaineistosta.

Meluselvityksessä on tutkittu Nurmon osayleiskaava-alueen vuoden 2040 melutilanne ottaen huomioon ennustetilanteessa alueen pääliikenneväylät, tiet ja rautatiet. Tarkasteltavan alueen merkittävimmät melulähteet ovat rautatie, Pohjan valtatie (Kt 67 ja Vt 19 pohjoiseen) sekä uusi ohikulkutie Itäväylä (Vt 19 etelään). Näiden välittömään läheisyyteen ei suositella sijoitettavan melulle herkkiä kohteita ilman meluntorjuntatoimenpiteitä.

Melulaskennat tehtiin SoundPLAN 8.1 -melulaskentaohjelmalla. Ohjelma käyttää melun leviämisen mallintamiseen digitaalista maastomallia ja pohjoismaisia tie- ja rautatieliikennemelun laskentamalleja.

Seuraavissa keskiäänitasokartoissa on esitetty erikseen päivä- ja yöajan keskiäänitasot vuoden 2040 ennustetilanteessa, jossa tiedossa olevan kaavaillun uuden maankäytön liikenne on otettu huomioon ja sijoitettu liikenneverkolle. Melusuojausina käytettiin nykyisiä melusteitä, eli melukaiteita, meluseiniä ja meluvalleja Itäväylän, Nurmon eritasoliittymän ja Länsitien varrella.

Kaavakarttaan suositellaan melualueeksi merkittäväksi yöajan 45 dB:n keskiäänitasoalue. Asemakaavoitusvaiheessa tulee tosin selvittää tarkemmin mahdollinen meluntorjuntatarve sekä rakenteiden ääneneristävyydet, jos häiriintyviä kohteita suunnitellaan edellä mainitulle alueelle.

MELUTILANNE NYKYISILLÄ MELUSTEILLÄ

Nykyisiä melusteitä on seuraavissa paikoissa:

- Itäväylän (valtatie 19 etelään) varrella
- Länsitien varrella
- Valtatien 19, kantatien 67 ja Länsitien solmukohdassa sijaitsevan Nurmon eritasoliittymän ja sen ramppien varrella

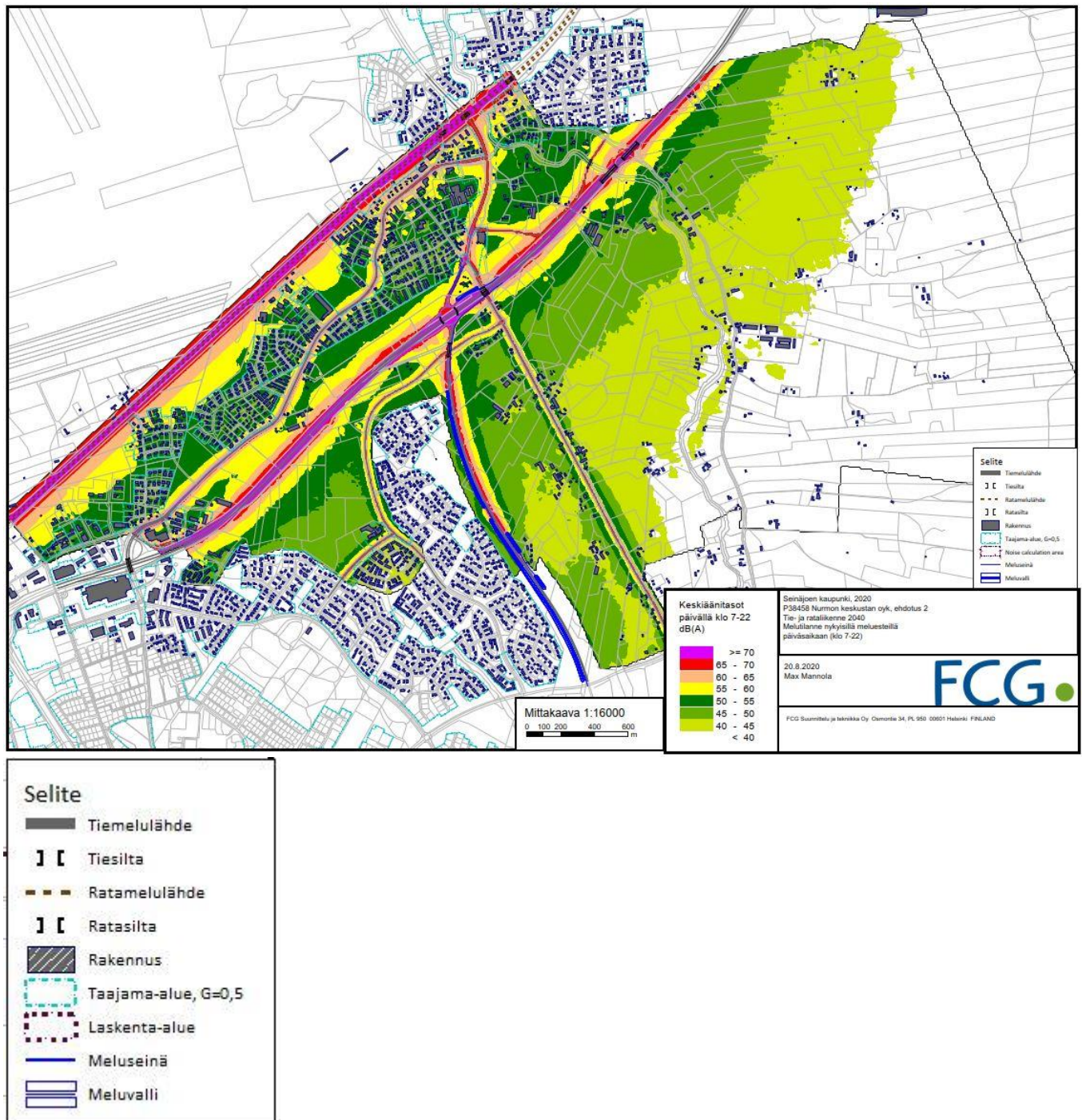
Mallinnusten mukaan melulle herkkiä uusia alueita, jotka on alustavasti sijoitettu kokonaan tai osaksi ohjearovot (yömelu 45 dB) ylittävälle alueille ovat:

- Asuinalueet radan ja Nurmontien välissä:
 - AP-1-alue Solanontien ja Paunevantien välissä
 - AP-1-alue Paunevantien ja Koliinintien välissä
 - AP-1-alue Nosturintien ja Autionkujan välissä
 - AK-1-alue Autionkujan ja Petäjätien välissä
- Asuinalueet Nurmontien ja Kt 67:n välissä:
 - AP-1 -alue Palosaarenkujan ja Tuokontien välissä
- Asuinalueet Länsitien ja Vt 19:n (Lapuan suunta) välissä:

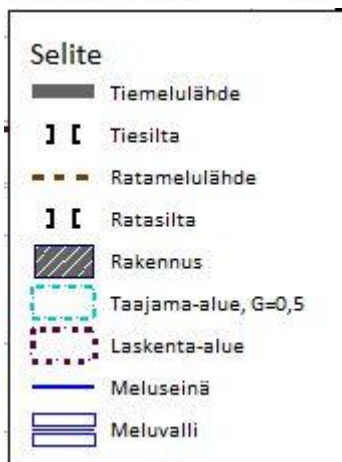
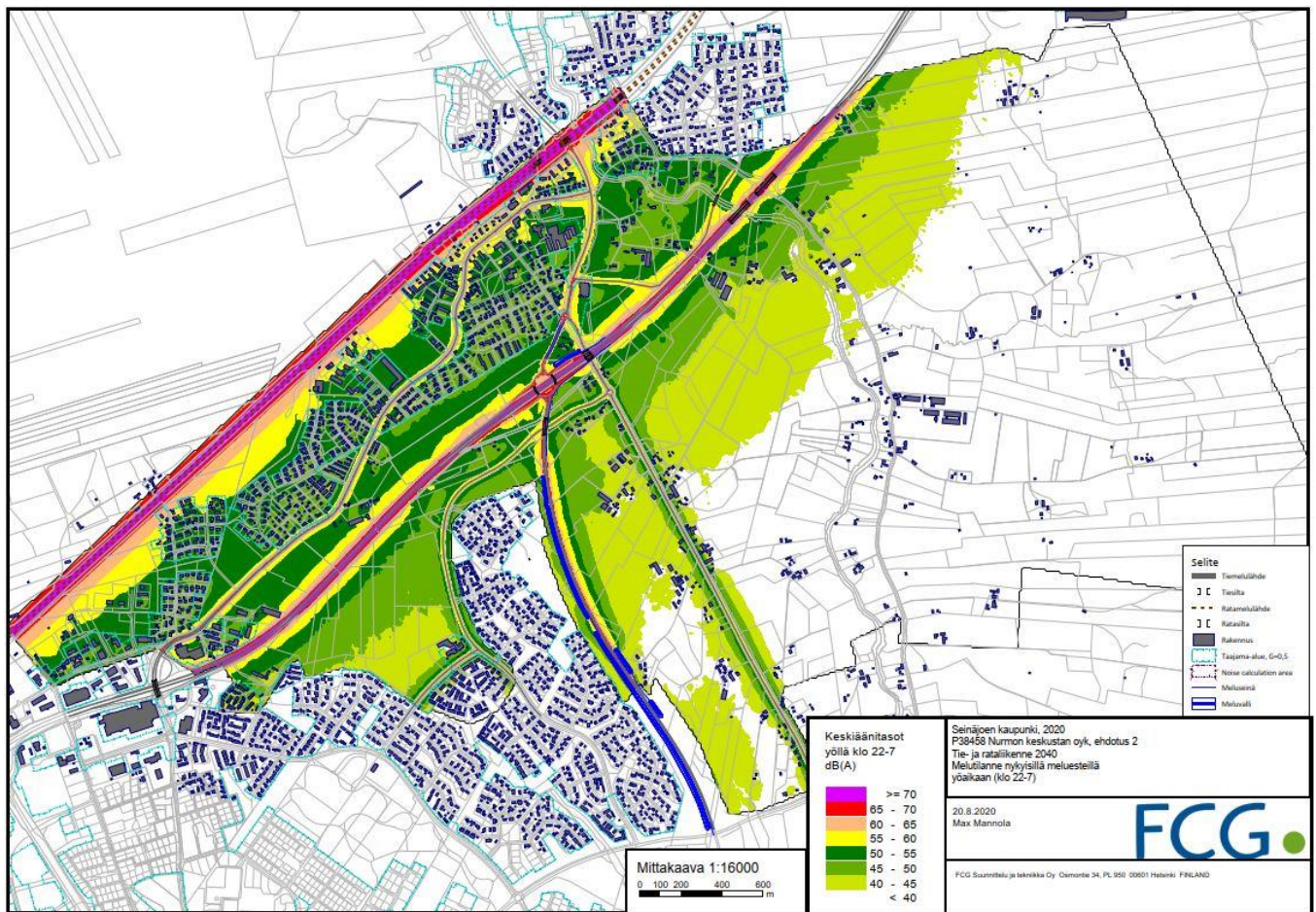
- AK-1-alue Ojelmistontien ja Länsitien kulmassa
- AP-2-alue Ojelmistonttiellä Kujapenttiläntien liittymää vastapäätä
- AP-4-alue Ojelmistontien ja joen välissä
- AP-2-alue Ojelmistontien ja Kujapenttiläntien välissä
- AP-2-alue Kauppapaikantien ja Ojelmistontien mahdollisen liittymän ympärillä
- Asuinalueet AP-3-alue Tepontien ja joen välissä
- Kt 67:n ja Kertunlaaksontien/Hevoskorventien välissä:
 - AP-2-alue Kertunlaaksontien länsipuolella Harjastien kohdalla
 - AP-2-alue Hevoskorventien luoteispuolella Juhaninkadun kohdalla (vain pieneksi osaksi ohjearvot ylittävällä alueella)
 - AK-2-alue Oravatien ja Kiilletien kulmassa

Mallinnusten mukaan melulle herkkiä vanhoja alueita jotka on kokonaan tai osaksi sijoitettu ohjearvot (päivämelu 55 dB) ylittävälle alueille ovat:

- Virkistysalueet (VL):
 - radan varressa, 2 isoa ja useita pieniä alueita
 - Nurmon eritasoliittymän ja Höylätien välissä, ulottuen itä-länsisuunnassa Onnelantien kohdalta Kuusitien kohdalle
- Asuinalueet radan vieressä, seuraavat alueet:
 - AP-alue Solanontien päädyssä
 - AP-alue Myllytien päädyssä
 - AP-alue Nurmontien, Länsitien ja radan välissä
 - AP-alue radan, joen, Ykskorvaasentien ja Tepontien välissä
- Useat Nurmontien varrella olevat yksittäiset tontit

Kuva 51. Tavoitetilanteen liikennemelu liikenne-ennustella 2040, päiväaika. Mallinnus nykyisillä melusteilla.

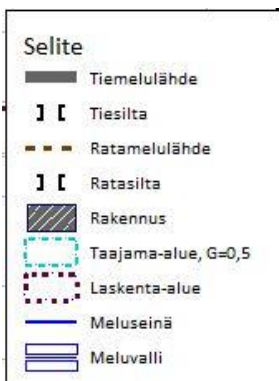
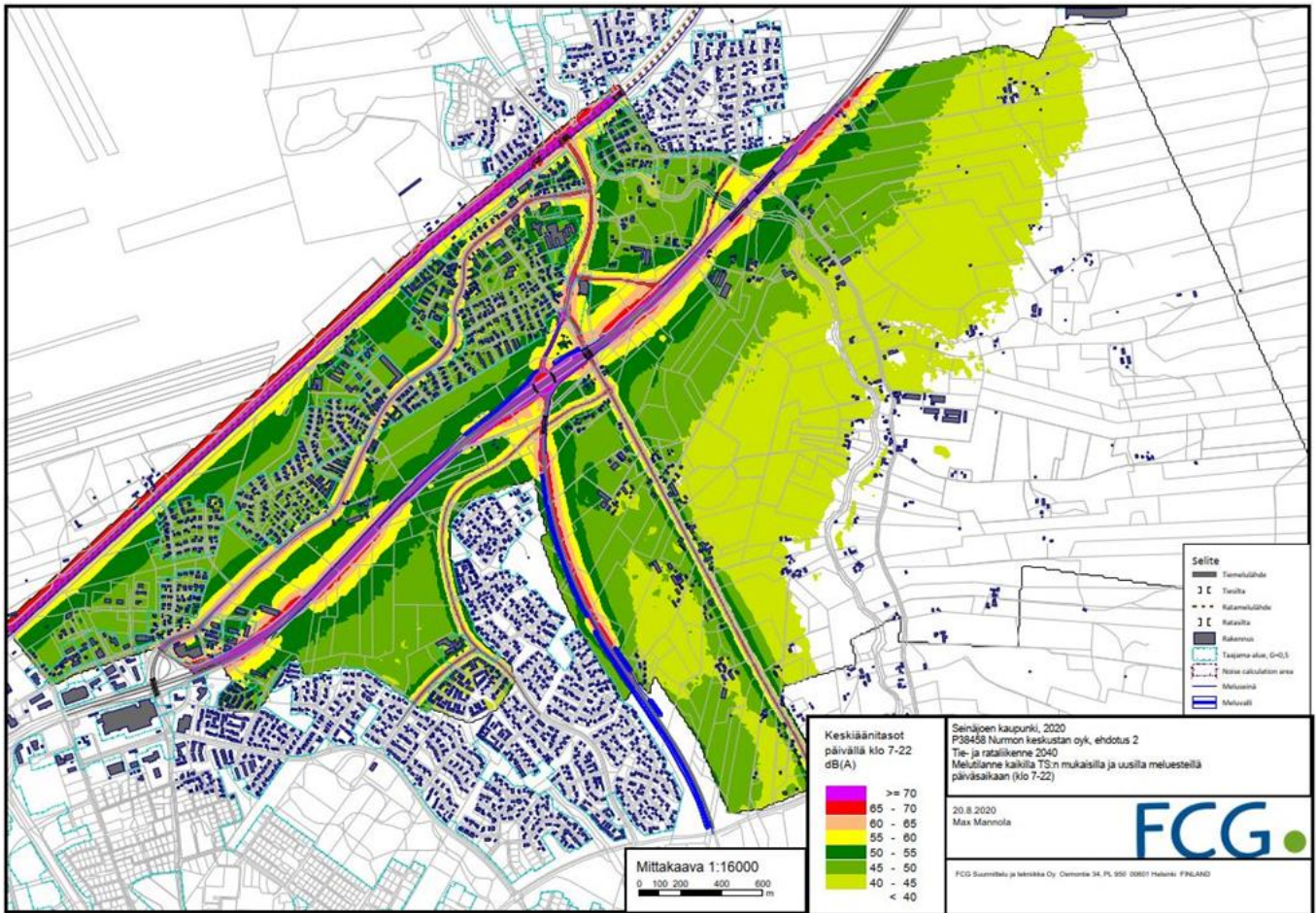

Kuva 52. Tavoitetilanteen liikennemelu liikenne-ennustella 2040, yöaika. Mallinnus nykyisillä meluasteilla.

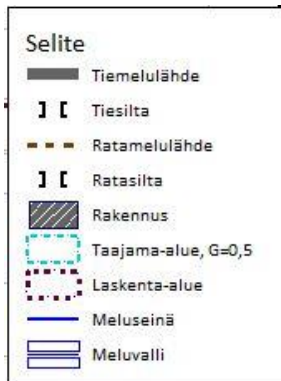
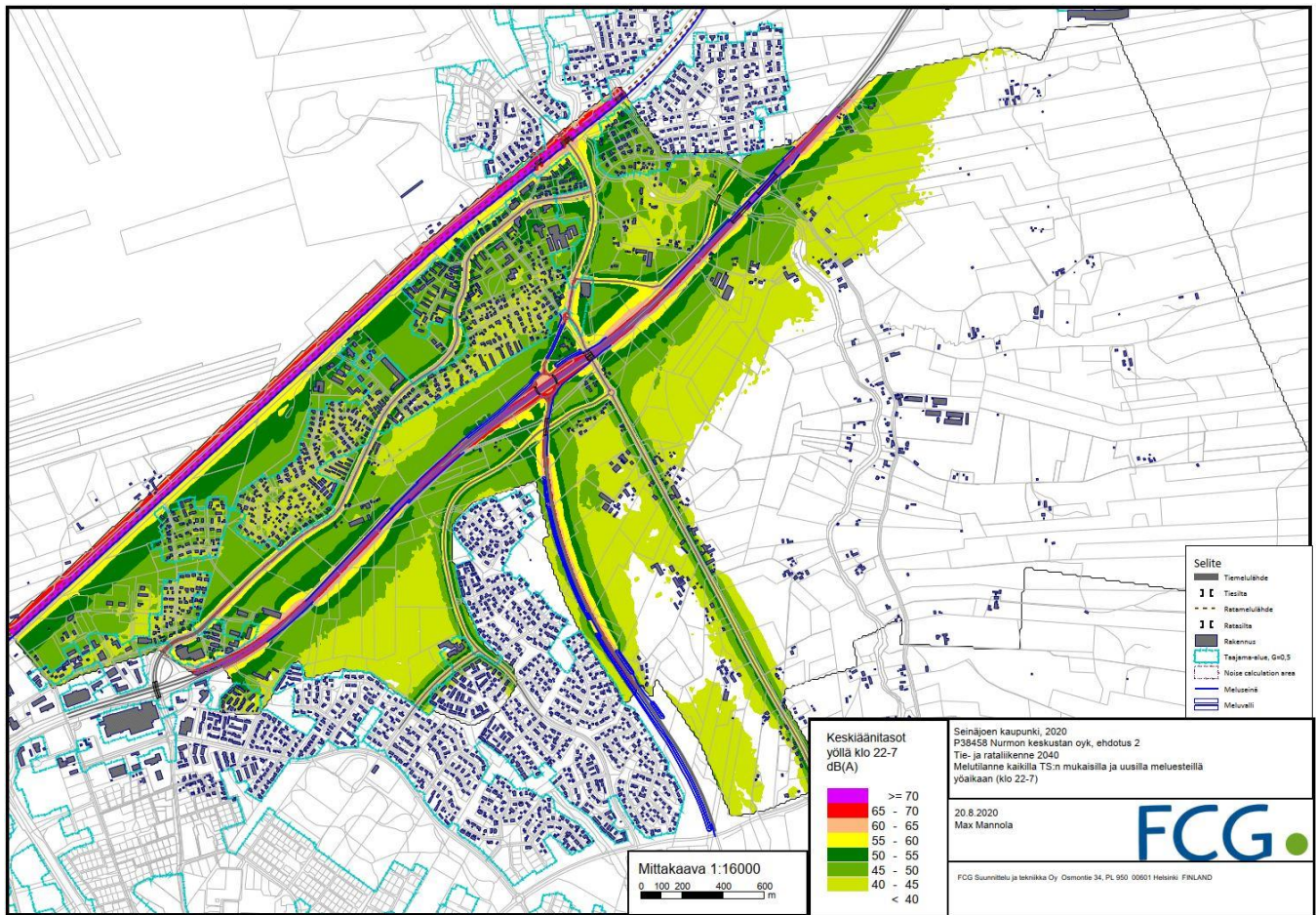
MELUTILANNE KAIKILLA TIESUUNNITELMAN MUKAISILLA SEKÄ UUSILLA MELUESTEILLÄ

Melusteita on tässä mallinnuksessa edellä mainittujen lisäksi seuraavilla osuuksilla:

- Kantatien 67 varrella Kivisaaren ja Nurmon eritasoliittymien välissä (tiesuunnitelman mukaiset melusteet)
- Valtatien 19 varrella Nurmon kauppapaikan ja Tepontien läheisyydessä (tiesuunnitelman mukaiset melusteet)
- Nurmon eritasoliittymän rampin R4 (lounaaseen) varrella (uusi meluvalli)

Kuva 53. Tie- ja ratamelu, päiväajan (klo 7-22) keskiäänitasot vuoden 2040 ennusteliikenteellä kaikilla tiesuunnitelman mukaisilla ja uusilla melusteilla.

Kuva 54. Tie- ja ratamelu, yöajan (klo 22-7) keskiäänitasot vuoden 2040 ennusteliikenteellä kaikilla tiesuunnitelman mukaisilla ja uusilla meluesteillä.

Näillä meluesteillä pystytään suojaamaan seuraavat alueet:

- uusi AP-1-alue Palosaarenkujan ja Tuokontien välissä, pohjoispuolisko
- uusi AP-4-alue Ojelmistontien ja joen välissä, itäpuolisko
- uusi AP-2-alue Ojelmistontien ja Kujapenttiläntien välissä, miltei kokonaan
- uusi AP-3-alue Tepontien ja joen välissä, keskikolmannes
- uusi AP-2-alue Kertunlaaksontien länsipuolella Harjastien kohdalla
- uusi AP-2-alue Hevoskorventien luoteispuolella Juhaninkadun kohdalla
- uusi AK-2-alue Oravatien ja Kiilletien kulmassa
- vanha AP-alue Solanontien päädyssä
- vanha AP-alue Myllytien päädyssä

- vanha AP-alue Nurmontien, Länsitien ja radan välissä
- vanha AP-alue radan, joen, Ykskorvaasentien ja Tepontien välissä
- vanhat VL-alueet radan varressa, suurimmaksi osaksi
- vanha VL-alue Nurmon eritasoliittymän ja Höylätien välissä

Suojauksen tarpeessa ovat siis edelleen seuraavat alueet:

- uusi AP-1-alue Solanontien ja Paunevantien välissä
- uusi AP-1-alue Paunevantien ja Koliinintien välissä
- uusi AP-1-alue Nosturintien ja Autionkujan välissä
- uusi AK-1-alue Autionkujan ja Petäjätien välissä
- uusi AP-1-alue Palosaarenkujan ja Tuokontien välissä, eteläpuolisko
- uusi AK-1-alue Ojelmistontien ja Länsitien kulmassa
- uusi AP-2-alue Ojelmistontien ja Kujapenttiläntien liittymää vastapäätä
- uusi AP-4-alue Ojelmistontien ja joen välissä, länsipuolisko
- uusi AP-2-alue Kauppapaikantien ja Ojelmistontien mahdollisen liittymän ympärillä
- uusi AP-3-alue Tepontien ja joen välissä, länsi- ja itäkolmannekset
- vanhoilla alueilla sijaitsevat Nurmontien varrella olevat yksittäiset tontit

Lisäksi Liikennevirasto on laatinut meluselvityksen Seinäjoki-Oulu rataosan parantamiseen liittyen vuonna 2011 (Destia). Selvitys ei koske koko yleiskaavan rataosuutta, vaan keskittyy Nurmonjoen ylittävän ratasillan läheisyyteen. Selvityksessä on mallinnettu myös melutilanne ennustetilanteessa 2030 kaksoisraiteen toteuduttua. Selvityksen johtopäätöksissä on todettu, että melutasoille asetetut ohjearvot ylittyvät lähimmillä asuin-kiinteistöillä, kun kaksoisraide on käyttöön otettu. Yöllä ohjearvot ylittyvät kaikissa tarkastelluissa tilanteissa. Kaksoisraidetilanteessa rataa lähinnä olevien asuinrakennusten radan puoleisille julkisivuille kohdistuu enimmillään yli 60 dB keskiäänitasoja, joten on mahdollista, että radan puoleisissa asuinhuoneissa sisätiloille asetettu ohjearvo 30 dB ylittyy. Korkeillakaan melusteillä ei voida poistaa raideliikenteen aiheuttamaa melua kokonaan ja erityisesti yöajan ohjearvon 50 dB mukaisesti keskiäänitasoihin on radan läheisyydessä vaikea päästä kohtuullisilla melusteillä. Laskennallisesti tarvittaisiin paikoin yli viiden metrin korkuisia melusteitä ohjearvojen saavuttamiseksi. (Lähde: *Seinäjoen seudun radan melusuojaussuunnittelu, Nurmon ratasillan kohta. Destia, 2011.*)

Tavoitetilana suunnittelussa oli vähentää raidemelun vaikutuksia teknisesti ja taloudellisesti kohtuullisella meluntorjuntaratkaisulla. Maanvaraan perustettavat kevennettävät tai pohjaolosuhteista riippuen keventämättömät meluvallit osoittautuivat kustannuksiltaan ja teknisiltä ratkaisuiltaan edullisimmiksi. Siltapaikat, ja kohdat, missä meluvallille ei ole riittävästi tilaa kapean rautatiealueen, johtojen, kaapeleiden, kuivatuksen tai muiden teknisten syiden takia, meluntorjunta esitetään toteutettavaksi matalalla melukaihteella. (Lähde: *Seinäjoen seudun radan melusuojaussuunnittelu, Nurmon ratasillan kohta. Destia, 2011.*)

Rataympäristössä on tehty Koliinin alueella ympäristötärinämittauksia vuonna 2007 Seinäjoki-Oulu-radan palvelutason parantamisen suunnittelua varten. Suurimmillaan tärinä on rakennuksissa luokkaa C, joka on suositus uusien rakennusten suunnittelussa (tärinän häiriönä kokee keskimäärin 15% asukkaista). Luokan C arvioitu vaikutusalue ulottuu noin 120 metrin etäisyydelle radasta.

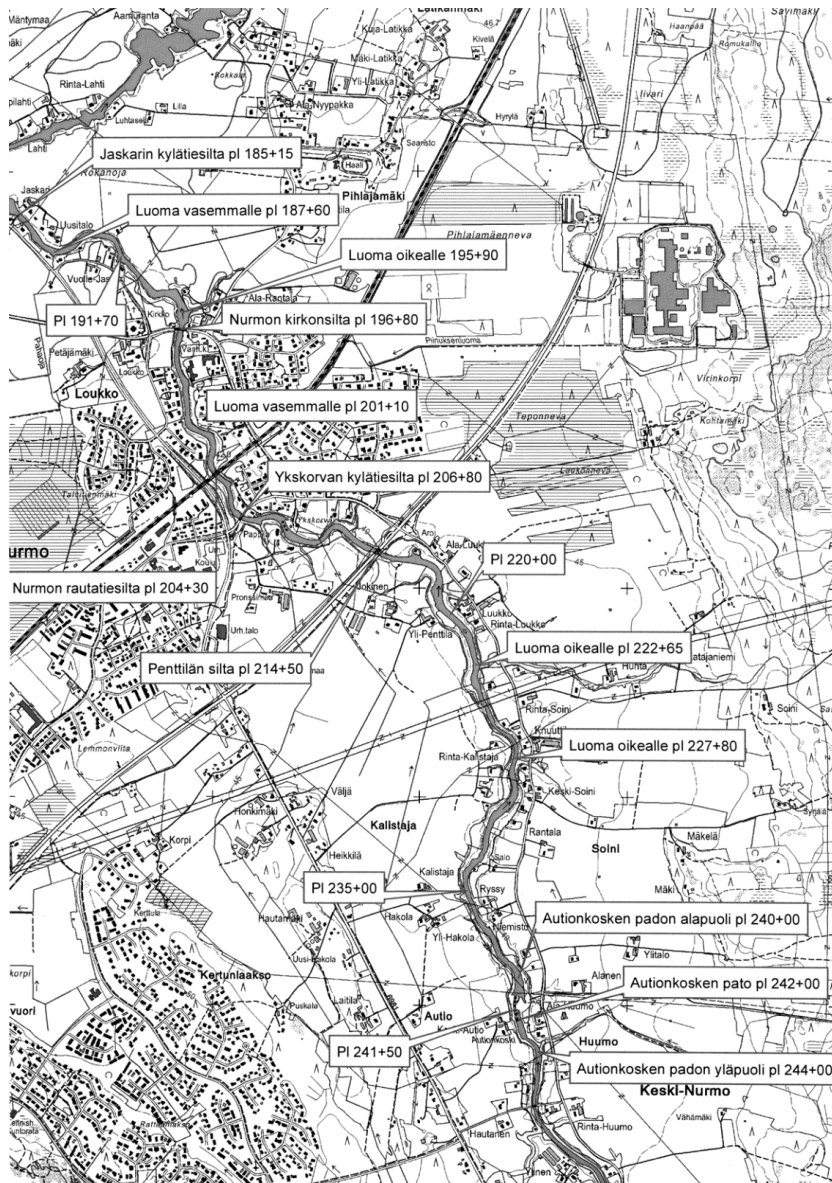
2.12.2 Tulvakorkeudet

Seinäjoen kaupunki on pyytänyt Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukselta lausunnon tulvakorkeuksista vuonna 2014. Lausunnossa todetaan seuraavaa:

Alin tulvien kannalta hyväksyttävä rakentamiskorkeus määritellään lisäämällä kerran 100 vuodessa esiintyvään ylimpään tulvakorkeuteen harkinnanvarainen lisäkorkeus, joka aiheutuu rakennustyyppistä, ilmastonmuutoksesta, vesistön ominaisuuksista ja aaltoilusta.

Hipin altaan vedenkorkeuksien ja patoturvallisuusasiakirjojen sekä tarkastelualueen yläpuolelle laaditun virtausmallin perusteella voidaan arvioida, että keskimäärin kerran 100 vuodessa sattuvat Nurmonjoen tulvakorkeudet ovat alla olevan taulukon mukaisia. Taulukossa on esitetty myös alimmat suositeltavat rakennuskorkeudet. Kastuessaan vaurioituvat rakenteet tulisi sijoittaa alimman rakentamiskorkeuden yläpuolelle. Taulukon suositukset koskevat tavanomaista asuinrakentamista. Haavoittuvimmat rakennukset ja yhteiskunnan toimintojen kannalta tärkeät kohteet tulisi riskien minimoimiseksi sijoittaa niin ylös, etteivät ne kastu erittäin harvinaisellakaan tulvalla.

Nurmonjoen paalu	HW 100 N ₆₀	Alin suositeltava rakentamiskorkeus N ₆₀
191+70 Nurmon kirkon asemakaava-alue alkaa	36,80	37,60
196+80 Nurmon kirkonsilta	36,85	37,65
201+10 luoma vasemmalle	36,90	37,70
204+30 Nurmon rautatiesilta	36,95	37,75
206+80 Ykskorvan kylätiesilta	36,95	37,75
214+50	37,05	37,85
217+90 luoma oikealle	37,10	37,90
220+00	37,15	37,95
222+65 luoma oikealla	37,15	37,95
227+80 luoma oikealle	37,20	38,00
235+00	37,30	38,10
240+00 Autionkosken padon alapuoli	37,35	38,15
241+50	38,20	39,00
242+00 Autionkosken pato	39,50	40,30
244+00 Autionkosken padon yläpuoli	39,60	40,40

Kuva 55. Keskimäärin kerran 100 vuodessa sattuvat tulvakorkeudet ja alimmat suositeltavat rakentamiskorkeudet Nurmonjoen paaluvälillä 191+70 - 244+00.

2.13 Muut keskeiset selvitykset ja suunnitelmat

Suunnittelualueelta on laadittu seuraavat selvitykset:

Ranta-alueet:

- Rantamitoitus selvitys, Ramboll, 2015.
- Rantamitoitus, FCG 2015.

Luonto- ja maisemaselvitykset:

- Luontoselvitys Nurmo, Hannu Tuomisto 2015.
- Nurmon Mäntypuiston luontokatselmus, FM Hannu Tuomisto, 2014.
- Nurmonjokilaakson maisemanhoitosuunnitelma, Sito Oy 2013.
- Nurmon keskustan osayleiskaavan tarkistus, maisemaselvitys, FCG 2015.
- Liito-oravat EPOELY, 2013.
- Lepakkoselvitys Nurmon ETL, FM Hannu Tuomisto, 2009.
- VT 19 Liito-oravaselvitys, Tiehallinto, 2009.

Liikenneselvitykset ja -suunnitelmat

- Nurmon kauppapaikka liikenneselvitys, Ramboll, 2013.
- Nurmon kaupan hankkeen liikenteeseen kohdistuvien vaikutusten arviointi, FCG 2012.
- Nurmon ABC-myymälän asemakaavan liikenteellinen selvitys, FCG 2010.
- Seinäjoen joukkoliikennesuunnitelma, Sito Oy 2013.
- Seinäjoen itäinen ohikulkutie. Tiesuunnitelma on hyväksytty 24.2.2015 välillä Mäki-Hakolantien – Nurmo.

Arkeologia ja rakennettu kulttuuriympäristö

- Seinäjoki Entisen Nurmon kunnan alueen muinaisjäännösinventointi, Mikroliitti Oy 2010.
- Nurmon keskustan osayleiskaava-alueen rakennuskannan inventointi 2004, Jaakko Pöyry Infra 2005.
- Nurmon kulttuuriympäristöselvitys, Nurmon keskustan osayleiskaavan tarkistuksen ja laajennuksen taustaselvitys, Eteläpohjanmaan maakuntamuseo 2015.
- Arkeologinen tarkkuusinventointi, Ojelmisto (Nurmon vanha pappila) arkeologisella kulttuuriperintökohteella, Mikroliitti Oy, 2019.
- Nurmon entinen kunnantalo / Nurmo-talo. Rakennusinventointi. Olli Joukio, 2020. Kulttuuriympäristösovellus Kioski.

Kaupalliset selvitykset:

- Seinäjoen Nurmon kaupunginosakeskuksen kaupallinen selvitys, FCG 2010.
- Seinäjoen vähittäiskaupan selvitykset, FCG 2014.
- Etelä-Pohjanmaan kaupan palveluverkko 2030 -selvitys, Etelä-Pohjanmaan liitto, 2015.

Muut selvitykset

- Seinäjoen kaupungin vesihuollon kehittämissuunnitelma, Pöyry Finland Oy 2011.
- Nurmon keskustan osayleiskaavan hulevesiselvitys, FCG 2016 (päivitetty 2020).
- Nurmon keskustan osayleiskaavan tarkistuksen meluselvitys, FCG 2015 (päivitetty 2020).
- Nurmon Keskikunnan Maamiesseura ry:n viljankuivaajan melutasomittaus, FCG 2015.
- Nurmon keskustan OYK tarkistus ja laajennus 2030, Alueiden vertailu (AVE) -tarkastelu, FCG 2016.
- Nurmon osayleiskaava-alueella sijaitsevien kotieläinyksiköiden hajuhaitan arviointi, LUKE 2016.
- Nurmon osayleiskaava-alueella sijaitsevien kotieläinyksiköiden hajuhaitan arviointi, jatkoselvitys, LUKE 2016.

Voimassa olevat kaavat

- Alueella on voimassa Seinäjoen kaupungin Nurmon keskustan osayleiskaava, jonka valtuusto on hyväksynyt vuonna 2003, ja joka on tullut voimaan vuonna 2006. Keski-Nurmon maatalousalueelle osoitetut kotieläintalouden suuryksiköiden (ME-1) ja maatalousaluevaraukset (MT-1) eivät vahvistuneet Nurmon keskustan yleiskaavassa. Korkein hallinto-oikeus kumosi kotieläintalouden suuryksiköjä niiden lähialueita koskevat Nurmon keskustan yleiskaavavarausten vuonna 2006.
- Alueella on osin voimassa eri aikoina 1970 – luvulta lähtien laadittuja asemakaavoja.

Vireillä olevat hankkeet mm.

- **Kesko on hakenut Nurmon liikuntahallin ympäristöön asemakaavan muutosta tilaa vievän maatalouskaupan sekä päivittäistavarakaupan** osoittamiseksi alueelle. Kaavamutostyö on aloitettu 2012.
- **Seinäjoen seurakunta on hakenut pappilan ja viereisten peltoalueiden osalta asemakaavan muutosta asuinrakentamiseen** vuonna 2014, ja kaavoitus on käynnistetty saman vuoden syksyllä.
- **Pohjan valtatie (vt 19) ja Keski-Nurmontien liittymän ympäristössä on ollut vireillä asemakaavan laadinta Etelä-Pohjanmaan osuuskaupan hakemuksesta ABC -liikenneaseman toteuttamiseksi.** Asemakaavatyö aloitettiin Nurmon kunnan aikana ja hyväksyttiin Seinäjoen kaupunginvaltuustossa vuonna 2011. Vaasan hallinto-oikeus kumosi valtuuston päätöksen vuonna 2013 (13.2.2013, nro 13/0087/2) eikä kaupunki valittanut päätöksestä. Kaupunginhalitus on päättänyt tutkia asian yleiskaavalla.
- **Hyllykallion Laaksotien varressa on käynnistynyt asemakaavamuutos (kaavoituskatsaus 2019).** Asemakaavamuutoksella tavoitellaan puutarhan käytössä olevan alueen muuttamista asumiseen sen jälkeen, kun puutarhatoiminta on siirtynyt muualle. Lisäksi on tavoitteena Laaksotien eteläpuolisen rivitaloalueen muuttaminen nykyistä tehokkaampaan asumiseen siltä osin kuin rakennukset ovat korjauskelvottomia.

- Etelä-Pohjanmaan osuuskaupalla on edelleen tavoitteena liikenneaseman toteuttaminen, ja suunnitelman havainnollistamiseksi se on teettänyt havainnollistamisaineistoa, ks. alla olevat kuvat vaihtoehtoista A ja B Pohjan valtatie (VT 19) ja etelän suunnasta.

Vaihtoehto A, liikenneasema sijoitettu kauemmaksi Keski-Nurmontiestä ja lihasikalasta

Vaihtoehto B, liikenneasema sijoitettu Keski-Nurmontien varteen

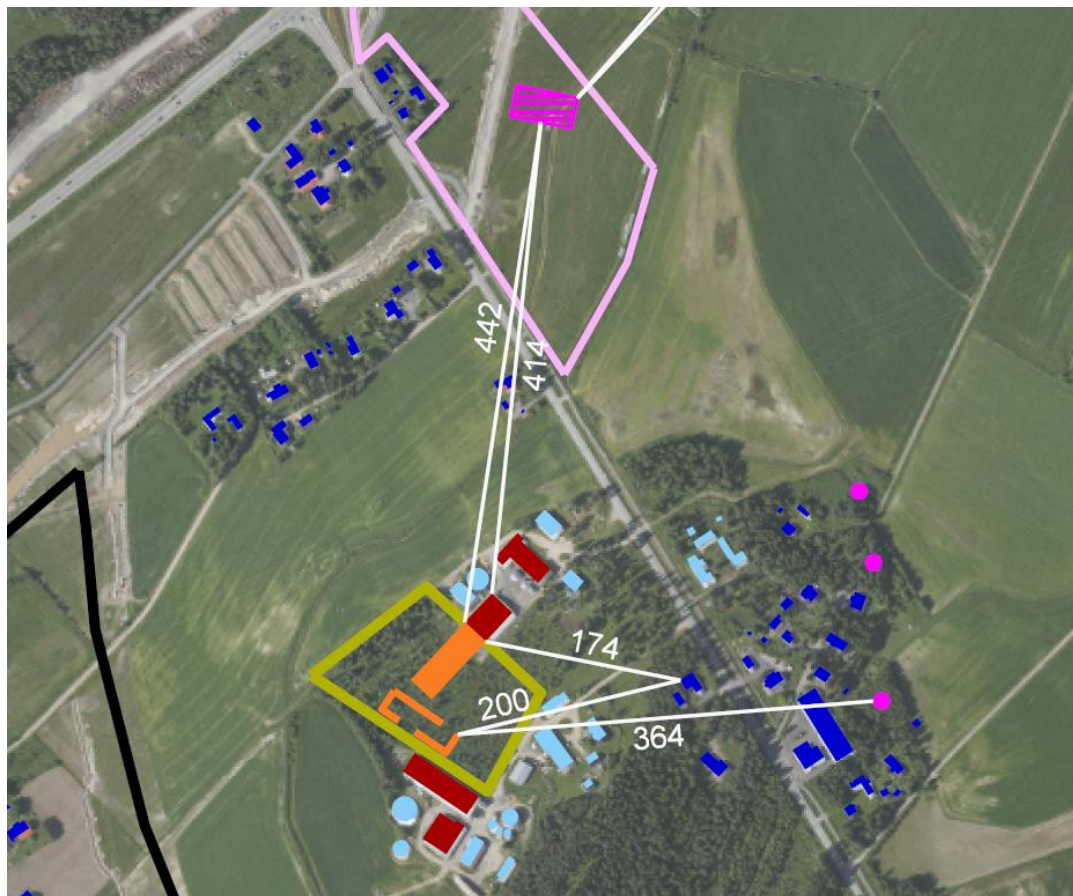

Kuva 56. Etelä-Pohjanmaan osuuskaupan teettämät havainnollistamisaineistot liikenneaseman sijoittumisesta kaavan valmisteluvaiheessa.

Aiemmassa Nurmon keskustan osayleiskaavaprosessissa vuonna 2016 liikenneasemalle etsittiin edelleen maiseman arvot ja maatalouden hajuhaitat huomioivaa sijaintipaikkaa. Sijaintivaihtoehtojen havainnollistamiseksi kaupunki teetti havainnollistamisaineistoa, jossa liikenneaseman sijainnin lisäksi tutkittiin broilerihallin sijaintivaihtoehtoja liikenneaseman kanssa samalla peltoaukealla. Peltoaukea on osa maakunnallisesti arvokasta Nurmonjokilaakson maisema-aluetta (Nurmonjoen maisema). Sitten broilerihallille on myönnetty ympäristölupa 2018 ja rakennuslupa poikkeuslupamenettelynä keväällä 2019. Boilerihalli sijoittui vuonna 2016 hyväksytyn periaatteen mukaisesti olemassa olevien hallien viereen.

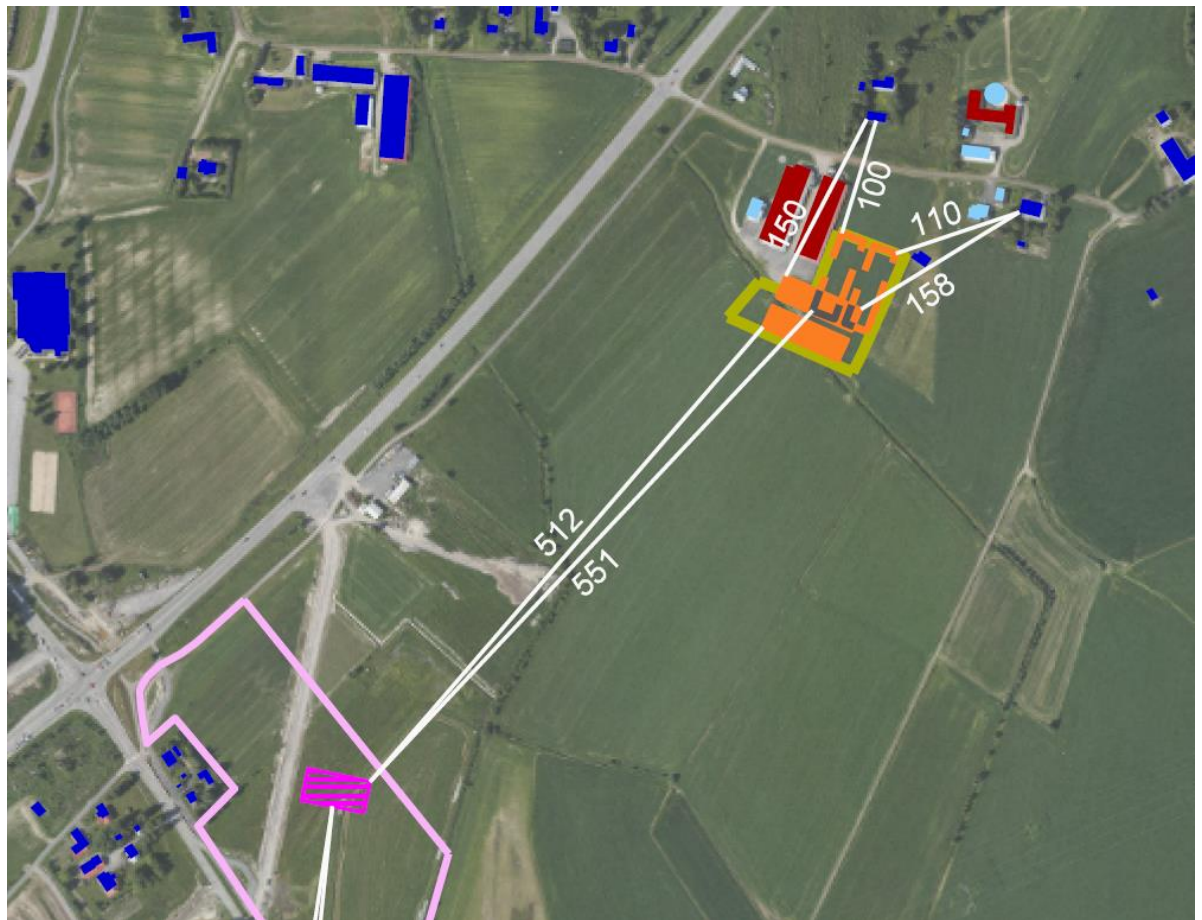
Havainnollistamismateriaalin perusteella tarkasteltiin eri sijaintivaihtoehtojen maisemallisia vaikutuksia ja suojaetäisyyksiä kotieläintalouden suuryksiköihin. Haettaessa ympäristölupaa kotieläintalouden suuryksikölle tarkastellaan sijaintia suhteessa häiriintyviin kohteisiin, jollaiseksi katsotaan ennen kaikkea asuminen.

Kummassakin tarkemmin mallinnetussa vaihtoehdossa Keski-Nurmontien eteläpuolella uusi sikala mallinnettiin sille tarkoitetun kiinteistön eteläreunalle. Muitakin sijaintivaihtoehtoja tutkittiin. Sikalan sijainnilla kiinteistöllä ei ole suurta maisemallista merkitystä. Etäisyys olemassa olevaan asutukseen on noin 170 metriä ensisijaisessa vaihtoehdossa. Sikalalle on myönnetty ympäristölupa 2017, mutta siitä on valitettu Vaasan hallinto-oikeuteen. Korkein hallinto-oikeus 13.8.2020 antoi kielteisen päätöksen ja kumosi ympäristöluvan. Ympäristöluvan yhteydessä sikala on sijoitettu kuvan mukaisesti nykyisen sikalan jatkeeksi.

Kuva 57. Tarkastellut sikalan sijaintivaihtoehdot. Kuvassa esitetyjen etäisyyksien lisäksi sikalan pohjoispuoliseen asuinrakennukseen Keski-Nurmontien varrella on eläintuotantorakennuksen laajennuksen (oranssi umpiväri) pohjoiskulmasta etäisyyttä 204 metriä tai laajennusvaihtoehdon (oranssi katkoviiva) pohjoiskulmasta 280 metriä.

Broilerihallin osalta vaihtoehdossa A on tarkasteltu uuden broilerihallin sijoittamista ympäristöluvan mukaiselle kiinteistölle. Tällöin broilerihalli jää häiritsevällä tavalla keskelle avointa maisematilaa. Etäisyys lähimpään asuinrakennukseen uuden hallin pohjoispuolella on noin 200 metriä. Vaihtoehdossa B uusi broilerihalli on sijoitettu olemassa olevien broilerihallien kaakkoispuolelle. Tällöin uuden broilerihallin maisemalliset vaikutukset jäävät vähäisiksi. Etäisyys lähimpään asuinrakennukseen uuden hallin koillispuolella on 158 metriä. Uudelle broilerikasvattamolle on myönnetty ympäristölupa 2018 ja rakennuslupa poikkeamismenettelyn kautta v. 2019. Rakennus sijoittuu aikaisemman osayleiskaavan valmisteluprosessin mukaisesti olemassa olevien hallien kaakkoispuolelle, mikä on maisemallisesti parempi ratkaisu.

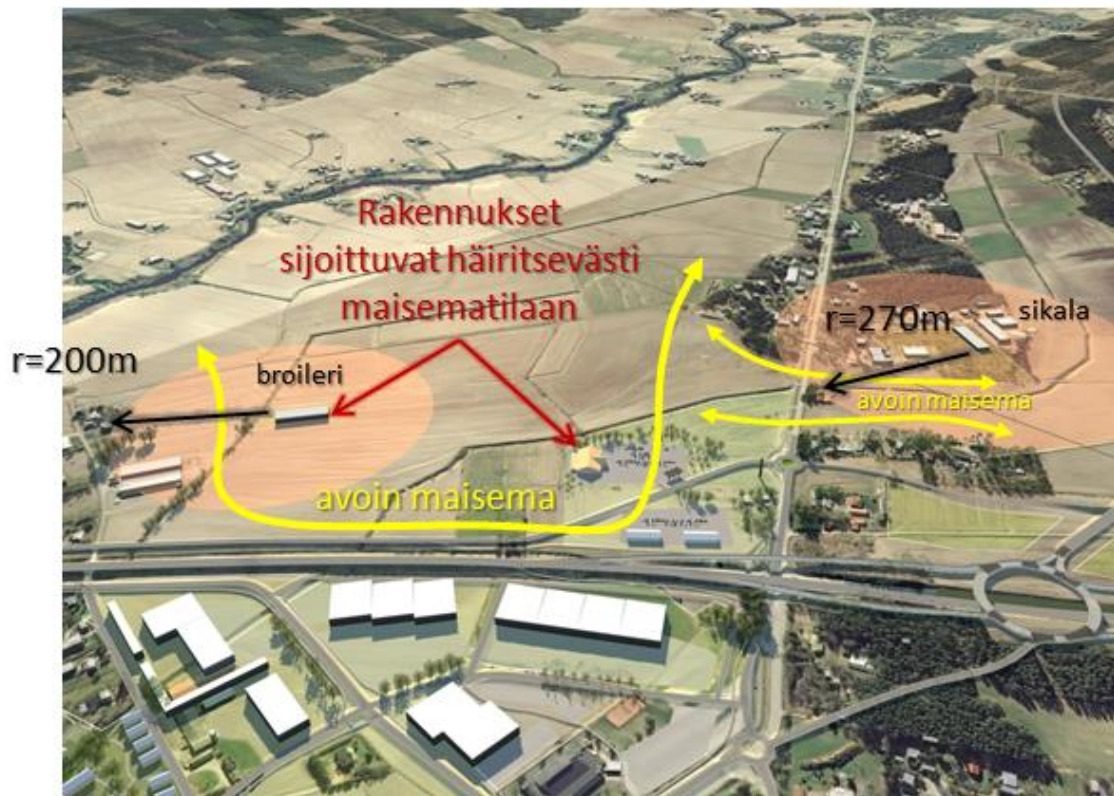
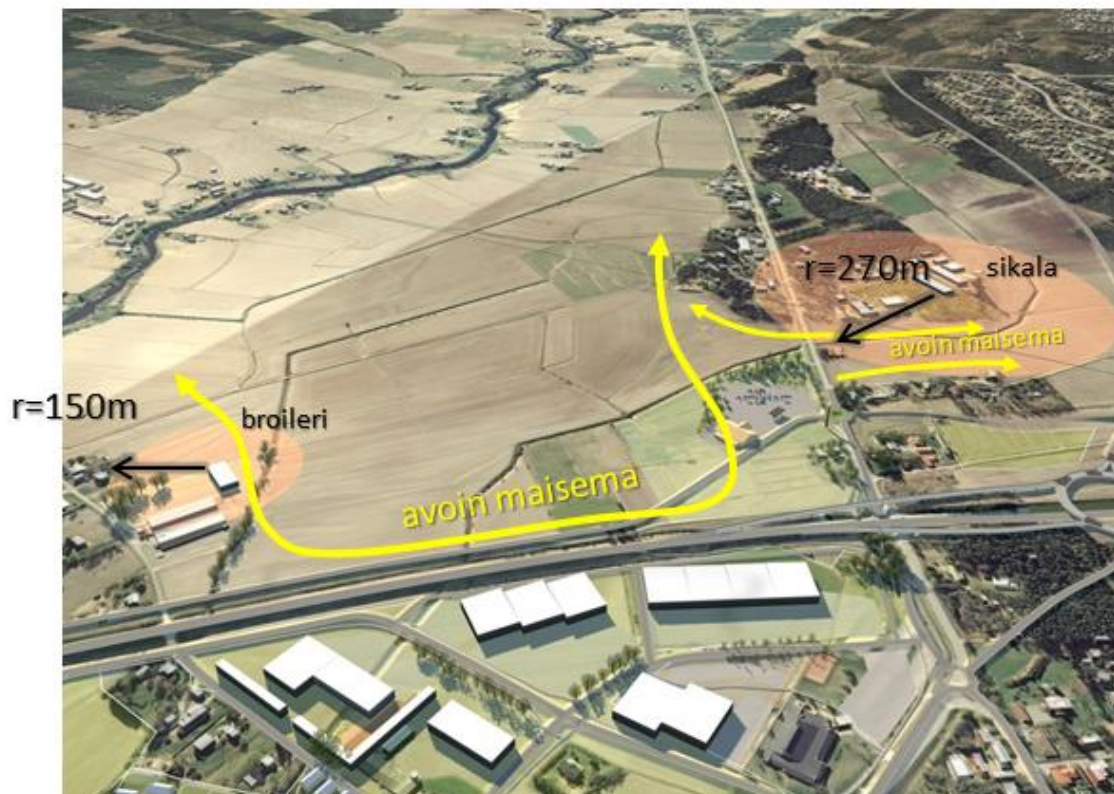

Kuva 58. Tarkasteltuja uuden broilerihallin sijaintivaihtoehtoja.

Vaihtoehdossa A on tarkasteltu liikenneaseman sijoittumista kiinteistön pohjoisreunalle. Tällöin liikenneasemarakennuksen ja uuden sikalan välisen etäisyyden on mahdollista olla noin 600 metriä. Tällöin liikenneasemarakennus kuitenkin sijoittuu häiritsevästi maisematilaan etenkin ilman lisärakentamista valtatie ja Keski-Nurmontien varrella.

Vaihtoehdossa B on tarkasteltu liikenneasemarakennuksen sijoittumista rinnakkaistien varrelle kiinteistön keskivaiheille. Liikenneasemarakennuksen ja uuden sikalan välisen etäisyyden on mahdollista olla noin 500 metriä. Liikenneasema sijoittuu Keski-Nurmontien varrella olevien jo rakennettujen ympäristöjen yhteyteen. Avoin maisematila säilyy yhtenäisenä.

Kaavatyöryhmä valitsi vaihtoehdossa B esitetyt sijainnit uudelle liikenneasemalle ja uudelle broilerihallille kaavan valmistelun pohjaksi.

Vaihtoehto A**Vaihtoehto B**

2.13.1 Kotieläintalouden suuryksiköt, hajuhaitan lieventämishanke

Luke (Luonnonvarakeskus) on tehnyt Maatilatalouden kehittämisrahaston tuella hankkeen "Kotieläintila kaupungin vaihtumisyöhykkeellä" vuosien 2012-16 aikana. Hanke oli maatalouden kotieläinsuuryksikköjen hajuhaitan lieventämishanke. Yksi Nurmon yleiskaava-alueen sikatila osallistui tuolloin hankkeeseen koekohteena. Hankkeen tavoitteena oli kehittää erilaisia teknisiä käsittelykeinoja, joilla voidaan vähentää siiankasvatuksessa lähiympäristöön leviävää hajuhaittaa. Lisäksi tavoitteena oli kehittää laskentamalleja, joilla näiden tekniikoiden vaikutus voidaan simuloida etukäteen. Hankkeen loppuraportissa on esitetty seuraavia johtopäätöksiä (Nykyaikaisen ympäristötekniikan vaikutus hajunmuodostukseen, Kotieläintila kaupungin ja maaseudun vaihtumisyöhykkeellä –hankkeen loppuraportti, 2016. Luke, Maarit Hellstedt ja Hannu Haapala.)

- Tulosten perusteella lannan jäähdytys ja sisäilman korkeapainejäähdytys näyttävät toimivilta hajunpoistotekniikoilta. Sama koskee BioSampoa. Aineiston suppeuden takia tulokset ovat suuntaa-antavia. Pilottikohteen hajuemissio on matala, mikä vaikeutti hajun leviämisen toteuttamista. Valituissa kahdessa verrokkikohteessa hajun leviäminen oli hieman helpommin havaittavissa, ja tuulensuunnalla havaittiin olevan hajun leviämiseen huomattava vaikutus.
- Tavoiteltava haju on myös laadullinen kysymys. "Hyökkäävä" haju on epämiellyttävä jo pieninä pitoisuuksina. Siksi BioSampon vaikutus hajun "pehmenemiseen" on merkittävä tekijä. Tämän vaikutuksen varmistamiseksi tarvitaan vielä lisätutkimuksia.
- Hankkeessa käytetty kannettavaan olfaktometriin perustuva mittausmenetelmä osoittautui käyttökelpoiseksi. Hajupaneelin laatu on kuitenkin tärkeää, jotta tulokset olisivat luotettavia. Mittausteknisesti laitteisto oli luotettava ja helppokäyttöinen.
- Hajuhaitan hallinnan talousvaikutusten määrittäminen voidaan supistaa muutamiksi alkeistapauksiksi. Käytännön tilanteissa laskentaa on kuitenkin tarpeellista räätälöidä, jotta tulos olisi riittävän tarkka. Laskennat ovat tila- ja tapauskohtaisia, joten yleistä arviota kustannuksista eri alkeistapauksissa ei pystytä antamaan. Laskennoissa on käytettävä kulloisessakin markkinatilanteessa vallitsevia hintoja, jotta tulokset olisivat relevantteja. Tulosvaikutukset ovat tilakohtaisia, ja tuotannon teknis-taloudellinen lähtötaso vaikuttaa tekniikoiden avulla aikaansaattaviin muutoksiin.

2.13.2 Kotieläintalouden suuryksiköt, hajuhaitan arviointi 2016 ja jatkoselvitysraportti 2016

Seinäjoen kaupunki tilasi yleiskaavoitusta varten Luonnonvarakeskukselta selvityksen hajun leviämisestä 2016.

Selvityksessä käydään läpi käytetty mittausmenetelmä (aistinvarainen havainnointi olfaktometrillä hajupaneelilla) sekä hajun havaitsemiseen liittyvät taustatekijät, kuten kasvatusvaiheet ja säätila. Selvityksessä mittaukset tehtiin yhtenä kerranteena, joten tulokset edustavat vain ko. ajankohtana vallinnutta tilannetta.

Hajupaneelit toteutettiin Eerola/Honkala sikalakokonaisuuden ympäristössä 18.3.2016 klo 9 -13 ja Larvatalon Broilerin ympäristössä 22.3.2016 klo 9- 12.

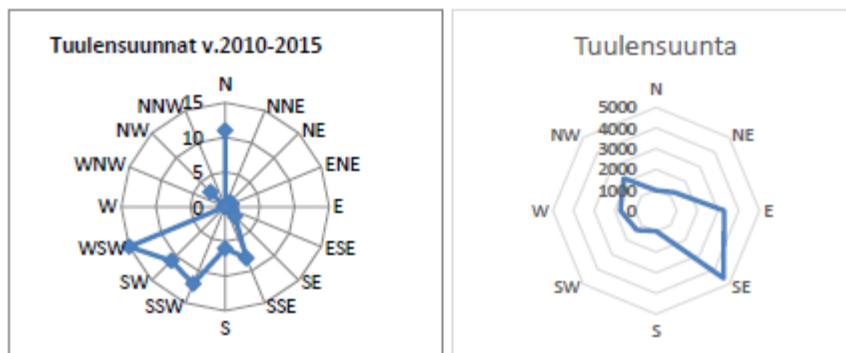
- Eerolan sikalassa oli arviointihetkellä noin 1000 kasvatusjakson loppuneljänneksessä olevaa lihasikaa (kasvatusjakso noin 100 vrk, kasvatusjaksoja 3 vuodessa). Honkalan sikala on jatkuvatyövälinäinen ja siellä oli eri kasvatusvaiheissa olevia sikoja.

- Larvatalon Broilerin hallissa oli mittaushetkellä 50 000 lintua, jotka olivat kasvatustajon puolivälissä eli noin 18 vrk ikäisiä (kasvatustajon pituus 35 - 37 vrk, kasvatustajojen 7 vuodessa).

Säätila havainnointiajanjaksoilta rekisteröitiin paikalle tuodulla sääasemalla. Lisäksi mitattiin tuotantorakennusten lähiympäristöstä NH₃-pitoisuuksia tallentavilla antureilla.

Ajankohta	Tuulen suunta	Tuulen nopeus, m/s	Ilmanpaine, hPa	NH ₃ , ppm
18.3.2016	Pohjoisesta	2,8 (0-13,4)	1006-1008	0
22.3.2016	Etelästä	0,2 (0-0,9)	1006-1007	0

Kuva 59. Tuuliolosuhteet hajupaneelin mittausajankohtina 18. ja 22.3.2016 sekä mitatut NH₃-pitoisuudet. 18.3.2016 vallinnut tuulensuunta oli harvinainen, samoin tuulen voimakkuus.

Kuva 60. Seinäjoen alueella vuosina 2010- 2015 vallinneet tuulensuunnat (vas) laskettuna kuukausittaisista keskiarvoista, sekä Eerolan sikalan läheisyydessä sijainneen sääaseman 05.-11.2013 välisen ajan tuulensuuntatiedot (oik), laskettuna 15 minuutin välein tallentuneista tiedoista. Keskimääräinen tuulenvoimakkuus v. 2010 -2015 on ollut heikko, 1.1 m/s.

Panelistit lähestyivät arvioitavia kohteita neljältä eri suunnalta ja arvioivat noin 100 m välein esiintyvän hajun voimakkuutta sekä hajun havaitessaan antoivat luonnehdinnan hajusta.

Eerola/Honkala sikalakokonaisuutta lähestyttäessä ei hajua havaittu olfaktometrillä eikä myöskään ilman sitä mistään suunnasta.

Larvatalon broilerikasvattamoa lähestyttäessä hajua havaitsi olfaktometrillä vain yksi panelisti yhdessä havainnointipisteessä. Panelistit havaitsivat hajun ilman olfaktometriä, eli havaitun hajun voimakkuus oli alle 2 hajuyksikköä, tuotantoyksikön pohjois- ja länsipuolella. Muutamissa pisteissä hajun kuvaus viittasi siihen, että havaittu haju oli peräisin broilerikasvattamoa lähellä olevasta sikalasta. Muissa pisteissä havaittu haju oli kuvauksen perusteella peräisin broilerikasvattamosta.

Hajun havaitseminen on vaikeampaa kylmässä (<0°C) ilmassa. Molempien havainnointijaksojen aikana sää oli kylmä, mikä vaikutti tuloksiin. Lisäksi kylmä sää vaikutti siihen, että poistoilman haisevista yhdisteistä ammoniakkaa ei voitu havaita, koska sen hajunmuodostus loppuu lähes kokonaan kylmässä.

Se, että hajua ei ole lainkaan havaittavissa edes aivan sikalan läheisyydessä, ei ole tyyppillistä tämän kokoluokan sikalakokonaisuudelle. Brosen ym. (2001) tekemän tutkimuksen mukaan sikalan hajukuorma kasvaa eläinten kasvaessa. Myös Hellstedtin ja Haapalan (2016) tekemien aiempien hajumittausten yhteydessä on todettu, että sikalan haju on normaaleissa kesä-/syksyolosuhteissa havaittavissa tuulen alapuolella 300-400 m

etäisyydellä tuotantoyksiköstä. Hajun voimakkuus on näissä mittauksissa vaihdellut 4-7 hajuyksikön välillä.

Myös Broilerikasvattamon havainnoinnin aikana vallitsi korkeapaine ja pakkassää, jolloin poistoilma kohosi pääsääntöisesti ylöspäin ja sekoittui suureen ilmamäärään. Tämä aiheutti sen, että havaittu haju oli niin vähäistä, että sitä ei pystytty havaitsemaan olfaktometrillä. Aikaisempien selvitysten perusteella (Arnold ym. 2006) broilerikasvattamoista muodostuva hajuhaitta on yleensä pienempää kuin sikaloista muodostuva. Myös hajun luonne on broilerikasvattamoista usein koettu vähemmän ärsyttäväksi verrattuna sikaloihin.

Lannan levitys on merkittävä hajunlähde kotieläintiloilla. Koska tämän selvityksen mittaukset tehtiin talviaikaan, tämä ei sisällynyt tehtävänantoon. Sikalan raakalietteen levityksen aiheuttama haju leviää Hellstedtin ja Haapalan (2016) mukaan tuulen alapuolelle ja haju on havaittavissa noin tunnin levityksen jälkeen. Käsitellystä lietteestä muodostuu vähemmän hajua, ja se siten myös haihtuu nopeammin. Lietteen sijoittamisella on mahdollista vaikuttaa muodostuvaan hajuun.

Kuivalannan, jollaista broilerikasvattamosta syntyy, levitys aiheuttaa sikalalietteeseen verrattuna vähemmän hajua. Ko. lannan kuivikkeena käytettävästä turpeesta johtuva maatuneen tyyppinen haju koetaan myös yleensä vähemmän häiritsevänä.

Seinäjoen kaupungin tilaama hajuselvityksen täydennys valmistui 29.6.2016. Selvitys on liitetty kaava-asiakirjoihin. Jatkoselvitys tehtiin, koska maaliskuisten havainnointijaksojen aikana sää oli kylmä, mikä vaikutti tuloksiin. Kylmä sää vaikutti siihen, että poistoilman haisevista yhdisteistä ammoniakkaa ei voitu havaita, koska sen hajunmuodostus loppuu lähes kokonaan kylmässä. Kaavoitusta varten tarkennettiin kyseisten kotieläinyksiköistä muodostuvaa hajua ja sen leviämistä lämpimämpään aikaan ja tilanteessa, jossa broilereiden kasvatusjakso on loppuvaiheessaan.

Jatkoselvitys tehtiin käyttäen kahden henkilön hajupaneelia. Hajun voimakkuuden arviointiin käytettiin kenttäolosuhteisiin soveltuvaa kannettavaa olfaktometriä, Nasal Ranger TM, jota käytettiin myös maaliskuun 2016 havainnoinneissa. Mittauksia tehtiin 5 kertaa, joista ensimmäisillä kolmella kerralla havainnoitiin molemmat kotieläinyksikköalueet ja viimeisillä kerroilla ainoastaan sikalakokonaisuus, koska broilerikasvattamossa oli meillään tuotantokatkos.

Mittausajankohdat sovitettiin broilerikasvattamon ja sikalojen loppukasvatusvaiheiden ajankohtien mukaisiksi, minkä takia vallitsevia sääolosuhteita ei pystytty valitsemaan vapaasti. Siten esim. mittauspäivien tuulensuunnat eivät vastanneet täysin vallitsevia tuulensuuntia. Mittauskohteessa havaitut tuulensuunnat eivät maastomuotojen johdosta olleet aivan samoja kuin mitä sääasematiedot kertovat. Mittauspäivinä tuulen voimakkuus vaihteli melkoisesti, mikä havaittiin hajun ajoittaisena heikentymisenä ja voimistumisena mittauspisteissä.

Mittauskerta	Pvm	Aika	Lämpötila, C	Tuuli,keskim	Tuuli,max	Tuulensuunta
1	24.5.2016	14:30 - 16:00	24	0,6	7,2	N
2	1.6.2016	8:20 - 9:50	21	0,3	6,3	N
3	2.6.2016	9:30 - 10:45	21	0,5	7,1	N
4	19.6.2016	18:00 - 19:00	15	0,8	8,5	WSW
5	22.6.2016	17:30 - 18:30	22	0,5	5,4	NW

Kuva 61. Tuuliolosuhteet hajupaneelin mittausajankohtina.

Mittausajankohtana

- broilerikasvattamossa (50 000 lintupaikkaa) oli menossa viimeisen neljänneksen kasvatusvaihe, ja kasvattamo tyhjentyi heti 2.6.2016 tehdyn mittauksen jälkeen.
- Eerolan sikalan vanhan rakennuksen (noin 400 sikapaikkaa) lihasiat olivat loppukasvatusvaiheessa ja tyhjennys alkoi kesäkuun lopussa. Uudessa rakennuksessa (noin 600 sikapaikkaa) lihasiat olivat kasvatusjakson puolivälissä ja sikalan tyhjentyminen alkaa isännän mukaan heinäkuun loppupuolella. Honkalan sikalassa (noin 1100 sikapaikkaa) lihasiat olivat isännän ilmoituksen mukaan 2.6. olleet tilalla 38 -55 kasvatuspäivää, jolloin ensimmäisten sikojen teurastamoon lähtö ajoittui kesä-heinäkuun vaihteeseen 2016.

Havainnointipisteet jatkoselvityksen yhteydessä olivat pääosin samoja kuin maaliskuussa 2016 käytetyt. Molempien mittauskohteiden eteläpuolelle lisättiin havainnointipisteitä, koska mittauskerran 3 tuuliolosuhteiden johdosta hajua oli havaittavissa selvimmin näillä alueilla. Havainnointipisteet on esitetty jatkoselvitysraportissa samoin kuin niissä havaitut hajun voimakkuudet.

Broilerikasvattamon ympärillä hajua havaittiin tuulen alapuolelta kaikilla mittauskerroilla. Voimakkain haju havaittiin 10- 15 metrin etäisyydellä kasvattamosta, olfaktometrin asteikolla ilmaistuna 15. Hajun voimakkuus aleni etäämmälle mentäessä ja 150 -200 metrin etäisyydellä broilerikasvattamosta hajua ei enää havaittu. Kolmannella mittauskerroilla Rintakoskentien puolivälissä havaittu haju oli luonnehdinnan perusteella peräisin viereisestä sikalasta. Rintakoskentien päässä havaittu haju oli peräisin broilerikasvattamolta, mutta mitä ilmeisimmin joen toisella puolella sijaitsevalta tilalta.

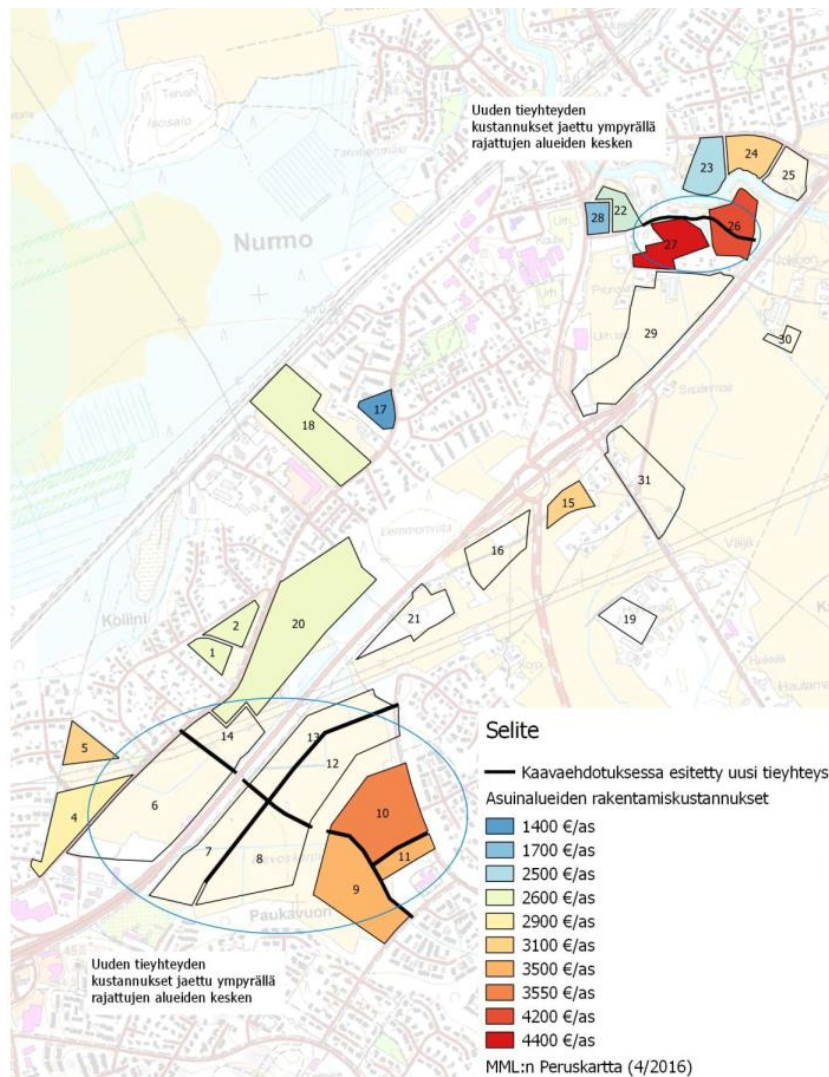
Myös sikalakokonaisuuden ympäriltä havaittiin tuulen alapuolelta hajua kaikilla mittauskerroilla. Voimakkain haju havaittiin myös sikalan välittömässä läheisyydessä, olfaktometrin asteikolla ilmaistuna 30, ja se laimeni etäämmälle mentäessä. 4. mittauskerralla vallinneen tyypillisen tuulensuunnan aikaan haju levisi Keski-Nurmontien takaiselle peltoaukealle 300-400 metrin etäisyydelle sikaloista. Keski-Nurmontielle muodostui tietyissä tuuliolosuhteissa eräänlainen "tuulitunneli", jossa haju levisi etäämmälle kuin pelkästään tuulen suunnasta ja voimakkuudesta olisi voinut arvioida.

Hajuhavainnointien perusteella voidaan todeta, että vallitsevien tuulensuuntien aikana Eerola-Honkala sikalakokonaisuudesta aiheutuva haju leviää Keski-Nurmontien pohjoispuolella olevalle peltoalueelle 300- 400 m etäisyydelle Eerolan sikalasta. On todennäköistä, että matalapaineen aikana, jollaista olosuhdetta mittausajankohtiin ei osunut, sekä leviämisaikana että hajun voimakkuus voivat olla suurempia kuin nyt havaitut. Pohjoisten tuulten vallitessa Larvatalon broilerikasvattamosta leviää tulosten mukaan hajua ko. peltoaukealle 200- 300 m etäisyydelle kasvattamosta. Tämäkin hajualue sekä hajun voimakkuus laajenevat todennäköisesti matalapaineen aikana.

2.13.3 Alueiden vertailu (AVE)

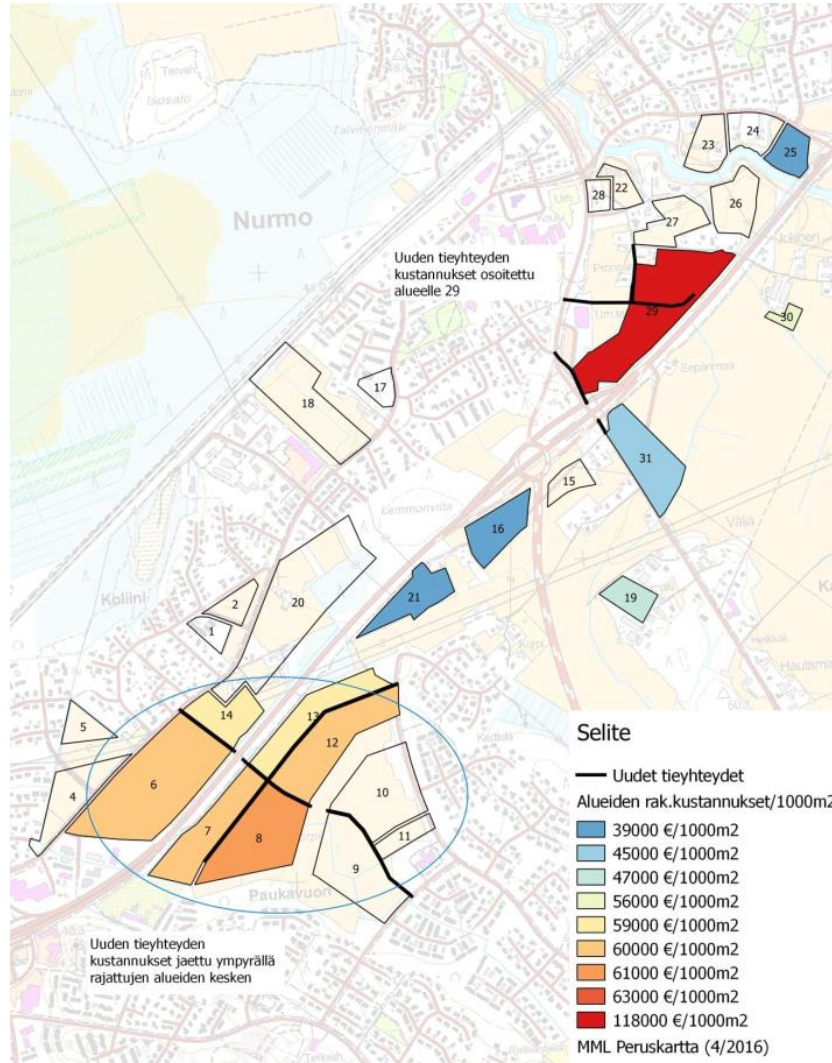
Vuonna 2016 kaavaratkaisusta tehtiin kaavataloustarkastelu (FCG, 2016), jossa on tarkasteltu yleisellä tasolla silloisen kaavaehdotuksen toteuttamisen aiheuttamia kustannuksia kunnallisteknisen infrastruktuurin osalta osa-alueittain. Tarkastelu on rajattu koskemaan uusia asuin- ja teollisuusalueita sekä nykyisten alueiden merkittäviä laajennuksia. Tarkastelun ulkopuolelle on jätetty nykyisten alueiden täydennysrakentaminen ja niiden tiivistäminen, sillä ne pohjautuvat pääasiassa nykyisten kunnallisteknisten verkostojen hyödyntämiseen. Kustannustarkastelussa on huomioitu kunnallisteknisten katu- ja vesihuoltoverkostojen sekä viheralueiden rakentamiskustannukset sekä pääasiassa kunnossapidosta koostuvat käyttökustannukset. Kunkin osa-alueen kunnallistaloudellisten investointien kustannuksia on vertailtu tarkastelualueiden asukasmääriin tai kerrosalaneliöihin.

Kustannustehokkaimmat asuinalueet sijoittuvat Nurmontien varrelle, osin myös Pappilan alueelle, kalleimmat Nurmonjoen etelärannalle Pappilan alueella. Kertunlaakson asuinalueet sijoittuvat näiden välille.

Kuva 62. Uusien asuntoalueiden osa-alueiden väliset hintaerot (FCG, 2016), edullisimmat alueet sinisellä, kalleimmat infran rakentamiskustannukset aiheuttavat alueet punaisella.

Työpaikka- ja palvelualueiden (TP, KM-1, KM-2, P-1 ja P-2) osalta kustannustehokkaimmat alueet sijoittuvat Pohjanvaltatien varrelle sen eteläpuolelle uuden ohikulkutien liittymän tuntumaan ja Tepontien risteykseen. Tepontien risteyksen P-2 -alueen osalta kustannusvertailussa ei ole huomioitu eritasoliittymän kustannuksia. Kallein on KM-1 alue Nurmon keskustan, Nurmonjoen ja valtatie rajaamalla alueella. Kivisaaren ja Kertunlaakson työpaikka-alueet jäävät kustannuksiltaan näiden välille.

Kuva 63. Työpaikka-alueiden, kaupan ja palveluiden alueiden sekä kotieläintalouden suuryksiköiden osa-alueiden väliset infran rakentamiskustannusten hintaerot. Erot selittyvät pääasiassa arvioituilla kytkentäinvestoinneilla, joita sijoittuu erityisesti alueen 29 (punainen osa-alue) läheisyyteen. Kun kyseinen kytkentäinvestointi on tehty, kannattaa alue hyödyntää rakentamiseen tehokkaasti.

Kaavassa osoitettujen uusien alueiden rajauksia ja käyttötarkoitusta on tarkistettu mm. AVE-selvityksen perusteella.

2.13.4 Hulevesiselvitys

Kaava-alueella sijaitsee 11 valuma-aluetta. Hulevesiselvitys ja kartat ovat selostuksen liitteenä.

Maankäytön muutosten aiheuttamia vaikutuksia alueen hydrologiaan arvioitiin tarkastelemalla läpäisemättömän pinnan osuuden sekä valumakertoimen muutoksia. Tarkastelussa hyödynnettiin osayleiskaavaluonnosta, pohjakartta-aineistoa sekä Maanmittauslaitoksen taustakarttoja. Tulevan tilanteen arvioinnissa oletettiin, että kaikki asemakaava-alueet rakentuvat täysimääräisinä. Maankäyttö ei osayleiskaavan ehdotusvaiheessa olennaisesti muuttunut hydrologisten tekijöiden osalta, joten vaikutustenarviota ei ole päivitetty osayleiskaavan ehdotusvaiheessa.

Kaava-alue kattaa vain murto-osan suurimmasta osasta valuma-alueita, joten maankäytön muutosten vaikutus jää suurimmaksi osaksi vähäiseksi. Merkittävimmät maankäytön muutokset tapahtuvat valuma-alueilla 1.1-1.3, 4 ja 6. Muilla valuma-alueilla kaava-alueen osuus koko valuma-alueesta on niin pieni, ettei muuttuva maankäyttö aiheuta merkittäviä vaikutuksia valuma-alueen hydrologiaan.

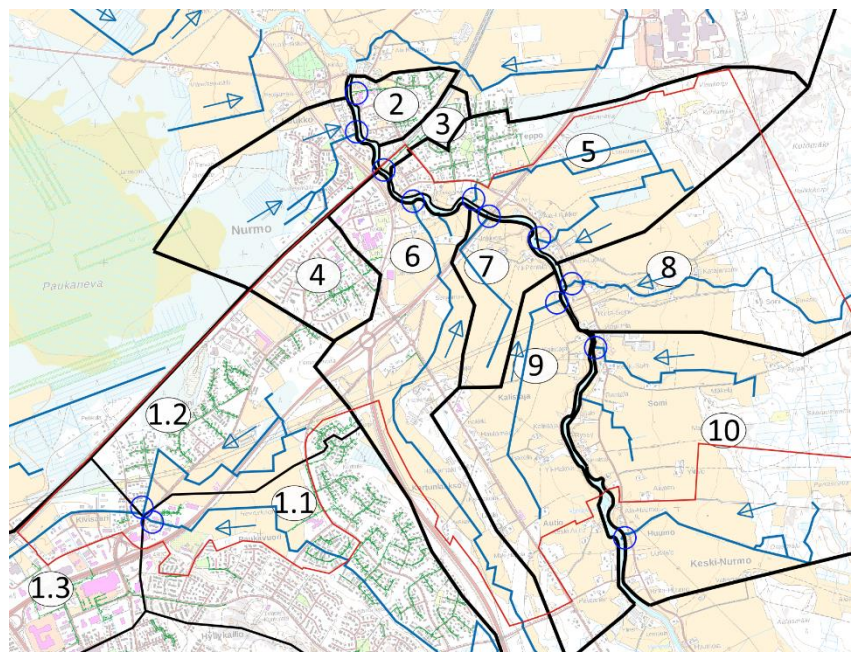
Valuma-alueelle 4 suositellaan uusille kaava-alueille viivytystä. Alueen purkureitti ja sen kapasiteetti tulee selvittää jatkosuunnittelussa. Hulevesien johtamista olemassa oleviin hulevesiviemäriin ei suositella tulvariskin välttämiseksi.

Valuma-alueilla 1.1-1.3 suositellaan uusille kaava-alueille viivytystä. Viivytys voidaan toteuttaa esimerkiksi alueellisessa kosteikossa ennen purkua ojaan tai vaihtoehtoisesti korttelikohtaisilla viivytysjärjestelmillä. Valuma-alueilla kulkevat avo-ojat suositellaan säilytettävän alueiden purkureitteinä. Hulevesien johtamisreitit tulee uusilla alueilla suunnitella siten, että hulevesiä ei johdeta maantien sivuojiin vaan purkureitit suunnitellaan niistä erilleen. Alustavat linjaukset tarvittaville uusille hulevesien kuivatusreiteille on esitetty hulevesiselvityksen liitekartalla 202. Avo-ojien nykyistä linjausta voidaan muuttaa korkeusasemien salliessa jatkosuunnittelun yhteydessä.

Valuma-alueella 6 suositellaan uusille kaava-alueille viivytystä määrälliseen ja laadulliseen hallintaan. Alueella kulkeva purkuoja tulee säilyttää avoimena. Nurmonjoen läheisyydessä sijaitseville pientaloalueille (AP-2-4) suositellaan suodattavia painanteita hulevesien laadun parantamiseksi ennen johtamista Nurmon jokeen.

Tarkat mitoitus- ja viivytyksen tilantarpeet tulee tarkentaa jatkosuunnittelussa.

Kuva 64. Valuma-alueet 1.1-1.3. ja 2-10, pintavalunnan virtaussuunnat ja purkupisteet sinisellä. Kaava-alueen raja on punaisella (FCG 2020).

3 OSAYLEISKAAVAN TAVOITTEET

Nurmon keskustan osayleiskaavatyön tavoitteet ovat kehittyneet ja kiteytyneet aiemmassa osayleiskaavaprosessissa vuosien 2015-16 aikana laajassa vuorovaikutuksessa eri osallisten kanssa edettäessä kehityskuvavaiheesta kaavan valmisteluvaiheeseen ja edelleen ehdotusvaiheeseen. Tavoitteet ovat edelleen suurelta osin ajantasaisia.

Vuonna 2019 uudelleen käynnistetyssä kaavaprosessissa huomioidaan aiemman tavoiteasettelun, selvitysten ja suunnitelmien lisäksi vuosien 2016-19 välisenä aikana ilmenneet muutostarpeet ja mm. Seinäjoen itäisen ohikulkutien toteutuminen.

Seuraavaan on koottu suunnittelun taustalla olevia valtakunnallisia, maakunnallisia ja suunnitteluosapuolien ja osallisten tavoitteita.

3.1 Valtakunnalliset ja maakunnalliset tavoitteet

3.1.1 Maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset tavoitteet

MRL 5 §:n mukaan alueiden käytön suunnittelun tavoitteena on vuorovaikutteiseen suunnitteluun ja riittävään vaikutusten arviointiin perustuen edistää:

- 1) *turvallisen, terveellisen, viihtyisän, sosiaalisesti toimivan ja eri väestöryhmien, kuten lasten, vanhusten ja vammaisten, tarpeet tyydyttävän elin- ja toimintaympäristön luomista;*
- 2) *yhdyskuntarakenteen ja alueiden käytön taloudellisuutta;*
- 2 a) *riittävän asuntotuotannon edellytyksiä, (29.12.2006/1441)*
- 3) *rakennetun ympäristön kauneutta ja kulttuuriarvojen vaalimista;*
- 4) *luonnon monimuotoisuuden ja muiden luonnonarvojen säilymistä;*
- 5) *ympäristönsuojelua ja ympäristöhaittojen ehkäisemistä;*
- 6) *luonnonvarojen säästeliästä käyttöä;*
- 7) *yhdyskuntien toimivuutta ja hyvää rakentamista;*
- 8) *yhdyskuntarakentamisen taloudellisuutta;*
- 9) *elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä ja toimivan kilpailun kehittymistä; (6.3.2015/204)*
- 10) *palvelujen saatavuutta; sekä*
- 11) *liikenteen tarkoituksenmukaista järjestämistä sekä erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen toimintaedellytyksiä.*

MRL 39 §:ssä yleiskaavalle on asetettu sisältövaatimukset. Yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon:

- 1) *yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys;*
- 2) *olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö;*
- 3) *asumisen tarpeet ja palveluiden saatavuus;*
- 4) *mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen, sekä energia-, vesi- ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestävällä tavalla;*
- 5) *mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön;*
- 6) *kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset;*
- 7) *ympäristöhaittojen vähentäminen;*
- 8) *rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen; sekä*
- 9) *virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys.*

Em. seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin laadittavan yleiskaavan ohjaustavoite ja tarkkuus sitä edellyttävät.

Yleiskaavoituksessa tulee ottaa huomioon voimassa oleva maakuntakaava. Osayleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa.

3.1.2 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvosto päätti valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista 14.12.2017. Päätöksellä valtioneuvosto korvaa v. 2000 tekemän ja v. 2008 tarkistaman päätöksen. Tavoitteet tulivat voimaan 1.4.2018. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat ylin ja valtakunnallinen osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää. Ne on otettava huomioon ja niiden toteuttamista on edistettävä maakunnan suunnittelussa, kuntien kaavoituksessa ja valtion viranomaisten toiminnassa.

Alueidenkäyttötavoitteiden tehtävinä ovat:

- varmistaa valtakunnallisesti merkittävien seikkojen huomioon ottaminen maakuntien ja kuntien kaavoituksessa sekä valtion viranomaisten toiminnassa,
- auttaa saavuttamaan maankäyttö- ja rakennuslain ja alueidenkäytön suunnittelun tavoitteet, joista tärkeimmät ovat hyvä elinympäristö ja kestävä kehitys,
- toimia kaavoituksen ennakoivan ja vuorovaikutteisen viranomaistyön välineenä valtakunnallisesti merkittävässä alueidenkäytön kysymyksissä sekä
- edistää kansainvälisten sopimusten täytäntöönpanoa Suomessa

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet käsittelevät seuraavia kokonaisuuksia, jotka ovat keskeisiä myös laadittavana olevassa yleiskaavassa:

- toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
- tehokas liikennejärjestelmä
- terveellinen ja turvallinen elinympäristö
- elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
- uusiutumiskykyinen energiahuolto

Lisätietoja valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista löytyy ympäristöministeriön kotisivuilta: www.ymparisto.fi/vat.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet välittyvät yleiskaavaan osin maakuntakaavan kautta.

3.1.3 Muut valtakunnalliset tavoitteet

Rakennettu kulttuuriympäristö (RKY) on Museoviraston laatima inventointi, joka on valtioneuvoston päätöksellä 22.12.2009 otettu maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuvien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamaksi inventoinniksi rakennetun kulttuuriympäristön osalta 1.1.2010 alkaen (www.rky.fi, 18.1.2011). Nurmossa on yksi valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö Nurmon kirkonseutu, joka sijoittuu noin 500 m osayleiskaava-alueen ulkopuolelle.

3.1.4 Maakuntatason tavoitteet

Osayleiskaavan laadinnassa huomioidaan valtakunnallisen ja seudullisen liikenne- ja rataverkon kehittämistarpeet sekä maakuntakaavan yleiskaavalle asettamat tavoitteet. Lisäksi viranomaisyhteistyössä saattaa nousta esille kaavatyössä huomioitavia maakuntatason tavoitteita.

3.2 Viranomaisten tavoitteet

Aiemmassa kaavaprosessissa viranomaisvuorovaikutuksessa nousi esille mm. seuraavat seikat:

- kotieläintalouden suuryksiköiden ja kaupan palveluiden yhteensovittaminen tulee selvittää kaavassa
- kaupan palveluiden mitoitus suhteessa vaihemaakuntakaavaan II, kaupan mitoituksen tulee perustua paikalliseen ostovoiman kasvuun
- hulevesiselvitystä on edellytetty laadittavaksi
- Tepontien eritasoliittymän toteutettavuus (ELY:n mukaan tulee toteuttaa risteyssiltaan)
- AVI ei voi ennakoon tai yleisellä tasolla ottaa kantaa tuotantotilojen laajennusten ympäristölupiin, vaan jokainen ympäristölupa käsitellään tapauskohtaisesti, esim. maisemalliset tekijät eivät ole aluehallintoviraston päätösten näkökulmana
- tilojen lähellä jo olemassa oleva asutus voi koitua esteeksi ympäristölupien myöntämiselle

3.2.1 Aloitusviranomaisneuvottelu MRL 66 § 17.12.2019

Aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu pidettiin 17.12.2019 kaavaluonnoksen nähtävilläolon aikana. Viranomaiset toivat neuvottelussa esille seuraavia asioita:

- Miksi kaupan enimmäispinta-alaa on rajattu C- ja KM-1-määräyksissä, maakuntakaava ohjaa vain seudullisesti merkittävien kaupan suuryksiköiden kokoa, ei kokonaismitoitusta.
- Maakuntaliitto piti hyvänä, että kaupan mitoitus on tarkistettu.
- Kaavassa esitettyjä maisema-aluemerkintöjä ja kaupunki- tai kyläkuvallisesti tärkeiden alueiden merkintöjä pidettiin vaikeaselkoisina ja päällekkäisinä.
- Liikenneselvitystä pidettiin vanhentuneena, kun se perustuu ohikulkutien ja Pohjan valtatieparantamisen tiesuunnitelmiin. Liikenne-ennuste tarvitaan vähintään 2040 asti. ELY:llä ei ole tarvetta Tepontien ja Pohjan valtatieparantamiselle.
- Yleiskaava mahdollistaa nykyisten kotieläintilojen toiminnan laajentamisen, mutta missä määrin voidaan laajentaa, selviää vasta erillisessä ympäristölupamenettelyssä.
 - o Sikatilan osalta kyse ei ole siitä, onko kyseessä kotieläintalouden uusi suuryksikkö vai olemassa olevan laajennus, vaan ELY on todennut, ettei haetun kokoista yksikköä voida toteuttaa asutuksen lähelle.
 - o Broileritilan kohdalla on kyse ollut vanhan ympäristöluvan tarkistuksesta ei laajennusluvasta ja AVI on siksi myöntänyt luvan, kun kyse on muutosluvasta.
 - o Kaavoituksen näkökulmasta on kyse aluevarauksesta, joka on sitten mahdollisesti toteutettavissa teknisillä ratkaisuilla tai hankkeen laajuutta säättämällä. Uudet asumisen rakennuspaikat ovat aina ympäristöluvassakin merkittäviä huomioitavia ja osa taitaa olla alle 300 m etäisyydellä kotieläintalouden suuryksiköistä.
- Uutta asumista on osoitettu radan läheisyyteen, mutta tärinäselvitystä ei ole tehty.
- ELY-keskus ehdotti myös, että hulevesiselvityksen mukaisia purkureittejä voisi osoittaa kaavakartalle vihervyöhykkeinä tai -yhteyksinä.

Muistio on kaavaselostuksen liitteenä.

3.3 Osapuolien ja osallisten tavoitteet kaavaprosessin aloitusvaiheessa 2015

3.3.1 Kaupungin kaavatyöryhmän tavoitekeskustelu

Seinäjoen kaupungin eri toimialojen asiantuntijoista koostuva kaavatyöryhmä ohjaa kaavan laatimista. Kaavatyöryhmän tavoitekeskustelu käytiin 23.1.2015. Esiin tuotuja tavoitteita ja ideoita olivat:

Elinkeinot

- o huomioida elinkeinoelämän, palvelujen ja maatalouden sekä asutuksen erityisvaatimukset alueella ja sovittaa niiden intressit yhteen tasapuolisesti
- o tarjota tiloja yritystoiminnalle
- o varata tilaa maatalousyritystoiminnan kehittymiselle, osoittaa Nurmonjoen itäpuoli maaseutumaiseksi tuotantoalueeksi

Asuminen:

- o tarjota täydennysalueita monipuoliselle asumiselle nykyisessä, olemassa olevassa rakenteessa
- o kehittää Nurmoa houkuttelevana asuinpaikkana, ja tähdätä asukasmäärän kasvuun
- o osoittaa asumista Kertunlaakson päiväkodin ympäristöön

Palvelut:

- o lisätä vähittäistavarakaupan palvelua nykyisestä
- o tarkistaa maankäytön ohjausta kaupan osalta Nurmon kaupunginosakeskuksessa ja sen ympäristössä sekä Hyllykallio – Kivisaaren liikealueen lähialueilla
- o kehittää Nurmon sellaisia palveluja, jotka pitävät alakuntakeskuksen toiminnallisena ja lisäävät elämää, ja parantaa Nurmon taajamakuva
- o säilyttää kaupallinen keskusta yhtenäisenä, maatalouskauppa tulisi sijoittaa muualle kuin keskusta
- o tarkistaa voimassa olevan Nurmon keskustan yleiskaavan varauksia suunnittelualueella
- o kehittää virkistysalueita ja urheilupalveluja

Liikenne

- o varmistaa valtatieinvestoinnin tehokas hyödyntäminen
- o varmistaa liikenneverkon toimivuus ja turvallisuus liikennemäärien kasvaessa sekä esittää tavoiteverkko valitulle ratkaisulle
- o turvata paikallisliikenteen sujuvuus osoittamalla tarvittavia eritasoliittymiä ja/tai alikulkuja
- o taata turvallinen ja laadukas kevyenliikenteen yhteys asuinalueilta Nurmon keskustaan
- o kehittää kevyenliikenteen yhteyksiä virkistysalueille
- o Valtatiestä 19 nelikaistainen, hyvät liikenneyhteydet Lapuan suuntaan
- o tarkistaa Valtatien 19 nopeusrajoitus ja tarvittaessa säilyttää se alle 80 km / h
- o edelleen kehittää Valtatien 19 eteläpuolelle aiemmassa yleiskaavassa osoitettua rinnakkaistievarausta

Muuta

- o huomioida kulttuuriympäristön arvot maataloutta ja muuta viljelyaukean maankäyttöä kehittäessä
- o osoittaa asemakaavoitettavat alueet ja antaa tavoitteet asemakaavoitukselle
- o osoittaa MRL 72§ mukaisesti suoraan rakennuslupa-oikeuttavat rakennuspaikat Nurmonjoen rantavyöhykkeellä.

3.3.2 Elinkeinoelämän tavoitekeskustelu

Elinkeinoelämän tavoitekeskustelu käytiin 1.2.2015. Keskustelua alustivat kaupunki, Into ja FCG. Esiin nostettuja tavoitteita olivat mm.:

- kehittää Nurmon sellaisia palveluja, jotka pitävät alakuntakeskuksen toiminnallisena ja lisäävät elämää
- asukasmäärä on ollut Nurmossa laskussa – asukkaiden houkuttelevuus parantaisi myös palveluelinkeinojen asemaa
- alakuntakeskusten virkeä kauppa tukee kaupan toimintaedellytyksiä myös Seinäjoella
- kehittää liikenneyhteyksiä ja kasvattaa liikennemääriä, jotta Nurmoon muodostuu hyviä, houkuttelevia kauppapaikkoja
- tutkia onko Nurmon keskus vai Hylykallion alue toimivampi paikka kauppatoiminnalle
- luoda Nurmoon edellytyksiä pienille elintarvikealan yrityksille
- kaupallista oleskelutilaa toisi lisää uusi huoltoaseman ja kaupan yhdistelmä
- ei-kaupallista oleskelutilaa tulisi lisätä kirjastoa ja liikuntahallia kehittämällä: liikuntahallia pitäisi laajentaa käytön monipuolistamiseksi ja kirjastolle etsiä parempi paikka
- Atrian häiriötön toiminta tulee turvata kaavaratkaisuissa

Kaupan tavoitteet:

Nurmon keskustan osayleiskaavan kaupan kehittämisessä tulee ottaa huomioon yleiset vähittäiskaupan sijainnin ohjauksen tavoitteet sekä Seinäjoen kaupan palveluverkon kokonaisuus ja sen kehittämistä koskevat tavoitteet. Tärkeimpiä tavoitteita ovat:

- Seinäjoen kehittäminen maakunnan kaupan pääkeskuksena,
- Seinäjoen kaupallisen vetovoiman turvaaminen ja vahvistaminen,
- Seinäjoen ydinkeskustan ja alakeskusten kaupallinen kehittäminen,
- alueellisesti tasapainoisen ja kestävä palveluverkon kehittäminen,
- kaupan kehittäminen vaikutusalueen kysyntään perustuen,
- kaupan sijoittaminen olemassa olevaan tai suunniteltuun yhdyskuntarakenteeseen,
- edellytysten luominen toimivalle kilpailulle,
- vaihtoehtoisten kaupan sijaintipaikkojen turvaaminen pitkällä aikajänteellä,
- kaupan palveluiden saavutettavuuden turvaaminen kaikille väestöryhmille,
- liikkumistarpeen ja asiointimatkoista aiheutuvien haittojen minimoiminen,
- kevyen liikenteen ja joukkoliikenteen käyttömahdollisuuksien edistäminen asiointimatkoilla.

Nurmon keskustan osayleiskaava-alueen kaupan kehittämistavoitteet:

- osayleiskaavassa turvataan olemassa olevan kaupan toiminta- ja kehitysedellytykset sekä mahdollistetaan uusien kaupan toimintojen sijoittuminen alueelle osoittamalla riittävästi uusia kauppapaikkoja
- Nurmon keskustan ja Itäväylän eritasoliittymän lähiympäristön sekä Pohjantien varren ja erityisesti kaava-alueen länsiosan kehittäminen kaupan sijaintipaikkoina

- Nurmon keskustan / Itäväylän eritasoliittymän lähiympäristön kehittäminen Seinäjoen kaupunginosakeskuksena, jossa on monipuolinen päivittäistavara-kaupan, erikoiskaupan, tilaa vaativan kaupan sekä kaupallisten ja julkisten palvelujen tarjonta
- Pohjantien varren kehittäminen pääosin tilaa vaativan kaupan alueena, kaava-alueen länsiosan nykyisen kaupan toiminta- ja kehitysedellytysten turvaaminen, uusien kaupan sijaintipaikkojen osoittaminen
- Kauppapaikkojen mitoituksessa otetaan huomioon Seinäjoen kaupan palveluverkon kokonaisuus ja vaikutusalueen kysyntään perustuva liiketilatarve niin, että turvataan kaupan toiminta- ja kehitysedellytykset erityisesti Seinäjoen keskustassa ja muilla olemassa olevilla kaupan alueilla
- Nykyisten ja uusien kauppapaikkojen liikenteellisen saavutettavuuden turvaaminen
- Kaupan, maatalouden ja muiden elinkeinojen kehittämistavoitteiden yhteensovittaminen
- Keskon tavoitteena oli vuonna 2016 sijoittaa alueelle maatalouskauppa ja päivittäistavarakauppa, jotka vaativat tilaa yhteensä 35 000 k-m². Liittymisliikenne tontille tulisi Länsitieltä urheilutalon pohjoispuolelta. Sitten Kesko on myynyt maatalousliiketoiminnan ja tavoittelee nyt lähinnä liikenneasemaa ja päivittäistavarakauppaa Nurmon kauppapaikalle.
- Etelä-Pohjanmaan osuuskaupan tavoitteena on tuoda alueelle ABC-liikenneasema, jonka mitoitus on noin 5000 k-m².

3.3.3 Seurakunnan tavoitteet

- Seurakunnan asuntorakentamishankkeen sovittaminen kaavaan

3.3.4 Maataloustuottajien tavoitteet

Maataloustuottajien tavoitekeskustelu käytiin 4.3.2015. MTK-Nurmo esitti tavoitteita tilaisuudessa myös kootusti. Alueella on mm. laajempaa lähialuetta palveleva viljan-kuivaamo, jonka toiminta tulisi turvata.

- määrittää nykyisen Keski-Nurmon viljelyalueen tuleva maankäytön ohjaus
- turvata maatalouden elinkeinotoiminnan; maanviljelyn ja eläintuotannon toimintojen jatkuminen varaamalla sille riittävästi tilaa
- varmistaa maatalouden laajentumismahdollisuudet valtatie 19 eteläpuolella
- sijoittaa asumisen ja kaupan uudet alueet riittävän kauas maataloustuotannon vaatimasta alueesta ja vaikutusalueesta myös tulevaisuudessa
- huomioimaan maatalouden erityinen tilantarve hajuhaittoihin ja nykyisiin ympäristölupamenetelmiin liittyen
- kehittää moderneja maatalousyrityksiä, jotka heikentävät hajuhaittoja ja mahdollistavat sujuvan maataloustoiminnan myös kehittyvän kaupunkirakenteen tuntumassa
- turvata maataloustoiminnan edellyttämät, sujuvat liikenneyhteydet traktoreilla ja muilla työkoneilla mm. pelloille ja kuivaajalle, myös jatkossa tiehankkeiden toteutuessa
- säilyttää viljelyaukeat ja jokimaisema avoimena ja maatalouskäytössä
- säilyttää metsäalueet metsätalousalueina

Kuva 65. Tavoitevaiheen yleisötilaisuus Nurmo-talossa 7.5.2015.

Aiemmassa kaavaprosessissa pidettiin 19.4.2016 maataloustuottajille ja Etelä-Pohjanmaan osuuskaupalle yhteinen tavoitekeskustelu, jossa keskusteltiin liikenneaseman ja kotieläintalouden suuryksiköiden sijoittumisvaihtoehdoista. Keskustelun perusteella kaavaa varten päätettiin vielä tutkia liikenneaseman ravintolarakennuksen sijoittumisvaihtoehtoa etäämpänä sikalasta Etelä-Pohjanmaan osuuskaupan omistamalla kiinteistöllä. Havainnollistamismateriaalin perusteella kaavatyöryhmä päätti kokouksessaan 9.5.2016, että osayleiskaavassa liikenneasemalle varataan paikka kiinteistön keskivaiheilta. Ratkaisu huomioi sekä maiseman arvot että kotieläintalouden suuryksiköiden suojavyöhykkeet. Sijoittumisvaihtoehdoista tehdyt havainnollistamismateriaalit on esitetty luvussa 2.13 Muut keskeiset selvitykset ja suunnitelmat.

4 TAVOITEASETANTA AIEMMAN KAAVOITUSPROSESSIN V. 2015-2016 PERUSTEELLA

Aiemman kaavaprosessin tavoite- ja kehityskuvavaiheessa maaliskuussa 2015 laadittiin kaava-alueelle kolme suunnitelmavaihtoehtoa, joiden työnimet olivat 1 Kurotus, 2 Tehostus ja 3 Tuotanto. Vaihtoehtojen laatimisen tarkoituksena oli kartoittaa alueen suunnittelun moninaisia tavoitteita ja havainnollistaa vaihtoehtoisia kehitymissuuntia keskustelun avaamiseksi ja kaavaluonnoksen laatimisen pohjaksi. Vaihtoehdot valmistettiin tavoitetyöpajojen tuloksien pohjalta. Kehityskuvien laatimisen avuksi koostettiin myös lähtötiedoista ja alueen arvoihin liittyvistä selvityksistä myös alueen identiteettianalyysi.

4.1 Kehityskuvavaihtoehdot v. 2015

Kehityskuvavaihtoehdot v. 2015 olivat:

Kehityskuva 1 Kurotus	Kehityskuva 2 Tehostus	Kehityskuva 3 Tuotanto
- Panostetaan asumiseen: palvelutarjontaan, palveluasumiseen ja esteettömyyteen, virkistys- ja urheilupalveluihin - Tuetaan yhteisöllisyyttä asumisen tiivistämisellä - Tuetaan pienteollisuutta ja asumisen yhteyteen sopivaa pienyrittäjyyttä - Uutta kauppatoimintaa Kivisaareen valtatie varteen - Päättävöiteena on Nurmon houkuttelevuuden kasvaminen asuinpaikkana ja asukasluvun kasvaminen - Asukkaita lisää noin 1400 - Uutta kaupan aluetta noin 12 ha - Tiloja pienyrittäjyydellä asutuksen lomassa	- Runsaasti tilaa pienteollisuudelle ja työpaikoille - Uutta kaupan toimintaa valtateiden risteukseen - Hyödynnetään Nurmonjoen ranta-vyöhyke asumisessa ja helposti saavutettavassa virkistyskäytössä - Länsitien ympäristöstä Nurmon keskus lisäämällä asumista ja panostamalla palveluihin - Päättävöiteena on Nurmon houkuttelevuuden kasvaminen työpaikkojen alueena - Asukkaita lisää noin 700 - Uutta kaupan aluetta noin 35 ha - Uutta yritysalueutta noin 52 ha	- Keskitytään maatalouden ja ruokatuotannon tukemiseen ja alan kehittämiseen - Tarjotaan tilaa pienteollisuudelle ja työpaikoille Pohjan valtatie varteen ja valtateiden risteuksesta - Uutta kauppatoimintaa Pohjan valtatie pohjoispuoliselle alueelle sekä Kivisaareen valtatie varteen - Länsitien ympäristöstä Nurmon keskus lisäämällä asumista ja panostamalla palveluihin - Päättävöiteena on Nurmon kehittyminen vahvana ja maatalouspaikkakuntana - Asukkaita lisää noin 1200 - Uutta kaupan aluetta noin 27 ha - Uutta yritysalueutta noin 44 ha

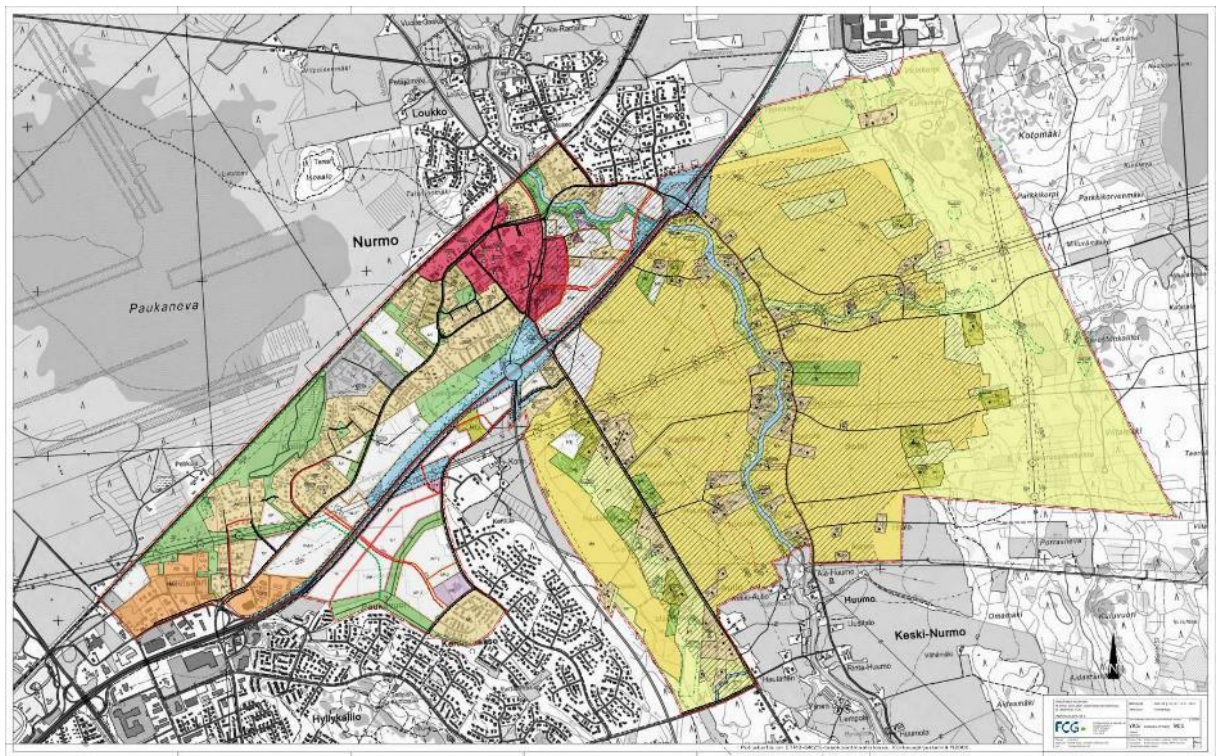
4.2 Osayleiskaavaluonnoksen vaihtoehdot v. 2015

Tavoitevaiheen kehitysvaihtoehdot, niihin saatu palaute ja laaditut selvitykset olivat vuonna 2015 osayleiskaavan valmisteluvaiheen kahden eri luonnosvaihtoehdon perusteena. Kaavaluonnosvaihtoehdot olivat 1) Työpaikkojen painotus ja 2) Asumisen painotus. Tuolloin kaavaehdotusvaiheen kaava-aineiston lähtökohdaksi päätettiin kaavatöryhmässä ottaa vaihtoehto 1, *Työpaikkojen painotus*, joka toteuttaa monipuolisemmin eri osapuolien kaavalle asettamia tavoitteita.

Osayleiskaavan luonnosvaihtoehdossa 1 painotettiin uusien työpaikka-alueiden muodostamista Kertunlaaksoon ja Kivisaareen sekä palveluiden kehittämistä liikenneväylien varrella Nurmon keskustassa.

Vaihtoehdossa osoitetut uudet pientalovaltaiset asuinalueet (AP ja AP-2, yhteensä 49,1 ha) mahdollistavat noin 950 - 1400 uutta asukasta ja kerrostalovaltaisen alueet (AK, yhteensä 2,2 ha) noin 220 - 540 uutta asukasta.

Uudet työpaikka-alueet ja palveluiden alueet (T, TP, P, KM-1 ja KM-2, yhteensä 70 ha) mahdollistavat noin 56 uuden yrityksen sijoittumisen alueelle. Työpaikkoja näiden myötä voi arvioida syntyvän noin 450.

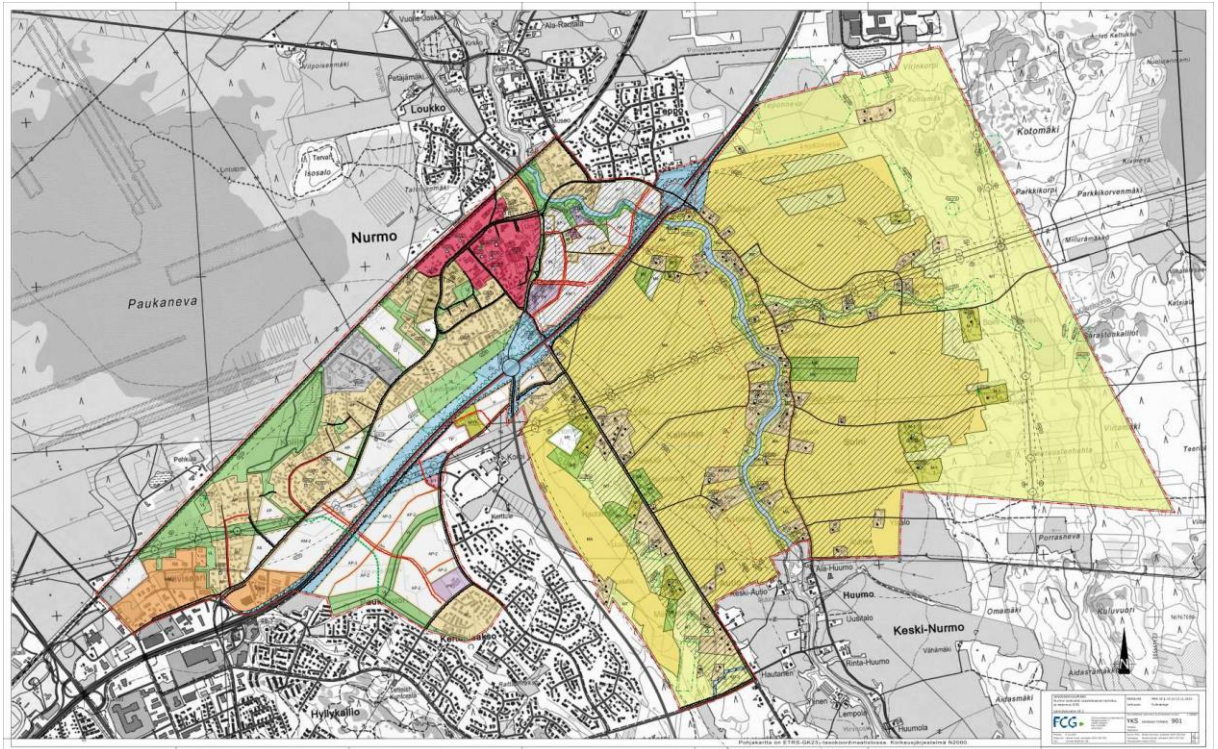

Kuva 66. Osayleiskaavaluonnos 2015, vaihtoehto 1, Työpaikat.

Osayleiskaavan luonnosvaihtoehdossa 2 painotettiin uusien asuinalueiden muodostamista Kertunlaaksoon ja Kivisaareen.

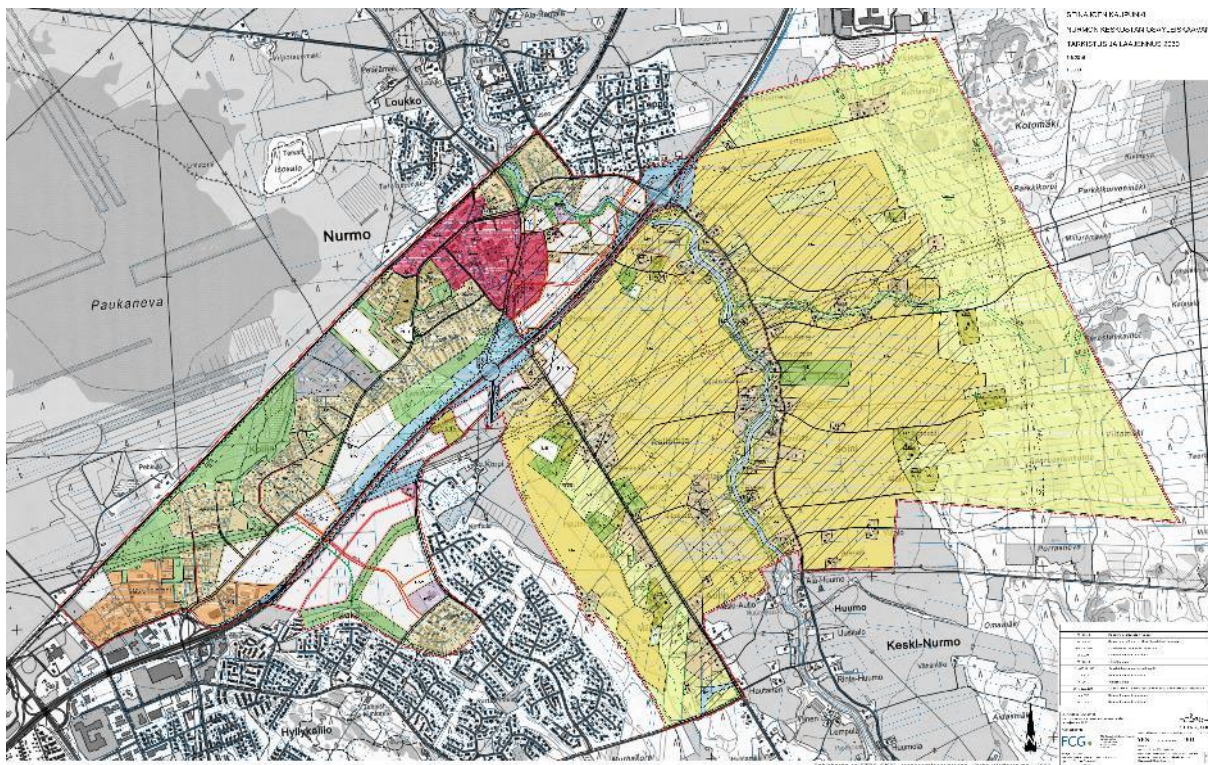
Vaihtoehdossa osoitetut uudet pientalovaltaiset asuinalueet (AP, AP-2 ja AP-3, yhteensä 67,2 ha) mahdollistavat noin 1560 - 2390 uutta asukasta ja kerrostalovaltaiset alueet (AK, yhteensä 6,1 ha) noin 612 - 1530 uutta asukasta.

Uudet työpaikka-alueet ja palveluiden alueet (T, TP, P, PL, KM-1 ja KM-2, yhteensä 41,4 ha) mahdollistavat noin 33 uuden yrityksen sijoittumisen alueelle. Työpaikkoja näiden myötä voi arvioida syntyvän noin 265.

Kuva 67. Osayleiskaavaluonnos 2015, vaihtoehto 2 Asuminen.

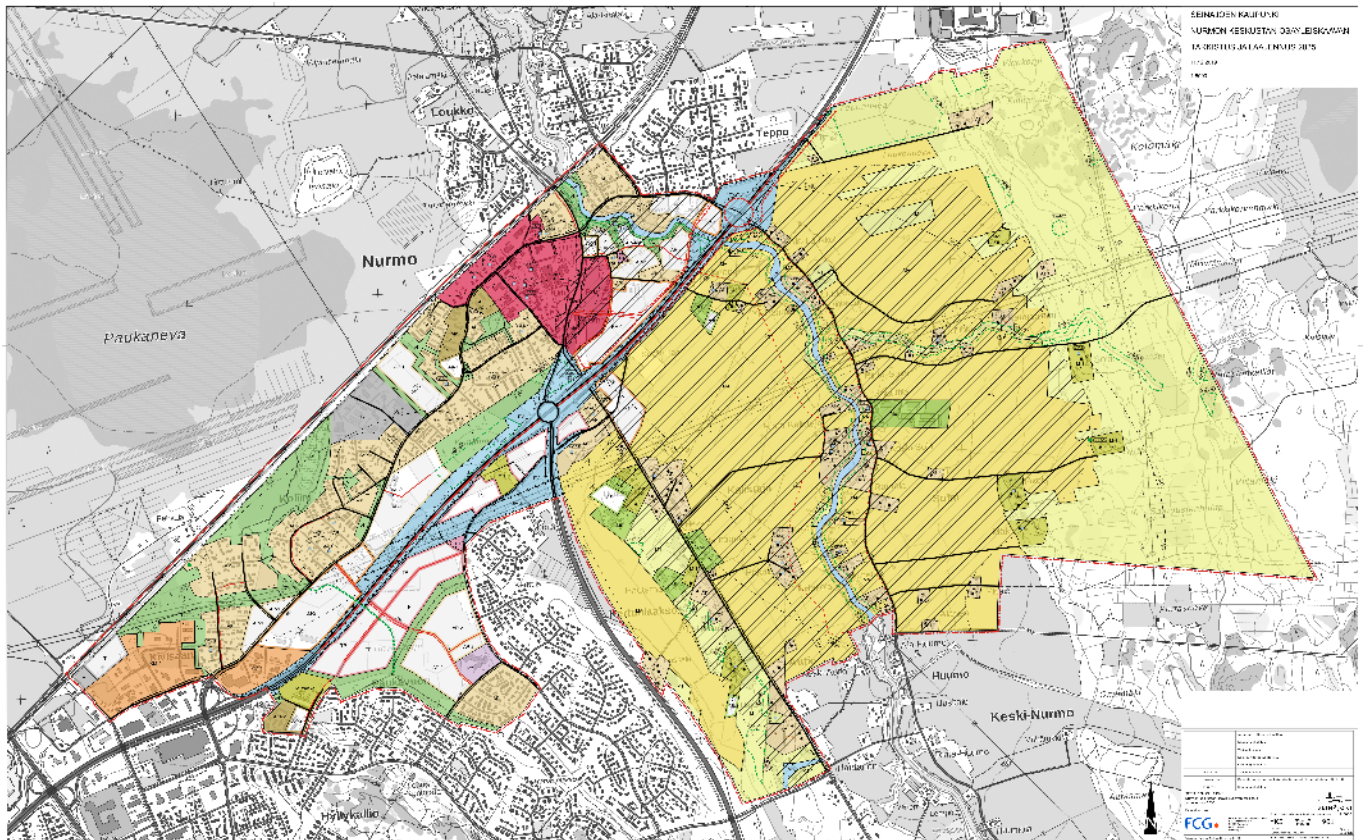
Vaihtoehtoon 1 Työpaikat perusteella laadittiin v. 2016 osayleiskaavaehdotus. Osayleiskaavaehdotukseen tehtiin useita tarkistuksia sekä kaavakartalle, että kaavamääräyksiin luonnosvaiheen palautteen perusteella, mutta kaavan perusratkaisu oli luonnosvaiheen vaihtoehtoon 1 mukainen.

Kuva 68. Kaupunginvaltuuston hyväksymä osayleiskaavaehdotus 2016. Vaasan hallinto-oikeus kumosi valtuuston hyväksymispäätöksen 2019.

Vuonna 2019 uudelleen aloitetussa kaavaprosessissa huomioidaan edelleen ajantasaiset tavoitteet aiemmasta kaavaprosessista sekä prosessin aikana laaditut suunnitelmat ja selvitykset. Aiemman kaavaprosessin aikainen laaja maankäytöllinen pohdinta toimii osana vuonna 2019 aloitetun kaavoitusprosessin tavoiteasetantaa.

5 VALMISTELUVAIHEEN KAAVALUONNOS

Kuva 69. Osayleiskaavaluonnos 11.12.2019.

Valmisteluvaiheessa laadittiin yksi kaavaluonnos aiemman kaavaprosessin aineistoja hyödyntäen ja ajankohtaiset muutostarpeet huomioiden.

Nurmon keskusta osoitetaan laajat keskustatoimintojen alueet (C) koulukeskuksen ja urheiluhallin ympäristöön. Merkintä mahdollistaa keskustan kehittämisen monipuolisesti keskustamaiseksi sisältäen mm. kaupan toimintoja ja julkisia palveluja sekä asumista. Valtatien varrelle Pappilan alueella osoitetaan laajat alueet kaupallisille palveluille (KM-1). Lisäksi Kivisaareen osoitetaan kaupallisten palveluiden aluetta (KM-2), jolle saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikön. Alue on tarkoitettu pääosin tilaa vaativalle erikois-kaupalle.

Uusia ja olennaisesti muuttuvia työpaikka-alueita (TP) osoitetaan Kertunlaakson asunto-alueiden ja Pohjan valtatie väliselle alueelle. Alueille voi sijoittaa työtiloja, toimisto- ja palvelutyöpaikkoja, ympäristöhaiiriötä aiheuttamatonta teollisuutta ja siihen liittyvää myymälä- ja varastotilaa. Alueiden toteutuminen suojaisi asuntoalueita maantien liikennemelulta.

Uusia ja olennaisesti muuttuvia pientalovaltaisia asuntoalueita (AP) osoitetaan Kertunlaakson koulun läheisyyteen, Nurmontien varteen sekä Pappilan ja Ykskorvan alueille olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta täydentäen. Uusia ja olennaisesti muuttuvia kerrostalovaltaisia asuntoalueita (AK) osoitetaan Länsitien, Nurmontien ja Oravatien varteen.

Kaavaluonnoksessa huomioidaan itäinen ohikulkutie, Nurmon eritasoliittymä toteutuneen tilanteen mukaisesti. Pohjan valtatie osoitetaan kaksiajorataiseksi parannettavaksi valtatieksi/kantatieksi. Tepon eritasoliittymä osoitetaan selvittettävänä eritasoliittymänä. Kaupungin katuverkkoa täydennetään alueiden asemakaavoituksen edistymisen mukaan. Uusia tieyhteyksiä on osoitettu Nurmontieltä Kertunlaakson alueelle kantatien ali ja liikuntahallin läheiselle uudelle kaupan alueelle ja sieltä Tepontielle.

Kaavaluonnoksessa osoitetaan olemassa olevat kotieläintalouden suuryksiköt ja aluevarauksia uusille yksiköille Rintatien ja Keski-Nurmontien varsille. Uudet yksiköt ovat broilerikasvattamoita, joiden tuottamat hajuhaitat arvioidaan ympäristölupamenettelyn yhteydessä.

Kaavaluonnoksessa osoitetaan maisemallisesti arvokas alue maakuntakaavan mukaisesti sekä kulttuuriympäristöselvityksen mukaiset maisemallisesti ja kaupunki- tai kyläkuvan kannalta arvokkaat alueet. Muinaisjäänökset, suojeltavat rakennukset ja rakennusryhmät sekä muut arkeologiset kulttuuriperintökohteet osoitetaan Nurmon kulttuuriympäristöselvityksen suosittelemilla tavoilla.

Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet osoitetaan luontoselvityksen perusteella.

Nurmonjokilaakson pellot osoitetaan maisemallisesti arvokkaina peltoalueina (MA) varsin laajasti. Pappilan alueella täydennysrakentamismahdollisuuksien ja Nurmon palvelurakenteen kehittämismahdollisuudet on katsottu tärkeämmiksi kuin maiseman arvot, eikä maisemallisesti arvokkaita peltoja esitetä osayleiskaavassa yhtä laajoina kuin maisemaselvityksessä.

Rantavyöhykkeen suunnitteluperiaatteet päätettiin aiemmassa kaavaprosessissa kaavatyöryhmän kokouksessa 29.9.2015. Kaavatyöryhmä on todennut kokouksessaan 22.11.2019 niiden olevan edelleen voimassa. Lähtökohdaksi otettiin maisemallisin perustein rakentamattomiksi jätettävät nollavyöhykkeet peltoaukeilla sekä olevan rakentamisen läheisyyteen sijoitettavat täydennysrakentamisvyöhykkeet. Rantavyöhykkeen rakennusluvut voidaan osoittaa yleiskaavaan tukeutuen suoraan MRL 72 §:n perusteella.

Kaavan yleismääräyksissä määritellään alimmat suositeltavat rakennuskorkeudet, jotka perustuvat Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen 15.12.2014 antamaan lausuntoon Suositus tulvien huomioon ottamisesta kaavoituksessa alueella Nurmon kirkon seutu - Autionkoski (Nurmojoen paaluväli (191+70 - 241+50), Seinäjoki. Asuinrakennusten alin suositeltava rakentamiskorkeus Nurmon joen läheisyydessä on Nurmon rautatiesillalla N60+37,75 m ja Autionkosken padon alapuolella N60+38,15. Peruskartan 40 metrin korkeuskäyrä kulkee kutakuinkin Nurmonjoen rannassa eikä tulvasuojelu todennäköisesti häiritse rakentamista kaava-alueella.

Lisäksi yleismääräyksissä on annettu rantarakentamista, maa- ja kotieläntalouksia, vesi- ja jätehuoltoa sekä liikennettä koskevia määräyksiä.

6 KAAVAPROSESSIN AIKANA TARKENTUNEET TAVOITTEET

Viranomaisilla on ollut mahdollisuus antaa lausunto ja muilla osallisilla on ollut mahdollisuus jättää mielipide kaavaluonnoksesta valmisteluvaiheen aikana. Viranomaisilta pyydetään lausunnot kaavaehdotuksesta ja osallisilla on mahdollisuus muistutuksen jättämiseen kaavaehdotuksen julkisen nähtävillä olon aikana.

Kaavaluonnosta esiteltiin kaikille avoimessa asukastilaisuudessa kaupungintalon valtuustosalissa 17.12.2019. Paikalla oli noin 15 henkilöä. Keskustelussa nousi esille maataloustuottajien ja liikenneaseman palvelualueen varauksen ristiriidat ja maatalousliikenteen järjestämisen tarpeet.

Seinäjoen kaupungin kaavoitus ja Elenia Oy on neuvotellut uuden voimajohdon tarpeesta Fingridin voimajohtojen rinnalle 27.1.2020. Johdon sijainti tarkentuu vasta johdon suunnittelun ja ympäristöselvitysten yhteydessä, joten sitä ei voida osoittaa osa-alueena/suojavyöhykkeenä tässä osayleiskaavassa. Koska voimajohdon rakentamisen todennäköisin ajankohta 2030-luvulla tai aikaisintaan 2020-luvun lopulla, Elenia Oy hakee yleiskaavan tarkistusta lähempänä johdon toteutusajankohtaa.

Kaavatyöryhmän 28.1.2020 kokouksen jälkeen Seinäjoen museot ja kaavoitus on pitänyt palaverin kulttuuriympäristökohteista 12.2.2020. Tavoitteena oli keskustella, miten osayleiskaavan kulttuuriympäristömerkintöjä selkiytetään ja miten keskeneräinen maakunnallinen rakennetun kulttuuriympäristön hanke viedään osayleiskaavaan. Palaverissa myös päätettiin, että Nurmon kunnantalo inventoidaan.

Maakunnallisen inventoinnin arvotuksessa on todettu osayleiskaava-alueelta yksittäiskohteina 3 kohdetta: Käpymäentie 2 Toivola (ent. apteekki), Länsitie 5 Hietämäki ja Nurmon pappila Ojelmisto. Kohteet on merkitty osayleiskaavaan sr1-kohteina, joten sr1-määräystä tarkennetaan sisältämään myös maakunnalliset kohteet.

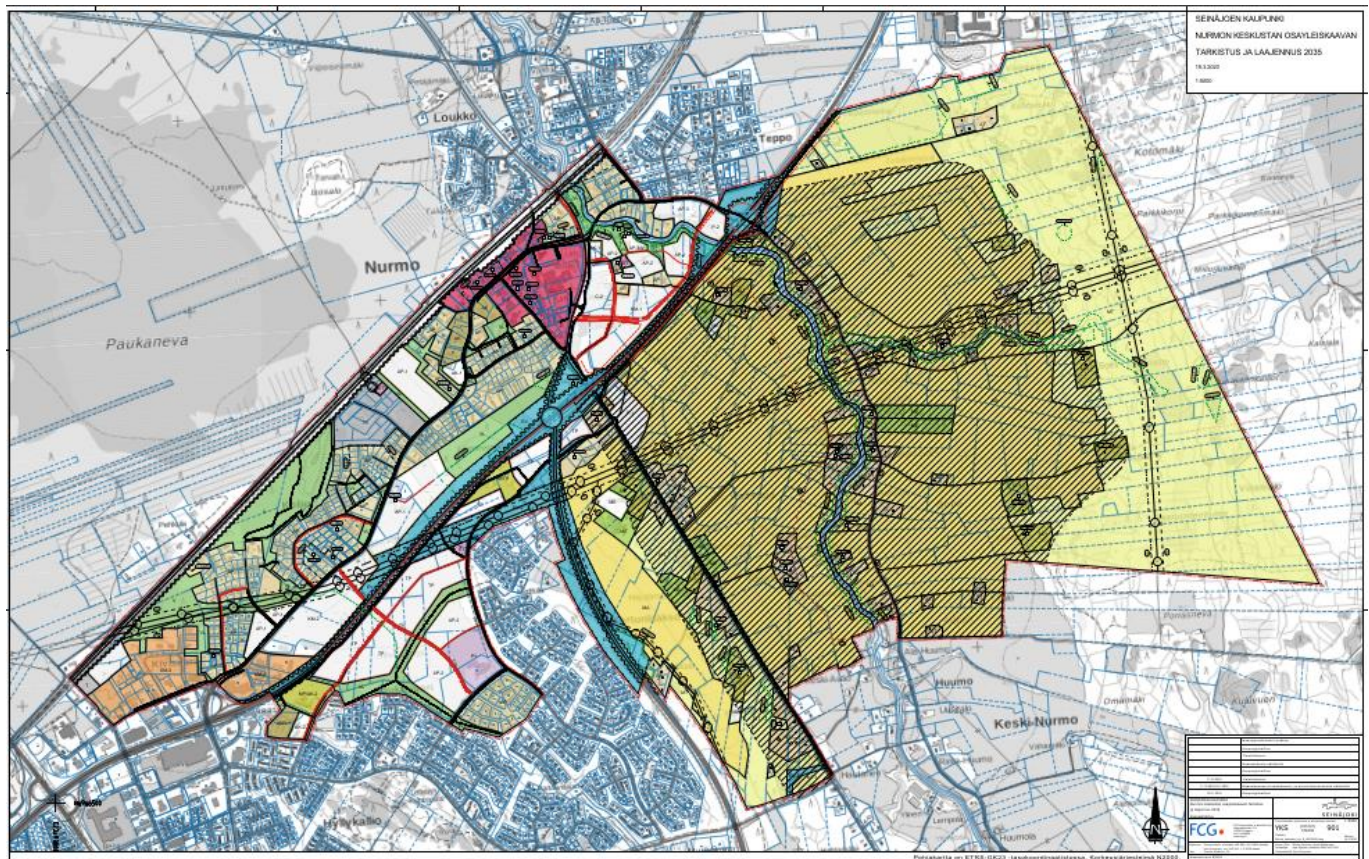
Nurmon jokivarren asutus on merkitty maakunnallisessa inventoinnissa aluekokonaisuutena, johon on kaupungin taholta toivottu tarkistuksia. Maakunnallisen inventoinnin vuoden 2016-2017 aluekokonaisuuksien rajauksia ei ole päivitetty maakunnallisen inventoinnin/arvotuksen aikana vuonna 2019. Aluerajaus ei ulotu Nurmon pappilan alueelle, vaan pappila on esitetty yksittäiskohteena. Lisäksi mm. yksittäiskohteina olevaa Kalistajantie 92 ei ole nostettu ollenkaan aluekokonaisuudessa esille, vaikka muita aluerajauksen sisällä olevia yksittäiskohteita on nostettu esille. Muut kohteet sijaitsevat tämän osayleiskaava-alueen ulkopuolella. Seinäjoen museoiden kanssa käydyssä palaverissa todettiin, että aluerajausta ei tuoda yleiskaavaan. Alue on puutteellinen ja osin liiankin laaja. Todettiin myös, että osayleiskaava tukee jo riittävästi Nurmon jokivarren asutuksen säilymistä, kun huomioidaan, että sr1-merkintää tarkistetaan. Maakunnallisen inventoinnin aluerajauksen sisälle osayleiskaavaan on merkitty yksittäisiä sr1-kohteita 4 kpl ja sr-2-kohteita 5 kpl. Lisäksi jokivarressa uudisrakentaminen ohjataan AT ja AT-1-alueille, joiden kaavamääräyksissä todetaan, että uudisrakentaminen on sovitettava kulttuuriympäristön arvoihin. Peltoalue Nurmon joen molemmin puolin on merkitty kaavaan maisemallisesti arvokkaana maisema-alueena (MA), jolle sallitaan vain maatalouteen liittyvä rakentaminen ja peltoalue tulee säilyttää avoimena.

Merkintöjä on tarpeen selkiyttää poistamalla päällekkäisiä merkintöjä mm. yhdistämällä Nurmon jokilaakson viljelymaisema ja Keski-Nurmontien varren maatalousalue maisemallisesti arvokkaaseen rasterimerkintään. Maisemallisesti arvokkaan alueen rasterimerkintää tarkistetaan kattamaan myös metsäreunat koillisessa ja rajauksesta poistetaan muuttuvan maankäytön alueet Pohjan valtatie (vt19) luoteispuolella. Pohjan valtatie luoteispuolen aluevarausmerkintöihin lisätään lause arvokkaan maisema-alueen huomiomisesta. Myös osa luonnosvaiheessa esitetyistä kaupunki- tai kyläkuvaluonnista tärkeitä

alueista poistetaan, koska ne olivat lähinnä kulttuuriympäristöselvityksen tarkastelualueita.

Maisemallisesti arvokkaan alueen rasterimerkinnän rajausta tarkistettaessa pohdittiin myös uusien maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden rajausehdotusten vaikutusta osayleiskaavaan. Voimassa olevasta maakuntakaavasta poiketen, Nurmon jokivarsi on selvityksessä ehdotettu poistettavan uusista maakunnallisesti arvokkaista maisema-alueista.

6.1 Kaava-aineistoon tehtyt tarkistukset kaavaehdotusta valmisteltaessa

Kuva 70. Osayleiskaavaehdotus 19.3.2020

Kaava-aineistoon on tehty luonnosvaiheesta saadun palautteen ja ehdotusvaiheen aikana käytyjen neuvottelujen ja kokousten perusteella seuraavia tarkistuksia:

Kaavaa varten tehtyjä selvityksiä on päivitetty kaavaluonnoksen nähtävillä olon jälkeen:

- liikenneselvitys, liikenne-ennusteen päivitys, huomioitu liikennemäärien yleinen kasvu ja lisäksi osayleiskaavan maankäytön muutosten aiheuttamat liikennemäärät
- meluselvitys; päivitetty uuden liikenne-ennusteen mukaiseksi
- hulevesiselvitys; täydennetty

Kaavakarttaan on tehty seuraavat muutokset kaavaluonnoksen nähtävillä olon jälkeen:

- Kaava-aluetta on laajennettu Itäväylän osalta, jotta yleiskaavojen yhdistelmästä saadaan tarkoituksenmukainen kokonaisuus maantien osalta. Osayleiskaavaehdotukseen lisätty alue osoitetaan suojaviheralueeksi (EV) ja Itäväylä kaksiajorataiseksi valtatieksi (vt). Samalla Puskalan kohdalla luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue on muutettu maisemallisesti arvokkaasta pellostä (MA) suojaviheralueeksi (EV), koska MA-merkintä olisi ristiriidassa alueella todettujen luontoarvojen kanssa.
- Johtoalueen mahdollisen laajennuksen vuoksi rakentamiseen tarkoitettujen aluevarausten rajoja on muutettu Nurmontien länsipuolella (AP-1), Pohjan valtatie (kt67) itäpuolella (TP), itäisen ohikulkutien itäpuolella (AP), Keski-Nurmontien ja johtolinjan risteämäkohdassa (P-1, AT) ja Katajaniemessä (AT) ja vastaavasti laajennettu EV-2- ja MA- tai MT-aluevarauksia.
- Kaavakarttaan on merkitty yhdyskuntateknisen huollon alueeksi (ET) Paukanevan lähellä oleva sähköasema ja samalla merkitty myös Paukaneva-Nurmo 110 kV voimajohto suoja-alueineen (sv).
- Rautatien alue on rajattu osayleiskaavassa asemakaavan mukaisesti molemmin puolin rataa.
- P-1-alueen ja EV-alueen rajausta on tarkistettu Pohjanvaltatien (vt 19) ja Keski-Nurmontien liittymän kohdalla selväpiirteisemmäksi.
- Keskustatoimintojen alue on jaettu kahdeksi alueeksi: C-1 ydinkeskusta ja C-2 uusi ja olennaisesti muuttuva keskustatoimintojen alue.
- Julkisten palvelujen alueen (PY) rajausta on laajennettu ja vastaavasti asumisen aluevarausta (AP-2) supistettu Kertunlaakson päiväkodin ja koulun kohdalla, urheilukentän ja koulun laajennuksen toteuttamiseen varautumiseksi yleiskaavassa, ja samalla katulinjauksia on muokattu hieman ja uusi katulinjaus sijoittuu Kertunlaakson tiellä Harjastien kanssa samaan liittymään.
- Kertunlaakson Paukavuoren puoleista AP-2-aluevarausta on laajennettu siten, että se rajautuu luontevasti Hevoskorventien kaakkoispuoliseen jo olemassa olevaan asuntoalueeseen.
- M/TP-aluetta on laajennettu maanomistajan toiveen mukaisesti Pohjan valtatie (kt67) itäpuolella.
- Maa- ja metsätalousvaltaisista alueista (M-1) on laajennettu Rintatien molemmin puolin Larvatalon broilerin kohdalla ja maisemallisesti arvokasta peltoaluetta vastaavasti supistettu.
- ELY-keskuksen lausunnon (2020) mukaisesti kaavakartasta on poistettu kaksi luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeää aluetta (luo-2/18) itäisen ohikulkutien ja Keski-Nurmontien väliseltä alueelta, koska alueilla on tehty hakkuita, eikä luontoarvoja enää ole. Lisäksi kaavakartalle on osoitettu luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeän alueen merkintä (luo-2/18) Puskalan kohdalle Itäväylän kuppeeseen liito-oravalle soveltuvana ympäristönä.
- Kaavakartasta on poistettu maisema-aluekokonaisuudet ma/01 ja ma/02, sillä maisema- ja kulttuuriympäristöarvokokonaisuudet tulevat turvatuksi muilla kaavamääräyksillä.
- Kaavakartasta on poistettu kaupunki- tai kyläkuvallisesti tärkeät alueet tai alueen osat sk/05, sk/10, sk/13 ja muokattu osa-alueiden sk/08-, sk/09-, sk/11- ja sk/12-rajauksia. Poisjätettyjen alueiden arvot tulee turvattua muilla kaavamääräyksillä.
- Kanta-Heikkilän kohdalta on poistettu rakennussuojelumerkintä sr2/74, sillä museopalvelut, maakunnallinen toiminta, on lausunut kesällä 2019, ettei asuinrakennuksella ja ulkorakennuksella ole erityisiä kulttuurihistoriallisia arvoja.
- Teitä ja katuja koskevien merkintöjen viivapaksuudet on tarkistettu.

Kaavamerkintöihin ja -määräyksiin on tehty seuraavat muutokset:

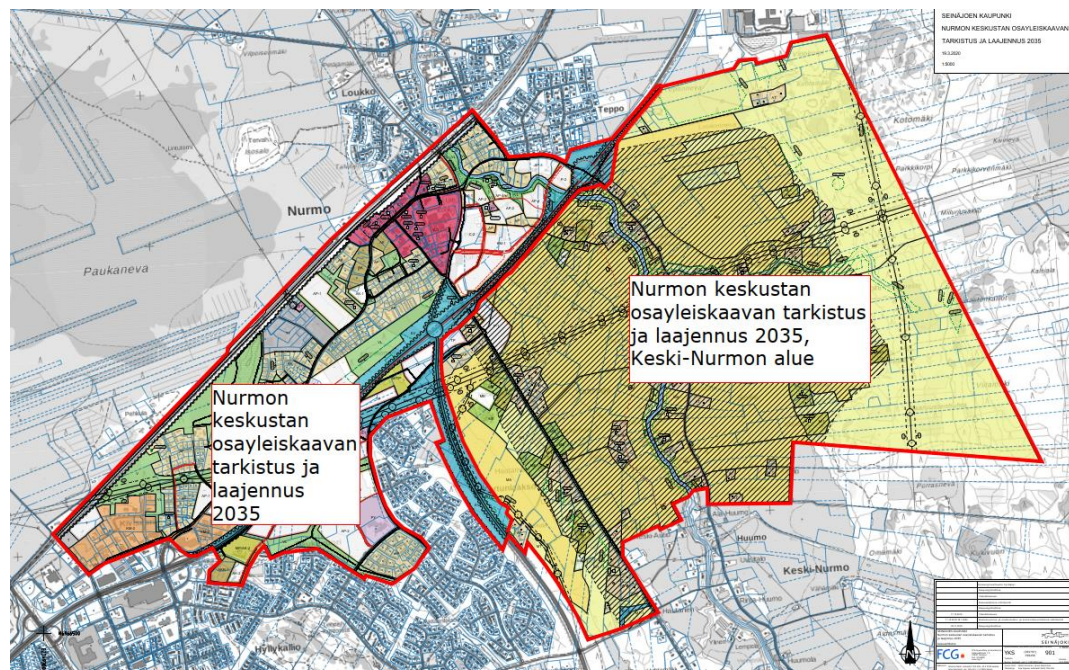
- Maisemallisesti arvokkaan alueen (vinoviivarasteri) määräykseen on lisätty: *Alueen olemassa olevat tielinjat tulee pyrkiä säilyttämään. Uudisrakentamisen alueella tulee tukeutua olevaan kylärakenteeseen.* Lisäksi on korjattu, että alue on osa maakuntakaavassa määritetystä maakunnallisesti arvokkaasta maisema-alueesta, sillä rasterialueen laajuutta on tarkistettu ehdotusvaiheessa. Osa-alueen merkintä perustuu maakuntakaavamerkinnän lisäksi Nurmon kulttuuriympäristöselvitykseen (2015) ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden rajauserhdotuksiin (2013).
- Maisemallisesti arvokkaan alueen ma/01-määräys on poistettu. Uudisrakentamisen sovittamista maisemaan ja ympäristöönsä koskevia määräyksiä on siirretty käyttötarkoituksimerkintöjen yhteyteen (AK-1, AP-2, AP-3, C-1, KM-1, P-2). AK-1 ja AP-2-kaavamääräyksissä on lisäksi mainittu uudisrakentamisen sopeuttamisesta Pappilan alueen kulttuuriympäristöarvoihin.
- Suojeltavan rakennuksen tai rakennusryhmän sr1/XX-määräystä on tarkennettu niin, että se sisältää myös maakunnallisesti arvokkaat kohteet.
- Merkintöihin on lisätty ydinkeskustaa koskeva keskustatoimintojen alueen kaavamerkintä C-1. Merkintään on sisällytetty Nurmon kulttuuriympäristöselvityksen 2015 suojelusuositukset.
- C-2 ja KM-1 alueiden kaavamääräyksiä on muutettu: Päivittäistavarakaupan suuryksikön koon yläraja on 5 000 k-m² ja erikoistavarakaupan suuryksikön koon yläraja on 10 000 k-m². Alueelle ei voi sijoittua seudullisesti merkittävää kauppaa. Osayleiskaavan C-2 ja KM-1 -alueille saa sijoittaa vähittäiskaupan tiloja yhteensä enintään 20 000 k-m², josta päivittäistavarakauppaa saa olla enintään 5 000 k-m².
- Kotieläintalouden suuryksikön alueen (ME) merkintään on lisätty: Alueelle on isotutettava havupuita suojaksi asutuksen suuntaan tarkoituksenmukaisilta osin.
- Alue, jolla ympäristö säilytetään (/s1) -merkintään on lisätty museoviranomaisen lausunnon vaatimus (kuten on ollut aiemmin myös /s2-merkinnässä): *Aluetta koskevista suuremmista rakennushankkeista on kuultava museoviranomaisia.*
- /s1 ja /s2 merkintään sisältyvät kohteet on tarkistettu Nurmon kulttuuriympäristöselvityksen (2015) mukaisesti:
 - o /s1-merkinnällä on osoitettu Ojelmisto sekä Kalistaja, Jaskari ja Luoma (Alahakola)
 - o /s2-merkinnällä on osoitettu Penttilä, Luukko, Latvakalistaja ja Naapuri (Ala-Kalistaja), Soini ja Ryssy
- Yleismääräyksissä on muutettu jätevesihuollon järjestämistä koskeva määräys seuraavaksi:
Jätevesien käsittelyssä tulee noudattaa kunnallisen ympäristönsuojeluviranomaisen antamia määräyksiä. Jätevedet on johdettava viemäriverkostoon, milloin se olosuhteiden mukaan on mahdollista. Muussa tapauksessa jätevedet on käsiteltävä kiinteistö tai kiinteistöryhmäkohtaisesti.
- Yleismääräykseen on lisätty liikennettä koskevaan kohtaan:
Mikäli meluntorjuntatarpeen merkinnällä osoitettujen alueiden läheisyyteen suunnitellaan sijoitettavaksi uusia melulle herkkiä toimintoja, on asemakaavoituksessa ja rakennussuunnittelussa otettava huomioon meluntorjunta siten, että yleisesti käytetyt melutaso-ohjearvot ja määräykset eivät ylitä sisätiloissa eivätkä oleskeluun tarkoitetuilla ulkoalueilla. Alueen asemakaavoituksen pohjaksi on laadittava tarvittaessa meluselvitys.
Rautatieympäristöön laadittavien asemakaavojen ja asemakaavamuutosten yhteydessä on laadittava tärinäselvitys, mikäli asemakaavassa osoitetaan tärinälle herkkiä toimintoja.

Kaavaselostukseen on tehty seuraavia täydennyksiä:

- Selostukseen on kirjattu kaavaprosessin etenemistä koskevat täydennykset.
- Lukuun 6 on lisätty maininnat ennen kaavaehdotuksen laatimista käydyistä neuvotteluista Seinäjoen Museoiden ja Elenian kanssa.
- Kaavaselostukseen ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan on lisätty osallisiin Fingrid Oyj.
- Vaihemaakuntakaavan II suunnittelutilanne ja selvitysten päivitysten tilanne (liikenneselvitys, meluselvitys ja hulevesiselvitys) on päivitetty kaavaselostukseen ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan.
- Selostuksen s. 41 olevan taulukon maakuntakaavamerkinnot on tarkistettu.
- Kaavaselostukseen on lisätty kappale 7.2 Rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman arvot, jossa esitetään, miten kulttuuriympäristö- ja maisema-arvot on huomioitu osayleiskaavaratkaisussa ja perustellaan osoittamatta jätettyjen osa-alueiden poisjättäminen kaavakartalta.
- Pinta-alatiedot on tarkistettu, kaavan kuvausta on tarkistettu aluevarausten muutoksia vastaavasti.
- Kaavan vaikutusten arviointia on täydennetty.

6.2 Kaava-aineistoon tehtyt tarkistukset kaavan hyväksymisvaiheessa

Saatujen lausuntojen ja muistutuksien, 9.6.2020 käydyin viranomaisneuvottelun, kotieläintalouden suuryksikkö -aluevarausten (ME) laajennusesitysten tutkimisen, loma-asuntoalueiden (RA) rakennusoikeuksien ja muutoksista johtuvan MRA 32 §:n mukaisen kuulemisen perusteella sekä ympäristösuojelulain muutosten vaikutusten selvittämisen perusteella kaava-alue päätettiin jakaa hyväksymiskäsittelyyn kahteen erilliseen kaava-osaan; Nurmon keskustan osayleiskaavan tarkistus ja laajennus 2035 sekä Nurmon keskustan osayleiskaavan tarkistus ja laajennus 2035, Keski-Nurmon alue. Kaava-alueen rajaavana elementtinä on Itäväylä Pohjan valtatie.

Ensimmäisenä hyväksymiskäsittelyyn viedään **Nurmon keskustan osayleiskaavan tarkistus ja laajennus 2035**, joka käsittää asemakaavoitettavaksi tarkoitetut alueet.

Kaavaa varten tehtyjä selvityksiä on päivitetty kaavaehdotuksen nähtävillä olon jälkeen:

- erillinen liikenneselvitys, kiertoliittymän toimivuustarkastelu
- hulevesiselvitys; hulevesien johtamissuuntia tarkistettu
- meluselvitys, meluntorjuntaesteiden mallinukset suunnitelmien pohjalta

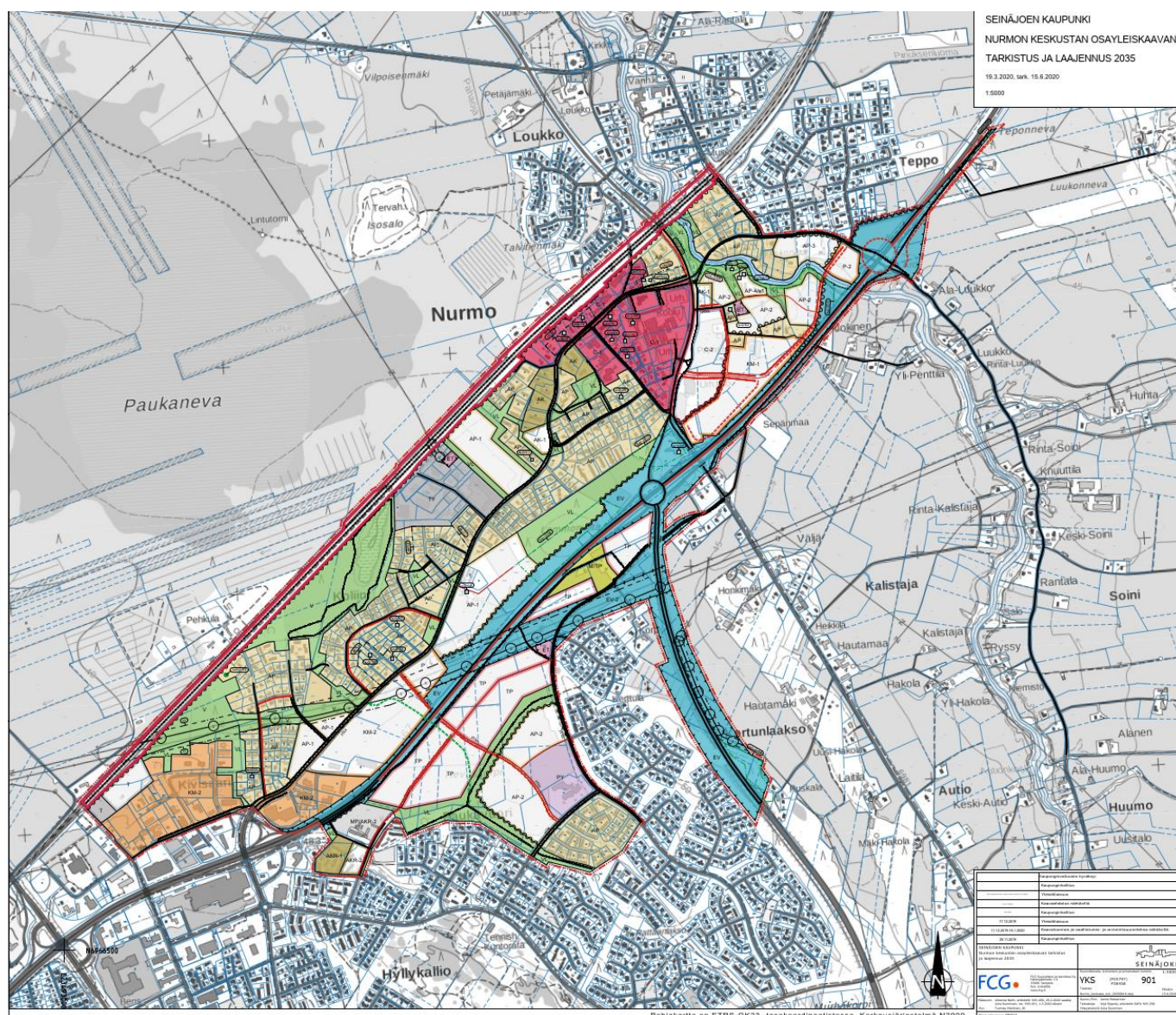
Kaavakarttaan on tehty seuraavat muutokset kaavaehdotuksen nähtävillä olon jälkeen:

- 1. vaiheessa hyväksyttävään kaavaan ei kuulu Itäväylän ja Pohjanvaltatien itäpuolella olevat alueet.
- Meluntorjuntatarvekohteet osoitettu alueille, jossa on tai jolle suunnitellaan sijoituvan melulle herkkää toimintaa. Meluntorjuntatarvekohde -merkintöjä on poistettu Pohjan valtatien ja Itäväylän varrelta, joissa on suojaus jo toteutettu.
- Teknisenä korjauksena muutetaan AK-2 käyttötarkoitus merkinnäksi AKR-2 sekä käyttötarkoitus MP/AK-2 merkinnäksi MP/AKR-2, sillä alueille on tarkoitus rakentaa myös rivitaloja eikä pelkästään kerrostaloja.
- Lisätty huleveden yhteystarve -merkintä

Kaavamerkintöihin ja -määräyksiin on tehty seuraavat muutokset:

- 1. vaiheessa hyväksyttävään kaavaan ei kuulu Itäväylän ja Pohjan valtatien itäpuolella olevat alueet (AP/P, AT, AT-1, P-1, RA-1, TP, M-1, MT, MT-1, ME, MA) ja niitä koskevat kaavamääräykset.
- Lisätty kaavamerkintä AKR-2 Kerrostalo-, pienkerrostalo- ja rivitalovaltainen asuntoalue
- Muutettu kaavamerkintä MP/AKR-2 Kauppapuutarhan alue, joka toiminnan siirryttyä muualle asemakaavoitetaan kerrostalo-, pienkerrostalo- ja rivitalovaltaiseksi asuntoalueeksi.
- C-2 ja KM-1 alueiden kaavamääräyksiä on tarkistettu: Osayleiskaavan C-2 ja KM-1 -alueille saa sijoittaa vähittäiskaupan tiloja yhteensä enintään 15 000 k-m², josta päivittäistavarakauppaa saa olla enintään 5 000 k-m².
- maisema-alueen merkinnän ja suojelumerkintöjen täsmennys
- P-2 -alueen toteuttaminen edellyttää valtatie 19 ja Tepontien/Isokoskentien eritasoratkaisun rakentamista
- Tieliikenteen yhteystarve -merkintää on tarkennettu koskien Tepontien ja Ojelmistontien välisen osuuden rakentamista
- Lisätty huleveden yhteystarve -merkintä
- Yleismääräyksiin on lisätty vesi- ja jätehuolto koskevaan kohtaan:
 - o Asemakaavoituksen yhteydessä tulee huomioida ojien kunnostamistarpeet.
 - o Hulevesien johtamisreitit tulee uusilla alueilla suunnitella siten, että hulevesiä ei johdeta maantien sivuojiin.

7 OSAYLEISKAAVAN KUVAUS

Kuva 71. Osayleiskaava hyväksymiskäsittelyyn 2020.

7.1 Kaavan rakenne, aluevaraukset ja mitoitus

Saatujen lausuntojen ja muistutusten sekä ehdotuksen nähtävillä olon jälkeen pidetyn viranomaisneuvottelun pohjalta kaava päätettiin jakaa kahteen eri osaan hyväksymiskäsittelyyn mentäessä. Ensimmäisenä tuodaan hyväksyttäväksi **Nurmon keskustan osayleiskaavan tarkistus ja laajennus 2035**, joka käsittää asemakaavoitettavaksi tarkoitetut alueet, jotka sijaitsevat Itäväylän ja Pohjan valtatie- ja katualueiden välillä.

Kaava-aineiston lähtökohdaksi on otettu aiemman kaavaproessin mukainen kaavaluonnosvaihtoehto 1, *Työpaikkojen painotus*, joka toteuttaa monipuolisemmin eri osapuolien kaavalle asettamia tavoitteita.

Osayleiskaavassa painotetaan uusien työpaikka-alueiden (TP) muodostamista Kertunlaaksoon sekä palveluiden (KM-1, C-2) kehittämistä liikenneväylien varrella Nurmon keskustassa. Kaavaratkaisussa varataan liikenneasemalle liikenneväylien varrella Nurmon

keskustassa. Kaavaratkaisussa varataan liikenneasemalle (P-2) paikka Tepontien ja Pohjan valtatie risteyksen tuntumaan. Liiketilän enimmäismäärän alueella tulee olla alle 5 000 kerrosalaneliömetriä eikä alueelle saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikköä. Alueen toteuttaminen sidotaan valtatie sekä Tepontien ja Isokoskentien eritasoratkaisun toteuttamiseen.

Kaavassa osoitetaan kaupallisten palvelujen alueita (KM-2) Kivisaareen. Kertunlaaksoon osoitetaan laajat työpaikka-alueet (TP) valtatie varrelle aina itäisen ohikulkutien liittymään asti ja asumista Kertunlaaksoon (AP-2) päiväkodin ympärille.

Asumista (AP-1) osoitetaan lisäksi Nurmontien varrelle Nurmon keskustan ja Kivisaaren välille. Nurmon keskustassa Pappilan alueelle osoitetaan uusia asuinalueita (AK-1, AP-4/s1 ja AP-2). Pappilan alueelle osoitetaan lisäksi nykyisen liikuntahallin ympäristöön C-1-aluetta ja Pohjan valtatie varrelle KM-1-aluetta.

Kaavassa osoitetut uudet pientalovaltaiset asuinalueet (AP-1, AP-2, AP-3 ja AP-4/s-1, yhteensä noin 43 ha) mahdollistavat noin 860 - 1290 uutta asukasta (20-30 as/ha) ja uudet kerrostalovaltaiset alueet (AK-1, AK-2, yhteensä 3,5 ha) noin 350 - 1000 uutta asukasta (100-300 as/ha). Lisäksi Laakso tien varressa on mahdollistettu kauppapuutarhan alueen muuttaminen asumiseen (MP/AKR-2), mikäli puutarhatoiminta siirtyy muualle. Laakso tien eteläpuolella mahdollistetaan rivitaloalueen asuinrakentamisen tehostaminen. Alueille laadittujen viitesuunnitelmien mukaisilla kerrosaloilla alueelle voisi sijoittua noin 500-600 asukasta.

Uudet työpaikka-alueet ja palveluiden alueet (T, TP, P ja P-2, KM-1 ja KM-2, yhteensä noin 90 ha) mahdollistavat noin 100 uuden yrityksen sijoittumisen alueelle. Työpaikkoja näiden myötä voi arvioida syntyvän noin 800, mikäli kaikki alueet toteutuvat.

Osayleiskaava-alueella on yleiskaavoituksessa huomioitavaksi kaksi tiedossa olevaa kaupan hanketta. Toinen on Keskon kauppapaikkahanke Nurmon keskustassa valtatie 19 varressa. Kesko tavoitteli vielä v. 2016 alueelle yhteensä 35 000 k-m² kauppaa, josta osa olisi ollut maatalouskauppaa. Sitten Kesko on myynyt maatalouskauppatoiminnan ja tavoittelee nyt lähinnä liikenneasemaa ja Nurmon aluetta palvelevaa päivittäistavarakauppaa Länsitie läheisyyteen. Keskustatoimintojen alueelle C-2 ja hanketta varten KM-1 alueelle osoitetaan yhteensä enintään 15 000 kerrosalaneliömetriä vähittäiskauppalle, josta päivittäistavarakauppaa saa olla enintään 5 000 k-m². Alueille voi sijoittua merkitykseltään paikallisia vähittäiskaupan suuryksikköjä. Alueille ei voi sijoittua seudullisesti merkittävää kauppaa. KM-1 alue on tarkoitettu pääosin tilaa vaativalle erikoiskauppalle. Kerrosalan tarkempi jakautuminen tarkastellaan asemakaavoituksen yhteydessä. Kaupan mitoitus perustuu arvioon paikallisen ostovoiman kaavan tavoitevuonna mahdollistamista kaupan kerrosalaneliöistä. Nurmon keskustan kaupalliset alueet jatkavat Kivisaaren kaupallista aluetta. Kivisaareissa kaupallisten alueiden toteutuminen on epävarmaa maanomistuksellisista syistä pitkälle tulevaisuuteen, Nurmon keskustassa toteutumismahdollisuudet ovat paremmat. Alue on entistä kuntakeskusta, jonka elinvoimaisuus pyritään säilyttämään tukemalla myös alueen kaupallista kehittämistä.

Lisäksi osayleiskaava-alueella kaupan toimintoja (KM-2) osoitetaan Kivisaaren alueelle, Nurmontien läheisyyteen. Voimalinjan alle varataan uusi palvelujen ja hallinnon alue (P), jonka kohdalla ei ole tarpeen yksityiskohtaisemmin rajoittaa rakentamisen määrää, koska voimalinja itsessään rajoittaa tontin käyttöä. Voimalinjan alle voi sijoittaa lähinnä pysäköintiä.

Yleiskaavan tieverkon rungon muodostavat Nurmontie, Keski-Nurmontie ja Isokoskentie sekä Pohjan valtatie, joka on osa kantatietä 67 Nurmon eritasoliittymään saakka ja osa valtatie 19 Nurmon eritasoliittymästä Lapuan suuntaan. Seinäjoen itäinen ohitustie liit-

tyy nykyiseen valtatiehen 19 uudessa Nurmon eritasoliittymässä nykyisen Keski-Nurmontien liittymän lounaispuolella. Keski-Nurmontie alittaa valtatiehen 19. Yleiskaavassa Nurmon eritasoliittymän ympärille on osoitettu valtatiehen 19 tiesuunnitelman mukainen tie- ja katuverkko. Yleiskaavassa osoitetaan valtatielle 19 rinnakkaistie Keski-Nurmontieltä Isokoskentielle valtatiehen eteläpuolelle tiesuunnitelman mukaisesti. Myös kevyen liikenteen väylä osoitetaan tiesuunnitelman mukaisesti rinnakkaistien varteen valtatiehen puolelle rinnakkaistietä.

Tiesuunnitelmassa valtatie 19 ja Tepontie/Isokoskentie risteävät eritasossa. Yleiskaavassa liittymään osoitetaan selvittettävä eritasoliittymä. Valtatiehen eteläpuolelle osoitetaan rinnakkaistien yhteystarve kohti Atrian ruokatehdasta, joka sijaitsee kaava-alueen pohjoispuolella. Valtatiehen pohjoispuolelle osoitetaan rinnakkaistien yhteystarve Tepontieltä KM-1 alueen katuverkon kautta Länsitielle. Tepon eritasoliittymä ja rinnakkaistie parantavat huomattavasti alueen saavutettavuutta ja liikenteen toimivuutta palvellen kaupan alueiden lisäksi muutakin maankäyttöä.

Hevoskorven alueella katuverkkoa täydennetään kaavoituksessa osoitettavien tarpeiden mukaan. Pyöräilyn ja jalankulun verkon täydennystarpeita esitetään Hevoskorven alueelle ja kantatien 67 ali sekä Länsitielle radan ali kohti Loukon aluetta.

Yhteenveto pinta-alatiedoista toiminnoittain	Pinta-ala yhteensä [ha]	Uusien ja olennaisesti muuttuvien alueiden pinta-ala [ha]
Työpaikka- ja teollisuusalueet (T, TP, TY)	40,81	29,30
Keskusta, kaupan ja palvelujen alueet (C, KM, P)	88,01	34,65
Asumisen alueet, kyläalueet, loma-asuminen (AP, AK)	151,59	46,71
Maa- ja metsätalous (M)	2,96	
Virkistys (V, VL)	62,49	
Muut (ET, EV, W, LR?)	99,39	
Yhteensä	445,25	110,66

Osayleiskaava-alueen kokonaispinta-ala on noin 445 ha. Rakentamiseen osoitetut aluevaraukset ovat yhteensä noin 277,0 ha eli noin 62,2 % kokonaispinta-alasta. Maa- ja metsätalouteen ja niihin liittyvään rakentamiseen on osoitettu noin 1,4 % kokonaispinta-alasta. Virkistysalueet, suojaviheralueet, yhdyskuntateknisen huollon alueet ja vesialueet ovat yhteensä noin 161,9 ha (36,36 % kokonaispinta-alasta). Osayleiskaavassa osoitetaan vain yleiskaavan mittakaavassa merkittävät virkistysalueet ja niitä osoitetaan asemakaavatasolla enemmän. Pinta-aratiedot käyttötarkoituksittain on esitetty yksityiskoh-
taisemmin seuraavan sivun taulukossa.

Aluevaraus	Pinta-ala [ha]	Osuus kaava- alueesta	Uusia olennaisesti muuttuvia alueita [ha]	Käyttö- tarkoituksen osuus yhteensä
AK	4,41	1,0 %		AK 2,2 %
AK-1	2,16	0,5 %	2,2	
AKR-1	1,76	0,4 %		
AKR-2	1,30	0,3 %	1,3	
AP	95,32	21,4 %		AP 31,1 %
AP-1	20,39	4,6 %	20,4	
AP-2	18,77	4,2 %	18,8	
AP-3	3,16	0,7 %	3,2	
AP-4/s-1	0,93	0,2 %	0,9	
C-1	24,36	5,5 %		
C-2	8,50	1,9 %	8,5	7,4 %
ET	0,98	0,2 %		0,2 %
EV	59,73	13,4 %		EV
EV-2	11,55	2,6 %		16,0 %
KM-1	9,85	2,2 %	9,9	KM
KM-2	35,05	7,9 %	12,1	10,1 %
M/TP	2,96	0,7 %		M
MP/AKR-2	3,39	0,8 %		1,4 %
P	2,32	0,5 %	2,3	P
P-2	1,87	0,4 %	1,9	0,9 %
PY	6,04	1,4 %		1,4 %
T	3,25	0,7 %	2,5	T+TP 9,2 %
TP	26,84	6,0 %	26,8	
TY	10,71	2,4 %		V 14,0 %
V	26,43	5,9 %		
VL	36,07	8,1 %		
W	2,65	0,6 %		0,6 %
MUUT	24,49	5,5 %		5,5 %
Kaikki	445,25	100,0 %	110,7	100,0 %

7.2 Maiseman arvot ja rakennettu kulttuuriympäristö

Maisema-arvojen ja rakennetun kulttuuriympäristön arvojen huomiointi osayleiskaavassa perustuu Nurmon kulttuuriympäristöselvityksessä annettuihin suojelusuosituksiin, Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa (2005) määriteltyyn maisema-alueeseen (osin) ja Maaseudun kulttuurimaisema ja maisemanähtävyydet, Ehdotukset Pohjanmaan, Etelä- ja Keski-Pohjanmaan maakunnallisesti arvokkaiksi maisema-alueiksi-selvitykseen (2013). Lisäksi Nurmon entisestä kunnantalosta on tehty rakennusinventointi v. 2020.

Kaavaehdotusvaiheessa kaavamääräyksiä on muutettu, jotta ne eivät olisi keskenään päällekkäisiä ja aluerajaukset huomioisivat tarkemmin varsinaiset arvoalueet, eivätkä kattaisi laajasti myös uusia ja olennaisesti muuttuvia rakentamiseen tarkoitettuja alueita. Lisäksi osa uudisrakentamisen sijoittelua ja uudisrakentamisen sovittamista rakennettuun ympäristöön ja maisemaan ohjaavista määräyksistä on siirretty aluevarausmerkintöjen alle. Arvokkaalla maisema-alueella rakentaminen ohjataan kaavamääräyksiin ole-massa olevaan kylärakenteeseen.

Yksittäisten rakennusten ja rakennusryhmien suojelu on turvattu suojelukohdemerkinnöin (sr1 ja sr 2) kulttuuriympäristöselvityksen (2015) arvoluokituksen mukaisesti. Arvoluokkaan 3 inventoituja kohteita ei huomioida yleiskaavassa suojelumerkinnöin. Piha-piirien ja historiallisten asuinpaikkojen säilymistä on turvattu kaavamerkinnöillä /s1 ja /s2. Maakunnallisen inventoinnin arvotuksessa on todettu yleiskaava-alueelta yksittäis-kohteina 3 kohdetta Käpymäentie 2 Toivola (ent. apteekki), Länsi- tie 5 Hietämäki ja Nurmon pappila Ojelmisto. Kohteet on merkitty kaavaan sr1-kohteina, joten sr1-mää-räystä on tarkennettu sisältämään myös maakunnalliset kohteet.

Maisemallisesti arvokas alue

Osayleiskaavan jakamisen myötä maisemallisesti arvokas alue käsittää nyt hyväksyttävänä olevassa Nurmon keskustan osayleiskaavan tarkistus ja laajennus 2035:ssa vain Pohjan valtatie itäpuolella olevan EV-alueen.

Maisemallisesti arvokkaan alueen (viivoitus) kaavamääräyksessä on huomioitu kulttuuriympäristöselvityksen (2015) suojelusuositukset: laajan viljelymaiseman säilyttäminen, alueen maisemallinen, kulttuurihistoriallinen ja rakennushistoriallinen arvo, rakentamisen sovittaminen maisemaan ja pyrkimys tielinjojen säilyttämiseen. Kaavamääräys: *"Laaja Nurmonjoen ympäristön viljelymaisema, jossa on säilynyt perinteisiä vanhempia maatilakeskuksia ja seudulle tyypillistä rakennuskantaa. Alueella on maisemallista, kulttuurihistoriallista ja rakennushistoriallista arvoa. Rakentamisen ja maankäytön vaikutuksiin avoimeen maisematilaan tulee kiinnittää erityistä huomiota. Alueen olemassa olevat tielinjat tulee pyrkiä säilyttämään. Uudisrakentamisen alueella tulee tukeutua olevaan kylärakenteeseen."*

Maisemarasterimerkinnän (viivoitus) osa-alue rajautuu maakuntakaavasta poiketen, kun rasterimerkintä ulottuu vain Pohjan valtatiehen (vt 19) asti. Uudet ja olennaisesti muuttuvat alueet on jätetty maisema-alueen ulkopuolelle Pohjan valtatie luoteispuolella. Keskustan puoleinen peltoalue on tavoitteena asemakaavoittaa keskustatoimintojen ja kaupan palvelujen alueiksi. Valtatie toteuttaminen on jo osaltaan heikentänyt luoteispuolisten peltojen yhteyttä kaakkoispuoliseen Nurmonjokilaaksoon ja Keski-Nurmontien maisemaan. *Maaseudun kulttuurimaisema ja maisemanähtävyydet, Ehdotukset Pohjanmaan, Etelä-Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan maakunnallisesti arvokkaiksi maisema-alueiksi (2013)* -selvityksessä Keski-Nurmon alue on jo rajattu pois maisemallisesti arvokkaasta alueesta. Pohjan valtatie luoteispuolisten, rakentamiseen tarkoitettujen aluevarausten AP-3, KM-1 ja P-2 kaavamääräyksissä on huomioitu uudisrakentamisen sovittaminen ympäristöönsä Nurmonjoen viljelymaiseman reunalla. Lisäksi AP-2 ja AK-1-kaa-

vamääräyksissä on huomioitu rakentamisen sovittaminen ympäristöönsä sekä Nurmonjoen viljelymaiseman reunalla, että Pappilan (Ojelmiston) kulttuuriympäristöön sovittaminen.

Nurmon kulttuuriympäristöselvityksen mukaisia **maatalouden aluekokonaisuuksia** Nurmontien-Hevoskorven maatalousalue (A3) ja Aution (Perkiön) tilakeskus ja rintapellot (A4) ei ole osayleiskaavassa huomioitu kaavamääräyksiin. Nämä muuhun maatalousalueeseen verrattuna pienialaiset peltoalueet sijaitsevat keskeisellä paikalla yhdyskuntarakenteessa, olemassa olevien verkostojen äärellä ja ne osoitetaan kaavassa rakentamiseen AP-1-, P-, KM-2- ja TP-aluevarauksina. Pohjan valtatie ja voimalinja on jo heikentänyt näiden aluekokonaisuuksien hahmotettavuutta.

Kulttuuriympäristöselvityksen suojelusuositusten mukaisesti alueille sijoittuville kulttuurihistoriallisesti arvokkaille pihapiirille on osoitettu suojelumerkintä. Hevoskorven maatalousalueella (A3) ja Aution tilakeskuksen ja rintapeltojen alueella (A4) on osoitettu kulttuuriympäristöselvityksen arvoluokan 2 mukaisesti suojeltavina rakennuksina tai rakennusryhminä **sr-2-merkinnällä** kaksi kohdetta:

- 21. Autionkuja 1, Autio (Perkiö)
- 19. Nurmontie 55, Palosaari

Kolmion autiotilalle (kohde nro 18) ei ole osoitettu suojelumerkintää, koska se on arvoitettu luokkaan 3.

Kaupunki- tai kyläkuvallisesti tärkeä alue tai alueen osa

Kaupunki- tai kyläkuvallisesti tärkeinä alueina tai alueen osina (sk/0X-merkintä) on osoitettu kulttuuriympäristöselvityksen **pientaloalueiden aluekokonaisuuksista** Nurmontien 1950-luvun talorivi (A8), Nurmontien alkupään talorivi (A9), Kannaksentien-Tuulentien pientalot (A11) ja Rinkitien 1960-luvun pientalot (A12). Aluerajaukset on tarkistettu yksityiskohtaisemmiksi luonnosvaiheessa esitettyjen laaja-alaisten soikioiden sijaan. Kaavamääräyksen mukaan alueen *kaupunki- tai kyläkuvalle tyypilliset maiseman piirteet tulee pyrkiä säilyttämään. Mahdollinen uudisrakentaminen tulee sovittaa ympäristöönsä, sen mittakaavaan ja rakennustapaan. Vanhimmat tielinjaukset tulee säilyttää.*

Pientaloalueiden aluekokonaisuuksista Koliinin 1950-80-lukujen pientalojen aluetta (A10), Kirveskujan ympäristön pientaloja (A13) ja Ykskorvaasentien pientaloaluetta (A14) ei ole osayleiskaavassa huomioitu osa-aluemerkinnöin. Osayleiskaava on kulttuuriympäristöselvityksen suojelusuositusten mukainen, koska lähialue on osoitettu pientalovaltaiseen rakentamiseen (AP) ja arvokkaat kokonaisuudet on huomioitu kaupunki- tai kyläkuvallisesti arvokkaina alueina sk/011 ja sk/12 sekä arvokkaimmille pihapiireille osoitettuina suojelumerkintöinä (esitetty alla).

Kulttuuriympäristöselvityksen arvoluokan 1 mukaisesti suojeltavina rakennuksina tai rakennusryhminä **sr-1-merkinnällä** on osoitettu

- Nurmontien alkupäässä (A9 – sk/09) kaksi kohdetta:
- 53. Nurmontie 12, Ranta
- 54. Viisastenukka 1, Penttilä

Kulttuuriympäristöselvityksen arvoluokan 2 mukaisesti suojeltavina rakennuksina tai rakennusryhminä **sr-2-merkinnällä** on osoitettu

- Nurmontien 1950-luvun talorivin (A8 – sk/08) kohteista kaksi kohdetta:
- 32. Nurmontie 26, Vuorensivu
- 30. Nurmontie 32, Rauhala

Kannaksentien-Tuulentien pientalojen alueelta (A11 – sk/11) kaksi kohdetta:

15. Kannaksentie 4, Kinnunen

13. Tuulentie 9, Ahonen

Kulttuuriympäristöselvityksessä ei ole osoitettu yhtään kohdetta arvoluokkiin 1 tai 2 Rinkien pientaloalueelta (A12).

Lisäksi kulttuuriympäristöselvityksen arvoluokan 1 mukaisesti on suojeltavina rakennuksina tai rakennusryhminä **sr-1-merkinnällä** osoitettu yksittäisiä kohteita muilta asuntoalueilta:

48. Länsitie 5, Hietämäki (Jaskari) (EV-alueella)

61. Ojelmistontie 7, Nurmon pappila (Ojelmisto)

Lisäksi kulttuuriympäristöselvityksen arvoluokan 2 mukaisesti on suojeltavina rakennuksina tai rakennusryhminä **sr-2-merkinnällä** osoitettu viisi yksittäistä kohdetta muilta asuntoalueilta:

3. Kytötie 3, Järvelä

17. Sompintie 10, Somppi

29. Lekatie 4, Soini

70. Korpuusentie 24, Pelto-Alanen

62. Kujapenttiläntie 1, Puronvarsi, Pappilan lähellä

Muut inventoidut kohteet ovat arvoluokkaa 3, eikä niitä ole esitetty suojeltavaksi osayleiskaavassa.

Kulttuuriympäristöselvityksessä **taajamatoimintojen aluekokonaisuuksina** on esitetty Nurmon keskusta (A5), Koliinin teollisuusalue (A6) ja Kivisaaren liikealue (A7). Nurmon keskustalle selvityksessä annetut suojelusuositukset on huomioitu C-1-kaavamääräyksessä. Koliinin teollisuusalue ja Kivisaaren liikealue ovat alueita, jotka kestävät muutoksia, eikä niille ole annettu kulttuuriympäristöselvityksessä suojelusuosituksia.

Kulttuuriympäristöselvityksen arvoluokituksen (arvoluokka 1) mukaisesti suojeltavina rakennuksina tai rakennusryhminä **sr-1-merkinnällä** on osoitettu keskustassa kaksi kohdetta:

36. Kämpämentie 3, Vuoritie

37. Kämpämentie 2, Toivola (ent. apteekki)

sekä erillisen kunnantalon inventoinnin mukaisesti nykyinen Nurmo-talo sr1/A

Kulttuuriympäristöselvityksen arvoluokituksen (arvoluokka 2) mukaisesti suojeltavina rakennuksina tai rakennusryhminä **sr-2-merkinnällä** on osoitettu keskustassa kaksi kohdetta:

34. Valkiavuorentie 3, Sorvisto, Keskusta

50. Toukotie 4, Kansakoulun alue (ala-aste), Keskusta

Suojeltava rakennus tai rakennusryhmä

Suojeltava rakennus tai rakennusryhmä (sr1/XX)

Rakennus- tai kulttuurihistoriallisesti taikka maisemallisesti arvokas kohde, jolla on suuri maakunnallinen tai paikallinen arvo. Kohteella on suuri merkitys alueen rakennusperinteen tai maakunnan rakennusperinteen osana. Kohdetta ei saa purkaa eikä sen ulkoasua muuttaa ilman lupaa. Museoviranomaiselle tulee varata tilaisuus lausunnon antamiseen ennen suojelukohhteita koskevien lupahakemusten ratkaisemista.

Osayleiskaavassa sr1/XX-merkinnällä on osoitettu kulttuuriympäristöselvityksen arvo-
luokan 1 kohteet (6 kohdetta):

- 37. Kämpymäentie 2, Toivola (ent. apteekki)
- 36. Kämpymäentie 3, Vuoritie
- 48. Länsitie 5, Hietämäki (Jaskari), EV-alueella
- 53. Nurmontie 12, Ranta, Nurmontien alkupään pientalot
- 54. Viisastenkujat 1, Penttilä, Nurmontien alkupään pientalot
- 61. Ojelmistontie 7, Nurmon pappila (Ojelmisto)

Suojeltava rakennus tai rakennusryhmä (sr2/XX)

Rakennus- tai kulttuurihistoriallisesti taikka maisemallisesti merkittävä kohde, joka on paikallisesti ja/tai aluekokonaisuuden osana tärkeä. Kohteet ovat vähintään kohtalaisen hyvin säilyneitä ja edustavat alueen rakennuskulttuurin arvokasta osaa. Kohdetta ei saa purkaa eikä sen ulkoasua muuttaa ilman lupaa. Museoviranomaiselle tulee varata tilaisuus lausunnon antamiseen ennen suojelukohteita koskevien lupahakemusten ratkaisemista.

Osayleiskaavassa sr2/XX-merkinnällä on osoitettu kulttuuriympäristöselvityksen arvo-
luokan 2 kohteet (14 kohdetta):

- 21. Autionkuja 1, Autio (Perkiö)
- 15. Kannaksentie 4, Kinnunen
- 70. Korpuusentie 24, Peltö-Alanen, yksittäinen kohde
- 62. Kujapenttiläntie 1, Purovarsi, Pappilan lähellä
- 29. Lekatie 4, Soini, yksittäinen kohde
- 3. Kytötie 3, Järvelä, yksittäinen kohde
- 32. Nurmontie 26, Vuorensivu, Nurmontien talorivi
- 30. Nurmontie 32, Rauhala
- 19. Nurmontie 55, Palosaari, yksittäinen kohde
- 81. Rintatie 17, Jokinen
- 17. Sompintie 10, Somppi, yksittäinen kohde
- 50. Toukotie 4, Kansakoulun alue (ala-aste), Keskusta
- 13. Tuulentie 9, Ahonen
- 34. Valkiavuorentie 3, Sorvisto, Keskusta

Kulttuuriympäristöselvityksessä arvoluokkaan 3 arvoitettuja kohteita ei ole suojeltu osayleiskaavassa. Kulttuuriympäristöselvityksen mukaan rakennuksiin mahdollisesti tehdyt julkisivumuutokset tulisi tulevaisuudessa korjauksissa pyrkiä palauttamaan ja rakennus säilyttämään osana aluekokonaisuutta. Mahdollinen täydennysrakentaminen sekä korjaus- ja muutostöimenpiteet tulee toteuttaa siten, että kohteen kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot säilyvät.

Muinaisjäännökset

Kaavassa osoitetaan **muinaisjäännöksiä sm-merkinnällä:**

- Ojelmisto (Nurmon vanha pappila),
- Ojelmisto 2 (tervehauta) ja

Alueet, jolla ympäristö säilytetään

Alue, jolla ympäristö säilytetään /s1-merkinnällä on osayleiskaavassa osoitettu Ojelmisto (vanha pappila), jonka alueen kulttuurihistoriallisesti merkittävä rakennuskanta säilytetään.

- Ojelmisto

7.3 Luonnon arvoalueet ja kohteet

luo-1/xx: Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue tai kohde.

Alueella on mahdollisia metsälain 1093/1996 3 luvun 10 § mukaisia tärkeitä elinympäristöjä taikka muutoin luonnonympäristön ja/tai maiseman kannalta merkittäviä arvoja. Alueen käytössä ja kehittämisessä on otettava huomioon luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeiden elinympäristöjen ja esiintyvien eliölajien säilymisedellytykset. Luonto- ja ympäristöarvoja muuttavia toimenpiteitä ei saa suorittaa ilman MRL:n 128 §:n mukaista maisematyölupaa.

Kohdenumero viittaa selvitykseen Luontoselvitys Nurmo. Seinäjoenkaupunki 2015.

- luo-1/09: Teponneva: E, M,V, paikallisesti huomioitava kohde, metsälain 1093/1996 3 luvun 10 § mukaisia tärkeitä elinympäristöjä, lintudirektiivin 79/409/ETY liitteen I mukaisia lajeja

luo-2/xx: Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue tai kohde.

Alueella on luonnonsuojelulain 1096/1996 4 luvun 29 § mukaisia luontotyyppejä, uhanalaisluokituksen (Rassi 2010) mukaisia lajeja, vesilain 1961/264 1 luvun 15a, 17a § mukaisia luonnontilaisina säilytettäviä kohteita taikka luontodirektiivin 92/43/ETY liitteen IV (a) mukaisia lajeja.

Merkinnällä osoitettujen alueiden käytössä ja kehittämisessä on otettava huomioon luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeiden elinympäristöjen ja esiintyvien eliölajien säilymisedellytykset. Luonto- ja ympäristöarvoja muuttavia toimenpiteitä ei saa suorittaa ilman MRL:n 128 §:n mukaista maisematyölupaa. Luontodirektiivin 92/43/ETY liitteen IV (a) mukaisten lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä.

Alueella 1 on kiellettyä viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikan hävittäminen ja heikentäminen.

Alueilla 4, 7 ja 18 on kiellettyä liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikan hävittäminen ja heikentäminen. Alueiden suunnittelussa on lisäksi huomioitava, että liito-oravalle jätetään riittävät lisääntymis-, ruokailu- ja liikkumisalueet sekä yhtenäiset kulkuyhteydet alueen sisällä ja sen ulkopuolelle.

Alueilla 7 ja 8 on kiellettyä lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen.

Kohdenumero viittaa selvitykseen Luontoselvitys Nurmo. Seinäjoenkaupunki 2015.

- luo-2/01: Maisemakuuset ja kutulammikko: K,E,M, paikallisesti huomioitava kohde, luontodirektiivin 92/43/ETY liitteen IV (a) mukainen laji
- luo-2/04: Lemmonviita: E, N, V: paikallisesti merkittävä kohde, uhanalaisluokituksen (Rassi 2010) mukainen laji, luontodirektiivin 92/43/ETY liitteen IV (a) mukaisia lajeja
- luo-2/07: Onnelantien metsä: M, V, E paikallisesti huomioitava kohde
- (uhanalaisluokituksen (Rassi 2010) mukainen laji), luontodirektiivin 92/43/ETY liitteen IV (a) mukaisia lajeja
- luo-02/08: Pappilan pihapiiri ja jokivarsi: K, E, M, G: paikallisesti merkittävä kohde, luontodirektiivin 92/43/ETY liitteen IV (a) mukaisia lajeja
- luo-2/18: Kertunlaakson liito-oravaelinpiirit: E, M, V paikallisesti merkittävä kohde, uhanalaisluokituksen (Rassi 2010) mukainen laji, luontodirektiivin

92/43/ETY liitteen IV (a) mukaisia lajeja, lintudirektiivin 79/409/ETY liitteen I mukaisia lajeja. ELY-keskuksen lausunnon (2020) perusteella kaksi tämän liito-oravan elinpiirin osa-alueista on poistettu kaavakartalta ehdotusvaiheessa (alueilla on tehty hakkuita) ja Puskalan kohdalle osa-alue on lisätty osa-alue liito-oravalle edelleen soveltuvana kohteena.

7.4 Osayleiskaavan vaikutukset

7.4.1 Vaikutukset väestön rakenteeseen ja kehitykseen

Väestön kehitys on maltillista, mutta ylittää kaavalle asetettuun väestötavoitteeseen (500-1000 uutta asukasta). Uusi asuminen sijoittuu pääasiassa nykyisen rakenteen sisään sitä täydentäen. Osayleiskaavassa osoitetaan yhteensä 3,5 hehtaaria uusia kerrostalovaltaisia asuntoalueita, joille voi sijoittua yhteensä noin 350-1000 asukasta (asukastiheydellä 100-300 as/ha), mikäli kaikki aluevaraukset toteutuvat. Lisäksi osayleiskaavassa osoitetaan yhteensä 43 ha uusia pientalovaltaisia asuntoalueita, joille voi sijoittua yhteensä noin 860-1290 asukasta (asukastiheydellä 20-30 as/ha), mikäli kaikki aluevaraukset toteutuvat. Lisäksi puutarha-alueen muuttuessa asumiseen lisää se asukasmäärää kaava-alueella 500-600 asukkaalla, jolloin asukasluvun kasvu koko kaava-alueella on 1710-2890 asukasta, mikäli kaikki alueet toteutuvat. Vuositasolla tämä tarkoittaisi noin 110-190 uutta asukasta kaava-alueelle. Verrattuna Seinäjoen vuosittaiseen väestökasvuun (500-900 as/vuosi) on osayleiskaava-alueelle mahdollista sijoittua noin 20% vuosittaisesta väestökasvusta, mikä on melko realistista. Nurmon kaupunginosakeskukseen ei ole kohdistunut viime vuosina väestökasvua, mutta yleiskaavan perusteella se on mahdollista ja alueelle voisi kohdistua merkittävä osa Seinäjoen kasvusta.

Osayleiskaava-alueen asukasluku on yhteensä noin 3900 – 5100 asukasta (asukasluku v. 2018 oli n. 2200 asukasta) tilanteessa, jossa kaikki aluevaraukset ovat toteutuneet oletetuilla asukastiheyksillä. Näin ollen osayleiskaavalla osoitetaan noin 4-kertainen määrä aluevarauksia suhteessa 1-1,5 % vuosittaisen väestön kasvun vaatimaan aluevarausten määrään. Aluevaraukset kuitenkin pitävät sisällään myös katu-, virkistys- ja erityisalueita, jotka vähentävät asumiseen hyödynnettävissä olevaa pinta-alaa. Väljemmillä asuntoalueilla näiden osuus on asemakaavassa noin 40-50% pinta-alasta. Todennäköisesti Kertunlaakson laajenemisalueet, Pappilan ympäristö ja Laaksotien alue toteutuvat kaavan tavoitevuoteen mennessä.

Uudet työpaikat voivat lisätä asuntojen ja palvelujen kysyntää lähialueella ja tuoda uusia asukkaita alueelle.

Aluevarauksilla voidaan varautua maanhankinnan epävarmuuteen ja tarjota erilaisia asumisen vaihtoehtoja, sekä vaiheistaa asemakaavoitettavia alueita. Uusia asuinalueita sijoittuu Kertunlaaksoon sekä nykyisen rakenteen sisään. Kertunlaakso houkuttaa erityisesti lapsiperheitä.

Ikääntyvän väestön määrä ja palveluiden tarve lisääntyy kaava-alueella, mikä otetaan huomioon osoittamalla Nurmon keskustan täydennysalueille mahdollisuuksia esteettömään asumiseen ja liikkumiseen sekä ikääntyvien palveluiden järjestämiseen.

7.4.2 Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen

Merkittävät uudet asuin-, työpaikka- ja palvelualueet on sijoitettu siten, että ne ovat joukkoliikenteellä, kävelen ja pyöräillen hyvin saavutettavissa. Alueella on jo melko kattavat arkiliikkumisen joukkoliikennemahdollisuudet, mutta niitä on mahdollista edelleen kehittää väestömäärän kasvaessa. Kokonaan uusia asuntoaluevarauksia osoitetaan noin 46 hehtaaria, mikä on kunnan väestötavoitteeseen 500-1000 asukasta vuoteen 2035 mennessä nähden kohtuullinen. Väestötiheydellä 20 asukasta/hehtaari 46 hehtaarin alueelle sijoittuisi yhteensä 920 asukasta. Vuosittaisella 1-1,5 % väestönkasvulla alueelle sijoittuisi 400-650 asukasta vuoteen 2035 mennessä.

Maakuntakaavan laaja C-alue ja kaupunkikehittämisen kohdevyöhyke –merkintä mahdollistavat monipuolisten toimintojen osoittamisen kaava-alueelle. Palvelujen, kaupan tai

työpaikkojen alueita osoitetaan liikuntahallin läheisyyteen, Kivisaaren sekä valtatievarrelle Keski-Nurmontien ja Tepontien liittymien tuntumaan.

Osayleiskaavan eteläiset Kivisaaren KM-2-merkinällä osoitetut kaupan aluevaraukset kuuluvat vaihemaakuntakaavan II muutosehdotuksessa Seinäjoen keskustatoimintojen alueeseen ja ne ovat siten maakuntakaavan mukaisia. Alueesta noin puolet on jo toteutunut. Kivisaaren kaupan alueet tukeutuvat olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen ja infrastruktuuriin ja ovat joukkoliikenteellä, kävellen ja pyörällä hyvin saavutettavissa. Alueen toteutuminen on epävarmaa maanomistusolosuhteista johtuen.

Myös Nurmon keskustan (C-1, C-2) ja sen läheinen kaupan aluevaraus (KM-1) mahdollistavat palveluiden ja kaupan sijoittumisen kestävästi liikkumisen keinoin hyvin saavutettaville paikoille. Nurmon keskustassa on suhteellisen pienipiirteistä rakentamista ja taa-jamakuvaan kehittämisen kannalta parempi ratkaisu olisi täydennysrakentaa keskustaa asuin-liikerakennuksilla hallimaisten liiketilojen sijaan. Liikuntahallin läheinen kaupan alue (KM-1) sijaitsee aivan keskusta-alueen kyljessä, joten sillä ei ole yhdyskuntarakennetta hajauttavaa vaikutusta.

Maakunnallisesti arvokas kulttuuriperintö ja maisema on osoitettu kaavassa asianmukaisin merkinnöin. Kulttuuriympäristöön, maisemaan ja muinaismuistoihin liittyviä selvityksiä on täydennetty tarvittavilta osin kaavatöiden aikana. Suurin osa alueista ja kohteista jää ensimmäiseksi hyväksyttävän kaava-alueen ulkopuolelle.

Pohjan valtatievarrelle, sen eteläpuolelle osoitetaan runsaasti työpaikka-alueita, joiden yhteydessä voi olla liiketiloja. Alueet toimivat suojavyöhykkeenä valtatievarren ja asumisen välissä. Työmatkojen, huollon ja asiainnoin liikenne alueella ja lähiympäristössä lisääntyy. Työpaikat monipuolistavat alueen toimintoja ja voivat toimia synergiassa ja hyötyä sijainnista Hyllykallion, Kivisaaren ja Atrian työpaikkojen läheisyydessä.

Kertunlaakson asuinalue jatkaa Kertunlaakson ja Hyllykallion nykyisiä asuinalueita. Kaava-alueen eteläosassa mahdollistetaan kerros- ja rivitalovaltainen rakentaminen nykyisen kauppapuutarhan alueella ja Laaksotien eteläpuolisessa korttelissa. Laaksotien eteläpuolella on jo rivitalorakentamista, mutta merkintä mahdollistaa alueen tiivistämisen. Kauppapuutarhan osalta muutos on mahdollinen, mikäli nykyinen toiminta siirtyy muualle. Alueen käyttötarkoituksen muuttaminen laajentaisi olemassa olevaa asuntoaluetta. Alueen toteutuksessa on huomioitava maantien liikennemelu.

7.4.3 Vaikutukset yhdyskuntatalouteen

Uudisrakentaminen painottuu olevan infrastruktuurin ääreen täydentäen olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta.

Kaavataloustarkastelun (AVE) perusteella kustannustehokkaimmat uudet asuinalueet sijoittuvat Nurmontien varrelle, osin myös Pappilan alueelle, kalleimmat Nurmonjoen etelärannalle Pappilan alueella. Kertunlaakson asuinalueet sijoittuvat näiden välille. Uusien työpaikka- ja palvelualueiden (TP, KM-1, KM-2 ja P-2) osalta kustannustehokkaimmat alueet sijoittuvat Pohjanvaltatievarren sen eteläpuolelle uuden ohikulkutien liittymän tuntumaan ja Tepontien risteyskseen. Tepontien risteyskseen P-2 -alueen osalta kustannusvertailussa ei ole huomioitu eritasoliittymän kustannuksia. Kallein on KM-1 alue Nurmon keskustan, Nurmonjoen ja valtatievarren rajaamalla alueella johtuen mm. aluetta varten rakennettavasta uudesta katuverkosta. Kivisaaren ja Kertunlaakson työpaikka-alueet jäävät kustannuksiltaan näiden välille.

Tarvittavien melusteiden toteuttaminen valtateiden ja rautatien varteen on suurehko investointi. Osa melusteista on toteutettu kaksoisraiteen ja Itäväylän (ohikulkutien) rakentamisen yhteydessä. Radan varren melusteet ovat tarpeen jo olemassa olevan asutuksen näkökulmasta.

Yhteys Nurmontieltä Kertunlaaksontielle Pohjan valtatie alin on suurehko liikenteen investointi, mutta se on tarpeen yleiskaavan työpaikka-alueen saavutettavuuden vuoksi.

Kertunlaakson työpaikka-alue tarvitsee investointeja liikenneverkon ja yhdyskuntatekniikan järjestämiseen. Pysäköinnin järjestäminen sijoittunee pääasiassa tonteille ja kohdistunee pääasiassa alueen toimijoille.

Työpaikkojen sijoittuminen alueelle voi tuoda positiivisia talouden kerrannaisvaikutuksia. Kaavassa osoitetaan laajenemismahdollisuuksia kaupallisille palveluille ja työpaikoille. Kotieläintuotantoon nojautuva elintarvikeketju on alueella korostuneessa roolissa suurten kotieläintuottajien ja läheisyydessä sijaitsevan Atrian ruokatehtaan takia. Atria on julkaissut syksyllä 2019 tiedon suuresta siipikarjalaitoksen laajennusinvestoinnista (130 M€), mikä lisänee myös lähialueen siipikarjan kysyntää. Kaavassa osoitetaan laajenemismahdollisuuksia myös palveluille (P ja KM alueet). Alueet hyödyntävät liikenneverkon mahdollistamia suuria liikennevirtoja ja alueilla on mahdollista keskittyä mm. lähiruokaan markkinointiin.

Päivähoito-, koulu- ja terveydenhoitopalveluiden tarve kasvaa uusien asuinalueiden toteutuksessa, kun uudet asukkaat ovat todennäköisesti valtaosin lapsiperheitä. Kertunlaakson koulun rakentaminen päiväkodin yhteyteen alkaa alkuvuonna 2020. Maanhankinnan, asemakaavoituksen, rakentamisen ja käyttöönoton ajalliset kestot jakavat palvelutarpeen kasvun useille vuosille tulevaisuuteen, siten että ensimmäiset alueet lienevät käytössä noin 5-10 vuoden kuluttua.

7.4.4 Vaikutukset taajamakuvaan

Uudet kaupan ja työpaikkojen alueet muuttavat taajamakuvaan Pohjan valtatie (Kt 67 / Vt 19) varressa nykyistä kaupunkimaisemmaksi ja mittakaavaa suuremmaksi liikuntahallin läheisyydessä Nurmon keskustassa ja Kertunlaakson-Kivisaaren alueella.

Liikuntahallin läheisten käytöstä poistuneiden maatalousrakennusten häviämisen osalta taajamakuva muuttuu huolitellummaksi. Alueen jatkosuunnittelussa on tärkeää kiinnittää huomiota toisaalta valtatie varren taajamakuvaan ja siihen, miltä rakentaminen näyttää peltoaukean suunnasta, mutta myös siihen, että alueesta muodostuisi luonteva osa kirkonkylän keskustan rakennetta, jossa olisi miellyttävä liikkua myös kävellen ja pyörällä. On todennäköistä, että alue toteutuu vähitellen kaupan kysynnän tarpeiden mukaisesti, joten erityistä huomiota on kiinnitettävä siihen, että alue näyttää huolitellulta myös vaihteittain toteutettuna.

Asumisen aluevarauksista noin 3,5 hehtaaria on kerrostalovaltaisia uusia asuntoalueita, mikä on noin 7,5 % kaikista kokonaan uusista asumisen aluevarauksista, joten taajamakuvaltaan osayleiskaava-alue säilyy edelleenkin pientalovaltaisena.

Pappilan lähiympäristön täydennysrakentaminen muuttaa maisemallisesti kauniit pienet peltoalueet rakennetuiksi. Pappilan osalta mahdollistetaan sen muuttaminen asuin- ja palvelualueeksi ja sen lähiympäristön osalta voidaan tutkia täydennysrakentamista. Pappilan piha-alue säilyy nykyisellään. Alueella sallitaan myös julkiset ja yksityiset palvelut, jotka soveltuvat alueen kulttuurihistoriallisiin arvoihin. Yleiskaavamääräyksellä /s1 turvataan uudis- ja korjausrakentamisen sopeutumista kulttuuriympäristöarvoihin siten, että niiden on sopeuduttava rakennustalteen ja sijainniltaan olemassa olevaan rakennuskantaan.

ja ympäristöön siten, että alueen kulttuurihistoriallisesti merkittävät ominaispiirteet säilyvät. Pappila on osoitettu suojelukohteeksi, jota ei saa purkaa. Lisäksi Ojelmiston (Nurmon vanha pappila) arkeologisen tarkkuusinventoinnin mukaisesti alueelle osoitetaan kaksi muinaisjäännöstä, Ojelmisto (vanha pappila) ja Ojelmisto 2 (tervahauta).

Vesitornin lähellä mahdollistetaan Laaksotien molemmin puolin uutta asuinrakentamista ja alue muuttuu nykyistä kaupunkimaisemmaksi.

7.4.5 Vaikutukset asumiseen ja ihmisten elinoloihin ja liikenneturvallisuuteen

Alueelle yleiskaavoituksessa osoitetut uudet toiminnot ja alueen arvojen tunnistaminen ja vaaliminen vaikuttavat suotuisasti ihmisten elinoloihin mm. tukien ja laajentaen asumisen ja palveluiden tarjontaa sekä tarkastelemalla alueen liikenteen järjestelyjä ja liikenneturvallisuutta kokonaisuutena.

Valtateiden liikenne tuottaa lähiympäristöön päästöjä, pölyä ja pienhiukkasia, minkä vuoksi häiriintyviä toimintoja, kuten päiväkotia, ei ole sijoitettu aivan valtatie ääreen.

Toteutunut Nurmon eritasoliittymä sekä Tepon eritasoliittymän mahdollinen toteuttaminen parantavat liikenneturvallisuutta ja liikenteen sujuvuutta, kun taajaman sisäinen liikenne ei risteä pitkänmatkaisen liikenteen kanssa.

Kaupan ja palvelujen aluevarausten osoittaminen Nurmon keskustan läheisyyteen ja Kivisaaren alueelle luo edellytykset palvelutarjonnan lisääntymiselle ja monipuolistumiselle, mikä parantaa palvelujen saavutettavuutta Nurmon keskustan ja koko itäisen Seinäjoen asukkaille. Monipuolinen palvelutarjonta ja palvelujen hyvä saavutettavuus parantavat omalta osaltaan asukkaiden elinoloja ja asumisviihtyisyyttä. Yhdessä työpaikka-alueiden kanssa kaupan ja palveluiden alueet myös mahdollistavat työpaikkojen määrän kasvun Nurmon alueella, mikä saattaa vaikuttaa myönteisesti mm. asuntojen kysyntään alueella. Esimerkiksi liikenneaseman arvioidaan työllistävän noin 40-50 henkilöä.

Melusuojaustarve on osoitettu valtateiden ja rautatien varteen, joista osa on toteutunut. Asuin- ja työpaikka-alueiden kohdilla melusuojaus parantaa alueiden olosuhteita ja ne voidaan toteuttaa esimerkiksi meluseinällä, mutta tämä tarkennetaan asemakaavoituksessa.

Uusia asuinalueita tai virkistysalueita ei suositella sijoitettavaksi alueille, joissa keskiäänitaso on päivällä yli 55 dB tai yöllä yli 50 dB (virkistysalueet & täydennysrakentaminen) ja 45 dB (uudet asuinalueet), ilman meluntorjuntatoimenpiteitä. Edellä mainituille alueille sijoitettavien uusien häiriintyvien kohteiden kohdalla tulee jatkosuunnittelussa (asemakaava tai rakennuslupa ym.) tapauskohtaisesti tarkistaa melutilanne.

Yleiskaavassa on huomioitu jo toteutettu ohikulkutie ja eritasoliittymä, Pohjan valtatie parannustavoitteet rinnakkaisteineen sekä kevyen liikenteen verkon täydennystarpeet. Maatalouden liikenteen yhteydet on pyritty turvaamaan.

Pohjan valtatie (kt 67) alikulku Kertunlaakson kohdalla sujuvoittaisi toteutuessaan nykyisten ja uusien koululaisten ja työmatkalaisten jalankulkua ja pyöräilyä. Tämä todennäköisesti lisäisi kevyen liikenteen suosiota ja toteuttaisi näin ollen Kävelyn ja pyöräilyn valtakunnallisen vision ja strategian 2020 sekä Seinäjoen kaupungin omia strategisia tavoitteita. Yleiskaavassa on osoitettu kevyen liikenteen olemassa olevat ja uudet pääreitit. Nämä risteävät eritasossa maantien liikenteen kanssa. Reittien yksityiskohtaisempi linjaus, tilatarpeet, näkemät sekä jalankulun ja pyöräilyn erottelun tarpeet ratkaistaan asemakaavatasolla tai väylien yleis- ja rakennussuunnittelussa.

Valtatie 19 - Tepontien eritasoliittymä parantaisi toteutuessaan liikenneturvallisuutta. Mikäli se toteutuu vain Isokoskentie alikulun osalta, kaikki valtatie 19 suunnasta tuleva

liikenne Nurmon keskustaan, Tepontielle ja Tepon alueelle sekä Isokoskentielle kohdistuisi Nurmon uuteen eritasoliittymään. Raskaan liikenteen (mm. maatalous) kulku Isokoskentieltä Nurmon kaupunginosakeskuksen kautta heikentää keskuksen liikenneturvallisuutta.

7.4.6 Kaupalliset vaikutukset

Aiemmassa kaavaprosessissa 2015 laadituista vaihtoehtoisista luonnoksista kaupunki on päättänyt valita työpaikkapainotteisen vaihtoehdon kaavoituksen pohjaksi. Työpaikkojen, kaupan ja palveluiden alueiden toteutuminen vahvistaisi Nurmon kaupunginosakeskuksen luonnetta monipuolisten toimintojen elinvoimaisena taajama-alueena. Myös osayleiskaavassa osoitetuille uusille asuntoalueille sijoittuvat asukkaat lisäävät kaupallisten palveluiden kysyntää. Koska kaupan ala on tällä hetkellä yleisestikin murroksessa, on yleiskaavatasolla turvattava vaihtoehtoiset kaupan sijaintipaikat pitkällä aikajänteellä hyvien liikenneyhteyksien äärellä.

Osayleiskaava ohjaa kaupan sijoittumista keskustatoimintojen alueelle tai sitä ja nykyisiä kaupan alueita laajentaville alueille. Kaupan alueiden toteutuksessa ja niiden vaiheistuksessa on huolehdittava kaupan palveluverkon kokonaisuuden toimivuudesta koko Seinäjoen kaupungin alueella ja huomioitava vaikutusalueen kysyntään perustuva liiketilatarve. Mikäli kauppapaikkojen palvelukonsepteja ei suunnitella kokonaisuutena ja toteuteta harkitusti vaiheittain kysyntään perustuen, uhkana on, että palvelutarjonnan hajautuminen lisää asukkaiden autoriippuvuutta ja vaikeuttaa palveluiden saatavuutta. Kaava ei mahdollista seudullisesti merkittäviä kaupan suuryksiköitä. KM-merkinnöillä osoitetut alueet on tarkoitettu pääosin tilaa vaativalle erikoiskaupalle ja ne sijoittuvat yhdyskuntarakenteen reuna-alueille hyvien liikenneyhteyksien varteen.

Kaava-alueen palvelutarjonta on tällä hetkellä varsin heikko suhteessa väestöpohjaan ja alueelta asioidaan Seinäjoen keskustassa ja muilla kaupan alueilla. Uusien kauppapaikkojen osoittaminen osayleiskaavassa mahdollistaa palvelutarjonnan lisääntymisen ja monipuolistumisen ja sitä kautta Nurmon aseman vahvistumisen toiminnoiltaan monipuolisena kaupunginosakeskuksena. Kaupalliset alueet Nurmon keskustassa jatkavat Kivisaaren kaupallista aluetta.

Kaupan toiminta- ja kehitysedellytysten kannalta on oleellista, että osayleiskaavassa mahdollistetaan riittävä ja joustava liikerakentaminen ja laajennusmahdollisuudet pitkällä tähtäimellä huomioiden myös maanhankinnan epävarmuus Kivisaaressa. Kaupan ja palvelujen aluevaraukset tarjoavat yrityksille kilpailukykyisen sijaintipaikan hyvien liikenneyhteyksien varrella. Uusien kaupan ja palvelujen alueiden osoittaminen luo edellytykset toimivalle kilpailulle.

Kaupan ja palveluiden aluevaraukset **Kivisaaren** alueella laajentavat nykyistä tilaa vaativan erikoiskaupan keskittymää itään Nurmon keskustan suuntaan. Aluevaraukset mahdollistavat palvelutarjonnan monipuolistumisen olemassa olevalla kaupan alueella. Alueella toimii tällä hetkellä pääosin tilaa vaativan kaupan yksiköitä, joten alueen kehittäminen ja uusien aluevarausten osoittaminen erityisesti tilaa vaativalle kaupalle vahvistaa alueen roolia Seinäjoen kaupan palveluverkossa. Aluevaraukset mahdollistavat nykyisten toimijoiden kehitysedellytykset ja uusien myös toimijoiden sijoittumisen alueelle, mikä osaltaan luo edellytykset toimivalle kilpailulle.

Kaupan ja palvelujen aluevaraukset **Nurmon keskustan** läheisyydessä luovat edellytykset uuden kaupallisen keskittymän muodostumiselle Seinäjoen itäosaan. Tämä edistää kaupan palveluverkon alueellisesti tasapainoista kehitystä ja Seinäjoen itäosien väestöpohjaan nähden puutteellisen palvelutarjonnan lisääntymisen. Nurmon vetovoima asiointikohteena ja kaupan sijaintipaikkana vahvistuu. Koska aluevarausten mitoitus on

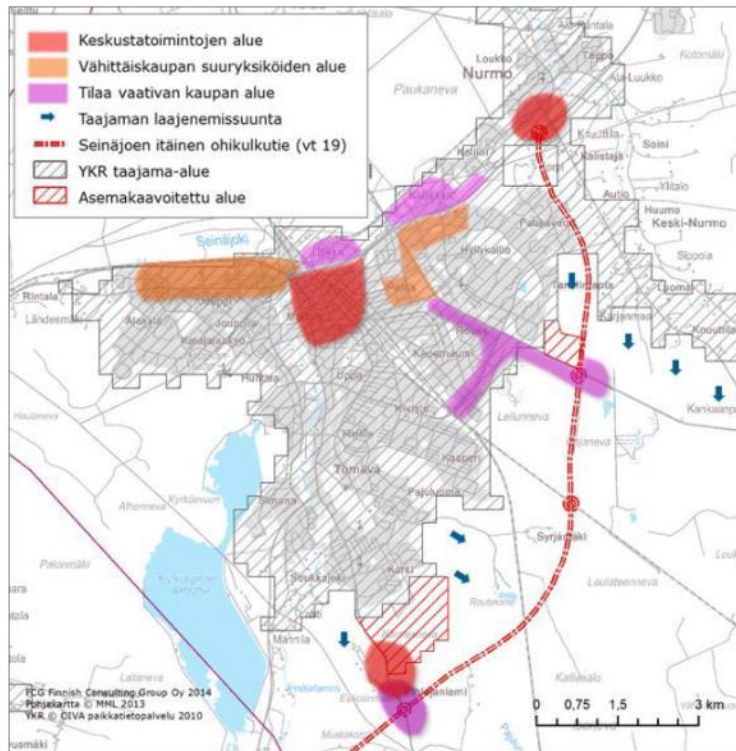
määritelty vaikutusalueen kysynnän pohjalta, ei kaupan ja palvelujen alueiden toteutuksella ole merkittäviä kielteisiä vaikutuksia kaupan ja palveluiden toiminta- ja kehitysedellytyksiin Seinäjoen keskustassa eikä myöskään muualla Seinäjoella. Laaditun kaupan selvityksen mukaan Nurmon kaupan alueen toimialakokoonpanon tulee olla kaupan kehitysvyöhykkeen (keskusta, Jouppi, Hylläkallio, Kapernaumi) tarjontaa täydentävä ja sellainen, että se kilpailee mahdollisimman vähän nykyisten kaupan keskittymien kanssa. Kysyntää on maatalous- ja rautakaupan tuotteille. Koska kyse on uudesta kaupan alueesta, tulisi sen olla kokoluokaltaan riittävän suuri ja tarjonnaltaan vetovoimainen.

Kaupan alueen kokonaismoitoksessa on otettava huomioon ennen kaikkea **Seinäjoen markkina-alueen** kysynnän kasvu ja liiketilan tarve tulevaisuudessa, mutta myös Seinäjoen ja sen markkina-alueen nykyinen palvelutarjonta. Seinäjoen kaupan kerrosala oli vuonna 2012 noin 313 000 k-m², josta 98% sijaitsi keskustan, Kauppa-Joupin, Itikan, Pohjan, Kapernaumin, Nurmon ja Hylläkallion alueilla. Liiketilan lisätarpeeksi Seinäjoella kokonaisuudessaan on arvioitu 250 000 – 350 000 k-m² vuoteen 2030 mennessä, josta kohdistuu päivittäistavarakauppaan ja muuhun erikoiskauppaan 129 000 – 179 000 k-m² sekä tilaa vaatimaan erikoiskauppaan noin 121 000 – 170 000 k-m². Osayleiskaavassa KM-1-, KM-2- ja C-2-alueille on osoitettu yhteensä enintään 55 000 k-m², mikä on 17-24 % koko Seinäjoen liiketilan lisätarpeesta. Tässä on huomioitu vaihtoehtoiset toteutusmahdollisuudet ja maanomistusolosuhteista johtuen kaupan varaukset toteutuvat tavoitevuotta myöhemmin tai jäävä pitkäksi aikaa toteutumatta.

Nurmon alueelle sijoittui vuonna 2012 kauppaa noin 21 500 k-m² ja Hylläkallion alueelle 41 000 k-m². Näin ollen osayleiskaavassa osoitetut enimmäiskerrosalat kokonaan toteutuessaan noin kaksinkertaistaisivat lähialueen kaupan kerrosalan. Nurmon kaupunginosakeskus ja Keski-Nurmon alue (tämän yleiskaava-alueen ulkopuolella) on todettu vuoden 2014 Seinäjoen vähittäiskaupan selvityksessä potentiaalisesti uudeksi kaupan alueeksi itäisen ohitustien varressa. Yhdyskuntarakenteellisesti osayleiskaavassa osoitetut kaupan alueet sijoittuvat suotuisille paikoille joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn näkökulmista. Myös liikenneselvityksen 2013 (Ramboll) mukaan vuoden 2030 liikenne-enusteellakin Nurmon kauppapaikalle olisi mahdollista sijoittaa 35 000 k-m² kauppaa (osayleiskaavassa enimmäiskerrosala on rajattu 15 000 k-m²:iin).

Kaupan alueiden kehittämisperiaatteet v. 2014 laaditun Seinäjoen vähittäiskaupan selvitykset-raportin mukaan ovat suunnittelualueella ja sen lähialueella:

- **Nurmon alue**, tilaa vaativan erikoistavaran kaupan suuret yksiköt, uusi rakentaminen pääosin tilaa vaativan erikoistavaran kauppaa, merkitys paikallinen, liiketilan lisätarve 14 500 – 30 500 k-m² (keskim. 22 500 k-m²)
- **Nurmon kaupunginosakeskuksen alue**, päivittäistavarakauppa, erikoiskauppa ja tilaa vaativan erikoistavaran kauppa, merkitys alueellinen, liiketilan lisätarve 22 000 – 34 000 k-m² (keskim. 28 000 k-m²)
- Keski-Nurmon alue (nyt yleiskaavoitettavan alueen ulkopuolella Roveksen yhteydessä), tilaa vaativan erikoistavaran kaupan yksiköt, päivittäistavarakaupan lähipalvelut, Keski-Nurmoon sijoittuu alkuvaiheessa paikallisesti merkittäviä yksiköitä, mutta yhdessä Roveksen kanssa alue on merkitykseltään seudullinen, liiketilan lisätarve 23 000 – 30 000 k-m².

Kuva 72. Seinäjoen kaupan alueiden sijainti ja luonne Seinäjoen vähittäiskaupan selvitykset-raportista (FCG, 2014).

Osayleiskaavassa mahdollistetaan Nurmon keskustaan (C-2) ja liikuntahallin läheiselle kaupan alueelle (KM-1) yhteensä enintään 15 000 k-m² (josta päivittäistavarakauppaa enintään 5 000 k-m²) ja Kivisaareen yhteensä enintään 40 000 k-m². KM-1- ja C-2-alueiden kokonaiskerrosala voisi jakautua esimerkiksi seuraavasti:

- Nurmon nykyiseen kaupalliseen keskustaan 5 000 k-m²
- Länsitien varren keskustatoimintojen alueelle (C) 5 000 k-m²
- keskustatoimintojen alueeseen välittömästi liittyvälle KM-1 alueelle 5 000 k-m²

Tällöin turvataan myös kaupan toimiva kilpailu sekä vaihtoehtoiset toteutusmahdollisuudet kaupan ollessa tällä hetkellä rakennemurroksessa ja Kivisaaren toteutumisen ollessa epävarmaa maanomistusoloista johtuen. Osayleiskaavassa voidaan varautua lisätarvetta suurempaan kerrosalaan, koska esimerkiksi Kivisaaren alueella maanomistusolot vaikeuttavat tilaa vaativan erikoiskaupan alueen kehittymistä, joten yleiskaavassa varaudutaan vaihtoehtoisin toteutusmahdollisuuksiin Nurmon kauppapaikan KM-1-aluevarauksella. Lisäksi osayleiskaavassa osoitetaan liikenneasemaa varten palvelujen alue P-2 Tepontien varteen.

7.4.7 Keskon ja Etelä-Pohjanmaan osuuskaupan suunniteltujen hankkeiden vaikutukset

Lähiympäristön rakentaminen kaupan ja palveluiden ja työpaikkojen alueiksi muuttaa taajamakuvaan Nurmon keskustassa ja Pohjan valtatievarressa kaupunkimaisemmaksi. Liikenteen määrä uusiin tielinjauksiin ja nykyiseen tieverkkoon lisääntyy, mutta liikenneverkko kestää kaavassa osoitetun laajuiset kaupan ja palveluiden alueet.

Kumpikin kaupan hanke Nurmon eritasoliittymän läheisyydessä sijoittuu osittain kotieläintalouden suuryksikön vaikutusalueelle tai sen läheisyyteen, mikä kaupan toimijoiden tulee hyväksyä lähtökohtaisesti ja jatkuvana. Kotieläintalouden suuryksiköiden aiheuttama hajuhaitta vaihtelee mm. eläintuotannon vaiheen, tuuliolosuhteiden ja lämpötilan vaikutuksesta. Hajuselvityksissä on havaittu, että sikalan haju leviää noin 300-400 m

etäisyydelle sikalasta ja broilerikasvattamon haju noin 200-300 m etäisyydelle. Lannan levityksestä aiheutuva hajuhaitta on ajoittaista. Hajuhaitta saattaa vaikuttaa asiakasvirtoihin. Hajuhaitta saattaa vaikuttaa negatiivisesti kaupan hankkeiden toteututtua niissä käyvien ihmisten mielikuviin kotieläintaloudesta ja maataloudesta.

Kaupan toimintojen sijoittuminen alueelle monipuolistaa alueen palvelutarjontaa. Asiointiliikenne voi ajoittain kuormittaa lähialueen tieverkkoa.

7.4.8 Vaikutukset elinkeinotoimintaan ja palveluihin

Nurmon keskustan, Kivisaaren ja Kertunlaakson uudet työpaikat voivat toimia synergiasa alueen maatalouden sekä Hylykallion, Kivisaaren ja Atrian työpaikkojen kanssa. Nurmon ja Seinäjoen elinkeinotoiminta vilkastuu ja monipuolistuu.

Sijoituessaan eläintuotantoyksikköjen läheisyyteen uusi elinkeinotoiminta voi tuottaa toiminnan ja vaikutusten tarkempia yhteensovittamisen tarpeita nykyisen elinkeinotoiminnan kanssa, mm. liikenteen ja hajanlevisä alueiden osalta.

Yleiskaava osoittaa aluevarauksia kaupalle ja palveluille näkyvälle ja liikenteellisesti sujuvalle paikalle Pohjan valtatie varteen ja läheisyyteen. Palveluiden tarjonta Nurmon alueella lisääntyy.

Kertunlaaksoon osoitetaan laajat työpaikka-alueet (TP) valtatie varrelle itäisen ohikulkutien liittymään asti.

Uudet työpaikka-alueet ja palveluiden alueet (T, TP ja P-2, KM-1 ja KM-2, yhteensä noin 65 ha) mahdollistavat noin 65 uuden yrityksen sijoittumisen alueelle. Työpaikkoja näiden myötä voi arvioida syntyvän noin 520.

7.4.9 Kulttuuriympäristö ja muinaismuistot

Rakennetun kulttuuriympäristön arvokohteet ja muinaismuistot on osoitettu kaavassa lähtötietojen ja laadittujen selvitysten perusteella. Suojeltavat rakennukset tai rakennusryhmät on osoitettu arvoluokissa 1 ja 2 kulttuuriympäristöselvityksen arvotuksen mukaisesti. Muinaismuistot on osoitettu merkinnällä "sm". Maisema- ja kulttuuriympäristöarvojen turvaaminen osayleiskaavassa on esitetty luvussa 7.2.

7.4.10 Tekninen huolto

Voimajohto ja sen suoja-alue on osoitettu kaavassa. Uusien alueiden liittymissuunnista olevaan vesihuollon verkkoon on laadittu selvitys, joka liitetään kaavaselostukseen.

7.4.11 Virkistys

Nurmonjoen ja asemakaavoitettujen lähivirkistysalueiden käyttö voi jatkua nykyisellään. Uudet kevyen liikenteen yhteystarpeet laajentavat ja sujuvoittavat toteutuessaan mm. pyöräilyn ja lenkkeilyn mahdollisuuksia. Kaavassa osoitetuille palvelujen alueille voi toteutua myös virkistyspalveluiden toimintoja. Uusien aluevarausten lähivirkistys- ja puistoalueet suunnitellaan asemakaavoituksen yhteydessä.

7.4.12 Maisemarakenne, luonnonolot, luonnonsuojelu

Maisema- ja luontoarvot on osoitettu kaavassa lähtötietojen ja laadittujen selvitysten perusteella. Maakunnallisesti arvokas maisema-alue on osoitettu vinorasterilla. Merkinnällä yhdessä aluevarausmerkintöjen kanssa turvataan laajojen peltomaisemien säily-

mistä avoimina, jolloin maisemarakenne säilyy luettavana. Uudisrakentaminen on osoitettu olemassa olevan rakenteen yhteyteen. Kaupunki- tai kyläkuvasuunnitelmassa tärkeät alueet on osoitettu aluerajauksella "sk".

Arvokkaat luontokohteet ja -alueet on osoitettu luo-1 ja luo-2 merkinnöillä. Uudet rakentamiseen tarkoitetut aluevaraukset tai uudet loma-/asuinrakennuspaikat eivät ole ristiriidassa arvokkaiden luontokohteiden kanssa.

7.4.13 Pohjavedet, valuma-alueet ja hulevedet

Alueella ei ole pohjavesialueita.

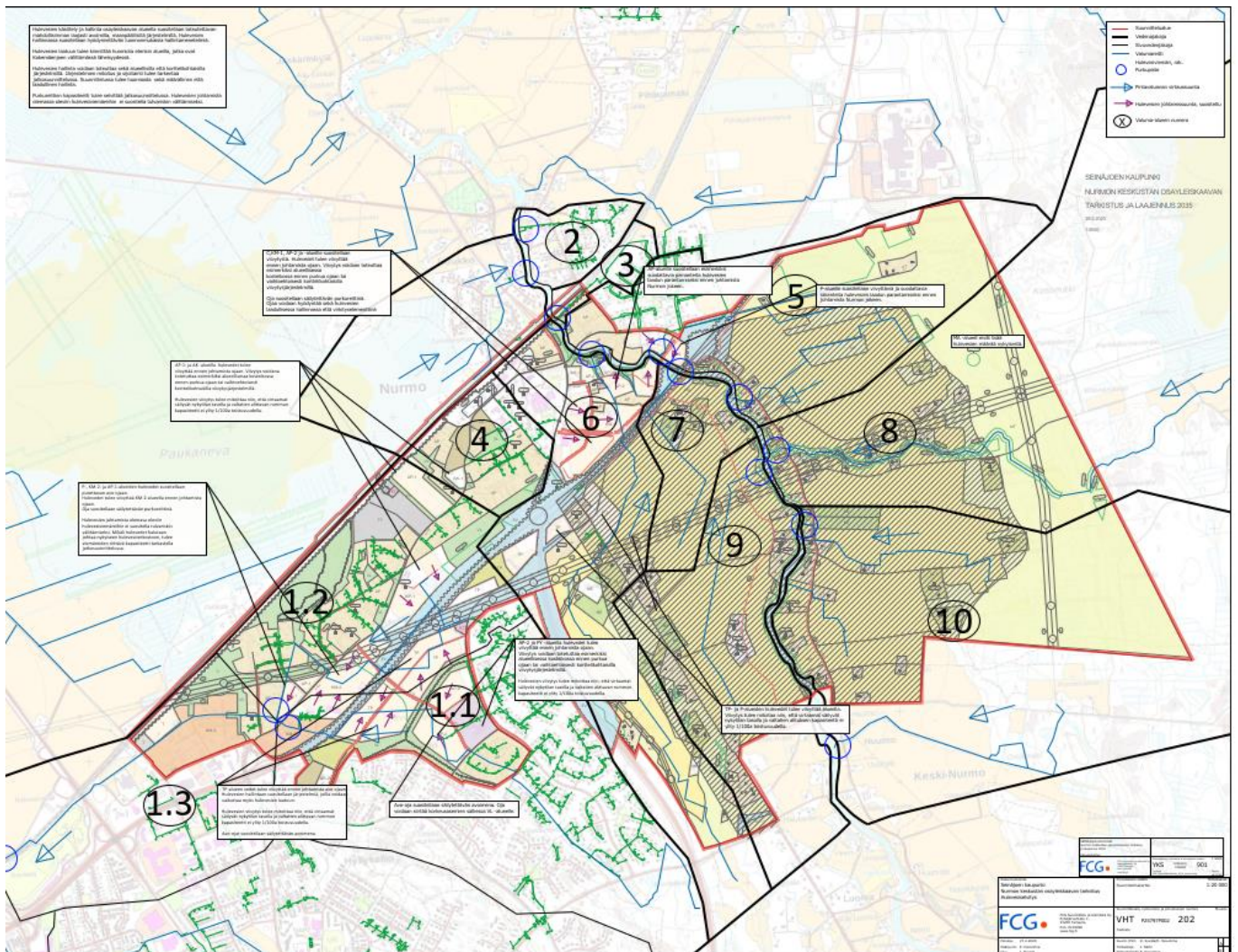
Nurmonjoki tulee suojata kotieläintalouden ja valtatievalumilta. Nurmoon on asemakaavoitettu biokaasulaitos lähelle Atrian tehdasta Savimäentien varteen osayleiskaava-alueen ulkopuolelle. Laitos käyttää raaka-aineinaan mm. maatalojen lantoja ja elintarviketeollisuuden biojätteitä. Biokaasulaitoksella voidaan katsoa olevan positiivisia vaikutuksia alueen vesistöihin, joissa peltoviljelyn aiheuttama hajakuormitus on selvästi merkittävin kuormituslähde. Biojäte pystytään prosessissa muuttamaan biokaasuksi ja lannoitteeksi, jotka osaltaan vähentävät päästöjä luontoon. Lannat jatkojalostetaan erilaisiksi kierrätysravinnetuotteiksi, joita voidaan hyödyntää selvästi paremmin kasvintuotannon tarpeet huomioiden kuin raakalantaa. Biokaasulaitos tehostaa lannankäyttöä ja hyödyntämistä Lapuanjoen vesistöalueen vesienhoidon toimenpideohjelman mukaisesti. Biokaasulaitoksen arvioidaan vähentävän vesistöjen ravinnekuormitusta, koska ravinnehuuhtoutumat peltoikästä ovat vähäisemmät, mikäli laitoksen lannoitetuotteilla korvataan raakalietteen ja väkilannoitteiden peltoikästä.

Maankäytön muutos lisää kaava-alueella läpäisemättömän pinnan osuutta, mistä johtuen kaava-alueelta kertyy paikoitellen runsaammin hulevesiä kuin aiemmin. Tulvariskien välttämiseksi alueille, jossa läpäisemättömän pinnan määrä lisääntyy, suositellaan viivytystä esimerkiksi alueellisessa kosteikossa tai korttelikohtaisilla viivytyjärjestelmillä. Näillä alueilla kulkevat avo-ojat suositellaan säilytettävän purkureitteinä, sillä oja voidaan hyödyntää hulevesien laadullisessa hallinnassa sekä virkistyslementteinä. Kaavassa on annettu yleismääräys hulevesien hallinnan huomioimisesta asemakaavoituksessa.

Valuma-alueilta nro 2-10 hulevedet purkautuvat Nurmonjokeen noin kymmentä eri purku-uomaan pitkin. Uudisrakentamisen määrä on näistä valuma-alueista suurin alueilla 6 ja 4. Rakentamisalueilla (C, KM-1, AK, AP ja AP-2) suositellaan viivytystä.

Valuma-alueilta 1.1-1.3 hulevedet purkautuvat Seinäjokeen lännessä kaava-alueen ulkopuolella. Rakentamisalueilla (KM-2, TY, TP, AK-2, AP, AP-2) hulevedet tulee viivyttää ennen johtamista avo-ojaan. Viivytytys voidaan toteuttaa esimerkiksi alueellisessa kosteikossa ennen purkua ojaan tai vaihtoehtoisesti korttelikohtaisilla viivytyjärjestelmillä.

Yleisesti ottaen on tärkeää huolehtia hulevesien määrällisestä hallinnasta ja viivytyksestä jo yläjuoksulla, jotta ääritilanteissa kuten rankkasateilla, hulevesien hallinnasta ei aiheutuisi haittaa alajuoksulla. Hulevesiselvitys on kaavaselostuksen liitteenä.

Kuva 73. Hulevesiselvityksen suunnitelmakartta (FCG, 2020), kartta on isompana kaavaselostuksen liitteenä.

7.4.14 Maatalouselinkeinot

Itäväylän ja Pohjan valtatie itäpuolinen alue rajataan hyväksyttäväksi esitettävän Nurmmon keskuksen osayleiskaavan tarkistus ja laajennus 2035 ulkopuolelle.

Kaavaprosessin aikana on pyritty yhteensovittamaan palvelu- ja maatalouselinkeinojen ristiriitaisiakin tavoitteita. Osa nykyisistä maatalousalueista on osoitettu rakentamisalueiksi eri käyttötarkoituksiin, mutta tavoitteena on, että alueet toteutuvat vasta, kun niiden maanomistus siirtyy kaupungille.

Kertunlaakson peltoalue siirtyy maataloudelta rakentamiseen, mikä pienentää kaava-alueelle jäävää viljelyaluetta. Viljelyyn tulee löytää korvaavia alueita kaava-alueen ulkopuolelta.

Uusi palvelulle ja kaupalle osoitettu alue P-2 -alueen toteuttaminen on sidottu Tepon eritasoratkaisun toteuttamiseen.

7.4.15 Liikenteen vaikutukset

Kaavaehdotuksen nähtävillä olon ja ehdotuksen jälkeisen viranomaisneuvottelun jälkeen liikenteen osalta laadittiin erillinen liikenneselvitys ja siihen sisältyvä kiertoliittymän toimivuustarkastelu, jotka ovat selostuksen liitteenä. Myös liikenteeseen liittyviä vaikutuksia on tarkistettu kaavaehdotuksen nähtävillä olon jälkeen.

Aikaisemmat selvitykset

Nurmon kaupan alueen liikenteellisiä vaikutuksia on arvioitu (FCG) vuonna 2012 ja vuonna 2013 valmistuneissa selvityksissä. Vuoden 2012 tarkastelussa todettiin, että toteutuessaan itäisen ohikulkutien järjestelyt riittävät vuonna 2020 välittämään myös kaupan alueen aiheuttaman liikenteen kasvun, kun kaupan arvioitu pinta-ala oli 14 000 k-m². Vuoden 2013 selvitys koski tavoitetta sijoittaa Nurmon kauppapaikalle 30 000 – 35 000 k-m², ensimmäisessä vaiheessa päivittäistavarakauppaa 2 000 k-m² Nurmon taa-jaman tarpeisiin sekä rauta- ja maatalouskauppaa 2500 k-m² koko maakunnan tarpeisiin. Toisessa vaiheessa päivittäistavarakauppa laajennettaisiin hypermarketiksi (10 000 k-m²) ja rakennettaisiin lisäksi muuta tilaa vaativaa kauppaa maakunnan tarpeisiin.

Vuoden 2012 liikenteellisten vaikutusten arvioinnissa on todettu, että vuoteen 2030 mennessä liikenteen yleinen kasvu heikentää kuitenkin liittymän toimivuutta hieman. Tällöin Itäisen ohikulkutien ja Lapuan suunnan tulohaarat jonoutuvat. Selvityksessä suositellaan tilavarauksen jättämistä kiertoliittymän ohittaville kääntymiskaistoille kyseisillä suunnilla.

Kevyen liikenteen ja joukkoliikenteen osalta selvityksessä todettiin yhteyksien kaupan alueelle olevan kattavat ja melko turvalliset.

Ruoka-Keskolle vuonna 2013 laaditussa Nurmon kauppapaikka -liikenneselvityksessä aluetta on tarkasteltu sillä periaatteella, että kaupallisia toimintoja alueelle on tarkoitus rakentaa noin 30 000 – 35 000 k-m². Selvityksen perusteella valitut liittymäjärjestelyt mahdollistavat enintään 35 000 k-m² kaupan alueen sijoittamisen Nurmon kauppapaikalle nykyisillä eritasoliittymän ja kiertoliittymän järjestelyillä. Osayleiskaavan liikenne-ratkaisujen vaikutusten arvioinnissa on hyödynnetty myös vuoden 2013 raportin tarkasteluja. Raportissa on mm. esitetty eri liikenneverkkoratkaisuja, joita on osin hyödynnetty kaavaa laadittaessa. Osayleiskaavan KM-1 ja C-2 alueiden määräysten mukaan kaupan pinta-alaa saa olla yhteensä enintään 15 000 k-m².

Kaavaratkaisu

Kaavaratkaisussa on huomioitu alueen viime vuosina toteutetut ohikulkutien liikennejärjestelyt ja vielä toteutumattomat järjestelyt parannettavana kaksiajorataisena valtatieenä / kantatienä. Katuverkkoa täydennetään alueen maankäytön kehittyessä.

Tieverkon järjestelyissä varaudutaan mahdollisesti myöhemmin rakennettavaan Tepon eritasoliittymään. Ensivaiheessa liittymä voidaan toteuttaa tiesuunnitelman mukaisena eritasoristeyksenä, jossa Isokoskentie-Tepontie alittaa valtatie. Ennen eritasoliittymän rakentamista Nurmon keskustan ja Tepon eritasoliittymän välille toteutetaan rinnakkais-tieyhteys valtatie 19 eteläpuolelle, joka jatkuu Atrian eritasoliittymään saakka. Valtatie 19 pohjoispuolelle esitetty rinnakkaistieyhteys toteutuu tarpeen mukaan.

Tepon eritasoliittymä on osoitettu kokonaismaakuntakaavassa (2005) ja vaihemaakuntakaavassa II (2016) sekä tilavarauksena yleiskaavassa (2003), mutta sitä ei ole huomioitu valtatie tiesuunnitelmassa kaavojen mukaisesti. Eritasoliittymä on osoitettu edellä mainituissa kaavoissa ilman erityistä varautumista esimerkiksi kaupan alueisiin. Nykyisen kaltaisena tasoliittymänä se tulee olemaan ongelmallinen kaavan tavoitevuoteen

mennessä, koska jo nyt liittyminen valtatielle on vaikeaa. Yleiskaavassa luodaan mahdollisuudet liittymän myöhemmälle toteuttamiselle osoittamalla se selvitettävänä eritasoliittymänä, vaikka risteys toteutettaisiin nyt tiesuunnitelman mukaisena eritasoristeyksenä ilman liittymiä. Jos liittymä toteutetaan eritasoristeyksenä aiheuttaa se eläinkuljetuksille haittaa, kun eläinkuljetukset joudutaan ajamaan Nurmon keskustan kautta Atrian tehtaalle. Maatalousyrittäjien toiveena on, että kotieläinkuljetukset voitaisiin kuljettaa rinnakkaisteitä pitkin. Seinäjoen kaupunki katsoo, että eritasoliittymän tarve johtuu liikenneverkon kehittämisen tarpeesta eikä yksin yleiskaavassa osoitettavan maankäytön muutoksen aiheuttamista liikennemääristä ja on maakuntakaavojen (2005, 2016) sekä aiemman yleiskaavan tavoitteiden mukainen. Joka tapauksessa liittymästä on laadittu tiesuunnitelma ennen sen toteuttamista. P-2-alueelle voi sijoittua myös sellaista palvelutoimintaa, mikä ei merkittävästi lisää liikennettä valtatie liittymässä, tästä syystä P-2 alueen toteuttamista ei suoraan kytketä eritasoliittymän toteutukseen, vaan asia voidaan ratkaista alueen asemakaavoituksen yhteydessä.

Kaavaratkaisussa ajoneuvoliikenteen lisäksi oleellista on myös pyöräily- ja jalankulkuverkon ratkaisut sekä joukkoliikenteen toimintaedellytykset ja palvelutaso. Ajoneuvoliikenteen estevaikutuksia lievennetään uusilla kävelyn ja pyöräilyn alikuluilla.

Uuden maankäytön tuottama liikenne ja liikenteen suuntautuminen

Nurmon osayleiskaavan liikennetuotosten ja liikenteen suuntautumisen arviointi on tehty asiantuntija-arviona. Uuden maankäytön liikennetuotokset on arvioitu Liikennetarpeen arviointi maankäytön suunnittelussa -opasta (ympäristöministeriö 27/2008) hyödyntäen. Suunnittelualue sijoittuu Seinäjoen kaupunkiseudulla joukkoliikenne- ja autovyöhykkeille. Asumisen matkatuotoksia on arvioitu olevan 4,75 kotiperäistä matkaa / 100 k-m² ja henkilöauton kulkutapaosuutena on käytetty 60 % ja keskipuoritusena 1,58. Vierailumatkojen korjauskerroin on 1,22.

Työpaikkojen osalta on arvioitu olevan 1 kävijä / 100 k-m² ja henkilöauton kulkutapaosuutena työmatkoilla on käytetty 75 % ja keskipuoritusena 1,17. Lisäksi on huomioitu raskasta liikennettä.

Kaupallisten palveluiden osalta on arvioitu päivittäistavarakaupan, paljon tilaa vaativan erikoistavaran kaupan sekä liikenneasemien liikennetuotoksia. Myös raskas liikenne on huomioitu. Päivittäistavarakaupalle on arvioitu 80 käyntiä / 100 myynti-m² ja henkilöauton kulkutapaosuutena on käytetty 75 % ja keskipuoritusena 1,63. Paljon tilaa vaativan erikoistavaran kaupalle on arvioitu 7 käyntiä / 100 myynti-m² ja henkilöauton kulkutapaosuutena on käytetty 93 % ja keskipuoritusena 1,63. Liikenneasemille on laskettu kaupallisten palveluiden asiointiliikennettä. Lisäksi mittaripaikoille on arvioitu 50 käyntiä / mittaripaikka.

Liikenteen suuntautumisen tie- ja katuosuuskohtaisessa arvioinnissa kaikki uuden maankäytön aikaansaama liikenne oletettiin suuntautuvan pois suunnittelualueelta, eli alueen sisäistä liikennettä ei oletettu olevan. Toisaalta nämä ulos suuntautuvat liikennevirrat laskettiin tavallaan "kahteen kertaan", koska liikennetuotokset olivat sekä asuinpaikkojen generoimaa liikennettä (työmatkat ja kotiperäiset asiointimatkat) että työpaikkojen attrahoimaa liikennettä (työmatkat ja työperäiset asiointimatkat). Lisäksi liikennevirrat käyttivät samoja alueen sisäisiä katuja, joita ne käyttäisivät myös sisäisessä liikenteessä. Näin ollen sisäisen liikenteen "puutteen" arvioitiin kompensoituvan riittävästi.

Alueen ulkoperäisen liikenteen jakautuminen Nurmon taajaman jokaiselta uuden maankäytön osa-alueelta (tontilta) arvioitiin seuraavaksi:

- Seinäjoen keskusta ja kaupungin muut keskeisemmät alueet (kaikki oyk-alueen eteläpuolella), Mäki-Hakolantietä / Kertunlaaksontietä / Hyllykalliontietä: 51 %

- Kurikka (kt 67) ja Vaasa (vt 18), Pohjan valtatie lounaaseen: 11 %
- Jalasjärvi ja Tampere (vt 19), Itäväylää: 12 %
- Alavus (vt 18) ja Kuortane (st 697), osa Keski-Nurmontien (mt 6981) kautta: 3 %
- Soinin, Huumon ja Sippolan kylät, Isokoskentie: 0,5 %
- Lapuan suunta (vt 19), Pohjan valtatie koilliseen: 17,5 %
- Ylistaro (yt 7035) ja Ruha (yt 7041), Länsitie: 5 %

Jokaisen uuden osa-alueen osalta arvioitiin, minkä katuosuuksien kautta kätevimmin ajetaan ko. ulkosuuntaa kohti, ja kaikki ko. liikennevirta sijoitettiin ko. katuosuuksille.

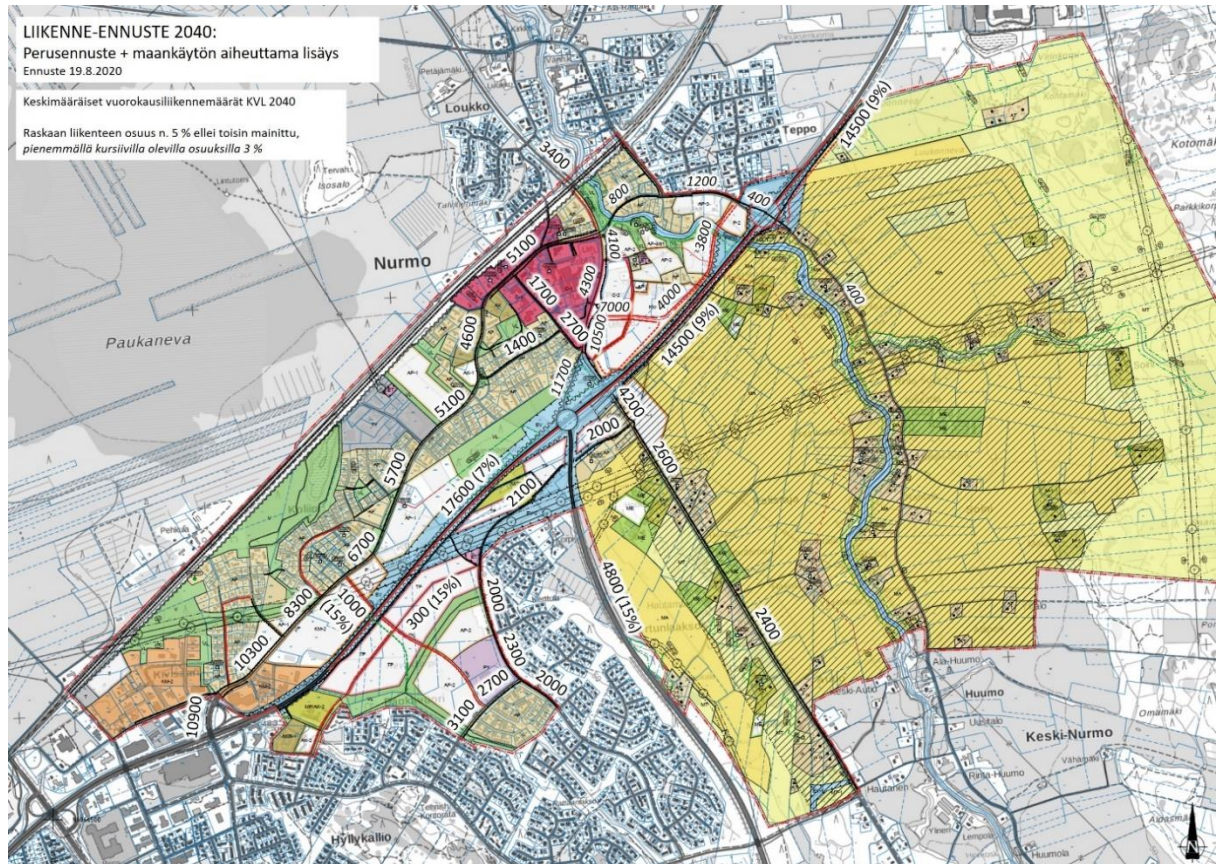
Lopuksi vähennettiin kaupungin ulkopuolelle kulkevien väylien (vt 19 ja kt 67 kokonaan ja yt 7035 uloimman osuuden osalta) uuden maankäytön aiheuttaman liikenteen lisäyksestä 20 %, sekä yt 7035:n (Länsitie) muun osuuden osalta 10 %, kompensoimaan edellä kuvattua ulkoperäisen liikenteen yliarviointia.

Uusia katuyhteyksiä on ennusteessa oletettu olevan seuraavasti:

- Kannaksentien jatke Nurmontieltä kaakkoon uudelle TP-alueelle + ko. alueelta Kt 67:n kaakkoispuolella yhteys Kertunlaaksolle.
- Länsitieltä idän suuntaan Tepontielle asti ulottuva, itäpäästään vt 19:n kanssa yhdensuuntainen, Nurmon liikuntahallin pohjoispuolelta ja kauppapaikan läpi kulkeva kokoojaku, kuvien 46 ja 73 mukaisesti
- Yllä mainittuun Länsitie–Tepontie -katuun liittyviä tonttikatuyhteyksiä, eli Kuja-penttiläntien ja Ojelmistontien nykyisten osuuksien jatkeita.

Erityisesti liikenne-ennusteessa huomioitiin nykyisen liikenneverkon ja yllä kuvatun uuden verkon väliset erot Nurmon kauppapaikan alueella sekä Tepontien ja Vt 19:n liittymän eritasoristeykseksi muuttumisen vuoksi. Jo perusliikenteen osalta läpiajoliikenne Tepontielle ja Ykskorvaasentiellä pieneni huomattavasti, tämän liikenteen siirryttyä pääasiassa Länsitien ja Tepontien väliselle uudelle Nurmon kauppapaikan kokoojakadulle. Nurmon eritasoliittymän kiertoliittymän ja Länsitien liikenne puolestaan kasvoi Tepon liittymän sulkemisen ja risteysillaksi muuttumisen vaikutuksesta.

Edellä esitetyn kuvauksen mukaan maankäytön liikennetuotokset huomioiva liikenne-ennuste vuodelle 2040 on esitetty seuraavassa kuvassa. Liikenteen nykytilakuvauksen yhteydessä esitetyn perusennusteen 2040 liikennemääriin on lisätty arvioidut maankäytön liikennetuotokset ja siten on saatu osayleiskaavan maankäytön huomioiva liikenne-ennuste.

Kuva 74. Liikenne-ennuste 2040, jossa huomioitu liikenteen yleinen kasvu, uudet liikennejärjestelyt sekä osayleiskaavan uuden maankäytön liikennetuotokset. Tepon liittymässä on oletettu olevan ris-teyssilta ilman rampeja.

Liikenne-ennusteessa on oletettu, että kaikki osayleiskaavan mahdollistama uusi maankäyttö on toteutunut vuoteen 2040 mennessä. Mikäli näin ei tapahdu, jäävät alueen liikennemäärät todennäköisesti arvioitua jonkin verran pienemmiksi. Uuden maankäytön myötä tapahtuva liikenteen kasvu tapahtuu vähitellen pitkän ajan kuluessa, joten alueen liikennejärjestelyiden toimivuutta voidaan seurata ja tarvittaessa toteuttaa parantamistoimenpiteitä. Liikennetuotoksia sekä väylä- ja liittymäjärjestelyjä voidaan arvioida tarkemmin asemakaavoituksen yhteydessä.

Liikenteen toimivuus ja sujuvuus

Liikenne-ennusteen mukaan liikennemäärät Pohjan valtatie ja Länsitien/Valkiavuorentien kiertoliittymän välisellä tieosuudella kasvavat alueen maankäytön kehittyessä merkittävästi. Seuraavassa on nostettu esiin mahdollisia ongelmakohtia, joiden parantaminen voi olla tarpeen liikenteen toimivuuden ja sujuvuuden takaamiseksi. Liikenteen toimivuutta ja laadittua liikenteen toimivuustarkastelua on käsitelty tarkemmin liitteenä olevassa liikenneselvityksessä.

Nurmontien ja Hyllykallion liittymän toimivuus heikentyy liikenteen kasvun myötä ennustevuotta lähestyttäessä ja ennustevuonna liittymän toimivuus edellyttää todennäköisesti liikennevaloja. Liikenteen kasvu voi olla liittymän läheisyydessä voimakasta ja tarve liikennevaloille voi tulla eteen jo ennustevuotta aikaisemmin.

Länsitien/Valkiavuorentien kiertoliittymän liikennemäärät kasvavat ennusteen mukaan merkittävästi. Alueelle sijoittuvan maankäytön toiminnot voivat muuttua ennustevuoteen

mennessä, joten liittymän toimivuutta on seurattava ja tarvittaessa sen toimivuutta voidaan parantaa esimerkiksi vapailla oikeilla. Liittymän toimivuutta voidaan arvioida tarkemmin KM-1 ja C-2 -alueiden asemakaavoituksen yhteydessä.

Tepon nelihaarainen tasoliittymä valtatiellä 19 on nykytilassa ongelmallinen. Liittymästä on vaikea kääntyä etenkin vasemmalle pääsuunnan suuren liikennemäärän takia jo nykyisillä valtatie 19 liikennemäärillä (10 900 – 12 900 ajoneuvoa vuorokaudessa) ja liikenteen yleiseen kasvuun perustuvilla vuoden 2040 ennusteliikennemäärillä (12 500 – 14 900 ajoneuvoa vuorokaudessa). Liittymä on ongelmallinen ja vaarallinen, vaikka sivusuunnat ovatkin selvästi pääsuuntaa vähäliikenteisempiä. Tepon alueen maankäytön kehittyminen lisää liikennemääriä jonkin verran, mutta se ei merkittävästi muuta liittymän tilannetta, sillä sivusuuntien liikennemäärät säilyvät maltillisina. Liittymän ongelmallisuus aiheutuu pääasiassa valtatie 19 jo nykyisin suurista liikennemääristä. Valtatie 19 on osa päätieasetuksen mukaista päätieverkkoa ja tavoitetilanteessa valtatie 19 on 2-ajoratainen tie Tepon kohdalla, joten Tepon liittymän kehittämisvaihtoehdot ovat eritasoliittymä tai risteyssilta eli eritaso ilman rampeja päätielle. Eritasoliittymän osalta vaihtoehtoja voisivat olla esimerkiksi täydellinen eritasoliittymä tai eritasoliittymä, jossa on pohjoisen suunnan rampit.

Jos Tepon alue kehittyy ja eritasoliittymää ei toteuteta, niin tällöin alueen liikennevirrat suuntautuvat Seinäjoen suuntaan joko Nurmontien tai Nurmon eritasoliittymän kautta ja Lapuan suuntaan Nurmon eritasoliittymän kautta. Tämä lisää merkittävästi Länsitien/Valkeavuorentien kiertoliittymän liikennemäärää ja vaikuttaa liittymän liikenteen sujuvuuteen. Pohjan valtatie rinnakkaistiet on tärkeää toteuttaa, jotta kaiken liikenteen ei tarvitse kiertää Nurmon keskustan kautta. Eritasoliittymän toteuttaminen vähentäisi liikenteellistä painetta Nurmon keskustasta sekä Nurmon eritasoliittymästä. Tepon eritasoliittymä palvelisi kaupallisten alueiden lisäksi Nurmon muutakin maankäyttöä.

Aikanaan laaditun kaupallisen selvityksen yhteydessä liikenteen toimivuutta ja sujuvuutta on arvioitu tilanteessa, missä Tepontien eritasoliittymää ei ole toteutettu ja kaupan alue vt. 19 länsipuolella on pääosin rakentunut. Siinä laaditussa liikenteen toimivuustarkastelussa tutkittiin Länsitien liittymien toimivuutta ruuhkahuipputilanteessa ja todettiin, että liikenteen toimivuudessa ei ole ongelmia, mikäli liittymät mitoitetaan kapasiteetiltaan riittäviksi tai niin, että niitä voidaan tarvittaessa täydentää maankäytön kehittyessä.

Rinnakkaistiet ovat erityisen tärkeitä maatalousliikenteelle. Maatalousliikenteen ohjaaminen rinnakkaistielle parantaa päätien liikenteen sujuvuutta.

Liikenneturvallisuus

Kaavan liikenneratkaisut parantavat liikenneturvallisuutta. Kiertoliittymät tehostavat nopeusrajoituksen vaikutusta ja pienentävät ajoneuvojen onnettomuusriskiä ja onnettomuuksien vakavuusastetta liittymissä. Alueen maankäytön kehittyminen lisää liikennesuoritetta, mikä voi nostaa onnettomuusmääriä. Eritasoliittymät parantavat Pohjan valtatie liikenneturvallisuutta muun muassa peräänajo-onnettomuuksia vähentäen. Länsitien ja Nurmontien liittymän kehittäminen parantaisi liittymän turvallisuutta ja vähentäisi liikenneonnettomuuksia.

Ykskorvasentien tulisi jatkossa olla asutusta palveleva katu eikä sisääntulotietyyppinen väylä Nurmon keskustaan, mikä puoltaa kaavassa osoitetun uuden kokoojakatu-yhteyden toteuttamista Tepontien ja Länsitien välille.

Alueen sisäisellä verkolla eri liikennemuodot on jäsennelty selkeästi, mikä parantaa liikenneturvallisuutta. Suuret pysäköintikentät lisäävät pysäköintialueilla tapahtuvien onnettomuuksien määrää. Pysäköintialueella tapahtuvat onnettomuudet ovat vakavuusasteeltaan lieviä ja niitä voidaan ehkäistä pysäköintialueen hyvällä jäsentelyllä.

Uudet kävelyn ja pyöräilyn väylät sekä eritasot parantavat liikenneturvallisuutta. Liikennemäärien kasvu lisää kävelyn ja pyöräilyn onnettomuusriskiä, mutta nopeustason lasku puolestaan pienentää onnettomuuksien vakavuusastetta.

Maatalousliikenteen ohjaaminen vt 19 rinnakkaistielle parantaa päätien liikenneturvallisuutta.

Kävely ja pyöräily

Kävelyn ja pyöräilyn verkon kehittyminen osaltaan edistää kestävien liikennemuotojen käyttöä. Esimerkiksi Nurmon ja Seinäjoen keskustan välinen etäisyys on hyvin pyöräiltävissä. Osayleiskaavassa osoitetut uudet alueet ovat pääosin hyvin saavutettavissa nykyisiä väyliäkin pitkin. Uusia väyliä tarvitaan kuitenkin esimerkiksi Hevoskorven uuden alueen katuverkolle sekä Pohjan valtatie ja Länsitien väliselle uudelle kaupalliselle alueelle sen kehittyessä. On tärkeää, että uudet alueet ovat alusta lähtien hyvin saavutettavissa kävellen ja pyörällä.

Joukkoliikenne

Lisääntyvä maankäyttö osaltaan edistää joukkoliikenteen käyttöä. Uusi maankäyttö tuo matkustajapotentiaalia, mille voidaan tarjota parempi palvelutaso. Siten myös alueen nykyiset asukkaat hyötyvät paranevasta joukkoliikennetarjonnasta.

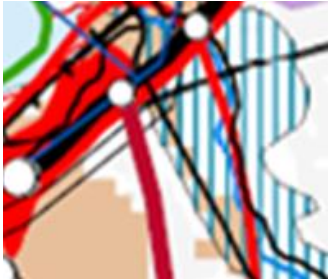
7.5 Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutuminen

Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikuminen	Osayleiskaavalla luodaan edellytykset Nurmon alueen väestö- ja työpaikkakehitys sekä kaupallisten palveluiden kehittäminen. Osoittamalla Nurmon taajaman keskusta keskustatoimintojen alueeksi mahdollistetaan sen kehittyminen monipuolisena asumisen, palvelujen ja työpaikkojen alueena. Eri aluevarausten yhdyskuntarakenteellisesti ja liikenteellisesti harkitulla sijoittelulla ja kevyen liikenteen liikku- misverkoston täydennyksillä tuetaan aluerakenteen toimivuutta. Uudet kevyen lii- kenteen yhteydet Kertunlaaksosta Nurmontien suuntaan palvelisivat etenkin kestä- vää työmatkaliikennettä pyörällä ja kävellen. Kaavalla edistetään vähähiilistä ja re- surssitehokasta yhdyskuntakehitystä, sillä se ohjaa nykyisen taajaman tiivistämi- seen ja kaavassa osoitetut uudet täydennysalueet liittyvät nykyisiin taajamiin. Poh- jan valtatie varteen osoitetulla kauppa- ja työpaikkarakentamisella pyritään nosta- maan taajamakuvan tasoa. Nämä alueet ovat myös hyvin saavutettavissa joukkoli- kenteellä, kävellen ja pyöräillen. Myös toimintojen vapaammalle sekoittumiselle (AP/TP ja MP/AKR-2) on varattu alueita sellaisissa paikoissa, joissa se ei aiheuta häiriötä muille toiminnoille.
Tehokas liikennejär- jestelmä	Kaavassa esitetty liikenteellinen kehittäminen nojaa olemassa olevaan liikenneverk- koon. Täydentävää strategiaa on luotu pääasiassa kevyen liikenteen osalta. Kaavaa laadittaessa on kiinnitetty huomiota liikenneturvallisuuteen. Seinäjoen itäinen ohi- kulkutie on toteutunut. Valtatien rinnakkaistiet parantavat liikenneturvallisuutta ja liikenteen toimivuutta, kun etenkin maatalouden liikenne ja muu hidasliikenne, kä- vely ja pyöräily erotetaan pitkämatkaisesta valtatie liikenteestä. Olemassa olevaa katuverkkoa laajennetaan alueiden rakentumisen tahdissa. Kaupunkirakenteen laajennukset on osoitettu kaavassa pääasiassa liittyväksi välit- tömästi nykyiseen taajamaan. Näin ollen alueet voidaan liittää kaupungin vesi- ja viemäriverkostoon ja hyödyntää olemassa olevaa liikenneverkkoa.
Terveellinen ja tur- vallinen elinympä- ristö	Melusuojaus ohjataan ottamaan huomioon valtatie ja rautatie varressa asema- kaavoituksen yhteydessä. Osayleiskaavassa osoitetaan vain yksi kokonaan uusi asuntoalue lähelle rautatietä. Muuten varaukset toteavat olemassa olevan maankäytön, jotka ovat olleet alueella ennen alueelle toteutettua pääradan kaksoisraidetta. Kaksoisraiteen ratasuunnitel- lun yhteydessä on esitetty meluntorjuntatoimenpiteitä, jotka eivät ole kaikilta osin toteutuneet. Kaavassa on annettu tulvasuojelua, vesihuoltoa ja hulevesien hallintaa koskevia yleismääräyksiä. Lisäksi on annettu maa- ja kotieläintalouksia koskevia määräyksiä vesistöjen suojelemiseksi haitallisilta valumavesien vaikutuksilta.
Elinvoimainen luonto- ja kulttuu- riympäristö sekä luonnonvarat	Luonnon arvokohteet, on huomioitu kaavakartalla aluerajauksin. Kaava-alueella on huomioitu maakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt sekä paikallisia arvokkaita kohteita. Arkeologian kohteita on esitetty sekä aluevarauksina että kohdemerkintöinä. Kulttuuriympäristöön ja muinaismuistoihin liittyviä selvityk- siä on täydennetty tarvittavilta osin kaavatyön aikana. Kulttuuriympäristöt on lisäksi huomioitu kaavatyön osana tehdyssä rantarakentamistarkastelussa. Kaava ohjaa nykyisten virkistysalueiden kehittämiseen edelleen virkistyskäytössä. Kaupunkirakenteen ja kevyen liikenteen verkoston suunnittelulla ja viheryhteystar- vamerkinnoilla pyritään tukemaan tätä kehityssuuntaa.
Uusiutumiskykyinen energiahuolto	Maakuntatason merkittävät voimajohdot on merkitty kaavakartalle.

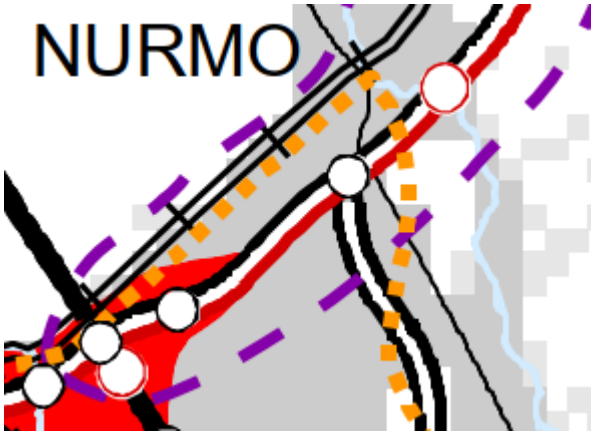
7.6 Maakuntakaavoituksen ohjausvaikutus osayleiskaavaan

Voimassa olevista maakuntakaavoista Nurmon keskustan osayleiskaava-aluetta koskevat Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava (vahv. 2005) ja vaihemaakuntakaava II (tullut voimaan 11.8.2016). Vaihemaakuntakaavan II muutos on käynnissä.

7.6.1 Voimassa oleva Etelä-Pohjanmaan 1. maakuntakaava 2005

Voimassa oleva Etelä-Pohjanmaan 1. maakuntakaava 2005 	Nurmon keskustan osayleiskaava
Maakuntakaavassa Nurmon keskusta ja valtaosin Kertunlaakso ja osin Keski-Nurmontien varsi ovat taajamatoimintojen aluetta (ruskea väri)	Yleiskaavassa Nurmon keskusta ja Kertunlaakso on osoitettu aluevarauksilla asumisen, palveluiden, kaupan ja työpaikkojen alueiksi. Keski-Nurmontien varsi on jätetty maaseutumaiseksi.
Nurmon keskusta ja alue siitä Seinäjoen keskustan suuntaan on kokonaisuudessaan C-aluetta (punainen alue)	Nurmon ydinkeskusta on C-aluetta. Kaupan alueet on esitetty merkinnällä KM.
Alue on laajalti kaupunkikehittämisen kohdevyöhykettä kk Pohjan valtatie varren kummallakin puolella (punainen raja)	Nurmon koko keskusta ja liikenneaseman hankealue sijoittuvat yleiskaavassa maakuntakaavan kaupunkikehittämisen kohdevyöhykkeelle. Kivisaaren ja Kertunlaakson suunnan uudet kaupan ja työpaikkojen sekä asumisen alueet sijoittuvat kaupunkikehittämisen kohdevyöhykkeelle valtatie 19 kaakkoispuolella.
Maatalousalue on osoitettu merkinnällä Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue (sininen pystyviivitus)	Merkittävät pelto- ja metsäalueet on huomioitu maaja metsätalousaluemerkinnöillä ja maisema-arvoja käsittäviltä osin maisemallisesti arvokkaina alueina. Suurin osa pelto- ja metsäalueista jää tässä kaavassa vielä vahvistumatta.
Voimajohto (musta viiva)	Voimajohto suoja-alueineen on huomioitu yleiskaavassa
Eritasoliittymät (valkoinen pallo)	Eritasoliittymät on huomioitu yleiskaavassa
Parannettava valtatie 19 (punainen viiva)	Valtatie 19 on jo osittain parannettu ja se on huomioitu yleiskaavassa. Vt 19 parannus 2+2-kaistaiseksi Nurmon eritasoliittymästä Atrialle on toteuttamatta ja samoin kantatien 67 parantaminen Kivisaaresta Nurmon eritasoliittymään. Nämä on huomioitu osayleiskaavassa kaksiajorataiseksi parannettavan tien merkinnällä.

7.6.2 Vaihemaakuntakaava II: kauppa, liikenne ja keskustatoiminnot

Vaihemaakuntakaava II: kauppa, liikenne ja keskustatoiminnot	Nurmon keskustan osayleiskaava
	
Nurmon keskusta ja lähialue on kaupallista vyöhykettä km²: maakuntakeskuksen kasvualue, jossa seudullisen merkittävyyden kriteerit poikkeavat muusta maakunnasta (oranssi katkoviiva)	Nurmon keskusta, Keskon hankealue ja liikenneaseman hankealue, sekä osin Kertunlaakson työpaikka-alueet sijoittuvat tälle kaupallisella vyöhykkeelle km². Nurmon keskusta: ei sallita seudullisesti merkittävää kauppaa.
Kivisaari on keskustatoimintojen aluetta (C) ja lähiympäristö kaupallista vyöhykettä km²: vähintään seudullisesti merkittävä vähittäiskaupan suuryksikön vyöhyke (oranssi viiva).	Kivisaaren suunnan uudet kaupan ja osin myös työpaikkojen alueet sijoittuvat tälle kaupalliselle vyöhykkeelle km²
Pohjan valtatievarsi lähialueineen on Kauhajoki-Seinäjäjoki-Kauhava –käytävän kehittämisaluetta: kasvu- aluetta, jossa sijaitsevat merkittävimmät asutus-, työpaikka- ja palvelukeskittymät (violetti katkoviiva)	Kaikki uudet kaupan, palvelujen ja työpaikkojen aluevaraukset sijoittuvat tälle kehittämisalueelle

8 OSAYLEISKAAVAN TOTEUTTAMINEN

Oikeusvaikutteinen osayleiskaava ohjaa alueiden asemakaavoitusta ja suunnittelutarveratkaisuja. Osayleiskaavan toteuttaminen voidaan aloittaa kaavan saatua lainvoiman.

8.1.1 Esimerkkejä asemakaavoitettaville alueille

Aiemmassa kaavoitusprosessissa 2015-16 laadittiin kaavaratkaisusta havainnollistamiskuvia yleiskaavan vaikutusten arvioinnin tueksi sekä mm. Kertunlaakson työpaikka- ja asuinalueen korttelirakenteen ideoimiseksi asemakaavoituksen pohjaksi (FCG 2015). Osuuskaupan hankealueen osalta havainnollistamiskuvia tarkennettiin vuonna 2016 (FCG 2016).

Kuva 75. Nurmontien varren kaupan ja palveluiden alueita, Kertunlaakson työpaikka- ja asuinalueet.

Kuva 76. Korttelikaavio seurakunnan hankealueen ja Keskon hankealueen rakennusmassoista Nurmonjoen ja liikuntahallin läheisyydessä.

Kuva 77. Nurmon keskustassa oleva peltoalue voidaan asemakaavoittaa rivitaloille ja pientaloille.

FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy**20.10.2020**

Laatinut:

Juha Suominen
ins. YKS-451Johanna Närhi
arkkitehti YKS-490Helena Ylinen
arkkitehti SAFA YKS-305Minttu Kervinen
arkkitehti SAFA YKS-548Maritta Heinilä
arkkitehti SAFA YKS-506Kuisma Reinikainen
DI YKS-503

Hyväksynyt:

Tuomas Miettinen
aluepäällikkö, DI